

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

رساله دکتری مدیریت ورزشی - مدیریت اوقات فراغت و ورزش‌های تفریحی

طراحی مدل توسعه مشارکتهای فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی

نگارنده:

جواد قاسمی روشناوند

اساتید راهنما

دکتر حسن بحر العلوم

دکتر رضا اندام

استاد مشاور

دکتر هادی باقری

مهرماه ۱۳۹۸

شماره: ۲۲, ۲۷, ۳
تاریخ: ۹۸, ۷, ۲۴
ویرایش:

باسمه تعالی

مدیریت تحصیلات تکمیلی

فرم شماره ۱۲: صورت جلسه نهایی دفاع از رساله دکتری (Ph.D)
(ویژه دانشجویان ورودی های ۹۴ و ما قبل)

بدینوسیله گواهی می شود آقای جواد قاسمی روشناوند دانشجوی دکتری رشته مدیریت ورزشی به شماره دانشجویی ۹۴۰۰۹۳۵ ورودی مهرماه سال ۱۳۹۴ در تاریخ ۹۸/۰۷/۲۳ از رساله نظری / عملی خود با عنوان: طراحی مدل توسعه مشارکتهای فرا بخشی در ورزش دانش آموزی دفاع و با اخذ نمره ۱۹/۲۰ به درجه علمی نائل گردید.

☐ الف) درجه عالی: نمره ۱۹-۲۰	☒ ب) درجه بسیار خوب: نمره ۱۸/۹۹ - ۱۷
☐ ج) درجه خوب: نمره ۱۶/۹۹ - ۱۵	☐ د) غیر قابل قبول و نیاز به دفاع مجدد دارد
☐ ه) رساله نیاز به اصلاحات دارد	

ردیف	هیئت داوران	نام و نام خانوادگی	مرتبه علمی	امضاء
۱	استاد راهنمای اول	دکتر حسن بحر العلوم	دانشیار	
۲	استاد راهنمای دوم	دکتر رضا اندام	دانشیار	
۳	استاد مشاور	دکتر هادی باقری	استادیار	
۴	داور خارجی	دکتر مرتضی دوستی	دانشیار	
۵	داور داخلی	دکتر سیدرضا حسینی نیا	استادیار	
۶	داور داخلی	دکتر سعید آبیانی	استادیار	
۷	نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه	دکتر علی یونسیان	دانشیار	

مدیر محترم تحصیلات تکمیلی دانشگاه:

ضمن تأیید مراتب فوق مقرر فرمائید اقدامات لازم در خصوص انجام مراحل دانش آموختگی آقای جواد قاسمی روشناوند بعمل آید.

نام و نام خانوادگی رئیس دانشکده: علی یونسیان
تاریخ و امضاء و مهر دانشکده:

تقدیم به:

آنان که اهل علم و معرفتند.

و به پدر و مادرم که دعای خیرشان، همیشه همراه من بوده

و، همسرم به پاس قدردانی از قلبی آکنده از عشق و معرفت که محیطی سرشار

از سلامت و امنیت و آرامش و آسایش برای من فراهم آورده است

و فرزندانم مایه دلگرمی و شیرینی زندگیمان

تشکر و قدردانی

خداوند بزرگ را سپاسگزارم که توفیق عطا کرد تا این رساله را به پایان رسانم. بر خود لازم می‌دانم به مصداق کلام «من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق» از اساتید فرهیخته خود که با صبر و حوصله بنده را در این مسیر یاری نمودند تشکر نمایم؛ از اساتید با کمالات و شایسته جناب آقای دکتر حسن بحر العلوم و جناب آقای دکتر رضا اندام که در کمال سعه صدر از هیچ کلمی در این عرصه دریغ نمودند و بی‌شک بدون راهنمایی‌های ارزشمند ایشان این پژوهش به ثمر نمی‌رسید، کمال تشکر را دارم

و همچنین تشکر و سپاس فراوان از استاد بزرگوار جناب آقای دکتر مهدی باقری که با مشاوره و پیشنهادهای دقیق و ارزشمند و همچنین صبر و شکیبایی و سعه صدر از هیچ کوششی دریغ نورزیدند.

تعمیرنامه

اینجانب **جواد قاسمی روشناوند** دانشجوی دوره دکتری رشته **مدیریت ورزشی گرایش مدیریت اوقات فراغت و ورزش‌های تفریحی** دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه صنعتی شاهرود نویسنده پایان‌نامه **طراحی مدل توسعه مشارکت‌های فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی تحت راهنمایی دکتر حسن بحرالعلوم و دکتر رضا اندام** متعهد می‌شوم.

- تحقیقات در این پایان‌نامه توسط اینجانب انجام شده است و از صحت و اصالت برخوردار است.
- در استفاده از نتایج پژوهش‌های محققان دیگر به مرجع مورداستفاده استناد شده است.
- مطالب مندرج در پایان‌نامه تاکنون توسط خود یا فرد دیگری برای دریافت هیچ نوع مدرک یا امتیازی در هیچ جا ارائه نشده است.
- کلیه حقوق معنوی این اثر متعلق به دانشگاه صنعتی شاهرود می‌باشد و مقالات مستخرج با نام «دانشگاه صنعتی شاهرود» و یا «Shahrood University of Technology» به چاپ خواهد رسید.
- حقوق معنوی تمام افرادی که در به دست آمدن نتایج اصلی پایان‌نامه تأثیرگذار بوده‌اند در مقالات مستخرج از پایان‌نامه رعایت می‌گردد.
- در کلیه مراحل انجام این پایان‌نامه، در مواردی که از موجود زنده (بافته‌های آن‌ها) استفاده شده است ضوابط و اصول اخلاقی رعایت شده است.
- در کلیه مراحل انجام این پایان‌نامه، در مواردی که به حوزه اطلاعات شخصی افراد دسترسی یافته یا استفاده شده است اصل رازداری، ضوابط و اصول اخلاقی انسانی رعایت شده است.

تاریخ

امضای دانشجو

مالکیت نتایج و حق نشر

کلیه حقوق معنوی این اثر و محصولات آن (مقالات مستخرج، کتاب، برنامه‌های رایانه‌ای، نرم‌افزارها و تجهیزات ساخته شده است) متعلق به دانشگاه صنعتی شاهرود می‌باشد. این مطلب باید به نحو مقتضی در تولیدات علمی مربوطه ذکر شود. استفاده از اطلاعات و نتایج موجود در پایان‌نامه بدون ذکر مرجع مجاز نمی‌باشد.

چکیده

پژوهش حاضر با هدف طراحی مدل توسعه مشارکت‌های فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی انجام شد. روش پژوهش حاضر، کیفی و مبتنی بر نظریه داده بنیاد با رویکرد نظام‌مند بود. جامعه آماری این پژوهش شامل مسئولین، مشاوران و کارشناسان خبره معاونت تربیت‌بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش، دبیران با تجربه تربیت‌بدنی و تمامی کسانی بود که به نوعی از ورزش دانش‌آموزی اطلاعات داشته و یا در این موضوع ذی‌نفع بودند. از روش نمونه‌گیری هدفمند مبتنی بر رویکرد نظری استفاده شد. جمع‌آوری اطلاعات تا اشباع نظری داده‌ها ادامه یافت و تعداد ۱۴ مصاحبه‌ی نیمه ساختاریافته انجام گرفت. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش کدگذاری سه مرحله‌ای باز، محوری و انتخابی استراس و کوربین با استفاده از نرم‌افزار مکس کیودا استفاده شد که حاصل آن، استخراج ۱۷۲ مفهوم، ۳۲ مقوله فرعی و ۱۳ مقوله اصلی بود. نتایج نشان داد به‌منظور توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی باید ۱۳ عامل یادشده به‌عنوان مؤلفه‌های کلیدی مورد توجه قرار گیرد که ارتباط بین آن‌ها در قالب مدل نهایی پژوهش ارائه شده است. در این مدل، توسعه مشارکت فرابخشی با مقولات فرعی حوزه‌های مشارکت کارکنان، گروه‌های هدف و فرصت‌های موجود به‌عنوان مقوله اصلی یا پدیده محوری انتخاب شد که به‌عنوان یک متغیر وابسته تحت تأثیر شرایطی مانند اسناد بالادستی، تعارضات اجرایی، نبود تفکر استراتژیک، چندگانگی نهادهای تصمیم‌گیرنده، بی‌عدالتی توزیعی، کارکرد نهادهای حاکمیتی، تسهیل‌کننده‌های محتوایی، جهت‌گیری رسانه، عوامل اجتماعی و سازمانی قرار دارد. از طرفی تحقق پدیده‌ی توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی می‌تواند منجر به پیامد خاصی با عنوان سلامت و موفقیت اجتماعی شود، البته تحقق این امر، علاوه بر توجه به عوامل علی، زمینه‌ای و مداخله‌گر منوط به ایجاد پیش‌زمینه‌های رسمی مشارکت، فرهنگ‌سازی مشارکت و طراحی نظام مشارکت است.

واژگان کلیدی: مشارکت، روش کیفی، گراند تئوری، ورزش تربیتی، همکاری بین سازمانی.

لیست مقالات مستخرج از پایان نامه

۱- مقاله علمی پژوهشی: شناسایی راهکارهای توسعه مشارکت‌های فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی - نشریه پژوهش در ورزش تربیتی پژوهشگاه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی - (پذیرش شده).

۲- مقاله علمی پژوهشی: توسعه سلامت دانش‌آموزان: بررسی موانع مشارکت‌های فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی - نشریه پژوهش و سلامت - دانشگاه علوم پزشکی گناباد - (پذیرش شده).

۳- مقاله همایشی: همایش ملی تربیت‌بدنی، تغذیه و طب ورزشی - مشهد - دانشگاه علوم پزشکی مشهد - شهریورماه ۱۳۹۸ - عنوان: بررسی موانع مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی.

۴- مقاله همایشی: همایش ملی تربیت‌بدنی، تغذیه و طب ورزشی - مشهد - دانشگاه علوم پزشکی مشهد - شهریورماه ۱۳۹۸ - عنوان: اولویت‌بندی موانع مشارکت‌های فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی با استفاده از مدل ساختاری تفسیری.

فهرست مطالب

۵	فهرست جداول
۹	فهرست اشکال
۱	فصل ۱ کلیات پژوهش
۲	۱-۱ مقدمه .....
۲	۲-۱ بیان مسئله .....
۶	۳-۱ ضرورت و اهمیت تحقیق .....
۹	۴-۱ اهداف پژوهش .....
۹	۱-۴-۱ هدف کلی .....
۹	۲-۴-۱ اهداف ویژه .....
۱۰	۵-۱ سؤالات پژوهش .....
۱۰	۱-۵-۱ سؤال کلی .....
۱۰	۲-۵-۱ سؤالات ویژه .....
۱۰	۶-۱ محدودیت‌های پژوهش .....
۱۰	۱-۶-۱ محدودیت‌های خارج از کنترل پژوهشگر .....
۱۰	۲-۶-۱ محدودیت‌های در اختیار پژوهشگر .....
۱۱	۷-۱ پیش‌فرض‌های پژوهش .....
۱۱	۸-۱ تعاریف واژه‌ها و اصطلاحات .....
۱۱	۱-۸-۱ تعاریف مفهومی .....

۱۳ ..... ۲-۸-۱ مفاهیم عملیاتی

۱۵ **فصل ۲ مبانی نظری و پیشینه پژوهش**

۱۶ ..... ۱-۲ مقدمه

۱۶ ..... ۲-۲ مشارکت

۱۶ ..... ۱-۲-۲ مفهوم مشارکت

۱۷ ..... ۲-۲-۲ فراگرد مشارکت

۱۸ ..... ۳-۲-۲ پیش نیازهای مشارکت مؤثر

۱۹ ..... ۴-۲-۲ علل عدم مشارکت

۱۹ ..... ۵-۲-۲ ویژگی ها و کارکردهای مشارکت

۲۰ ..... ۶-۲-۲ انواع مشارکت

۲۳ ..... ۷-۲-۲ مشارکت در آموزش و پرورش

۲۴ ..... ۸-۲-۲ ضرورت مشارکت در آموزش و پرورش

۲۵ ..... ۹-۲-۲ موانع اجرا و پیاده‌سازی مشارکت در آموزش و پرورش

۲۶ ..... ۱۰-۲-۲ روشهای مشارکت در آموزش و پرورش

۲۸ ..... ۱۱-۲-۲ ضرورت مشارکت در ورزش دانش آموزی

۳۱ ..... ۱۲-۲-۲ روش های مشارکت در ورزش دانش آموزی

۳۵ ..... ۳-۲ وزارت آموزش و پرورش

۳۵ ..... ۱-۳-۲ تاریخچه تشکیل وزارت آموزش و پرورش

۴۰ ..... ۲-۳-۲ سیر تحولی و رشد آموزش و پرورش

۴۲ ..... ۳-۳-۲ ساختار آموزشی ایران معاصر

۴۵ ..... ۴-۳-۲ تغییرات مقاطع تحصیلی

۴۶ ..... ۵-۳-۲ تاریخچه تربیت بدنی در مدارس ایران

- ۴۸.....اهداف کلان وزارت آموزش و پرورش.....۶-۳-۲
- ۴۹.....اهداف عمومی ورزش دانش آموزی.....۷-۳-۲
- ۵۰.....وظایف کلی وزارت آموزش و پرورش.....۸-۳-۲
- ۵۲.....نمودار تشکیلاتی وزارت آموزش و پرورش.....۹-۳-۲
- ۵۳.....پیشینه پژوهش.....۴-۲
- ۵۳.....پیشینه پژوهش های داخلی.....۱-۴-۲
- ۶۰.....پیشینه پژوهش های خارجی.....۲-۴-۲
- ۶۳.....جمع بندی.....۳-۴-۲

۶۵ فصل ۳ روش شناسی پژوهش

- ۶۶.....مقدمه.....۱-۳
- ۶۶.....مبانی پژوهش.....۲-۳
- ۶۷.....جهت گیری فلسفی.....۱-۲-۳
- ۶۷.....روش شناسی پژوهش.....۲-۲-۳
- ۶۷.....روش گردآوری اطلاعات.....۳-۳
- ۶۸.....فرایند مصاحبه.....۱-۳-۳
- ۷۰.....جامعه و مشارکت کنندگان.....۴-۳
- ۷۱.....روش تجزیه و تحلیل اطلاعات.....۵-۳
- ۷۱.....کدگذاری باز.....۱-۵-۳
- ۷۴.....کدگذاری محوری.....۲-۵-۳
- ۷۷.....کدگذاری انتخابی.....۳-۵-۳
- ۷۸.....اعتبار یابی پژوهش.....۴-۵-۳

۸۱	فصل ۴ تجزیه و تحلیل داده ها
۸۲	۱-۴ مقدمه .....
۸۲	۲-۴ یافته های توصیفی .....
۸۲	۳-۴ یافته های تحلیلی .....
۸۳	۱-۳-۴ کدگذاری باز .....
۸۸	۲-۳-۴ کدگذاری محوری .....
۹۰	۳-۳-۴ کدگذاری گزینشی و تشکیل مدل نهایی پژوهش .....
۹۰	۴-۴ جمع بندی فصل .....
۹۳	فصل ۵ بحث و نتیجه گیری
۹۴	۱-۵ مقدمه .....
۹۶	۲-۵ خلاصه یافته های تحقیق .....
۹۸	۳-۵ قضایا و فرضیات پژوهش .....
۱۰۳	۴-۵ بحث و نتیجه گیری .....
۱۱۴	۵-۵ پیشنهادهای کاربردی .....
۱۱۶	۶-۵ پیشنهادهای پژوهشی .....
۱۱۸	مراجع
۱۲۷	پیوست

فهرست جداول

- جدول ۱-۳. ویژگیهای انتخاب مقوله محوری ۷۵
- جدول ۱-۴. اطلاعات جمعیت شناختی مشارکتکنندگان ۸۲

فهرست اشکال

- شکل ۱-۲. نمودار سازمانی وزارت آموزش و پرورش برگرفته از سایت وزارت ۵۳
- شکل ۱-۳. جهت‌گیری فلسفی، روش‌شناسی و روش پژوهش ۶۶
- شکل ۱-۴. مدل پارادایمی توسعه مشارکت فرابخشی ۸۹

فصل ۱ کلیات پژوهش

۱-۱ مقدمه

هدف آموزش و پرورش رشد ابعاد گوناگون شخصیت کودکان و نوجوانان در همه جنبه‌های جسمانی، ذهنی، روانی، اجتماعی و معنوی است (صاحبکاران و همکاران، ۱۳۹۵: ۲۲). در این مجموعه ضرورت رشد جسمانی به عنوان بخشی از فرایند آموزش و پرورش مورد تأکید است (رمضانی نژاد، ۱۳۸۸: ۲۹)، زیرا یک برنامه صحیح و جامع تربیت بدنی می‌تواند همپای دیگر برنامه‌های آموزشی، در زمان تحصیل دانش‌آموزان و حتی در دوران بزرگسالی بر سلامت جسم و روان بیفزاید و از بسیاری از نارسائی‌ها و اختلالات پیشگیری نماید (عابدینی و طالبی، ۱۳۹۶: ۱۳۳)؛ ولی علیرغم اهمیت تربیت بدنی یافته‌ها حاکی است که اجرای درس تربیت بدنی و ورزش مدارس، با مشکلات زیادی از جمله: نبود برنامه‌ریزی صحیح و یکسان در مدارس، نبود امکانات لازم اعم از فضا، وسایل و تأسیسات ورزشی، کمبود نیروی کارآمد و متخصص و... مواجه بوده است (حبیبی، ۱۳۸۸: ۳). با توجه به بودجه ناکافی آموزش و پرورش و نیازهای متنوع و متعدد ورزش دانش‌آموزی، نیاز به مشارکت همه عناصر و عوامل جامعه ضروری است. باید اذعان داشت که مدارس بدون مشارکت درون و برون‌سازمانی نمی‌توانند مسائل خود را به‌طور کامل حل کنند (جهانیان، ۱۳۸۹: ۴۷)؛ حتی، برخی از اندیشمندان، محور اصلی توسعه هر کشوری را بر پایه مشارکت در آموزش و پرورش می‌دانند (هوشمند و فولادی، ۱۳۹۴: ۷۵۶).

بر این اساس، نظر به اهمیت ورزش در دوران کودکی و نوجوانی و همچنین نیاز به امکانات مالی، فیزیکی و انسانی جهت گسترش و توسعه ورزش دانش‌آموزی از یک طرف و کمبود منابع مالی و... از طرف دیگر و نیاز به مشارکت همه مردم و سازمان‌های ذینفع در توسعه ورزش دانش‌آموزی در این پژوهش مدلی جامع برای گسترش مشارکت‌های فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی تدوین خواهد شد تا رهنمودهایی کاربردی برای تأمین منابع لازم جهت توسعه ورزش دانش‌آموزی ارائه گردد.

۱-۲ بیان مسئله

تعلیم و تربیت صحیح و کارآمد از ارکان مهم و اساسی رشد و شکوفایی نیروها و استعدادهای بالقوه

افراد است، در این راه تربیت‌بدنی به‌عنوان یکی از جنبش‌های نظام تعلیم و تربیت و به‌عنوان عامل پیشگیری و درمان بسیاری از بیماری‌های جسمی و روانی و نیز به‌عنوان یکی از دروس مهم در حوزه‌ی آموزش و پرورش در کلیه نظام‌های آموزش و پرورش جهان از اهمیت خاصی برخوردار است. چنانکه برنامه‌های آن به‌طور صحیح اجرا شود، تأثیر چشمگیری در پرورش استعداد‌های افراد خواهد داشت (کشکر، ۱۳۹۱: ۱۰۲). با توجه به اهمیت تربیت‌بدنی و ارتباط آن با پدیده‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی و حضور ارزشمند چند میلیون جوان فکور، پرانرژی و مستعد یادگیری در مدارس و نقش مؤثر آن در برنامه‌های توسعه ملی (حفظ اللسان، ۱۳۹۵: ۴) لازم است نسبت به نحوه اجرای درس تربیت‌بدنی و اهداف آن تجدیدنظر کرده و نسبت به رفع نواقص و کمبودهای اجرایی آن اقدام نمود چراکه، یکی از ابزارهای مهم و تأثیرگذار در امر برنامه‌ریزی، داشتن منابع فیزیکی، مادی و انسانی کافی است که دستیابی به اهداف را میسر می‌سازد (کشکر، ۱۳۹۱: ۱۰۲)؛ بنابراین با توجه به مشکلات ورزش دانش‌آموزی از جمله؛ مکان نامناسب، همکاری ضعیف مسئولین، عدم تخصیص سرانه کافی، عدم پیگیری طرح استعدادیابی دانش‌آموزان، بی‌توجهی به تفاوت‌های فردی، کمبود نیروی انسانی متخصص و بی‌توجهی به زیرساخت‌های درس تربیت‌بدنی جهت توسعه ورزش دانش‌آموزی نیاز به مشارکت همه‌ی مردم و سازمان‌ها است تا با همدلی و اتحاد، در رفع مشکلات موجود تلاش کنند (بروجنی و همکاران، ۱۳۹۵: ۸۵).

مشارکت یکی از نیازهای ذاتی انسان‌ها است که خداوند آن را در وجود اشرف مخلوقات خود به ودیعه نهاده و اسلام نیز به‌عنوان کامل‌ترین دین توجه زیادی به آن نموده و به مشارکت، همیاری و همکاری با یکدیگر توصیه فراوان نموده است (قاسمی روشناوند، ۱۳۹۲: ۳۳). مشارکت فرایند تصمیم‌گیری و حل مشکل است و درباره‌ی افراد و گروه‌هایی به کار می‌رود که منافع، علایق، تخصص و دیدگاه‌های مختلف دارند و برای نفع رساندن به افراد جامعه کار می‌کنند (سیریساک^۱، ۲۰۰۹: ۴۰۶). مشارکت در بیشتر

کشورهای پیشرفته‌ی جهان مورد پذیرش قرار گرفته است (هاپ^۱، کوستر^۲، اسمیتز^۳، ۲۰۱۱: ۱۵۱)، بدون شک چنین مقبولیتی در سایه‌ی اثربخشی مشارکت در بالا بردن بهره‌وری سازمان‌ها، توسعه دموکراسی و بهبود روابط کار به دست آمده است (ون و کتور^۴، ۲۰۱۲: ۵۵۸). امروزه این مفهوم اهمیت دوچندان پیدا کرده و مشارکت در عرصه‌های گوناگون یکی از دغدغه‌های اساسی دولتمردان و سیاست‌گذاران است (استین و همکاران^۵، ۲۰۱۰: ۳۰۷) چنانچه محور اصلی توسعه‌ی هر کشوری بر پایه‌ی مشارکت در امور آموزش و پرورش استوار است (هوشمند؛ فولادی، ۱۳۹۴: ۷۵۶).

سیاست‌گذاران و افراد درگیر در آموزش، به دنبال روش‌هایی جهت به کارگیری منابع محدود به طور کارآمد و مؤثر هستند تا با حل مشکلات، آموزش با کیفیتی ارائه کنند. مشارکت جامعه یکی از استراتژی‌های بهبود کیفیت آموزشی است. روش‌هایی که از طریق آن جوامع می‌توانند در ارائه آموزش مشارکت داشته و تأثیر بگذارند را می‌توان این گونه بیان نمود؛ «تأمین سرمایه لازم برای مدارس»، «ساخت، تعمیر و بهبود امکانات مدرسه»، «همکاری در تأمین مصالح، نیروی انسانی و زمین»، «حضور فعال در جلسات مدرسه»، «مدیریت بودجه برای راه‌اندازی مدارس»، «شناسایی عوامل تأثیرگذار در مشکلات آموزشی» و «آماده نمودن بچه‌ها برای آموزش با تأمین تغذیه آن‌ها». (هاشمیان و همکاران، ۱۳۹۴: ۸).

دولت‌ها برای اعمال تغییر مناسب در سازمان‌های بخش دولتی ناگزیرند، خط‌مشی‌هایی را وضع کنند که ناظر بر تغییرات بنیادی یا اصلاحی یا هر دو آن‌ها در سازمان‌ها باشد. این خط‌مشی‌ها را تحت عناوینی چون مشارکت بین سازمان‌ها، کوچک‌سازی، حمایت مالی، خصوصی‌سازی، استفاده از داوطلبین و برون‌سپاری نام‌گذاری می‌کنند که هر یک به نوبه خود معرف نوعی تغییر است. ورزش دانش‌آموزی نیز از این تغییر و تحولات در امان نبوده و ناگزیر برای دستیابی به اهداف سازمانی نیازمند توجه به این تغییرات است (عالم تبریز و شایسته، ۱۳۹۰: ۱۹۰).

-
1. Hoppe
  2. Kusterer
  3. Schmitz
  4. VanVactor
  5. Stein, de Reuver, Hampe & Bouwman

در سال‌های اخیر، بعضی از سازمان‌ها به منظور بهبود کیفیت خدمات و محصولات، کاهش هزینه و زمان تولید و تمرکز بر روی مزیت‌های اصلی رقابتی و به‌طور کلی افزایش اثربخشی سازمانی، اقدام به برون‌سپاری نموده‌اند و چنین به نظر می‌رسد که سازمان‌ها با برون‌سپاری فعالیت‌های خود به سازمان‌های تخصصی دیگر، بهتر می‌توانند بر روی فعالیت‌هایی که ارزش افزوده بیشتری ایجاد می‌کنند، تمرکز کرده و بدین طریق اثربخشی فعالیت‌های خود را به حداکثر برسانند. پژوهش‌ها نشان می‌دهد که افزایش برون‌سپاری می‌تواند منجر به کاهش هزینه‌ها شده و نیاز به سرمایه‌گذاری درزمینه‌ی تسهیلات، تجهیزات و نیروی انسانی را پایین آورد و از سوی دیگر، شواهد دیگری حاکی از آن است که افزایش برون‌سپاری می‌تواند نوآوری و کنترل بر روی کارها را کاهش دهد، بنابراین نتایج برون‌سپاری قابل اطمینان نمی‌باشند (افرند خلیل آباد و روغنیان، ۱۳۹۱: ۴).

یکی از روش‌های تأمین منابع لازم استفاده از ظرفیت خیرین ورزش یار است، پژوهشگران بر این باورند که ورزش و فعالیت‌های مرتبط با آن برای جمع‌آوری اعانه و امور خیریه‌ی داوطلبانه، بسیار جذاب است؛ زیرا فرصتی را برای شرکت در دو امر مهم (ورزش و امور خیریه) به صورت هم‌زمان فراهم می‌آورد (وودا، اسنلگروو و دنی لکوکا^۱، ۲۰۱۰، ۳۸). در بیشتر کشورها پژوهش‌هایی پیرامون جذب و جلب مشارکت‌های مردم صورت گرفته است و کشورهایمانند آلمان، استرالیا، اسپانیا، انگلستان و غیره، راهکارهایی قانونی را برای این امر پیش‌بینی نموده‌اند؛ اما در ایران مردم همواره به صورت خودجوش و غیررسمی با عنوان‌هایی چون «وقف» و «امور خیر» به این مهم پرداخته‌اند (حیدری فرد، شریفیان، ۱۳۹۶: ۸۲).

حمایت مالی یکی از منابع درآمدی در ورزش است. امروزه شرکت‌های تجاری و صاحبان صنایع مختلف دریافته‌اند که حمایت مالی ابزار تبلیغاتی قدرتمندی برای آن‌هاست. در واقع، یکی از مهم‌ترین عناصری که موجب پیوند رویدادهای ورزشی و اقتصاد شده است حمایت مالی ورزشی است (چوی^۲،

---

1. Wooda, Snelgroveb. & Danylchuka

۲. Choi

۲۰۱۱: ۱۰۸)، بیشتر باشگاه‌های ورزشی در سراسر دنیا با بهره‌گیری از حامیان مالی قدرتمند و در سایه‌ی همکاری و حمایت آن‌ها توانسته‌اند علاوه بر تقویت و ترویج فرهنگ ورزش، رونق اقتصادی بی‌سابقه‌ای را تجربه کنند و در کنار پوشش هزینه‌های خود، موقعیت‌های تبلیغاتی مناسبی برای حامیان فراهم آورند (آزادان و همکاران، ۱۳۹۱: ۱۲۴).

یکی از روش‌های تأمین منابع انسانی استفاده از داوطلبین است، کار داوطلبانه، شکلی از عمل فرا اجتماعی است که افراد فعالانه و بدون اجبار در جستجوی فرصت‌هایی هستند تا به افراد نیازمند، کمک‌های غیرمالی ارائه دهند (لیچاردلو و همکاران، ۲۰۱۳: ۵۸۵) داوطلبان، بخشی اساسی از میزبانی رویدادهای ورزشی، فرهنگی و تفریحی خاص هستند (جانسون و همکاران، ۲۰۰۰: ۱۶۵). شمار افرادی که در سرتاسر جهان مقادیر قابل توجهی از زمان و انرژی خود را صرف کمک به دیگران می‌کنند، رو به افزایش است (لیچاردلو و همکاران، ۲۰۱۳: ۵۸۶). فعالیت‌های داوطلبی، مزایای متقابلی برای داوطلب و سازمان دارد که از آن جمله می‌توان، به مزایای اجتماعی، شخصیتی، اقتصادی و سیاسی اشاره کرد. همچنین ارتقای سطح شهروندی و تعهد به قوانین اجتماعی، از مزایای دیگر فعالیت‌های داوطلبی به شمار می‌روند (اسدی نیا و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۵).

با توجه به کمبود منابع و امکانات در حوزه‌ی ورزش دانش‌آموزی از یک طرف و نبود پژوهشی جامع در مورد مشارکت در ورزش دانش‌آموزی از طرف دیگر، جلب مشارکت مردم و سازمان‌ها در امر توسعه ورزش مدارس لازم و ضروری است؛ بنابراین در پژوهش حاضر روش‌های ممکن برای مشارکت سازمان‌های دیگر در امور ورزش دانش‌آموزی مورد بررسی قرار خواهد گرفت تا با ارائه مدلی جامع جهت توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی گامی کوچک جهت اعتلای ورزش کشور برداشته شود.

۱-۳ ضرورت و اهمیت تحقیق

ضرورت توجه به تربیت بدنی در مدارس تا آنجا افزایش یافته که در ماده‌ی اول منشور یونسکو از تربیت بدنی و ورزش به‌عنوان حق بنیادی تمام کودکان و نوجوانان نام‌برده شده است و ماده‌ی دوم این منشور بر

مشارکت مؤسسات مالی هر کشور برای بهبود و توسعه‌ی تربیت‌بدنی تأکید دارد (کرمی و همکاران، ۱۳۹۳، ۱۴). فقر مدارس از نظر مالی با توجه به همه‌اعتباراتی که دولت به آن اختصاص داده است، بدون همکاری و همیاری مردم به تعالی نمی‌رسد و ورزش مدارس برای تحول به مشارکت فراگیر مردم و سازمان‌ها نیازمند است. اولین گام در این زمینه، می‌تواند تغییر در نگاه مسئولان و مردم و در واقع، فرهنگ‌سازی باشد (هاشمیان و همکاران، ۱۳۹۴: ۷).

امروزه رسانه‌ها قوی‌ترین ابزار برای طرح و رواج اندیشه‌ها و کارآمدترین وسایل برای نفوذ فرهنگ‌ها و نگرش‌ها به قلب جوامع هستند و نقش مهمی در شکل‌گیری نگرش‌های مخاطبان ایفا می‌کنند؛ چراکه عمده‌ترین نقشی که رسانه‌های گروهی بر عهده‌دارند عبارت‌اند از فرهنگ‌سازی، آموزش، اطلاع‌رسانی و ایجاد مشارکت اجتماعی (صیادی و همکاران، ۱۳۹۵: ۲۳).

با توجه به اشاعه روزافزون ورزش در سطح جامعه و همچنین ضرورت توسعه ورزش در بخش‌های همگانی، قهرمانی و حرفه‌ای به نظر می‌رسد ورزش دانش‌آموزی نقش بسیار تعیین‌کننده‌ای در پشتوانه سازی ورزش‌های همگانی، قهرمانی و حرفه‌ای دارد (مرادی و همکاران، ۱۳۹۱: ۵) از این‌رو نیاز به مشارکت در ورزش دانش‌آموزی به‌عنوان پایه و اساس ورزش کشور ضروری است و بهتر است از تمام ظرفیت‌های توسعه مشارکت فرابخشی استفاده شود. یکی از این ظرفیت‌ها با توجه به جذابیت مسابقات و رویدادهای ورزشی حمایت مالی است و داشتن حامی مالی بخش لاینفک درآمدزایی برای باشگاه‌ها و رویدادهای ورزشی محسوب می‌شود (آزادان و همکاران، ۱۳۹۱: ۱۲۵). حمایت مالی ورزشی به‌مثابه ابزاری برای اجرا و پیاده‌سازی استراتژی‌های ارتباطی بازاریابی به‌سرعت در حال افزایش است و یکی از شیوه‌های سرمایه‌گذاری در ورزش و از محورهای بازاریابی ورزشی است که در سایه آن رویدادهای سازمان‌دهی شده مورد حمایت قرار می‌گیرند (جعفری و همکاران، ۱۳۹۴: ۳۳).

یکی از ظرفیت‌های مشارکت، خیرین هستند که در امور مذهبی و مدرسه‌سازی فعال هستند، ولی نیاز کشور ما به کار خیر، بسیار بیشتر و متنوع‌تر از آن چیزی است که بتوان آن را در چهارچوب فعالیت خیرین مدرسه‌ساز و خیرین مذهبی قرارداد بلکه حوزه ورزش نیازمند ورود خیرین است و فرهنگ‌سازی

برای مشارکت گسترده مردم در تأمین نیازهای ورزشی ضروری است (حیدری فرد و شریفیان، ۱۳۹۶: ۸۲).

یکی دیگر از ظرفیت‌های مشارکت، داوطلبین ورزشی هستند، نهضت داوطلبی و خدمت‌رسانی به جامعه، از پدیده‌های دنیای معاصر است که ریشه در سنت‌های اجتماعی مردم سراسر جهان دارد و فوایدی دوسویه برای جامعه دارد و موجب افزایش سرمایه اجتماعی در جامعه می‌شوند. افراد داوطلب در قالب یکی از سه گروه تشکیل‌دهنده منابع انسانی (کارمندان رسمی، داوطلبان و مشتریان یا ارباب‌رجوع)، جایگاه ویژه‌ای در ساختار سازمان‌های غیرانتفاعی و دولتی به‌ویژه سازمان‌های ورزشی به خود اختصاص داده‌اند. تحقیقات نشان داده است که استفاده از داوطلبین ورزش نقش مهمی در موفقیت بسیاری از مسابقات و رویدادهای ورزشی بزرگ دارد (اندام و همکاران، ۱۳۸۸: ۳۷) برون‌سپاری یکی از فرصت‌های مشارکت در ورزش دانش‌آموزی است که امروزه سازمان‌ها برای دستیابی به مزایای بیشتر به دنبال آن هستند. برون‌سپاری پیمانی راهبردی است که سازمان‌ها فعالیت‌های کلیدی را برای خود نگه‌داشته و بقیه فعالیت‌ها را به مؤسسات دیگری که در آن فعالیت‌ها قابلیت دارند، واگذار می‌نمایند (افرنده خلیل‌آباد و روغنیان، ۱۳۹۱: ۵).

معاونت تربیت‌بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش به‌عنوان متولی ورزش دانش‌آموزی جهت سازگاری با تغییرات روزافزون، سریع و نامطمئن محیطی، نیازمند منابع و سرمایه‌های کافی اعم از انسانی و غیرانسانی است که زمینه ارتقاء عملکرد سازمان را فراهم نمایند، که به دلیل توجه و حساسیت زیاد مردم به عملکرد آن در حوزه‌های تحت پوشش نیازمند مشارکت همه مردم و سازمان‌ها است، بنابراین یکی از شیوه‌های مؤثر جهت حفظ کیفیت ورزش دانش‌آموزی، توسعه مشارکت‌های فرابخشی است. با توجه به اینکه هنوز شناخت کافی از روش‌های توسعه مشارکت و سیاست‌های مربوط به آن در سازمان‌های ورزشی از جمله وزارت آموزش و پرورش، وجود ندارد و از آنجائی که پس از بررسی‌های انجام‌شده در زمینه پیشینه ورزشی پژوهش، در پژوهش‌های داخلی و خارجی، پژوهش جامعی در

این زمینه صورت نگرفته است و پژوهش‌های صورت گرفته بیشتر محدود به مشارکت مالی و در راستای جذب خیرین بوده و سایر جنبه‌های مشارکت اعم از انسانی، فکری، مهارتی و مشارکت بین سازمانی و بین بخشی را نادیده گرفته بود، انجام پژوهش اخیر ضروری به نظر می‌رسد. بر این اساس، نظر به اهمیت ورزش در دوران کودکی و نوجوانی و همچنین نیاز به امکانات مالی، فیزیکی و انسانی جهت گسترش و توسعه ورزش دانش‌آموزی از یک طرف و کمبود منابع از طرف دیگر و نیاز به مشارکت سازمان‌های ذینفع در توسعه ورزش دانش‌آموزی؛ در این پژوهش به بررسی و تحلیل توسعه مشارکت فرابخشی پرداخته می‌شود تا رهنمودهایی کاربردی برای تأمین منابع لازم جهت توسعه ورزش دانش‌آموزی ارائه گردد؛ بنابراین، هدف از این پژوهش طراحی مدل توسعه مشارکت‌های فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی است.

۱-۴ اهداف پژوهش

۱-۴-۱ هدف کلی

هدف کلی این پژوهش طراحی مدل مشارکت‌های فرابخشی در توسعه ورزش دانش‌آموزی است.

۱-۴-۲ اهداف ویژه

- ✓ تعیین عوامل تأثیرگذار بر مشارکت‌های فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی.
- ✓ تعیین ابعاد مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی.
- ✓ تعیین پیامدهای مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی
- ✓ تعیین راهبردهای بهبود مشارکت‌های فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی

۱-۵ سؤالات پژوهش

۱-۵-۱ سؤال کلی

چگونه می‌توان مدل توسعه مشارکت‌های فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی را طراحی کرد؟

۱-۵-۲ سؤالات ویژه

- ✓ عوامل تأثیرگذار بر مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی چیست؟
- ✓ ابعاد مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی چیست؟
- ✓ پیامدهای مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی چیست؟
- ✓ راهبردهای بهبود مشارکت‌های فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی چیست؟

۱-۶ محدودیت‌های پژوهش

۱-۶-۱ محدودیت‌های خارج از کنترل پژوهشگر

- ✓ عدم وجود همکاری مطلوب از سوی بعضی از افراد.
- ✓ امکان تأثیر عواملی همچون تمایلات، تعصبات، ناراحتی‌های خانوادگی در هنگام پاسخگویی به سؤالات.
- ✓ کمبود منابع در دسترس معتبر اطلاعاتی در زمینه این پژوهش.
- ✓ خستگی روزانه مشارکت‌کننده‌ها از کار روزانه.

۱-۶-۲ محدودیت‌های در اختیار پژوهشگر

- ✓ جامعه آماری این پژوهش محدود به معاونت تربیت‌بدنی وزارت آموزش و پرورش است.
- ✓ قلمرو مکانی این پژوهش وزارت آموزش و پرورش ایران است.

✓ این پژوهش طی ۱۲ ماه در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸ انجام شده است.

۷-۱ پیش فرض‌های پژوهش

- آزمودنی‌ها با آگاهی و صداقت کامل به پرسش‌های مصاحبه پاسخ خواهند داد.
- سؤالات مصاحبه فهم مشابهی را بین مصاحبه‌کننده و مصاحبه‌شونده ایجاد نموده است.
- ساختار هر یک از مصاحبه‌های کیفی انجام شده به گونه‌ای بوده است که هدف کلی راهنمای آن مصاحبه را تأمین نموده است.

۸-۱ تعاریف واژه‌ها و اصطلاحات

۱-۸-۱ تعاریف مفهومی

مدل

مدل به مجموعه‌ای مادی، ریاضی یا منطقی اطلاق می‌شود که ساخت‌های اساسی یک واقعیت را می‌رساند و در سطح خود، قادر به تبیین آن و ارائه کارکردهایش است (ساروخانی، ۱۳۷۰: ۴۵۸). مدل مطلوب مدلی است که آئینه تمام نمای اجزای اصلی و عمده پدیده موردنظر باشد، اگرچه درست همانند واقعیت مفصل و پیچیده نیست ولی با نشان دادن روابط اصلی اجزاء و آثار آن‌ها وسیله‌ای ساده و مناسب در اختیار تحلیلگر می‌باشد. پس باید در نظر داشت که قیاس در مدل تنها حاکی از وجود برخی شباهت‌هاست نه همسانی در همه خصایص و خواص و مدل فقط فرضیه خاصی را مطرح می‌کند که باید به محک آزمون زده شود و همه فرضیه‌های ممکن را دربر نمی‌گیرد و نمایی کلی از واقعیت را نشان می‌دهند (الوانی، ۱۳۷۹: ۵۴).

مشارکت

مشارکت درگیری ذهنی، جسمی و عاطفی اشخاص در موقعیت‌های گروهی است که آنان را برای دستیابی به هدف‌های گروهی برمی‌انگیزد (قاسمی روشناوند، ۱۳۹۲: ۱۰).

برون‌سپاری

برون‌سپاری یک پدیده جدید مدیریتی است که سازمان‌ها و شرکت‌ها برای انجام برخی خدمات یا تولید برخی کالاها از یک شرکت یا سازمان دیگر که می‌تواند خدمات یا کالاها را به شکل بهتری به آن‌ها ارائه دهد، استفاده می‌کنند (عالم تبریز؛ شایسته، ۱۳۹۰: ۱۹۰).

داوطلبی

کار داوطلبانه، شکلی از عمل فرا اجتماعی است که افراد فعالانه و بدون اجبار در جستجوی فرصت‌هایی هستند تا به افراد نیازمند، کمک‌های غیرمالی ارائه دهند (لیچاردلو و همکاران، ۲۰۱۳: ۵۸۵).

داوطلبین در ورزش:

افرادی که زمان خود را به باشگاه یا سازمان‌های ورزشی اختصاص می‌دهند ولی در قبال آن دستمزدی دریافت نمی‌کنند (کلمن، ۲۰۰۲: ۲۲۲).

روش داده بنیاد

روش گراند تئوری یا نظریه داده بنیاد یک شیوه پژوهش کیفی است که به وسیله‌ی آن با استفاده از یک دسته داده، نظریه‌ای تکوین می‌یابد. به طوری که این نظریه در یک سطح وسیع، یک فرآیند، عمل یا تعامل را تبیین می‌کند. در این روش، پژوهش را هرگز از یک نظریه شروع نمی‌کنند و بعد آن را به اثبات برسانند، بلکه پژوهش از یک دوره مطالعاتی شروع و فرصت داده می‌شود تا آنچه متناسب و مربوط به آن است خود را نشان دهد (اسماعیلی، ۱۳۹۶: ۲۱).

نمونه برداری نظری

نمونه‌برداری نظری، فرآیند جمع‌آوری داده برای تولید نظریه است که بدان وسیله تحلیل‌گر، به‌طور همزمان داده‌هایش را جمع‌آوری، کدگذاری و تحلیل کرده و تصمیم می‌گیرد به منظور بهبود نظریه خود تا هنگام ظهور آن، در آینده چه داده‌هایی را جمع‌آوری و در کجا آن‌ها را پیدا کند (دانایی فرد و امامی، ۱۳۸۶: ۹).

۱-۸-۲ مفاهیم عملیاتی

ورزش دانش‌آموزی

منظور از ورزش دانش‌آموزی تمام فعالیت‌ها و رویدادهای مربوط به ورزش مدارس در سطح کشور است.

مشارکت فرابخشی

منظور از مشارکت فرابخشی مشارکت فراگیر مردم، سازمان‌ها و ادارات در امور مالی، فکری، نیروی انسانی و ... ورزش دانش‌آموزی است.

معاونت تربیت‌بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش

این سازمان عالی‌ترین مرجع رسیدگی به مسائل مربوط به ورزش دانش‌آموزی در ایران است.

فصل ۲ مبانی نظری و

پیشینه پژوهش

۲-۱ مقدمه

مطالب این فصل حاوی چکیده‌ای از کندوکاوی عمیق و گسترده در آنچه پیرامون موضوع پایان‌نامه در کتاب‌ها، مقالات، پژوهش‌ها و اسناد سازمانی وجود دارد، می‌باشد. این مطالب در سه بخش اصلی ارائه شده است. بخش اول پیرامون موضوع مشارکت بوده و شامل مطالبی در رابطه با مفهوم مشارکت، تاریخچه مشارکت، آثار و پیامدهای مشارکت، موانع پیاده‌سازی مشارکت و نقش و اهمیت مشارکت در سازمان‌های دولتی می‌باشد. بخش دوم شامل اطلاعاتی در مورد معاونت تربیت‌بدنی وزارت آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران شامل تاریخچه، اهداف، وظایف و چارت سازمانی و تشکیلات معاونت تربیت‌بدنی می‌باشد؛ و در بخش سوم به‌مرور پژوهش‌های انجام‌شده پیرامون موضوع مشارکت در سازمان‌های دولتی و ورزشی در داخل و خارج و جمع‌بندی این پژوهش‌ها پرداخته شده است.

۲-۲ مشارکت

در این بخش از پژوهش ابتدا به‌مرور مفهوم مشارکت اشاره شده، سپس به‌مرور مباحث پیرامون مشارکت از قبیل تاریخچه مشارکت، آثار و پیامدهای مشارکت، موانع پیاده‌سازی مشارکت، روش‌های مشارکت، انواع مشارکت، مشارکت در آموزش و پرورش و ضرورت آن، مشارکت در ورزش دانش‌آموزی و ضرورت آن، روش‌های مشارکت در ورزش دانش‌آموزی و ... پرداخته شده است.

۲-۲-۱ مفهوم مشارکت

با توجه به اهمیت مشارکت تعاریف زیادی از سوی دانشمندان و صاحب‌نظران در این خصوص ارائه شده که در ذیل به چند نمونه از آن می‌پردازیم.

از دیدگاه لغوی مشارکت مصدر باب مفاعله عربی است و معنای آن را شرکت کردن و انبازی کردن ذکر کرده‌اند. قدیمی‌ترین تعریف مشارکت عبارت است از پیوندی دوسویه سازنده و سودمند میان دو

تن یا بیشتر (قاسمی روشناوند، ۱۳۹۲: ۱۲). دیویس و نیواستورم^۱ مشارکت را یک درگیری ذهنی و عاطفی اشخاص در موقعیت‌های گروهی می‌دانند که آنان را برمی‌انگیزد تا برای دستیابی به هدف‌های گروهی یاری دهند و در مسئولیت کار شریک شوند (دیویس و نیواستورم، ۱۳۷۵: ۲۸). به اعتقاد کلارک و همکاران^۲، مشارکت فرایندی است که از طریق آن به کارکنان اجازه داده می‌شود که درباره کارشان تأثیر و نفوذ داشته باشند، به عبارت دیگر مشارکت حالت و وضعیتی است که تحت آن، افراد با اختیارات بیشتر کار و وظیفه خود را بهتر انجام می‌دهند. مشارکت یعنی درک هر فرد از میزان نفوذی که بر تصمیم‌گیری دارد، در مقایسه بانفوذ واقعی که وی می‌تواند در تصمیم‌گیری‌ها داشته باشد، لذا مشارکت شامل هر فرایندی می‌شود که از طریق آن کارکنان می‌توانند سهمی در اتخاذ تصمیم‌های مدیریتی داشته باشند (قاسمی روشناوند، ۱۳۹۲: ۱۵).

۲-۲-۲ فراگرد مشارکت

با پذیرش هر کدام از تعاریف مشارکت می‌توان آن را به صورت یک فراگرد در نظر گرفت که بر ارتباطات گسترده میان افراد و کنش و واکنش‌های آزاد و متقابل میان آنان تأکید می‌کند و پیوند میان اعضا را از حالت فعلی یک یا دوسویه به حالت شبکه‌ای چند سویه بدل می‌کند. پذیرش مفهوم فوق از مشارکت باعث می‌شود. کلیه افراد شاغل در یک سازمان به صورت عضوی از یک مجموعه و عاملی مؤثر در تعامل شناخته شده و دارای حق تأثیرگذاری و تأثیرپذیری گردند. لذا مشارکت را یک فراگرد پویا و نه ایستا می‌توان محسوب نمود که در پرتو آن استعدادهای نهفته انسان شکوفا شده و به سمت تکامل پیش می‌رود، توانمندی‌های بالقوه انسان به سمت وسوی بالفعل شدن گرایش پیدا می‌کند و در چنین وضعیتی هدف عمده مشارکت که آماده‌سازی افراد برای پذیرش مسئولیت‌هاست تأمین می‌گردد (طوسی، ۱۳۹۰: ۱۸).

---

^۱. Davis & New storm

^۲. Clark & Cooperators

۲-۲-۳ پیش‌نیازهای مشارکت مؤثر

بر اساس مطالعات و پژوهش‌های انجام‌شده دانشمندان مختلف در خصوص مشارکت کارکنان، برای اجرای موفقیت‌آمیز مشارکت باید زمینه‌های زیر را فراهم آورد:

- ۱- احساس نیاز به مشارکت برای بهتر کردن اوضاع
- ۲- داشتن زمان کافی برای کسب آمادگی در برنامه مشارکت: طبیعی است که شتاب، اضطراب و فوریت نباید در اجرای مشارکت مطرح باشد، زیرا پیاده کردن تدریجی باعث دخالت و علاقه‌مندی مدیران به برنامه مشارکت می‌شود.
- ۳- مرتبط کردن برنامه مشارکت با کار افراد
- ۴- پایین‌تر بودن هزینه‌ی مشارکت از سود آن، زیرا یکی از هدف‌های مشارکت کاهش هزینه‌هاست.
- ۵- حضور فعال مدیریت عالی سازمان در برنامه مشارکت
- ۶- گسترش فرهنگ مشارکت جهت نهادینه نمودن مشارکت در کارکنان: در سازمان باید مشارکت به یک فرهنگ و نه هوس زودگذر تبدیل شود.
- ۷- ایجاد نظام خشنودی فردی و تشویق گروهی
- ۸- احترام گذاردن و قدردانی از کارکنان جهت گسترش مشارکت
- ۹- برنامه مشارکت به دل‌بستگی‌های کارکنان مربوط باشد.
- ۱۰- کارکنان توانائی کافی برای کار روی آن موضوع داشته باشند.
- ۱۱- مشارکت نباید بیم از دست دادن شغل را در میان شرکت‌کنندگان پدید آورد.
- ۱۲- پی‌گیری نتیجه‌های برخاسته از کوشش‌های مشارکت‌جویانه بسیار مهم است که کارکنان و مدیران تا پایان کار از خود صبر و بردباری نشان دهند تا بهره‌های پایدار از اجرای مشارکت گرفته شود.
- ۱۳- باید مشارکت را کوششی بلندمدت به شمار آورد. برای آنکه کوشش‌های مشارکت‌جویانه کامیاب شوند، مدیریت و کارکنان باید آن‌ها را به‌صورت فرا‌گردهای بلندمدت در نظر بگیرند و از آن‌ها برنامه‌هایی با نتیجه پایانی مشخص مراد نکنند (طوسی، ۱۳۹۰: ۲۸).

۲-۲-۴ علل عدم مشارکت

عدم تمایل برای مشارکت و یا آماده نبودن شرایط برای مشارکت از جمله مسائل آسیب‌زننده به اجرای صحیح نظام مشارکت است. پژوهش‌های انجام شده در زمینه مشارکت دلایلی از قبیل؛ «احساس عدم تعلق و وابستگی»، «مغایر بودن اهداف فرد با سازمان یا گروه»، «فقدان انگیزش»، «احساس بیم و خطر از مشارکت»، «ضعف کار گروهی در جامعه»، «عدم بسترسازی فرهنگی»، «کمبود آموزش»، «کمبود فرصت و زمان»، «محرمانه بودن و حساس بودن برخی از طرح‌ها»، «اتخاذ سبک مدیریت استبدادی» و «ضعف مدیریت» را برای عدم مشارکت بیان کردند (قاسمی روشناوند، ۱۳۹۲: ۳۸؛ اسکات و جف، ۱۳۸۷: ۴۵).

۲-۲-۵ ویژگی‌ها و کارکردهای مشارکت

گائوتتری اعتقاد دارد که مشارکت پیشینه‌ای به قدمت تاریخ بشری دارد؛ چراکه عمل مشارکت در بطن جامعه و در مفاهیمی چون: دل‌بستگی، اتحاد، همکاری، انجمن و مانند آن‌ها نهفته است و از قدیم شالوده‌ی پیدایش اجتماعی - انسان‌شناختی نوع بشر تلقی شده است. امروزه با تأکید بر ارزش‌های انسان‌گرایانه و خلاقیت گروهی، مشارکت را به‌عنوان نیاز بشر و راه‌کار اصلی توسعه دانسته‌اند. مشارکت با کارکردهای افزایش ثبات اجتماعی، تقویت روحیه‌ی همبستگی و کاهش تعارضات گروهی از بین بردن فرهنگ حاشیه‌نشینی و شکوفایی استعدادها و بروز خلاقیت، بسط ارزش‌های دموکراتیک، سهمیم شدن در منابع قدرت و تقویت روحیه‌ی مسئولیت‌پذیری همراه است (غفاری و نیازی، ۱۳۸۵: ۱۸).

در یک جمع‌بندی کلی می‌توان گفت که مشارکت، دارای ویژگی‌ها و کارکردهای؛ تقسیم‌کار، مسئولیت‌پذیری، هماهنگی فعالیت‌ها، برخورداری همه از کار جمعی، سهمیم شدن در قدرت، کوشش سنجیده‌ی گروه‌ها برای به دست گرفتن امور زندگی برای بهبودی آن، ایجاد فرصت برای گروه‌های فرودست، تقویت روحیه‌ی همبستگی و کاهش تعارضات گروهی، گسترش ارزش‌های دموکراتیک، همکاری کردن در انجام کارها است (محسنی و همکاران، ۱۳۹۲: ۶).

۲-۲-۶ انواع مشارکت

مشارکت بر اساس نحوه ارتباط به انواع؛ دوسویه، برون سویه، اجباری، بر مبنای تقسیم کار و مشورتی تقسیم بندی می شود.

۲-۲-۶-۱ مشارکت دوسویه (هم یاری)

مشارکت در جامعه‌ی سنتی متناسب با نیازهای مردم است که مشارکت دوسویه از کهن ترین نوع همیاری است. اساس مشارکت دوسویه بر سنت‌های قدیمی و کهن روستایی استوار است. در این نوع از مشارکت، کمک متقابل وجود دارد؛ زیرا در این همیاری، هر دو طرف ذینفع هستند. یاری دهنده و یاری گیرنده همدیگر را می شناسد و اغلب مشارکت‌های هم یارانه، درون گروهی است که در سطح بالایی وجود دارد (محسنی و همکاران، ۱۳۹۲: ۶)؛ که عواملی نظیر؛ «اعتماد»، «هدف مشترک»، «انگیزه نوع دوستی»، «نفع شخصی و اقتضای موقعیت» و «دستیابی به اهداف ارزشمندتر» موجب تحکیم این نوع مشارکت می شود. اگرچه ممکن است این همیاری رفع نیاز روزمره باشد؛ مسلماً، انگیزه‌ی این مبادله صرفاً اقتصادی نبوده است. فرد به علت علاقه و احترام و ارزشی که برای طرف معامله قائل است با او مشارکت می کند؛ درعین حال ردوبدل عواطف نیز وجود دارد (فرهادی، ۱۳۸۵: ۵۴).

۲-۲-۶-۲ مشارکت برون سویه (دگر یاری)

آشکارترین نوع کمک و همکاری در همه‌ی جوامع کمک به زیردستان و ناتوانان است. دگر یاری کنشی است یک سویه، عمودی یا افقی که میان هم ترازان یا نا هم ترازان (میان فراتران و فروتران، توانایان و ناتوانان) جریان می یابد؛ چه در زمینه‌های عینی و مادی و چه در زمینه‌های ذهنی و معنوی. درحالی که همیاری جریانی است دوسویه و افقی که اغلب میان کسانی که می توانند توانایی‌های همدیگر را تکمیل یا کمبودهای یکدیگر را جبران کنند اتفاق می افتد. به تعبیری می توان گفت که تفاوت دگر یاری و همیاری تفاوت بخشش با نوعی معاوضه و مبادله است. در این نوع از مشارکت، انتظار کمک متقابل از یاری شونده وجود ندارد؛ درواقع دگر سویی در بافت معنوی و اهداف اخلاقی جریان دارد و در حاله‌ای از

خیرخواهی و عواطف مذهبی پیچیده شده است. در برخی از افراد اندیشه‌ی کمک به دیگران صرفاً برای همبستگی گروهی، آرامش روانی و اجر اخروی و یا کسب آبروی اجتماعی است (فرهادی، ۱۳۸۵: ۵۴).

۲-۲-۶-۳ مشارکت بر اساس تقسیم‌کار

تعاون یا مشارکت به عمل جمعی در جهت هدف‌های مشترکی اطلاق می‌شود که از سوی افراد به صورت متحد و یا جدا از هم صورت می‌پذیرد. عمل جمعی ممکن است با تقسیم‌کارهای مشابه یا متفاوت همراه باشد (گولد و کولب، ۱۳۷۶: ۲۴۵). در این شکل مشارکت افراد در جهت برقراری برابری و عدالت برای دستیابی به منافع یکدیگر می‌کوشند. دو طرف مشارکت‌کننده با وجود توافق میان توانایی‌های فردی، هرکدام آزادانه و خودجوش به گونه‌ای که موجب همبستگی می‌شود دست به همیاری می‌زنند این مشارکت حجم گسترده‌ای از سرمایه‌ی اجتماعی را به وجود می‌آورد. به تعبیر گی روشه تقسیم‌کار و تراکم اخلاقی به نوبه‌ی خود از عوامل اصلی گسترش تمدن یعنی توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی هستند (گی روشه، ۱۳۸۵: ۴۳).

۲-۲-۶-۴ مشارکت ابزاری

در این نوع مشارکت، مشارکت مؤثر نوعی کسب قدرت تلقی می‌شود که سازوکار اصلی آن توانمندسازی و کسب قدرت است. در مشارکت ابزاری اراده‌ی افراد و انگیزه‌ی آنان از مشارکت سود فردی است (محسنی و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۷). چنانکه واینر و پراسر در تعریفی که از مشارکت ارائه می‌کنند، مشارکت را ابزاری برای خودشکوفایی بیان می‌کنند و بیان می‌کنند که دسترسی فرد با افراد دارای پایگاه و نقش اجتماعی بانفوذ در جریان مشارکت سبب می‌شود که او بتواند از سرمایه‌ی اجتماعی خود بهتر و بیش‌تر استفاده کند (غفاری و نیازی، ۱۳۸۵: ۳۵).

۲-۲-۶-۵ مشارکت مشورتی یا فکری

مشارکت از نوع مشاوره در امور مدرسه، راه‌های باز ارتباطات برای مبادله‌ی اطلاعات با سازه‌های کلیدی موفقیت، گسترش تعامل، هماهنگ‌سازی افکار و کمک‌رسانی در تبادل نظر است. استفاده از این نوع شبکه‌ی مشارکتی و مشورت با انسان‌های آگاه، خبره و دانا همیشه مورد سفارش و تأکید بزرگان بوده است. مشورت نشانه‌ی اهمیت یک نیاز بوده؛ نیازی که انسان به حکم زندگی جمعی به یاریگری دیگران در تصمیم‌گیری‌های خود قائل است. با یاری جستن از شیوه‌ی مشورت در مدارس می‌توان از راه‌های مختلف، به‌گزینی کرده و بهترین را انتخاب کرد (محسنی و همکاران، ۱۳۹۲: ۲۰).

۲-۲-۶-۶ مشارکت مالی

در این نوع مشارکت، افراد کمک مالی خود را در اختیار آموزش و پرورش و یا مدیران مدارس قرار می‌دهند تا مدیران در هر قسمتی که نیاز بیشتری دارند، هزینه کنند. در این نوع مشارکت، مشارکت‌کننده در تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی، اجرا و دیگر فرایندهای آموزشی دخالت چندانی ندارد. این نوع کمک ممکن است آگاهانه یا ناآگاهانه باشد، آگاهانه به این معنا که کمک‌کننده مالی می‌داند که آموزش و پرورش نیاز به کمک دارد و در نتیجه به کمک آن می‌شتابد و ناآگاهانه به این معنا که مشارکت‌کننده نه از روی درک اهمیت آموزش و پرورش، بلکه با انگیزه‌های گوناگون به‌طور مقطعی دست به این کار می‌زند (بزرگی و دانشپور، ۱۳۸۴: ۷). منابع مالی را می‌توان از دو طریق عوامل درونی و بیرونی آموزش و پرورش تأمین کرد.

- بخشی از منابع مالی آموزش و پرورش می‌تواند با تلاش عوامل درونی واحدهای آموزشی تأمین شود از جمله: تغییر شرایط محیطی برنامه از طریق پیشنهاد انجام اصلاحات یا تغییر اصول ۴۳ و ۳۰ قانون اساسی در مراجع ذی‌ربط برای دریافت شهریه ثابت از دانش‌آموزان و یا دریافت هزینه کلاس‌های آموزش جبرانی (کلاس تقویتی) از دانش‌آموزانی که توانایی پرداخت آن را ندارند.

- تأمین منابع مالی با مشارکت عوامل بیرونی آموزش و پرورش به شرح ذیل است: رایج‌ترین شکل تأمین منابع مالی در اکثر کشورهای جهان اخذ مالیات‌هاست. این کار را می‌توان با توجه به شرایط

مناطق مختلف و درآمدها انجام داد. مخصوصاً می‌توان از مؤسساتی که از محصولات آموزش و پرورش و خدمات آن به‌گونه‌ای استفاده می‌کنند، مالیات اخذ کرد و یا بخشی از درآمدهای آستان قدس رضوی و بنیاد مستضعفان و دیگر سازمان‌ها و نهادهای مشابه در صورت موافقت مقام معظم رهبری و دریافت سهم آموزش و پرورش از موقوفات با نظر واقف به آموزش و پرورش، برای پیشبرد امر آموزش اختصاص یابد. همچنین می‌توان با اختصاص بخشی از درآمد شهرداری‌ها و دیگر سازمان‌هایی که درآمدهای قابل توجهی دارند به آموزش و پرورش بخشی از منابع مالی تأمین گردد.

۲-۲-۷ مشارکت در آموزش و پرورش

موضوع مشارکت و چگونگی آن در آموزش و پرورش در تاریخ ملت‌ها ریشه دیرینه دارد و در حال حاضر اهمیت آن دوچندان شده است، به‌گونه‌ای که جامعه‌شناسان این مشارکت را محور اساسی توسعه و عاملی مهم در گسترش کمی و کیفی این مقوله دانسته‌اند. اگرچه توسعه و مفهوم آن هنوز مورد بحث بسیاری از اندیشمندان است، اما بسیاری از صاحب‌نظران اتفاق نظر دارند که محور اصلی توسعه، انسان است. با توجه به این واقعیت که انسان به مدد تعلیم و تربیت انسان می‌شود و به‌حق تعلیم و تربیت دستگاه انسان‌سازی نامیده شده است، بنابراین آموزش و پرورش نیز به‌اندازه ارزش انسان‌ها اهمیت و اعتبار می‌یابد. دستگاه انسان‌سازی با عوامل متعدد در ارتباط است که همه آن‌ها از جمله مباحث توسعه است. به‌سخنی دیگر برای رشد اقتصادی و سیاسی و اجتماعی و فرهنگی و ایدئولوژیکی و جز این‌ها، رشد و بالندگی آموزش و پرورش اجتناب‌ناپذیر است. به‌این ترتیب مشارکت نهادها و سازمان‌های گوناگون نیز الزامی است (بزرگی و دانشپور، ۱۳۸۴: ۲).

باید به آموزش و پرورش به‌عنوان رکن توسعه و مولدترین بخش جامعه بپردازیم. اگر در جستجوی جامعه مدنی هستیم، جامعه مدنی ابتدا در خانواده و آنگاه در آموزش و پرورش شکل می‌گیرد، البته خانواده نیز متأثر از آموزش و پرورش است، چراکه پدر و مادر خود پرورده‌ی آموزش و پرورش هستند. گزاره نیست که بگوییم اگر ما بخواهیم به یک جامعه مدنی متعادل و انسانی برسیم، اول و آخر کار این

است که به آموزش و پرورش بپردازیم. مشکلات آموزش و پرورش اندیشمندان و متصدیان علاقه‌مند به سرنوشت آموزش و پرورش کشور را بر آن داشت تا برای حل این معضلات راهکارهایی جستجو کنند. از جمله این راهکارها، مشارکت مردم در امور آموزش و پرورش است. اگرچه این راهکار نمی‌تواند تنها راه حل معضلات آموزش و پرورش باشد، اما بخشی از مسائل آن به یاری و مشارکت مردم حل شده است (بزرگی و دانشپور، ۱۳۸۴: ۳).

۲-۲-۸ ضرورت مشارکت در آموزش و پرورش

ضرورت بررسی راه‌های مشارکت مردم در امور آموزش و پرورش دست کم از دو دیدگاه دارای اهمیت است. نخست این که با شرکت مردم در امور آموزش و پرورش برخی از مسائل آن، از جمله مسئله تأمین مادی و مسائل ناشی از آن کاهش می‌یابد. دیگر این که با مشارکت مردم در امور آموزش و پرورش، تعلیم و تربیت به معنای واقعی و بنیادی آن تحقق می‌یابد. چراکه ذات آموزش و پرورش، مشارکت تمام عناصر دخیل در فرایند یاددهی یادگیری را طلب می‌کند. به این معنا که در فرایند آموزش و پرورش مشارکت-جویانه، والدین، معلمان، مدیران و دانش‌آموزان، هر کدام به فراخور توان و ویژگی‌هایشان به یاری همدیگر می‌شتابند. ضرورت توسل به مشارکت مردم در امور آموزش و پرورش چیزی نیست که فقط به هنگام بحران و مواجه شدن با مشکلات، به ویژه مشکلات مالی به آن رو آوریم، بلکه توسعه و به تبع آن توسعه آموزش و پرورش ذات مشارکت‌جویانه دارد و در هر زمان و در هر شرایط تحقق واقعی تعلیم و تربیت جز با مشارکت عناصر تشکیل‌دهنده آن صورت نمی‌پذیرد. خواه در شرایط خوب مادی باشیم خواه در شرایط بد. تجربه‌های تاریخی و جهانی نیز نشان می‌دهد، در کشورهایی که از آموزش و پرورش پیشرفته برخوردارند و مشکلات مادی چندانی هم ندارند، مشارکت مردمی والدین، مدیران و معلمان و دانش-آموزان و دستگاه‌های خارج از آموزش و پرورش روزه‌روز ضرورت بیش‌تری می‌یابد (بزرگی و دانشپور، ۱۳۸۴: ۴).

مشارکت مردم در آموزش و پرورش پیامدها و نتایج مثبت زیر را در پی دارد:

- ۱- بهره‌وری در کار را افزایش می‌دهد
- ۲- در مردم یگانگی به وجود می‌آورد. از تمام منابع محلی استفاده می‌شود و حمایت ملی از اقدام‌های فرهنگی و آموزشی گسترش می‌یابد.
- ۳- سرخوردگی از کار و افسردگی را کاهش می‌دهد.
- ۴- دگرگونی امکان‌پذیر می‌شود.
- ۵- ایستادگی و مقاومت در مقابل تغییرها کاهش می‌یابد.
- ۶- اعتماد مردم به یکدیگر و حکومت افزایش می‌یابد.
- ۷- مردم‌سالاری جای خودکامگی را می‌گیرد و انسان‌ها در تعیین سرنوشت خود سهیم می‌شوند.
- ۸- انسان‌ها توان و نیروی بیش‌تری می‌یابند. ترس و وحشت ناشی از تنهایی رخت برمی‌بندد.
- ۹- فرهنگ سکوت در هم می‌شکند و استعدادها شکوفا می‌شوند.

۲-۹ موانع اجرا و پیاده‌سازی مشارکت در آموزش و پرورش

یکی از موانع مشارکت جامعه در آموزش و پرورش به ساختار آن مرتبط است چراکه ساختار آموزش و پرورش به‌گونه‌ای نیست که بتواند مشارکت مردم را در سطح وسیع جلب کند. تحقق مشارکت مردمی نیازمند ساختار و تشکیلات ویژه آموزش و پرورش و کارکردهای خاص آن است. تمرکز در ساختارها و عملکردهای ناشی از این تمرکز در نهادها و سازمان‌های گوناگون آموزشی، مثل تصمیم‌گیری فقط در سطوح بالا و اختیار نداشتن در تصمیم‌گیری در سطوح میانی و پایین از جمله کاستی‌های ساختار آموزشی است که مشارکت را با موانعی مواجه ساخته است. نظام آموزشی به‌گونه‌ای نیست که پذیرش پیشنهادها برای رفع مشکلات و معضلات کنونی را به‌راحتی قبول کند. تمرکز در تصمیم‌گیری در نظام آموزشی ما چنان ریشه‌دار و کم‌تغییر است که حتی اعضای شوراهای آموزش و پرورش استان‌ها که فلسفه وجودی آنان حرکت به‌سوی غیرمتمرکز کردن نظام آموزشی است، از آن شکوه‌ها دارند.

بخش دیگری از کاستی‌ها و موانع مشارکت در آموزش و پرورش به عوامل تاریخی و اجتماعی مربوط

می‌شود، که سال‌هاست در نحوه تفکر و زندگی مردم، جریان داشته است. پاره‌ای دیگر مربوط به برنامه‌ها و سیاست‌های دولت است. ارج نهادن به ارزش‌های اجتماعی، فرهنگی و مشارکت‌جویانه، فراهم ساختن زمینه‌های اقتصادی مناسب برای مشارکت مردم در امور آموزش و پرورش بی‌تردید از جمله وظایف دولت است، که تاکنون کاستی‌ها و ضعف‌هایی در آن وجود داشته است. موضوع مشارکت را نمی‌توان فقط بر عهده آداب و رسوم مشارکت‌جویانه خودجوش مردم وا گذاشت، بلکه دولت‌ها موظف‌اند، این زمینه‌ها را تقویت و بسترهای تازه‌ای را با برنامه‌ریزی و اقدام قانونمند و نظام‌دار سازمان دهند.

یکی دیگر از موانع مربوط به دیدگاه‌های صاحب‌نظران در مورد مشارکت مربوط می‌شود چراکه دیدگاهی روشن و هماهنگ برای مشارکت و مفهوم آن در میان سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان وجود ندارد، به‌طور نمونه موضوع مدارس غیرانتفاعی، شوراهای آموزش و پرورش و نحوه اداره آن‌ها، هنوز هم مورد بحث است. ناهماهنگی در دیدگاه‌ها و نگرش مسئولان رده‌بالا نسبت به مشارکت مردم و نقش مردم در اداره جامعه و استفاده از نیروهای مردمی در عرصه‌های فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی تاکنون پیامدهای ناگواری داشته است و در عمل به اقدامات متفاوت و گاهی متناقض منجر شده و هزینه‌های زیادی را به جامعه و کشور تحمیل کرده است (بزرگی و دانشپور، ۱۳۸۴: ۱۷). علاوه بر کاستی‌های مذکور شیوه‌های جلب مشارکت کاستی‌های دیگری نیز در ارتباط با برنامه‌های دولت وجود دارد که از آن جمله است؛ کاستی‌های ناشی از نظارت و دخالت دولت، میزان سرمایه‌گذاری و تخصیص منابع به آموزش و پرورش، تمرکززدایی، ناهماهنگی، نهادهای دولتی و غیردولتی، نوع قوانین و آیین‌نامه‌ها، فقدان تشکل‌های مردمی، عدم تبلیغات و آگاه‌سازی برای جلب مردم به مشارکت.

۲-۲-۱۰ روش‌های مشارکت در آموزش و پرورش

در حال حاضر مشارکت به شکل‌های گوناگون در کشور ما انجام می‌شود. از آن جمله، وقف، انجمن اولیا و مربیان، مدرسه‌سازی، خیرین مدرسه‌ساز، مدارس غیرانتفاعی، شوراهای آموزش و پرورش، مشارکت‌های دستگاه‌های دولتی و غیردولتی در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و...

۲-۲-۱۰-۱ وقف

وقف یک عمل داوطلبانه است، نه اجباری و واقف آگاهانه این کار را انجام می‌دهد، نه از روی غریزه؛ چون این نسبت نیکو مبتنی بر اعتقاد و ارزش‌ها و اعتماد متقابل واقف و متولیان است واقف حق دارد شرایط استفاده از موضوع وقف را از نظرهای گوناگون مشخص کند و در حقیقت در تصمیم‌گیری‌های استفاده‌کنندگان کاملاً دخالت دارد، در نتیجه تمام شرایط را در وقف نامه قید می‌کند و در این امر آزادی عمل دارد. شاید بتوان گفت تأثیر اجتماعی و فرهنگی وقف در مقایسه با مشارکت‌های دیگر در درجه نخست قرار دارد. سال‌هاست مردم از هر قشر و گروه اجتماعی با توجه به موضوع وقف از آن بهره می‌برند (بزرگی و دانشپور، ۱۳۸۴: ۷).

۲-۲-۱۰-۲ انجمن اولیا و مربیان

با توجه به اهداف و وظایف تعریف‌شده انجمن اولیا و مربیان در حد بسیار زیادی با اصول مشارکت همخوانی دارد. چراکه انتخابی بودن، بهره‌گیری از روحیه تعاون، همفکری و ارائه پیشنهاد و ایجاد ارتباط با نهاد خانواده و ادارات و برقراری پیوند انسانی و اجتماعی و بهره‌مندی از امکانات همگانی از جمله مصداق‌های مکتوب این مشارکت مردمی است و چنانچه کاستی‌های آن رفع شود در تحقق مشارکت واقعی مردم نقش مؤثری خواهد داشت.

از دیرباز یکی از راه‌های تأمین منابع مالی آموزش و پرورش، گاه داوطلبانه و گاه اجباری انجمن اولیا و مربیان یا نهادی با نام‌های دیگر بود. کمک‌های مالی بخشی از طریق قبض‌های بهادار اخذ می‌شد و بخشی به صورت هدایا یا به صورت ارائه خدمات و تجهیزات. در مجموع ارقام دریافتی و هدایا و ... به گونه‌ای نیست که بتواند مشکلات مالی آموزش و پرورش را کاهش دهد. خاطرنشان می‌شود برخلاف آنچه در اذهان عمومی جاافتاده است، از پنج هدفی که برای انجمن اولیا و مربیان در نظر گرفته شده است فقط هدف پنجم به تدارک امکانات آموزشی و پرورشی مدرسه (ساختمان، کارگاه، آزمایشگاه و سایر تجهیزات و خدمات) مربوط می‌شود و هدف‌های دیگر بیشتر جنبه‌های آموزشی و پرورشی را مدنظر دارد (بزرگی و دانشپور، ۱۳۸۴: ۸).

۲-۲-۱۰-۳ مدرسه‌سازی

بررسی انگیزه نیکوکاران و خیرین در امور مدرسه‌سازی نشان می‌دهد که این افراد در درجه نخست برای رضای خدا و خدمت به مردم و کمک به دولت در کاهش مسائل مربوط به کمبود فضاهای آموزشی کشور، به ساختن مدرسه اقدام می‌کنند. این مشارکت نه برای بهره‌مندی مالی از مشارکت، بلکه برای حفظ ارزش‌ها و رضای درونی صورت می‌گیرد. بسیاری از این شیوه‌های مشارکت آگاهانه و داوطلبانه است، در نتیجه می‌توان گفت با مفهوم و اصول مشارکت کاملاً همخوانی دارد. این مشارکت نه تنها برخی از مشکلات آموزش و پرورش را از نظر فضاهای آموزشی کاهش می‌دهد، بلکه ارزش‌آفرین و باقیات‌صالحات است، از این باب نیز مصداق واقعی مشارکت را می‌توان در این نوع مشارکت به‌روشنی ملاحظه کرد. در این مشارکت همه افراد بدون توجه به پایگاه اجتماعی و نوع انگیزه‌هایشان کمک و اقدام به مدرسه‌سازی می‌کنند. مصداق‌های مردمی این مشارکت بیش از فعالیت‌های دیگری که با عنوان مشارکت مردمی در امور آموزشی و پرورشی در جامعه ما مطرح است، تحقق پیدا کرده است (بزرگی و دانشپور، ۱۳۸۴: ۸).

۲-۲-۱۰-۴ مدارس غیرانتفاعی

از جمله ایراداتی که به شکل مشارکت وارد است، مسئله گوناگونی مدارس و پیامدهای آن است. البته می‌توان از راه‌های متفاوت در امور آموزش و پرورش مشارکت کرد ولی گوناگونی مدارس از نظر آموزشی و اجتماعی و فرهنگی می‌تواند پیامدهای جانبی نامناسبی داشته باشد. در این زمینه می‌توان به توزیع ناعادلانه امکانات آموزشی، تأثیرات روانی منفی در طبقات فرودست جامعه و کم‌ارزش تلقی شدن مدارس دولتی و ... اشاره کرد.

۲-۲-۱۱ ضرورت مشارکت در ورزش دانش‌آموزی

مشارکت در ورزش دانش‌آموزی ضرورتی انکارناپذیر دارد، زیرا از یک طرف ورزش دانش‌آموزی با وجود گستردگی کار با کمبودهای متعددی روبرو است و دیگر این که ورزش دانش‌آموزی دارای فواید و آثار فراوانی برای فرد و جامعه است که در ادامه توضیح مختصری در این رابطه ارائه خواهد شد.

۲-۲-۱۱-۱ کمبودهای ورزش دانش آموزی

درس تربیت بدنی و ورزش مدارس، با مشکلات زیادی از جمله: نبود برنامه ریزی صحیح و یکسان در مدارس، نبود امکانات لازم اعم از فضا، وسایل و تأسیسات ورزشی، کمبود نیروی کارآمد و متخصص و... مواجه است. مرور پژوهش‌های انجام شده نشان می‌دهد که نه تنها اقدامات کافی در جهت برنامه ریزی درس تربیت بدنی و ورزش و تعمیم و توسعه فضاها و امکانات ورزشی مدارس نشده است بلکه عدم برنامه ریزی مطلوب و عدم استفاده بهینه از امکانات و تجهیزات موجود، دستیابی به اهداف تربیت بدنی را مشکل تر کرده است و به دنبال آن مشکلات اقتصادی و نبود فرهنگ و شناخت کافی از تربیت بدنی و ورزش نیز مزید بر علت شده است. (حبیبی، ۱۳۸۸: ۱۸).

همچنین مشاهدات صورت گرفته حاکی از آن است که در زمینه اماکن ورزشی در مدارس کمبودهایی وجود دارد (بروجنی و همکاران، ۱۳۹۵: ۸۵). بدون شک اجرای هر برنامه نیاز به وسایل، ابزار و نیروی متخصص دارد و برنامه‌های تربیت بدنی از این قاعده مستثنا نیست. با توجه به این اصل انتظار پیشرفت برنامه‌های تربیت بدنی با حداقل امکانات و نیروی متخصص، انتظار بیهوده و غیرمنطقی است بنابراین با توجه به کمبودهای موجود، مشارکت در آموزش و پرورش برای تحقق اهداف آن و رشد و تقویت ورزش دانش آموزی ضروری به نظر می‌رسد.

۲-۲-۱۱-۲ فواید ورزش دانش آموزی

درس تربیت بدنی به رشد و تقویت قوای جسمانی، آماده شدن برای فعالیت‌های دفاعی، حفظ سلامتی و تعمیم بهداشت و نیل به موفقیت وظایف شغلی و حرفه‌ای کمک می‌کند و تأثیرات مفیدی در فرد و جامعه دارد، چراکه به تربیت بدن و تقویت ابعاد اخلاقی و اعتقادی، جسمانی، عقلانی، ادراکی، مهارتی، عاطفی و اجتماعی دانش آموزان می‌پردازد و نقش مهمی در تربیت جسم افراد دارد (حبیبی، ۱۳۸۸: ۱۶). همچنین تربیت بدنی در مدارس علاوه بر اینکه در اولین گام خود سلامت، شادی و نشاط را برای

دانش‌آموزان به ارمغان خواهد آورد، با شناسایی نخبگان ورزشی دانش‌آموز می‌تواند سبب اعتلای ورزش قهرمانی و حرفه‌ای کشور شود (بروجنی و همکاران، ۱۳۹۵: ۸۴).

بازی‌های هدایت‌شده و ورزش کردن از بروز رفتارهای نامناسب و نابهنجار مانند پرخاشگری و پریشانی در نوجوانان می‌کاهد. در این راستا چون زنگ ورزش به‌راحتی توسط متصدیان تعلیم و تربیت در تمام مدارس بدون هزینه‌های هنگفت قابل اجرا است، می‌توان قبل از درمان با روش‌های دارویی و پزشکی از ورزش (فعالیت بدنی) به‌عنوان درمانی ساده و بدون عوارض جانبی و تقویت‌کننده جسم (عوامل حرکتی)، به‌خوبی بهره‌گرفت (کرمی و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۵). همچنین تحقیقات نشان داده است که تمرینات ورزشی اثرات روان‌شناختی سودمندی مانند؛ سطوح بالای بهزیستی کلی، خلق مثبت و سطح‌های پایینی از افسردگی و اضطراب به همراه دارند؛ و فعالیت‌های فوق‌برنامه ورزشی تأثیر مثبتی در بهزیستی ذهنی و استرس تحصیلی دانش‌آموزان دارد (کشتی دار و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۰۲-۱۰۴). ورزش موجب تشویق افراد و افزایش این هویت می‌شود، همچنین بیان می‌شود سرمایه‌گذاری در ورزش موجب افزایش هویت ملی، غرور ملی، توسعه و یکپارچگی اجتماعی و جلوگیری از جرم و جنایت و افزایش سطح تحصیلات و منافع اقتصادی می‌شود، به صورتی که به ازای هر یک میلیون دلار سرمایه‌گذاری در ورزش ۳/۲ میلیون دلار هزینه‌های درمانی کاهش می‌یابد (منوچهری نژاد، ۱۳۹۴: ۴۶۰).

یکی از ارکان مهم ورزش کشور که برآیند عملکرد آن‌ها، عملکرد ورزش کشور را رقم می‌زند، ورزش دانش‌آموزی است. با توجه به جایگاه و اهمیت ورزش دانش‌آموزی در ایران و وظایف بسیار خطیر و ارزشمند آن‌ها یعنی توسعه و ترویج ورزش در سطح همگانی و قهرمانی، هماهنگی مسابقات دانش‌آموزی در سطح بین‌المللی و ملی، انتخاب، آموزش و توسعه تیم‌های ملی جهت حضور در میدان‌های بین‌المللی و از طرفی وابستگی آن‌ها به منابع مالی و ... این نهاد دولتی برای ارائه خدمات و اجرای بهتر برنامه‌های خود می‌بایست از لحاظ امکانات مالی، فیزیکی و انسانی توانایی لازم را داشته باشد (فراوانی و همکاران، ۱۳۹۳: ۵۵).

۲-۱۱-۳-۲ فواید مشارکت در ورزش دانش آموزی

مشارکت مردم در آموزش و پرورش پیامدها و نتایج مثبت زیر را در پی دارد:

- ۱- بهره‌وری در کار را افزایش می‌دهد
- ۲- در مردم یگانگی به وجود می‌آورد. از تمام منابع محلی استفاده می‌شود و حمایت ملی از اقدام‌های فرهنگی و آموزشی گسترش می‌یابد.
- ۳- سرخوردگی از کار و افسردگی را کاهش می‌دهد.
- ۴- دگرگونی امکان‌پذیر می‌شود.
- ۵- ایستادگی و مقاومت در مقابل تغییرها کاهش می‌یابد.
- ۶- اعتماد مردم به یکدیگر و حکومت افزایش می‌یابد.
- ۷- مردم‌سالاری جای خودکامگی را می‌گیرد و انسان‌ها در تعیین سرنوشت خود سهیم می‌شوند.
- ۸- انسان‌ها توان و نیروی بیشتری می‌یابند. ترس و وحشت ناشی از تنهایی رخت برمی‌بندد.
- ۹- فرهنگ سکوت در هم می‌شکند و استعدادها شکوفا می‌شوند.

۲-۲-۱۲ روش‌های مشارکت در ورزش دانش آموزی

برای مشارکت در ورزش دانش‌آموزی روش‌های متعددی وجود دارد که می‌تواند برای حل مشکلات و ارتقای ورزش دانش‌آموزی راهگشا باشد. این روش‌ها عبارت‌اند از: خصوصی‌سازی، کمک خیرین، حمایت مالی، برون‌سپاری و داوطلبین ورزشی.

۲-۱۲-۱ خصوصی‌سازی

خصوصی‌سازی، تغییر مدیریت، تعهدات و ارزیابی‌ها از مؤسسه‌های دولتی به سازمان‌های خصوصی است. این امر مخصوصاً در پدیده جهانی شدن اهمیت خاصی می‌یابد. دنیا نیازمند اتخاذ ابتکارات و پیشرفت فناوری است و این مسئله فشاری روی دولت‌هایی وارد می‌آورد که هدف آن‌ها توسعه است، اما منابع محدود دولت‌ها مانع رسیدن به این هدف می‌شود، در این پروسه، جهانی‌سازی، تک‌تک دولت‌ها را وادار

به سازمان‌دهی مجدد سیاست‌ها و اصلاح مدیریت خود از طریق خصوصی‌سازی به‌عنوان یک‌راه حل جایگزین می‌کند. منابع ناکافی گاهی اوقات با رشد جمعیت و مدارس محدود، معلمانی باکیفیت پایین و غیر ماهر و محیط آموزشی ضعیف به خاطر هزینه‌های بالای خدمات آموزشی را به دنبال دارد (هاشمیان و همکاران، ۱۳۹۴: ۲). نارضایتی‌های موجود از کیفیت و کارایی نظام آموزشی، ناکافی بودن پاسخگویی به نیازها و تقاضاهای جامعه، توسعه مشارکت بخش خصوصی را در آموزش و پرورش ضروری می‌سازد (چندنی و همکاران، ۲۰۰۷: ۲۴). لذا، درحالی‌که دولت‌ها از این مشکلات رنج می‌برند، به نظر می‌رسد سیاست‌های خصوصی‌سازی راه‌حلی برای مشکلات باشند (کدل و اشلی، ۲۰۰۶: ۴۱۳). با خصوصی‌سازی آموزش به‌صورت مدبرانه، علاوه بر کاهش فشار بر بودجه دولت، یک بازار رقابتی در قلمرو یاددهی - یادگیری شکل می‌گیرد که خود به کارایی بیشتر در استفاده از منابع مالی و امکانات منجر می‌گردد. همچنین، با خصوصی‌سازی آموزش، توجه بیشتری به سلیاق و انتخاب‌های افراد جامعه می‌شود. به‌علاوه، حساسیت عمومی در جهت درخواست پاسخگویی بیشتر از ارائه‌دهندگان خدمات آموزشی افزایش می‌یابد که خود نیز موجب افزایش کیفیت آموزش خواهد شد (جعفری، ۱۳۸۹: ۴۵).

۲-۲-۱۲-۲ کمک خیرین

آموزش و پرورش، نیازمند یک عزم ملی برای تحول است که این عزم، بدون مشارکت مردم تحقق نمی‌یابد و تربیت نیروی انسانی، به‌عنوان مهم‌ترین منبع ملی انجام نمی‌پذیرد. اولین گام در این زمینه، می‌تواند تغییر در نگاه مسئولان و مردم و درواقع، فرهنگ‌سازی باشد. لذا باید توجه داشت که بدون مشارکت مردم در آموزش و پرورش نمی‌توان تحول بنیادین ایجاد کرد. فقر مدارس ما از نظر مالی با توجه به همه اعتباراتی که دولت به آن اختصاص داده است، بدون همکاری و همیاری مردم به تعالی نمی‌رسد. مدرسه به‌عنوان کانون توسعه و تکامل باید منبع درآمد محلی داشته باشد و بر اساس همین منابع، مدیران، عوامل، دبیران و خانواده‌ها، تصمیم لازم را برای رسیدن به اهداف پرورشی و آموزشی بگیرند.

۲-۲-۱۲-۳ حمایت مالی

در حال حاضر ورزش به‌عنوان یک صنعت مهم و عامل اثرگذار بر رشد اقتصادی هر کشوری مورد توجه بوده و یکی از درآمدزاترین صنایع در قرن ۲۱ به شمار می‌رود. صنعت ورزش به‌سرعت جهانی گشته، قلمرو آن همه‌جا را فراگرفته و بسیار وسیع و گسترده شده است. صنعت ورزش با در اختیار داشتن عامل محرکی همچون مسابقات بزرگ ورزشی، امکان بهره‌گیری از فرصت‌های تبلیغاتی و رسانه‌ها را فراهم نموده است که این موضوع خود موجب ایجاد بستر لازم برای تعامل صنعت، تجارت و ورزش گردیده است (آزادی و همکاران، ۱۳۹۲: ۲۴).

هرچند امروزه، داشتن حامی مالی بخش لاینفک درآمدزایی برای باشگاه‌ها و رویدادهای ورزشی محسوب می‌شود، ولی هنوز هم بسیاری از سازمان‌های ورزشی در اجرای وظایف خود، به‌ویژه در زمینه مالی با کمبودهایی روبه‌رو شده‌اند که این مسئله فعالیت آن‌ها را در بعد ملی و بین‌المللی با خطر مواجه می‌کند. به نظر می‌رسد این مشکلات مالی در حال افزایش است و اجرای طرح‌ها و برنامه‌های تدوین‌شده سازمان‌ها را بسیار مشکل می‌کنند؛ بنابراین باشگاه‌ها و سازمان‌ها توان دستیابی به اهداف خود را ندارند و باید برای کسب درآمد و بقای حرفه‌ای خود در لیگ‌های ورزشی تلاش کنند (آزادان و همکاران، ۱۳۹۱: ۱۲۷). در ایران، باینکه فوتبال در مقایسه با رشته‌های ورزشی دیگر به صورتی حرفه‌ای‌تر دنبال می‌شود، درآمدهای آن از محل تبلیغات و بلیت‌فروشی است و حق پخش تلویزیونی و حمایت مالی در وضعیتی نامشخص قرار دارد، درحالی‌که در سایر کشورهای صاحب فوتبال، حق پخش تلویزیونی و حامیان مالی جزء اصلی‌ترین منابع درآمد محسوب می‌شوند، به‌طوری‌که حدود ۳۰ درصد درآمدهای صنعت فوتبال از طریق حامیان مالی به دست می‌آید (الهی، ۱۳۸۷: ۳۶).

۲-۲-۱۲-۴ برون‌سپاری

یکی از روش‌های جبران کمبود منابع مالی، مادی و انسانی برون‌سپاری است. در سال‌های اخیر برون‌سپاری به‌عنوان یکی از ابزارهای توسعه سازمان‌ها و ارتقای بهره‌وری در قالب کوچک‌سازی

موردتوجه مدیران و مسئولان سازمان‌ها قرار گرفته و به صورت‌های مختلف به اجرا درآمده است. همچنین به‌عنوان یک ابزار اجرایی ساده و اقتصادی روزبه‌روز کاربردهای بیشتری پیدا کرده است. در بررسی کارهای انجام‌شده مرتبط با برون‌سپاری مشخص می‌شود که این موضوع عمدتاً در بخش تولیدی و صنایع مختلف از جمله صنایع خودروسازی، پوشاک، فناوری اطلاعات، صنایع غذایی و ... مورد استفاده قرار گرفته و رو به گسترش است؛ اما در بخش خدمات و سازمان‌های دولتی که عامل رقابت‌پذیری در آن‌ها مدنظر نیست، کمتر موردتوجه قرار گرفته شده است. با توجه به رشد بخش خدمات و اهمیت موضوعاتی مانند کارایی کیفیت، هزینه و ارزش‌افزوده، تکریم ارباب‌رجوع که در سازمان‌های دولتی مطرح شده است، برون‌سپاری فعالیت‌ها در سازمان‌های دولتی و بخش خدمات نیز موردتوجه واقع شده و در اولویت‌های کاری سازمان‌ها قرار گرفته است (عالم تبریز، شایسته، ۱۳۹۰: ۱۹۲).

بدین ترتیب، سازمان‌ها فعالیت‌هایی محدود را برای انجام کار خود برمی‌گزینند و مابقی فعالیت‌های خود را به تأمین‌کنندگان خارج از سازمان واگذار خواهند کرد. با این اوصاف، اهمیت فراوان و نقش حائز اهمیت «برون‌سپاری» و نقش کلیدی آن در ترسیم سیمای سازمان، به‌روشنی آشکار است (افزند خلیل آباد، روغنیان، ۱۳۹۱: ۴).

۲-۲-۱۲-۵ داوطلبین ورزشی

یکی از راه‌حل‌های ممکن برای کاهش هزینه و تأمین نیروی انسانی متخصص استفاده از داوطلبین در ورزش است. داوطلبان نه‌تنها مهم‌ترین و قدرتمندترین منبع انسانی برای جوامع به شمار می‌آیند بلکه می‌توانند به‌عنوان بنیاد و اساس موفقیت بسیاری از امور نیز تلقی گردند. چراکه اکثر کشورها تا حد زیادی به علت ارتباط و همبستگی مردم از طریق فعالیت‌های داوطلبانه به پیشرفت و بقا رسیده‌اند. امروزه افراد داوطلب به‌عنوان یکی از سه گروه تشکیل‌دهنده منابع انسانی (کارمند رسمی، داوطلبان، مشتریان و ارباب‌رجوع) توانسته‌اند جایگاه ویژه‌ای را در ساختار سازمان‌های غیرانتفاعی و دولتی به‌خصوص سازمان‌های ورزشی پیدا کنند. داوطلبان این فرصت را برای مدیران به وجود می‌آورند که

خدمات معمول را با کمترین هزینه و به اشکال متنوع و باکیفیت مطلوب ارائه هند (باقری و همکاران، ۱۳۸۹: ۸۷).

فعالیت‌های داوطلبی، مزایای متقابلی برای داوطلب و سازمان یا جامعه دارد که از آن جمله می‌توان، به مزایای اجتماعی، شخصیتی، اقتصادی و سیاسی اشاره کرد. فعالیت‌های داوطلبی را به دلیل انتقال دانش و اعتماد شخصی، موجب افزایش رشد اجتماعی و ارتقای ارزش‌های بشری در جامعه معرفی کردند. همچنین ارتقای سطح شهروندی و تعهد به قوانین اجتماعی، از مزایای دیگر فعالیت‌های داوطلبی به شمار می‌روند (اسدی نیا و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۵).

۳-۲ وزارت آموزش و پرورش

پس از بررسی جنبه‌های گوناگون مشارکت، در این بخش از پژوهش به بررسی وزارت آموزش و پرورش در قالب مواردی از قبیل تاریخچه، وظایف، اهداف و چارت سازمانی می‌پردازیم. بر اساس قانون اساسی ایران، آموزش و پرورش برای همه کودکان و نوجوانان ایرانی تا دوره متوسطه رایگان است و دولت وظیفه دارد امکان تحصیل را برای همگان از طریق وزارت آموزش و پرورش فراهم سازد. این وزارت، عالی‌ترین مرجع رسیدگی به مسائل مربوط به آموزش و پرورش تا پایان تحصیلات متوسطه دوم در کشور می‌باشد.

۳-۲-۱ تاریخچه تشکیل وزارت آموزش و پرورش

آموزش در ایران را می‌توانیم به سه دوره پیش از ظهور اسلام، بعد از ظهور اسلام و دوران معاصر تقسیم نماییم.

الف- آموزش و پرورش دوره باستان: در دوره هخامنشیان، تعلیم و تربیت در خانواده، آتشکده و آموزشگاه درباری صورت می‌گرفت و دوران تحصیل از سنین ۵ تا ۷ سالگی آغاز می‌شد. در چنین سنی کودک مرحله اول آموزش را در محیط خانواده پشت سر می‌گذاشت و برای ورود به مدرسه و دوره‌های

آموزش همگانی آماده می‌شد. برای زمان تحصیل و طول مدت آموزش در ایران قدیم می‌توان سه مرحله متفاوت قائل شد که به نسبت رشد قوای جسمانی، ذهنی، روحیات و خصایص ملی، اهداف و نیازهای اجتماعی متغیر بوده است.

- مرحله اول، یعنی آموزش خانوادگی که طی آن مهم‌ترین و اساسی‌ترین شالوده تربیت و آموزش ایجاد می‌شد و مادر وظیفه سنگینی به عهده داشت.
- مرحله دوم، آموزش عمومی بود که از ۷ سالگی آغاز و تا ۱۴ و ۱۵ سالگی ادامه می‌یافت.
- مرحله سوم، آموزش اختصاصی بود که با بلوغ و رشد هیجانات در فرد مصادف بود. در این مرحله، استعدادها شناسایی و با توجه به استعداد فرد رشته‌های تخصصی به او آموزش داده می‌شد.

در روزگار زرتشت و هخامنشیان تا اواخر دوره ساسانیان، مغان، یعنی روحانیون زرتشتی، وظیفه تعلیم و تربیت را بر عهده داشتند و کلیه آموزشگاه‌ها بر مبنای اصول و تعالیم زرتشت اداره می‌شدند و دانش‌آموزان به سه گروه تقسیم می‌شدند.

۱. دانش‌آموزان خاص: که شامل شاهزادگان و بزرگ‌زادگان بودند و به آنان علوم سیاسی، جنگی و کشورداری آموخته می‌شد.

۲. دانش‌آموزان حرفه‌ای: که شامل فرزندان مغان، هیربدان، موبدان، پیشه‌وران، اصناف و صنعتگران بودند که شغل، فن و حرفه پدر را به آنان می‌آموختند.

۳. دانش‌آموزان عمومی: که فرزندان معلمان، کارمندان درباری و بازرگانان را شامل می‌شدند و به آنان امور فرهنگی و اداری و اقتصادی آموزش داده می‌شد. دانش‌آموزان به دودسته پسران و دختران تقسیم می‌شدند. دختران معمولاً مطالب نظری، هنری و خانه‌داری می‌آموختند، ولی به پسران غالباً سوارکاری، تیراندازی و چوگان آموخته می‌شد.

در دوره هخامنشیان به دستور داریوش دانشگاه‌هایی برای آموزش علوم مختلف تأسیس شد. این

دانشگاه‌ها، مراکز دینی زرتشتی و سایر ادیان را نیز در برمی‌گرفتند. باوجوداین، دانشگاه به معنی واقعی خود از گندی شاپور آغاز شد. دانشگاه گندی شاپور (جندی‌شاپور) در شهری به همین نام در حوالی شوش و دزفول و شوشتر کنونی قرار داشت و در زمان انوشیروان و اواخر حکومت ساسانی شهرت جهانی یافت. در این دانشگاه، اساتید به طب توجه بیشتری داشتند تا فلسفه و ریاضیات. در رشته طب این دانشگاه، علاوه بر پزشکان ایرانی، پزشکانی از یونان و هند نیز به تدریس و پژوهش اشتغال داشتند. نظام آموزش و پرورش در ایران تا دوره ساسانیان کمابیش به همین صورت ادامه یافت. روش تعلیم و تربیت در آن دوران شفاهی بود و حفظ کردن و به خاطر سپردن مطالب، مهم‌ترین عنصر آن را تشکیل می‌داد. آموزش موضوعاتی چون نیروی بدنی، اخلاق، مناعت نفس، جوانمردی و سلحشوری، شرافت ملی و وطن‌پرستی، عمده‌ترین برنامه نظام آموزش بود. در دوره ساسانیان برنامه تعلیم و تربیت شامل سه قسمت دینی و اخلاقی، تربیت بدنی، خواندن و نوشتن و حساب کردن بود. در تعلیم و تربیت دوره ساسانیان دو طریق معمول بود. اول اینکه حدود برنامه و مدت تحصیل تعیین می‌شد و اولیاء در پرورش کودکان و انتخاب معلم و دستور تحصیل، آزاد بودند و دوم اینکه دولت در تمام عوامل تربیت دخالت داشت و باهدف مشخص، عقاید خاصی را به کودکان القا می‌کرد. در این روش سعی می‌شد همه طبق عقیده و سلیقه دولت پرورش یابند.

ب- تاریخ آموزش و پرورش در اسلام: سال ۴۵۹ هجری قمری در تاریخ آموزش و پرورش اسلامی، فصل برجسته‌ای به شمار می‌آید. در این سال نخستین مدرسه از رشته مدرسه‌هایی که خواجه نظام الملک، وزیر بزرگ سلجوقیان، ساخته بود در بغداد گشایش یافت. این مدرسه‌ها در جهان اسلام پراکنده شدند؛ تا آنجا که شهرها و روستاهای کوچک را همگام با مدرسه‌های بزرگ در مراکز استان‌ها، در بر گرفت. پیش از برپایی این مدارس حلقه‌های آموزش در یکجا جمع نمی‌شدند، بلکه در جاهای گوناگون مانند مسجد، بیوت علما و ... تشکیل می‌شدند. در واقع روزگار پیش از ۴۵۹ ه.ق؛ و پس از آن، عموماً با جایگاه‌های گوناگون آموزش و تدریس، همپا و همراه است. جایگاه‌های آموزش پیش از بنیاد مدارس، بدین قرار بودند: مکتب برای آموختن، خواندن و نوشتن، مکتب برای آموزش قرآن و مسائل ابتدایی، آموزش

ابتدایی در کاخ‌ها، کتاب‌فروشی‌ها، خانه‌های دانشمندان، تالارهای ادبی، بیابان (بادیه) و مسجد. همه این‌ها مردم را به فراگیری خواندن و نوشتن واداشت. این گرایش به هنگام شکوفایی اسلام آغاز شد و گذشت زمان انگیزه‌ای برای بهتر شدن این هنر و حتی نوآوری در آن بود. گرچه در آغاز اسلام تعداد مسلمانانی که خواندن و نوشتن می‌دانستند کم بود، ولی همه یا بیشتر آنان را پیامبر (ص) برای نوشتن نزد خود به کار می‌گرفت. در پیکار بدر بسیاری از مردم مکه به اسارت گرفته شدند، پیامبر اسلام کسانی را که می‌توانستند خواندن و نوشتن بیاموزند، در برابر آموختن آزاد می‌کرد. این خدمت فدییه آزادی نامسلمانان بود و بر این پایه یاددادن از سوی آنان به چهره یک عرف رایج در آمد.

مدرسه‌ها: از روزگار پیدایش اسلام، شمار دانش‌پژوهان کم‌کم رو به افزایش نهاد و به دنبال آن تعداد موضوعات درسی هم افزایش یافت. عقیده بر این است که تعداد زیاد درس‌ها و مزاحمت ضروری بر خواسته از درس و مطالعه برای پرستش و نیایش باعث انتقال آموزش از مسجد به مدرسه شد.

پس از فتح بغداد به دست سلجوقیان نظام الملک، وزیر آلب ارسلان و ملک‌شاه (م: ۴۸۵ هـ ق) مدرسه‌هایی شکوهمند پی افکند که در بغداد، نیشابور و بسیاری از شهرهای دیگر پس از او به نام این وزیر، نظامیه خوانده شدند. در روزگار فرمانروایی ایوبیان، مصر با شیوه‌هایی از مدارس آشنا گردید و در سراسر زمین و تحت فرمان نورالدین مدارس بسیاری ساخته شدند. شاهان، شاهپوران، شاه‌دختان، بازرگانان و حتی خدمت‌گذاران به ساختن و بنیاد مدارس و پشتیبانی از فرهنگ و آموزش، دل‌بستگی نشان داده و نقشی عمده بازی کردند.

ج- نظام آموزش و پرورش معاصر ایران: مطالعه اسناد و مدارک مربوط به تاریخ آموزش و پرورش در ایران نشان می‌دهد که نخستین بار در ۹ آبان ۱۲۹۰ هـ ش، مجلس شورای ملی قانون تعلیمات اجباری را تصویب کرد. در سال ۱۲۹۴ هـ ش نظارت دولت در امر آموزش و پرورش به صورت یک اصل در متمم قانون اساسی مطرح شد و از این تاریخ سازمان‌های آموزشی در ایران شکل منظم و متمرکزی به خود گرفتند و نظارت دولت بر مؤسسات آموزشی جنبه قانونی یافت.

نظام آموزش و پرورش ایران شامل کودکان، دبستان، دبیرستان، مؤسسات عالی و دانشگاه است.

نظام آموزش و پرورش رسمی ایران در واقع از انقلاب مشروطیت و پس از وضع قانون اساسی و متمم آن به وجود آمده است. تا قبل از انقلاب مشروطیت آموزش و پرورش در مکتب‌خانه‌های سنتی ادامه داشت و معلمان آن معمولاً از طریق مراکز دینی و یادگیری فقه و اصول و درس قرآن به نعمت سواد دست یافته بودند و آنچه می‌دانستند با روش سنتی به کودکان و نوجوانان می‌آموختند. معمولاً دولت و سازمان‌های دولتی هیچ‌گونه نظارتی بر آن‌ها نداشتند و مواد درسی که بدون یک برنامه مدون تدریس می‌شد، عبارت بود از خواندن، نوشتن، حساب، خط، قرآن و صرف و نحو عربی. علاوه بر این‌گونه مکتب‌خانه‌ها برخی مدارس غربی نیز فعالیت می‌کردند. امیرکبیر در سال ۱۲۲۵ خورشیدی دارالفنون را که اولین موسسه عالی به سبک نوین در ایران بود، راه‌اندازی کرد.

در سال ۱۳۰۰ خورشیدی قانون شورای عالی فرهنگ جهت اداره امور کلیه مدارس تصویب شد. تأسیس دانشسراهای مقدماتی و عالی برای تربیت معلم و دبیر، تأسیس دانشگاه تهران در سال ۱۳۱۲، گسترش مدارس در مراکز استان و شهرستان‌ها و بخش‌ها، ایجاد مدارس اکابر برای آموزش بزرگسالان در سال ۱۳۱۵ و اعزام دانشجو به کشورهای اروپایی به منظور استفاده از آن‌ها در مراحل آموزشی کشور، از اهم اقدامات دولت در زمینه آموزش و پرورش از ابتدایی تا عالی بود. تا سال ۱۳۴۳ دو مقطع آموزش ابتدایی و متوسطه وجود داشت و پس از آن به سه دوره ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان تقسیم گردیده است. از سال ۱۳۴۵ به بعد به خاطر تحولات اجتماعی و دگرگونی‌های اقتصادی - اجتماعی که منجر به دگرگونی در ساخت جامعه شد، تغییر در برنامه‌های آموزش و تعیین اهداف جدید ضروری می‌نمود. لذا در راستای وصول به اهداف جدید تغییراتی اصولی در تشکیلات و برنامه‌های نظام آموزش و پرورش به وجود آمد که اهم اهداف این دوره را می‌توان به شرح ذیل خلاصه کرد:

- تأکید بر سوادآموزی و تعمیم آموزش اجباری ابتدایی، مخصوصاً در روستاها.

- پرورش نیروی انسانی ماهر و متخصص.

- پرورش سیاسی برای مشارکت فعال در زندگی سیاسی و اجتماعی و آگاهی به حقوق اجتماعی و احترام به قانون.

- پرورش ذوق هنری.

- پرورش جسمی (تربیت بدنی).

- تأکید بر اخلاق و فلسفه اجتماعی.

به‌علاوه در این دوره برای انتقال قدرت تصمیم‌گیری از مرکز به سطوح پایین و ایالات اقدامات مفیدی در منطقه‌ای کردن آموزش و پرورش به عمل آمد و به‌موجب آن اختیاراتی در جهت تصمیم‌گیری‌های لازم به شوراهای منطقه‌ای تفویض شد. اهداف منطقه‌ای کردن آموزش و پرورش را می‌توان به شرح ذیل خلاصه کرد:

- مشارکت مردم در امر آموزش و پرورش

- تصمیم‌گیری برای حل مسائل در محل و جلوگیری از تمرکز.

- تجهیز منابع محلی و تشویق مردم برای مشارکت در سرمایه‌گذاری فعالیت‌های توسعه آموزش و پرورش.

- تعیین اولویت‌های محلی و منطقه‌ای در برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی.

- کمک به رشد اجتماعی مردم به‌منظور ترویج و کاربرد شیوه و سیاست‌های دموکراتیک.

پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی، شورای تغییر بنیادی نظام آموزش و پرورش با تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی از فروردین ۱۳۶۵ رسماً آغاز به کار کرد و پس از ۱۵۰ جلسه بحث، طرح کلیات نظام آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران را تدوین کرد که در شهریور ۱۳۶۹ تصویب شد.

۲-۳-۲ سیر تحولی و رشد آموزش و پرورش

پس از مشروطیت و سال‌های بعدازآن، تعداد معدودی مدارس جدید به‌وسیله میسیونرهای مذهبی، فرهنگ دوستان، تحصیل کرده‌های خارج و دولت ایجاد شد. تأسیس این مدارس که برنامه‌های آموزشی آن‌ها، به اقتضای زمان، ارجحیت فراوانی بر مکتب‌خانه‌ها داشت، تحت تأثیر نفوذ فرهنگ و تمدن اروپایی صورت گرفت و کوشش و تلاش فرهنگ دوستان و روزنامه‌های روشنگر و ترقی‌خواه که در خارج به زبان فارسی منتشر می‌شد در بنیان گرفتن آموزش و پرورش سهم بسزایی داشت.

انقلاب مشروطیت، صدور فرمان و تدوین قانون اساسی و متمم آن در سال‌های ۱۲۸۵ و ۱۲۸۶ هجری شمسی، زمینه ایجاد نظام آموزش و پرورش را میسر ساخت و هم‌زمان با آن، تقاضاهای اجتماعی برای آموزش و پرورش افراد جامعه نیز فزونی گرفت. اصل هجدهم متمم قانون اساسی مشروطیت تحصیل و تعلیم علوم و معارف و صنایع را مگر آنچه شرعاً ممنوع باشد، آزاد اعلام کرده، اصل نوزدهم به متمرکز بودن آموزش و پرورش و مسئولیت دولت در تأسیس و اداره مدارس اشاره می‌کرد: تأسیس مدارس با مخارج دولتی و ملی و تحصیل اجباری باید مطابق قانون وزارت علوم و معارف مقرر شود.

دوره بعد از مشروطیت تا ظهور رضاخان را می‌توان دوره عدم ثبات اوضاع سیاسی و خرابی اقتصاد کشور دانست. هنوز بعد از دگرگون شدن نظام حکومتی و استقرار نظام جدید، دستگاه حکومتی کارآمدی به وجود نیامده بود. به علت مسائل و مشکلات داخلی و مداخله خارجی، در زمینه آموزش و پرورش چندان گام مهمی برداشته نشد و علی‌رغم تلاش‌های صدر مشروطیت و هدف‌ها و برنامه‌های پیش‌بینی‌نشده، فقط چند مدرسه تأسیس شد و تعداد دانش‌آموزان چندان تغییری نکرد.

در اوان سلطنت رضاشاه بیشترین کوشش‌ها در جهت تقویت و تجدید سازمان ارتش و تحکیم وحدت ملی و استقرار یک حکومت مرکزی قدرتمند مصروف شد. لذا، به آموزش و پرورش توجه چندان مبذول نشد. مع‌هذا، قدم‌های برداشته‌شده مبنای اقدامات آتی شد. در این دوره، برنامه تحصیلات ابتدایی و متوسطه تدوین شد که به‌موجب آن، آخر هر شش سال، می‌بایستی امتحانات نهایی عمومی به عمل آید. تأسیس دانشسراهای مقدماتی و بالاخره تأسیس دانشگاه تهران در سال ۱۳۱۳ هجری شمسی اساس اقدامات آتی را فراهم کردند.

بررسی آموزش و پرورش از زمان مشروطیت تا انقلاب اسلامی ۱۳۵۷، نشان می‌دهد که علی‌رغم پیش‌بینی‌ها و قوانین مصوبه، تعمیم آموزش ابتدایی، طی این مدت طولانی، میسر نشد و دولت‌های وقت، عملاً از عهده اجرای قوانین مصوبه و تحقق هدف‌های آموزشی کشور برنیامدند. سایر جنبه‌های آموزش و پرورش، از جمله فلسفه و سیاست و خط‌مشی‌ها، رویه‌ها، برنامه‌ها و سازمان و مدیریت آن نیز به علت ناهماهنگی با ویژگی‌های فرهنگی و نیازهای عمومی جامعه، کارآمد و مؤثر واقع نشدند و اگر احیاناً

توانستند جا بیفتند و نهادی شوند، عملاً نظام آموزش و پرورش را با مشکلات روزافزونی مواجه ساختند.

۲-۳-۳ ساختار آموزشی ایران معاصر

ساختار آموزشی نوین و امروزی ایران در سده ۱۴ هجری خورشیدی شکل گرفته است. از اوایل حکومت پهلوی شکل‌گیری سازمان آموزشی ایران در سطح مدرسه (۶ تا ۱۸ سالگی) به صورت کنونی آغاز شد و تغییرات بسیاری را تا به امروز به خود دیده است.

در سال ۱۲۳۲ برای اولین بار وزارتخانه‌ای با نام وزارت علوم پدید آمد که مأموریت اصلی آن نظام دادن به امور آموزش و پرورش کشور به سبک جدید بود. در سال ۱۲۸۹ اولین بار قانون اداری معارف کشور به تصویب رسید و نام وزارت علوم به وزارت معارف تغییر یافت و برای آن تشکیلات جدیدی مشخص شد. در سال ۱۳۱۷ ساختار آموزش و پرورش بار دیگر دستخوش تغییر قرار گرفت و نام وزارت معارف به وزارت فرهنگ تغییر یافت و برنامه‌ریزی و نظارت بر امور آموزش و پرورش دوره‌های ابتدایی، متوسطه و عالی و امور فرهنگی کشور به این وزارتخانه واگذار گردید. در سال ۱۳۴۳ مجدداً وزارت فرهنگ به سه قسمت تقسیم شد و به وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، فرهنگ و هنر و سازمان اوقاف تقسیم شد و امور آموزش و پرورش عمومی و عالی به وزارت آموزش و پرورش واگذار شد. در سال ۱۳۴۶ وزارتخانه جدیدی به نام وزارت علوم و آموزش عالی به وجود آمد و امور آموزش عالی کشور به این وزارت واگذار شد. پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و در سال ۱۳۵۸ وزارت علوم و آموزش عالی با الحاق بخش‌هایی از وزارت فرهنگ و هنر به آن تبدیل به وزارت فرهنگ و آموزش عالی شد. امور آموزش و پرورش عمومی همچنان بر عهده وزارت آموزش و پرورش ماند و در نهایت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تشکیل یافت و بخش‌های فرهنگی را عهده‌دار شد.

در سال ۱۳۶۱ دانشگاه آزاد اسلامی به پیشنهاد علی‌اکبر هاشمی رفسنجانی و با استفاده از امکانات و حمایت دولت تشکیل شد که هدف از تأسیس آن گسترش آموزش عالی بدون استفاده از بودجه دولت

بود و امروزه بیش از نیمی از آموزش عالی کشور را بر عهده دارد. در سال ۱۳۶۶ نیز دانشگاه پیام نور که آموزش آن به صورت غیرحضور، خود خوان و از راه دور است به منظور گسترش آموزش عالی در اقصی نقاط کشور و تحصیلات بومی و فراهم آوردن امکان ادامه تحصیل برای داوطلبان شاغل یا خانه دار تأسیس شد. در سال ۱۳۷۵ وظایف مربوط به آموزش نیروی انسانی در حوزه پزشکی و پیراپزشکی از وزارت فرهنگ و آموزش عالی جدا و به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی واگذار شد. در سال ۱۳۷۹ وزارت فرهنگ و آموزش عالی به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تغییر نام داد و وظایف برنامه‌ریزی، ارزیابی و نظارت، بررسی و تدوین سیاست‌ها و اولویت‌های راهبردی در حوزه‌های پژوهش‌ها و فناوری به وظایف وزارتخانه مذکور افزوده شد.

هم‌اکنون امور آموزش و پرورش کشور توسط وزارتخانه‌ها و سازمان‌های زیر انجام می‌گیرد:

۱- آموزش و پرورش عمومی (پیش‌دبستانی، دبستانی، متوسطه اول و متوسطه دوم) با وزارت آموزش و پرورش.

۲- آموزش عالی در رشته‌های غیر از پزشکی با وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.

۳- آموزش عالی در رشته‌های پزشکی با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

۴- آموزش عالی در تمام رشته‌ها به صورت غیرانتفاعی توسط دانشگاه آزاد اسلامی.

۵- آموزش و پرورش عالی دینی توسط حوزه‌های علمیه.

۶- آموزش و پرورش نظامی به وسیله نیروهای مسلح و دانشگاه‌های نظامی.

۷- آموزش مدیران و برخی از کارشناسان و کارکنان مراکز مدیریت دولتی (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)

۸- آموزش‌های اختصاصی توسط مراکز آموزشی وابسته به وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مختلف.

در حال حاضر نهادهای وابسته به وزارت آموزش و پرورش که در حال فعالیت و کمک به امور

آموزش و پرورش هستند عبارت‌اند از:

الف- پژوهشکده تعلیم و تربیت: که در سال ۱۳۷۲ به منظور تهیه و اجرای پژوهش‌های مختلف در حوزه آموزش و پرورش با همکاری وزارت علوم تأسیس شد.

ب- شورای تحقیقات وزارت آموزش و پرورش: که به منظور سیاست‌گذاری در مورد پژوهش‌های وزارت آموزش و پرورش و تعیین اولویت‌های پژوهشی تشکیل شد. در این شورا تعدادی از استادان دانشگاه‌ها، معاونان وزارتخانه و کارشناسان زبده عضویت دارند.

ج- سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی: که انجام پژوهش‌های مربوط به برنامه‌ریزی و کتاب‌های درسی و تألیف، چاپ و انتشار کتاب‌های درسی را بر عهده دارد.

د- سازمان نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس: وظیفه عمده این سازمان، برنامه‌ریزی و نظارت بر اجرای ساختمان‌های مدارس و توسعه و تجهیز آن‌ها است.

ه- انجمن اولیا و مربیان: که سعی در تحکیم و توسعه رابطه بین مدارس و خانواده‌های دانش‌آموزان و مشارکت اولیا در امور تربیتی مدارس دارد.

و- نهضت سوادآموزی: که سوادآموزی بزرگسالان بی‌سواد و انتشار کتاب‌های مناسب برای آنان را بر عهده دارد.

ز- کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان: تهیه و انتشار کتاب و فیلم‌های مناسب برای کودکان و نوجوانان، تأسیس کتابخانه و قرائت‌خانه، انجام پژوهش در مورد کودکان و نوجوانان و ارائه امکانات فرهنگی و هنری برای آنان از جمله وظایف این سازمان است.

ک- سازمان ملی پرورش استعداد‌های درخشان (سمپاد) که انتخاب دانش‌آموزان بااستعداد برای تحصیل در دوره‌های تحصیلی متوسطه اول و دوم و برنامه‌ریزی و نظارت بر گسترش مدارس تیزهوشان را انجام می‌دهد.

ل- سازمان آموزش و پرورش استثنایی: که تربیت کودکان و نوجوانان ناشنوا و نیمه شنوا، نابینا و نیمه بینا، عقب مانده ذهنی و ناسازگار را بر عهده دارد.

۲-۳-۴ تغییرات مقاطع تحصیلی

در قانون اساسی فرهنگ مصوب آبان ماه ۱۲۹۰ هجری شمسی، دوره ابتدایی به عنوان اولین دوره‌ی تحصیلی و مدت آن شش سال ذکر شده است. پس از آن تعلیمات ابتدایی، عمومی، اجباری و مجانی اعلام شده است. کودکانی که روز اول مهرماه هر سال شش سال تمام داشتند می‌توانستند در پایه‌ی اول ثبت نام کنند. طبق این قانون اساسی، دوره‌های تحصیلی ایران شامل دوره ابتدایی ۶ سال و دوره اول و دوم متوسطه هر کدام ۳ سال بوده است. در سال ۱۳۴۵ ساختار آموزشی کشور تغییر کرد و شامل دوره ابتدایی ۵ سال، دوره راهنمایی ۳ سال و دوره متوسطه ۴ سال شد. در سال ۱۳۷۰ دوره‌های تحصیلی شامل دوره‌های زیر شد:

۱- دوره آمادگی (۱ سال): در واحدهای پیش دبستانی کودکان پنج ساله به مدت یک سال بنا بر اهداف خاص این دوره، آموزش‌های لازم را دیده و برای ورود به دوره‌ی ابتدایی آماده می‌شوند. به همین دلیل به آن آمادگی نیز می‌گویند.

۲- دوره ابتدایی (۵ سال): کودکانی که روز اول مهرماه هر سال شش سال تمام دارند، در دوره ابتدایی ثبت نام نموده و به مدت پنج سال این دوره را می‌گذرانند.

۳- دوره راهنمایی (۳ سال): پس از تغییر مدت دوره‌ی آموزش ابتدایی (سال ۱۳۴۵)، دوره‌ای به نام راهنمایی به مقاطع تحصیلی آموزش همگانی افزوده شد. این دوره از سال تحصیلی ۵۱-۱۳۵۰ در ایران آغاز گردید که مدت تحصیل در آن سه سال است. قبول شدگان دوره‌ی پنج ساله ابتدایی در دوره‌ی راهنمایی ثبت نام می‌کنند.

۴- دوره متوسطه (۳ سال): پیش از ۱۳۷۰، فارغ‌التحصیلان دوره‌ی راهنمایی تحصیلی وارد دوره‌ی متوسطه می‌شدند. مدت دوره‌ی متوسطه چهار سال و شامل دو گرایش نظری و فنی و حرفه‌ای بود (دوره متوسطه نظام قدیم). از سال تحصیلی ۷۲-۱۳۷۱ دوره‌ی متوسطه به‌صورت نظام ترمی- واحدی به‌صورت آزمایشی در چند واحد دبیرستانی آغاز گردید.

۵- دوره پیش‌دانشگاهی (۱ سال): در این دوره دانش‌آموزان برای ورود به دانشگاه آماده می‌شدند.

از سال ۱۳۹۱ دوباره مقاطع تحصیلی دچار تغییر شد و به این صورت درآمد که یک سال دوره آمادگی، ۶ سال دوره ابتدایی، سه سال دوره اول متوسطه و سه سال دوره دوم متوسطه.

۲-۳-۵ تاریخچه تربیت‌بدنی در مدارس ایران

در سال ۱۳۰۶ هجری شمسی بر اساس قانونی که از تصویب مجلس شورای ملی وقت گذشت درس تربیت‌بدنی و ورزش به‌صورت اجباری جزء برنامه‌های درسی تمام دوره‌های تحصیلی قرار گرفت. به‌موجب این قانون هرروز یک ساعت از برنامه‌های دانش‌آموزان به درس تربیت‌بدنی اختصاص یافت اما اجرای این قانون به علت کمبود نیروی انسانی متخصص و امکانات اجرائی عملاً با مشکل مواجه شد. به‌طوری‌که در سال ۱۳۱۴ تربیت متخصص تربیت‌بدنی به‌منظور تأمین معلم تربیت‌بدنی موردنیاز آموزش و پرورش شروع شد تا اجرای درس تربیت‌بدنی در تمام پایه‌های تحصیلی از ابتدائی تا پایان دوره متوسطه توسط معلم تخصص تربیت‌بدنی تدریس شود اما با صدور بخشنامه ۴۶۲۸ ت-ن مورخ ۱۳۶۳/۶/۳ به دستور وزیر وقت به‌کارگیری معلم خاص تربیت‌بدنی در دوره ابتدایی حذف و تدریس تربیت‌بدنی به معلمان یا آموزگاران همان پایه محول شد که این موضوع به اعتقاد اکثر کارشناسان با توجه به اهمیت دوره ابتدائی زیان‌های بزرگی به ورزش آموزشی و ورزش کشور وارد کرد. تشکیلات تربیت‌بدنی و ورزش مدارس از سال ۱۳۲۳ در سطح کشور با عنوان اداره کل تربیت‌بدنی در سطح استان با عنوان کارشناسی مسئول و در سطح شهرستان با عنوان اداره کل تربیت‌بدنی در سطح استان با عنوان کارشناس مسئول و در

سطح شهرستان با عنوان مسئول تربیت بدنی آموزشگاه‌ها شروع به فعالیت نمود. ضرورت ارتقاء تشکیلات تربیت بدنی آموزشگاه‌ها از سال‌های قبل از انقلاب مطرح بود تا اینکه برای اولین بار در سال ۱۳۵۷ تشکیلات تربیت بدنی و ورزش مدارس از اداره کل به معاونت ارتقاء پیدا کند. اگرچه این ارتقاء تشکیلات باعث خشنودی جامعه ورزش کشور گردید اما کمتر از یک سال مجدداً تشکیلات تربیت بدنی از معاونت در سطح وزارت آموزش و پرورش به یک اداره کل زیر نظر معاون پرورشی تنزل پیدا کرد. طی دو دهه اخیر موضوع ارتقاء تشکیلات همیشه توسط متخصصین و کارشناسان تعلیم و تربیت، تربیت بدنی مطرح بود تا اینکه در سال ۱۳۷۸ به پیشنهاد معاون پرورشی وقت، اداره کل تربیت بدنی به دو اداره کل تربیت بدنی دختران و پسران در سطح ستاد تفکیک و این تشکیلات در سطح استان‌ها و شهرستان‌ها نیز تحقق پیدا کرد. اگرچه این توسعه یک گام به جلو بود اما چنین حرکتی باعث رضایت متخصصین و کارشناسان تربیت بدنی و علوم ورزشی نشد به طوری که در سال ۱۳۷۹ با انتصاب جناب آقای حاجی به‌عنوان وزیر آموزش و پرورش پیشنهاد معاونت تربیت بدنی و تندرستی با تصویب سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به‌عنوان یکی از هفت معاونت وزارت آموزش و پرورش شروع به فعالیت نمود. این ارتقاء تشکیلاتی در سطح استان‌ها به مدیریت و در سطح شهرستان‌ها به کارشناس مسئول تغییر پذیرفت. در سال ۱۳۸۴ و در دوران وزارت آقای مرتضی حاجی معاونت تربیت بدنی در ساختار وزارت قرار گرفت و معاونت پرورشی حذف شد و مصطفی قنادها در سال‌های ۸۴ و ۸۵ معاونت تربیت بدنی را عهده‌دار شد. ساختار تربیت بدنی در آموزش و پرورش دوباره دست‌خوش تغییر شد و در مرداد ۸۵ دوباره معاونت پرورشی احیا شد و به معاونت پرورشی و تربیت بدنی تغییر نام داد و سید باقر پیش‌نمازی به این سمت منصوب شد و معاونت تربیت بدنی به دفتر کل تغییر یافت و غلامرضا کمانه مدیرکل تربیت بدنی آموزش و پرورش و رئیس فدراسیون ورزش دانش‌آموزی در سال‌های ۸۶ تا ۸۸ شد. مجدداً در تاریخ ۱۲ بهمن‌ماه ۹۰ نیز در پی تصویب هیئت دولت مبنی بر ایجاد معاونت تربیت بدنی و سلامت در وزارت آموزش و پرورش، حمیدرضا حاجی‌بابایی طی حکمی کیومرث هاشمی را به‌عنوان معاون تربیت بدنی و سلامت این وزارتخانه منصوب کرد. در حال حاضر دکتر مهرزاد حمیدی که در تاریخ ۲۰ شهریور ۹۲

به‌عنوان معاون تربیت‌بدنی و سلامت آموزش و پرورش انتصاب شد مشغول به خدمت در این پست می‌باشد.

۲-۳-۶ اهداف کلان وزارت آموزش و پرورش

- تربیت انسانی موحد، مؤمن و معتقد به معاد و آشنا و متعهد به مسئولیت‌ها و وظایف در برابر خدا، خود، دیگران و طبیعت، حقیقت‌جو و عاقل، عدالت‌خواه و صلح‌جو، ظلم‌ستیز، جهادگر، شجاع و ایثارگر و وطن‌دوست، مهرورز، جمع‌گرا و جهانی‌اندیش، ولایت‌مدار و منتظر و تلاشگر در جهت تحقق حکومت عدل جهانی، بارآده و امیدوار، خودباور و دارای عزت‌نفس، امانت‌دار، دانا و توانا، پاک‌دامن و باحیا، انتخاب‌گر و آزادمنش، متخلق به اخلاق اسلامی خلاق و کارآفرین و مقتصد و ماهر، سالم و بانشاط، قانون‌مدار و نظم‌پذیر و آماده‌ی ورود به زندگی شایسته فردی، خانوادگی و اجتماعی بر اساس نظام معیار اسلامی.
- ارتقای نقش نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی و خانواده در رشد و تعالی کشور، بسط و اعتلای فرهنگ عمومی و زمینه‌سازی برای اقتدار و مرجعیت علمی و تکوین تمدن اسلامی - ایرانی در راستای تحقق جامعه جهانی عدل مهدوی با تأکید بر تعمیق معرفت و بصیرت دینی و سیاسی، التزام به ارزش‌های اخلاقی، وفاداری به نظام جمهوری اسلامی ایران، اعتقاد و التزام عملی به اصل ولایت مطلقه فقیه و مردم‌سالاری دینی، تحکیم وحدت ملی، تقویت روحیه علمی، رعایت حقوق و مسئولیت‌های اجتماعی، ارتقای آداب و آئین زندگی متعالی، بهداشتی و زیست‌محیطی.
- گسترش و تأمین همه‌جانبه عدالت آموزشی و تربیتی.
- برقراری نظام اثربخش و کارآمد مدیریت و مدیریت منابع انسانی بر اساس نظام معیار اسلامی.
- افزایش مشارکت و اثربخشی همگانی به‌ویژه خانواده در تعالی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی.

- بهسازی و تحول در نظام برنامه‌ریزی آموزشی و درسی، مالی و اداری و زیرساخت‌های کالبدی
- ارتقای اثربخشی و افزایش کارایی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی.
- کسب موقعیت نخست تربیتی در منطقه و جهان اسلام و ارتقای فزاینده جایگاه تعلیم و تربیتی ایران در سطح جهانی.

۲-۳-۷ اهداف عمومی ورزش دانش‌آموزی

- تقویت مهارت‌های فرایند تفکر نظیر درک روابط، پیش‌بینی، برآورد کردن، همه‌جانبه‌نگری، برنامه‌ریزی، تشخیص به‌موقع و تصمیم‌گیری عاقلانه در فعالیت‌های بدنی و ورزشی.
- ایمان به اینکه بدن از نعمت‌های الهی است و حفظ سلامت موجب رضایت الهی است.
- علاقه‌مندی به انجام فعالیت‌های بدنی و ورزشی، ورزش‌های سنتی و بازی‌های بومی و محلی
- توجه به ارتقای سلامت و رعایت بهداشت ورزشی خود و دیگران.
- آشنایی با رشته‌های مختلف ورزشی، ورزش‌های ملی و آمادگی جسمانی
- آشنایی با نکات ایمنی، پیشگیری و نحوه‌ی مواجهه با آسیب‌های ورزشی.
- شناخت نکات بهداشتی و تغذیه در فعالیت‌های بدنی و ورزشی.
- آشنایی با وضعیت صحیح بدنی و مشکلات ساختار قامتی.
- آشنایی با فعالیت‌های ورزشی متناسب با محیط طبیعی.

۲-۳-۸ وظایف کلی وزارت آموزش و پرورش

- استقرار نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی بر اساس مبانی نظری و فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی (تمام هدف‌های کلان).
- نهادینه کردن نگاه یکپارچه به فرآیند تعلیم و تربیت با رویکرد تعالی بخشی در کلیه مؤلفه‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (هدف‌های کلان ۱، ۲، ۴، ۵ و ۶).
- ابتناء فرایند طراحی، تدوین و اجرای اسناد تحولی زیر نظام‌ها (شامل برنامه درسی، تربیت معلم و تأمین منابع انسانی، راهبری و مدیریت، تأمین و تخصیص منابع مالی، تأمین فضا، تجهیزات و فناوری - پژوهش و ارزشیابی) و برنامه‌های کوتاه‌مدت و میان‌مدت بر مبانی نظری و فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی و مفاد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (هدف‌های کلان ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ و ۶).
- توسعه و نهادینه کردن عدالت آموزشی و تربیتی در مناطق مختلف کشور و تقویت آموزش و پرورش مناطق مرزی با تأکید بر توانمندسازی معلمان و دانش‌آموزان این مناطق با تمرکز بر کیفیت فرصت‌های تربیتی هماهنگ با نظام معیار اسلامی (هدف‌های کلان ۳، ۴ و ۵).
- تقویت و نهادینه‌سازی مشارکت اثربخش و مسئولیت‌پذیری مردم، خانواده و نهادهای اقتصادی، مدیریت شهری و روستایی و بنیادهای عام‌المنفعه در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (هدف‌های کلان ۲، ۳، ۵ و ۷).
- گسترش و تعمیق فرهنگ پژوهش و ارزشیابی، خلاقیت و نوآوری، نظریه‌پردازی و مستندسازی تجربیات علمی - تربیتی بومی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (هدف‌های کلان ۱، ۲، ۴ و ۸).

- بهره‌مندی هوشمندانه از فناوری‌های نوین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی مبتنی بر نظام معیار اسلامی (هدف‌های کلان ۱، ۲، ۳ و ۷).
- تعامل اثربخش و فعال نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی با سایر نهادها و دستگاه‌های مرتبط به‌ویژه نهاد خانواده و رسانه با تأکید بر کاهش مرزهای تعلیم و تربیت رسمی و غیررسمی (هدف‌های کلان ۱، ۲، ۴ و ۷).
- استقرار نظام مدیریت اثربخش، کارآمد، مسئولیت‌پذیر و پاسخگو و بسترسازی برای استقرار نظام کارآمد منابع و مصارف در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (هدف‌های کلان ۲، ۴، ۶ و ۷).
- ارتقای جایگاه نظام تعلیم و تربیت کشور به‌عنوان مهم‌ترین نهاد تربیت نیروی انسانی و مولد سرمایه اجتماعی و اعمال سیاست‌های مصوب و هدایت و نظارت بر آن، از پیش‌دبستانی تا دانشگاه به‌عنوان امر حاکمیتی با توسعه مشارکت همگانی (هدف‌های کلان ۲، ۴، ۵).
- ارتقاء معرفت و بصیرت دینی، انقلابی و سیاسی برای رشد و تعالی معنوی و اخلاقی معلمان و دانش‌آموزان و مشارکت برای ارتقای معنوی خانواده (هدف‌های کلان ۱، ۲، ۴ و ۵).
- بازنگری و بازسازی ساختارها و رویه‌ها در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (هدف‌های ۱، ۲، ۳، ۵، ۶، ۷).
- توسعه مستمر شایستگی‌ها و توانمندی‌های اعتقادی، تربیتی، علمی و حرفه‌ای فرهنگیان (هدف‌های کلان ۴، ۵، ۶، ۷).
- توسعه ظرفیت‌ها و توانمندی‌های آموزشی و پرورشی برای حضور فعال و سازنده در صحنه‌های بین‌المللی و منطقه‌ای در راستای تحقق اهداف و مأموریت‌های مندرج در قانون اساسی و سند چشم‌انداز و سیاست‌های کلی مقام معظم رهبری و برنامه‌های پنج‌ساله (هدف‌های ۲، ۷ و ۸).

- ارتقای جایگاه علم و علم‌آموزی به‌عنوان عاملی مؤثر در دستیابی به حیات طیبه با تأکید بر حیثیت کاشفیت و مطلوبیت علم (هدف‌های کلان ۱، ۲، ۷ و ۸).

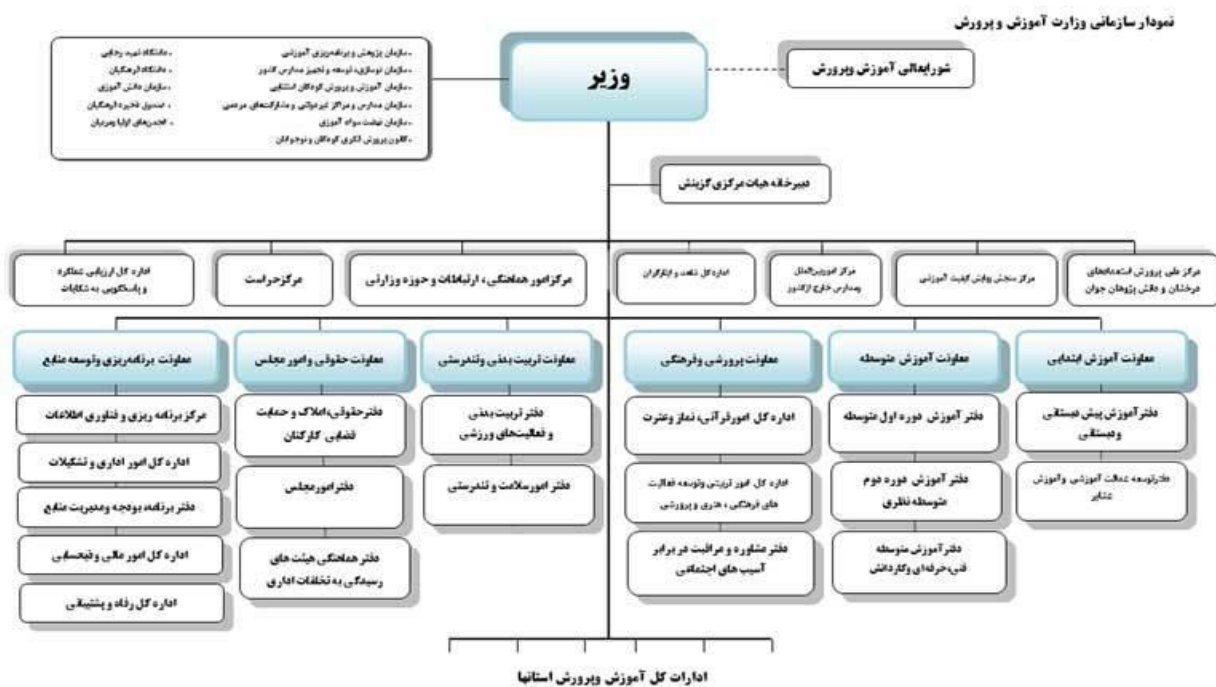
۲-۳-۹ نمودار تشکیلاتی وزارت آموزش و پرورش

ساختار تشکیلاتی مصوب و فعلی (۱۳۹۷) وزارت آموزش و پرورش در شکل ۲-۸ نمایش داده شده است. بر اساس این ساختار، در رأس این نمودار وزیر آموزش و پرورش قرار دارد و شش معاونت آموزش متوسطه، آموزش ابتدایی، پرورشی و فرهنگی، تربیت‌بدنی، حقوقی و امور مجلس، برنامه‌ریزی و توسعه منابع در زیرمجموعه آن قرار دارد.

در نمودار سازمانی جدید مرکز اطلاع‌رسانی و روابط عمومی با دفتر وزارتی تلفیق شده و مرکز امور هماهنگی، ارتباطات و حوزه وزارتی را تشکیل می‌دهند و همچنین مرکز برنامه‌ریزی و فناوری اطلاعات در زیرمجموعه‌های معاونت برنامه‌ریزی و توسعه منابع تلفیق شده است.

در معاونت متوسطه، دو دفتر آموزش فنی حرفه‌ای و کاردانش در هم تلفیق شده و دفتر جدیدی را تشکیل داده‌اند و در معاونت آموزش ابتدایی برای اولین بار دفتر توسعه عدالت آموزشی و عشایر تأسیس شده است.

همچنین با مقایسه دو نمودار قبلی و جدید مشاهده می‌کنیم، معاونت تربیت‌بدنی از سه دفتر به دو دفتر، معاونت متوسطه از چهار دفتر به سه دفتر، معاونت آموزش ابتدایی از سه دفتر به دو دفتر در نمودار جدید کاهش پیدا کرده است و معاونت برنامه‌ریزی و توسعه منابع از چهار دفتر به پنج دفتر در نمودار سازمانی جدید افزایش یافته است. این نمودار را می‌توانید در زیر مشاهده کنید.

شکل ۲۲-۱. نمودار سازمانی وزارت آموزش و پرورش برگرفته از سایت وزارت

۴-۲ پیشینه پژوهش

در این بخش از پژوهش به مرور پژوهش‌های انجام‌گرفته در حوزه مشارکت در آموزش و پرورش در دو بخش کلی داخلی و خارجی می‌پردازیم.

۲-۴-۱ پیشینه پژوهش‌های داخلی

قاسمی پویا (۱۳۸۰) پژوهشی با عنوان موانع و راه‌های توسعه مشارکت مردم در امور آموزش و پرورش با روش کتابخانه‌ای انجام داده است که نتایج پژوهش حاکی از آن است که کاستی‌های مشارکت مردم در امور آموزش و پرورش، شامل کاستی‌های درونی ناشی از عوامل انسانی، کارکردهای درونی و برونی آموزش و پرورش، کاستی ناشی از نگرش‌های مسئولان نسبت به مفهوم مشارکت، کاستی‌های ناشی از مشکل مشارکت‌ها و ساختار آموزش و پرورش است و کاستی‌های ناشی از عوامل برونی شامل کاستی ناشی از عوامل اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی و کاستی‌های ناشی از برنامه‌های دولت است. همچنین

راه‌های رفع کاستی‌ها مانند بسترسازی برای جلب مشارکت مردم، شامل رفع کاستی‌های ناشی از سیاست‌های کلان اقتصادی و عدالت اجتماعی، تغییر در ساختارها، ایجاد هماهنگی میان بخش‌ها، مشارکت فکری زمینه‌ساز دیگر جوانب مشارکت، پژوهش و توسعه فرهنگ مشارکت، آموزش و آگاه‌سازی، اصلاح و تقویت راه‌های فعلی مشارکت، نهادینه کردن مشارکت‌ها، ضرورت و تغییر و تحول در تربیت نیروی انسانی ذکر گردیده است.

سازمان آموزش و پرورش خوزستان (۱۳۸۱) در پژوهشی با عنوان «شناسایی راه‌های جلب مشارکت مؤثر مردمی در آموزش و پرورش در ابعاد برنامه‌ریزی و فرهنگی» نشان داد که یکی از مهم‌ترین راه‌های سوق دادن امکانات و توسعه مشارکت مردم در آموزش و پرورش و افزایش ظرفیت‌های آموزشی، افزایش مشارکت بخش خصوصی است.

اکرامی فر (۱۳۸۲) در پژوهشی با عنوان موانع و راهکارهای افزایش جذب خیرین در ارائه خدمات به آموزش و پرورش دریافتند که سه مانع مهم در راه کمک به آموزش و پرورش عبارت بودند از؛ رواج دنیاگرایی، عدم دخالت خیرین در اداره مدرسه‌ای که خودساخته یا تجهیز کرده‌اند و عدم روحیه تعاون. شورای طرح و برنامه دفتر جذب مشارکت‌های اولیا (۱۳۸۳) موانع مشارکت والدین در امور مدارس کشور را در سه دسته کلی تقسیم کرد:

۱) موانع فکری و نگرشی: یکی از موانع مشارکت در ایران، ناشی از کاستی در اندیشه‌هاست. عدم احاطه و تسلط فکری، نبود اندیشه‌های ورزیده، وسیع و عمیق فلسفی و فکری در باب ابعاد و جوانب مختلف موضوع تعلیم و تربیت و نیز اداره نظام‌های آموزشی، در میان سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان و مدیران نظام‌های آموزشی، هم‌چنین نبود نگرش و باور نسبت به مزایا و محاسن شرکت و مداخله اندیشه‌ها و تفکرات افرادی بیرون از پست‌های رسمی و اداری سیستم آموزش و پرورش (والدین)، این نظام را در محاق تصمیم شمار معدودی از تصمیم‌گیران خاص که در مرکز این سیستم متمرکز قرار دارند، نگه‌داشته، آن را از نعمت وجود پتانسیل علمی،

فکری و تخصصی والدین بانگیزه و متعهد نسبت به آموزش و تربیت فرزندان خود، محروم ساخته است.

(۲) موانع ساختاری: نظام آموزشی کشور ما، نظامی است متمرکز، بدین معنا که سیاست‌گذاری‌ها و اتخاذ تصمیمات آموزشی و تربیتی، توسط گروهی کارشناس و خبره که اکثر آن‌ها صاحب‌نظران تعلیم و تربیت و فرهنگ نیز می‌باشند، انجام می‌گیرد و سپس این تصمیمات به سازمان‌های آموزشی استان‌ها، برای اجرا، ابلاغ می‌گردد. از جمله اقداماتی که به گسترش مشارکت می‌انجامد، رفع کاستی‌های ناشی از سیاست‌گذاری‌های کلان اداری و آموزشی و نیز اصلاح قوانین و مقررات فعلی، در راستای قبول و پذیرش والدین در نظام آموزشی است.

(۳) موانع مربوط به منابع انسانی: نیازها و ضرورت‌های فرهنگی، آموزشی و تربیتی جامعه کنونی، کسب شایستگی‌های علمی، حرفه‌ای و تخصصی بیشتری را برای مدیران رده‌های بالایی، میانی و اجرایی، ضروری و اجتناب‌ناپذیر ساخته است. مدیران نظام آموزشی در کنار تعهد و احساس مسئولیت بالا، وجدان دینی و کاری قابل‌تحسین، لازم است با علوم اداری و جامعه‌شناسی سازمانی نیز آشنایی پیدا کرده، حتی در آن‌ها تسلط کافی کسب نمایند. امروز سخن از مدیران اثربخش است و از مهم‌ترین ویژگی‌های مدیران اثربخش خلاقیت، نوآوری و تحول‌پذیری این گروه از مدیران و نیز انتخاب و اعمال شیوه‌های مشورتی و مشارکتی برای تصمیم‌گیری‌ها و اجرای امور در سازمان متبوع خود است. هرزمانی که مدیری از خود انعطاف و شایستگی برای عمل مشارکتی نشان داده است، بدون توجه به سایر موانع، کارها نسبتاً پیش رفته است. از موانع دیگر مشارکت، می‌توان به اعتماد ناکافی مدیران آموزشی نسبت به مردم، به‌ویژه صاحب‌نظران و متخصصان تعلیم و تربیت و اهل فن، کاستی در عملکردهای درونی و بیرونی آموزش و پرورش، برنامه‌ها و اهداف آن، نابسامانی و موازی کاری در واحدهای اداری ذی‌ربط برای جلب مشارکت والدین نظیر برنامه‌های سازمان انجمن اولیا و مربیان، سازمان توسعه و نوسازی مدارس، معاونت مشارکت‌های مردمی وزیر و ...، تخصیص بودجه و منابع ناکافی به فعالیت‌ها و برنامه‌های

آموزشی و تربیتی، بی‌توجهی و عدم توانایی مدیران در بهره‌برداری از پتانسیل‌های سازمان‌های غیردولتی و ضعف در اطلاع‌رسانی و آگاهی‌بخشی به افراد جامعه اشاره نمود.

سپهری (۱۳۸۴) در پژوهشی با عنوان «بررسی راه‌های جلب مشارکت مردمی در آموزش و پرورش» نشان داد که اساسی‌ترین راه در جهت مشارکت دادن فعال مردم در امور آموزش و پرورش آگاه نمودن آنان با چگونگی مشارکت و انواع مشارکت موردنظر است.

عباسی (۱۳۸۵) در پژوهشی مهم‌ترین راه‌های افزایش مشارکت مردمی در آموزش و پرورش را تغییر نگرش مردم نسبت به مشارکت، تمرکززدایی در آموزش و پرورش، استفاده از قابلیت‌های اولیاء در مدارس، تقویت تشکل‌های مردمی، خصوصی‌سازی، گسترش تبلیغات صداوسیما در مورد مشارکت در آموزش و پرورش، مدرسه محوری، استمداد از شوراهای شهر و روستا، تأسیس مدارس فنی و حرفه‌ای می‌داند.

جهانیان (۱۳۸۹) در پژوهشی با عنوان بررسی راه‌های ایجاد و تقویت مشارکت مردم در آموزش و پرورش نشان داد که مهم‌ترین راه‌های ایجاد و تقویت مشارکت مردم در آموزش و پرورش می‌تواند در شش قلمرو شامل: امور مربوط به آموزش و تدریس، امور مربوط به دانش‌آموزان، امور مربوط به کارکنان، رابطه مدرسه با جامعه، تجهیزات و امکانات موردنیاز و امور مالی و اداری واحدهای آموزشی قرار بگیرد.

زنجانی‌زاده، دانائی سیج و سلیمی‌نژاد (۱۳۹۰) بیان کردند اگرچه مشارکت والدین در مدارس، بسیار اهمیت دارد اما همواره با مشکلات و موانعی روبرو بوده است. بعضی معتقدند، این مشکلات به ساختارهای نظام آموزشی کشور برمی‌گردد و برخی دیگر عدم آگاهی خانواده‌ها از فواید مشارکت در امر آموزش، پایگاه اقتصادی و اجتماعی، اعتماد، توانایی برای کنش‌های مشارکتی، رضایت، انسجام اجتماعی و شکاف‌های اجتماعی را در کاهش مشارکت مؤثر می‌دانند. در بسیاری از موارد مشارکت در مدرسه، کمک مالی خانواده‌ها (والدین دانش‌آموزان) تلقی می‌شود که این مسئله باعث نگرانی‌های زیادی در بین خانواده‌ها شده است.

مرادی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان ارتباط نقش‌های اطلاع‌رسانی، مشارکت اجتماعی، آموزشی و فرهنگ‌سازی رسانه‌های گروهی با توسعه ورزش دانش‌آموزی دریافتند بین نقش‌های چهارگانه رسانه‌های گروهی با توسعه ورزش دانش‌آموزی ارتباط معنادار وجود دارد. ورزش دانش‌آموزی برای خروج از این وضعیت و ارتقای جایگاه رسانه‌ای ناگزیر از بازنگری در برنامه‌ها و اتخاذ راهبردهایی در جهت ایجاد تعامل هر چه بیشتر با رسانه‌ها است و برای یک برنامه‌ریزی دقیق و مناسب، شناخت وضعیت موجود و مطلوب رسانه‌های گروهی در امر توسعه ورزش دانش‌آموزی موردنیاز است.

بنار و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان طراحی مدل انتخاب حمایت ورزشی در ایران بیان کردند با تقویت عامل‌های مستقل و اثرگذار مانند ماهیت رشته ورزشی، دستیابی به حامیان ورزشی افزایش می‌یابد و موجب رضایت‌مندی و حفظ حامیان در عرصه‌های ورزشی می‌شود.

آزادان و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان بررسی راه‌کارهای جذب حامیان مالی در فوتبال حرفه‌ای ایران بیان کردند، تدوین یا اصلاح شش عامل «ساختاری - مدیریتی»، «شرایط تبلیغاتی»، «مشوق‌های حمایتی»، «بسترسازی حرفه‌ای»، «رسانه‌ها» و «خصوصی‌سازی رسانه‌ها» را به‌عنوان راهکارهای جذب حامیان مالی در فوتبال حرفه‌ای ایران آشکار ساخت.

در این زمینه، پژوهش آقازاده (۱۳۹۱) نشان داد که موانع و کاستی‌های موجود در مشارکت‌های مردم در امر مدرسه‌سازی شامل: کمبود تبلیغات، اطلاع‌رسانی و تشویق مردم، عدم آگاهی مردم با نحوه مشارکت و تأثیر آن، عدم فرهنگ‌سازی در زمینه مشارکت بی‌اعتمادی مردم نسبت به برخی از مسئولان، عدم توجیه مردم از نظر شرعی، پشت‌گرمی به اعتبارات دولتی و نقص در قانون تحصیل رایگان و احساس طلب از دولت، عدم وجود برنامه‌ریزی منظم و تشکیلاتی در نهادهای پیگیر و کمبود نیروی انسانی متخصص در زمینه مشارکت‌های مردمی می‌باشد.

سلیمی و همکاران (۱۳۹۲) نیز به اولویت‌بندی موانع توسعه حمایت مالی شرکت‌های خصوصی از ورزش قهرمانی پرداختند که نتایج آن بیانگر این موارد است: موانع اقتصادی، موانع فرهنگی اجتماعی، موانع دولتی، موانع رسانه‌ای، موانع مدیریتی و سازمانی و مشکلات مربوط به تماشاگران و اماکن ورزشی.

امیری و همکاران (۱۳۹۲) بیان کردند موانع اصلی فراروی خصوصی‌سازی ورزش از منظر صاحب‌نظران دانشگاهی به ترتیب عبارت است از موانع مدیریتی، فرهنگی - اجتماعی، سیاسی - حقوقی و اقتصادی و از دیدگاه مدیران اجرایی به ترتیب عبارت است از موانع مدیریتی، فرهنگی - اجتماعی، اقتصادی و سیاسی - حقوقی. از دیدگاه مدیران اجرایی، رقابت غیرمستقیم دولت با بخش خصوصی، مقاومت مدیران نسبت به کاهش تصدی دولت به سبب وابستگی‌شان به بخش دولتی، فقدان امنیت سرمایه‌گذاری در کشور و استفاده دولت از ورزش به‌عنوان یک ابزار سیاسی در زمره مهم‌ترین موانع مدیریتی، فرهنگی - اجتماعی، اقتصادی و سیاسی - حقوقی فراروی خصوصی‌سازی ورزش در کشور هستند.

یافته‌های پژوهش آزادی (۱۳۹۳) نشان داد که در کشورهای پیشرفته باشگاه‌های ورزشی نه تنها هزینه‌ای بر دوش دولت‌ها نمی‌گذارند بلکه با دادن مالیات برای کشور خود درآمدزایی می‌کنند. مهم‌ترین مزیت خصوصی‌سازی باشگاه‌ها درآمدزایی آن‌هاست؛ چون مهم‌ترین هدف بخش خصوصی کسب سود و درآمد است. از جمله موانع خصوصی‌سازی در ورزش کشور، دولتی بودن ساختار ورزش و زیان‌آور بودن باشگاه‌ها به دلیل عدم درآمدزایی است. حمایت دولت تنها راه خصوصی‌سازی باشگاه‌های ایرانی است، دولت می‌تواند با الگو قرار دادن کشورهای همسایه، باشگاه‌های ایرانی را در یک پروسه پنج‌ساله به بخش خصوصی واگذار کند تا در آینده شاهد باشگاه‌های خصوصی و حرفه‌ای باشیم. در این برهه حساس دولت می‌تواند با پرداخت وام‌های بلندمدت و نظارت دقیق بر عملکرد باشگاه‌ها، شرایط خصوصی‌سازی باشگاه‌ها را فراهم کند تا ورزش ایران هرچه سریع‌تر به سوی حرفه‌ای‌گری گام بردارد.

کرمی و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان تأثیر فعالیت ورزشی بر پرخاشگری دانش‌آموزان با ناتوانی هوشی بیان کردند که فعالیت ورزشی بر پرخاشگری دانش‌آموزان با ناتوانی هوشی تأثیر دارد؛ بنابراین پیشنهاد کردند با طراحی و اجرای فعالیت ورزشی جهت بهبود پرخاشگری دانش‌آموزان با ناتوانی هوشی اقدام شود.

اسدی‌نیا و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان انگیزه‌های داوطلبی دانشجویان تربیت‌بدنی در

رویدادهای علمی - ورزشی بیان کردند که دانشجویان به ترتیب با انگیزه‌های شغلی، پیشرفت، هدفمند، اجتماعی، حمایتی، مادی و تعهد در این رویداد شرکت کرده‌اند.

هاشمیان و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان تحلیل مشارکت بخش خصوصی در نظام آموزش ایران دریافتند که خصوصی‌سازی آموزش، علاوه بر کاهش فشار بر بودجه دولت و کارایی بیشتر در استفاده از منابع مالی و امکانات، موجب افزایش کیفیت آموزش خواهد شد. لیکن، نیازهای مختلف موجود در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه به این معنا است که انگیزه‌های مشارکت در خصوصی‌سازی آموزش باهم تفاوت دارند و شکل خصوصی‌سازی پذیرفته‌شده، متناسب با شرایط اقتصادی و جمعیتی هر کشور، خاص همان کشور است.

خشنوا دانا (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان بررسی توسعه فضای ورزش شهری بر مشارکت مردمی و نقش آن در توسعه پایدار دریافتند که مشارکت جدی بخش خصوصی در احداث و نگهداری اماکن ورزشی و تجهیز آن‌ها در سطح محلات، با توجه به محدودیت منابع مالی و سایر مشکلات اجرایی سازمان تربیت‌بدنی و شهرداری‌ها از اهمیت بسزایی برخوردار است؛ بنابراین برای افزایش سرانه ورزش در شهرها و استفاده تمام شهروندان از امکانات ورزشی به مشارکت بخش خصوصی و مردمی نیاز مبرمی احساس می‌گردد.

بروجنی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان شناسایی مشکلات درس تربیت‌بدنی مدارس شهر اصفهان و مقایسه دیدگاه مدیران، کارشناسان و معلمان تربیت‌بدنی مدارس اصفهان بیان کردند که مشکلات مربوط به برنامه‌ریزی ناصحیح در درس تربیت‌بدنی مدارس، از جمله مهم‌ترین مشکلات درس تربیت‌بدنی و ورزش مدارس هستند. وزارت آموزش و پرورش باید با برنامه‌ریزی منظم و توجه به واقعیت‌ها و کمبودهای موجود، برنامه‌ای بلندمدت برای توسعه درس تربیت‌بدنی در مدارس داشته باشد.

صیادی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان بررسی نقش چهارگانه رسانه‌ها در ترویج ورزش دانشجویی بیان کردند که بیشترین نقش رسانه‌ها در بخش فرهنگ‌سازی می‌باشد و در بین رسانه‌ها تلویزیون بین مردان و هم زنان در اولویت اول قرار دارد. رسانه‌ها به‌ویژه تلویزیون که در اولویت اول قرار

دارد باید نگاهی ویژه به ورزش دانشجویی خصوصاً در قسمت فرهنگ‌سازی داشته باشند تا بتوانند به وظیفه خود در راه ترویج ورزش دانشجویی عمل کرده باشند.

حیدری فرد و شریفیان (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان شناسایی و مقایسه موانع مشارکت خیرین در توسعه فضاهای ورزشی بیان کردند که موانع مشارکت خیرین در توسعه فضاهای ورزشی به ترتیب اولویت عبارت است از: مانع قانونی اجرایی، اعتقادی، فرهنگی اجتماعی و مانع مربوط به خود ورزش؛ بنابراین، می‌توان امید داشت که با اقدام نمودن در جهت رفع این موانع، مسیر مشارکت خیرین برای توسعه ورزش هموار گردد.

۲-۴-۲ پیشینه پژوهش‌های خارجی

مادن^۱ (۲۰۰۶) در پژوهشی علت محدودیت کمک‌های مالی مردم استرالیا در بخش غیرانتفاعی را مسائل مربوط به اطلاعات، عدم نیاز و مسائل مربوط به سازمان‌ها عنوان کرد.

ایوان رساس^۲ (۲۰۰۹) در یک مطالعه موردی، درآمد پایین و شرایط بد اقتصادی والدین، تفاوت‌های زبانی و فرهنگی والدین، دیدگاه منفی معلمان نسبت به فرهنگ و صلاحیت والدین و غیره را از جمله موانع مشارکت اولیاء برشمرده است.

فیلو^۳ و همکاران (۲۰۱۰) با انجام پژوهشی در زمینه‌ی خیرین ورزشی بیان می‌کنند که به دلیل وجود این پتانسیل در ورزش و رویدادهای ورزشی، در برخی از کشورها سازمان‌های خیریه بسیاری تلاش می‌کنند از طریق مرتبط کردن خود با ورزش، محبوبیت و درعین حال، اعانه بیشتری را جمع‌آوری نمایند. بر این اساس، در کشور آمریکا شاهد رشد فزاینده سازمان‌های خیریه‌ای هستیم که در بخش عمومی از طریق حضور در فعالیتهای ورزشی، رشد قابل‌قبولی داشته‌اند.

---

۱. Madden

۲. Ivan Rosas

۳. Filo

در پژوهش اُپسا تولسا^۱ (۲۰۱۰) در اتیوپی با عنوان مشارکت مردمی و عدم تمرکز در آموزش که به بررسی موفقیت‌ها و چالش‌های مشارکت در آموزش از طریق مصاحبه کیفی، بررسی اسناد و مشاهدات میدانی پرداخته است، یافته‌ها حاکی از آن است که عدم تمرکز در آموزش، مشارکت جامعه را افزایش داده و ابزاری برای کم کردن مسئولیت دولت است. اما عدم منابع لازم و نیروی انسانی تعلیم‌دیده در سطح بومی، چالش‌های بالقوه‌ای برای اجرای موفق عدم تمرکز آموزش و ترویج مشارکت مردمی در جهت توسعه آموزش بومی می‌باشند.

مراکبا^۲ (۲۰۱۰) در پژوهش خود، مدیریت داوطلبان را در سازمان‌های ورزشی کانادا بررسی نموده است. نتایج حاصل از پژوهش وی از روسای انجمن‌های ورزشی نشان داد که طیف متفاوتی از اقدامات منابع انسانی در سازمان‌ها وجود دارد. همچنین، رابطه معنی‌داری بین استفاده از اقدامات منابع انسانی (برنامه‌ریزی، استخدام، غربالگری، هدایت، آموزش و حمایت، مدیریت عملکرد و تشخیص عملکرد) و نگهداشت داوطلبین وجود داشت.

مشارکت تأمین اعتبار فدرال تصمیم‌گیرندگان مدارس خصوصی میشیگان و تأثیرات محیطی خارجی در آموزش، عنوان پژوهشی است که توسط فیکاج^۳ (۲۰۱۱) به صورت مطالعه موردی گروهی و کیفی با استفاده از قانون «هیچ کودکی نباید کنار گذاشته شود» انجام شده است. نتایج این پژوهش حاکی از آن است که عدم دانش و آگاهی نسبت به فرصت‌های موجود، همچنین عدم اطمینان، اعتماد و خلاقیت در برنامه‌ها از موانع محیطی در جهت تأمین اعتبار و خصوصی‌سازی پویا می‌باشند که در این زمینه مشارکت رهبران آموزشی در توسعه برنامه‌ها، سیاست‌ها و شیوه‌ها، برای کاهش موانع و افزایش مشارکت مدرسه خصوصی در تأمین اعتبار دولت ضروری به نظر می‌رسد.

حفظ مشارکت بخش خصوصی در تأمین دستیابی به آموزش عالی در نیجریه، عنوان پژوهشی است

---

۱. Obsa Tolesa

۲ - MrakBA

۳. Ficaj

که الالی^۱ (۲۰۱۲) به روش توصیفی و با استفاده از پرسشنامه و تحلیل داده‌ها از طریق میانگین، درصدها و انحراف معیار انجام داد. نتایج نشان دادند که بخش خصوصی باید تشویق گردد تا مراکز آموزشی امکانات بیشتری جهت دستیابی جوانان فراهم کند. دانشگاه‌ها باید با بخش خصوصی جهت تأکید بر مشکل تأمین اعتبار و درآمد داخلی، مشارکت کنند. همچنین، بخش خصوصی باید تشویق شود که اعتبار پژوهش‌ها و برنامه‌های توسعه در مؤسسات آموزش عالی را تأمین کند و مدیران دانشگاه، استراتژی‌های ایجاد درآمد برای دانشگاه‌ها را کشف و بررسی نموده تا دستیابی به آموزش عالی برای جوانان نیجریه تسهیل گردد.

کاووالچوک و اسکولدو^۲ (۲۰۱۴) در پژوهشی تحت عنوان بررسی نیروهای محرک خصوصی سازی در آموزش عمومی و نقش حرفه‌ای مدیران که در اوکراین به روش کیفی و با استفاده از ابزار مصاحبه نیمه ساختاریافته و روش تحلیل به صورت کدگذاری و استخراج موضوعات جدید و تعیین کردن شباهت‌ها و تفاوت‌ها، انجام پذیرفت، مشخص گردید، نقش یک جمع کننده اعانه کارآفرین که بودجه دولتی ناکافی را تعدیل می‌کند باعث می‌شود تا مدیران، فعالیت‌های حرفه‌ای، کیفیت‌ها و مسئولیت‌ها را تغییر دهند. لاین^۳ (۲۰۱۴) در پژوهشی به تجزیه و تحلیل نیازهای آموزشی دانش‌آموزان در درس تربیت‌بدنی مدارس می‌پردازد و وجود اماکن و زیرساخت‌های مناسب را گامی مهم در جهت ارتقای سطح تربیت‌بدنی مدارس می‌داند.

دادلی^۴ (۲۰۱۵) در پژوهشی با بررسی درس تربیت‌بدنی در مدارس بیان کرد که سیاست‌های کلان آموزشی باید در جهت توسعه درس تربیت‌بدنی مدارس باشد. مدیران باید به منظور توسعه اماکن و زیرساخت‌های درس تربیت‌بدنی تلاش کنند.

---

۱. Olaleye

۲. Kovalchuk & Shchudlo

۳. Layne

۴. Dudley

۲-۴-۳ جمع‌بندی

مرور پیشینه پژوهش نشان می‌دهد که تا به حال پژوهشی در زمینه مشارکت در ورزش دانش‌آموزی صورت نگرفته و اکثر پژوهش‌ها به مشارکت کلی در آموزش و پرورش با محوریت کمک‌های مالی پرداخته‌اند (قاسمی پویا، ۱۳۸۰؛ سازمان آموزش و پرورش خوزستان، ۱۳۸۱؛ اکرامی فر، ۱۳۸۲؛ سپهری، ۱۳۸۴؛ عباسی، ۱۳۸۵؛ جهانیان، ۱۳۸۹؛ ایوان رساس، ۲۰۰۹؛ اوبسا تولسا، ۲۰۱۰). برخی پژوهش‌ها نیز به بررسی وضعیت ورزش دانش‌آموزی پرداخته‌اند تا مشکلات آن را شناسایی کنند (زنجانی زاده، ۱۳۹۰؛ بروجنی، ۱۳۹۵؛ لاین، ۲۰۱۴؛ دادلی، ۲۰۱۵) نتایج این پژوهش‌ها حاکی از کمبود امکانات در ورزش دانش‌آموزی است (کرمی، ۱۳۹۳) دسته‌ی دیگری از پژوهش‌ها راهکارهای رفع این موانع و مشکلات را مطالعه کرده‌اند پژوهش‌های اسدی نیا (۱۳۹۴) و مراکبا (۲۰۱۰) با شناسایی فرصت‌های ورود داوطلبین به ورزش، حضور آن‌ها را راهی مناسب برای تأمین منابع انسانی ورزش می‌دانند؛ بنار (۱۳۹۱)، آزادان (۱۳۹۱) و سلیمی (۱۳۹۲) حضور حامیان مالی و خشنوا (۱۳۹۵)، حیدری فرد (۱۳۹۶)، مادن (۲۰۰۶) و فیلو (۲۰۱۰) ورود خیرین ورزش یار در مدارس را راه‌حل مشکلات این حوزه بیان کرده‌اند؛ مرادی (۱۳۹۱) و صیادی (۱۳۹۵) نیز تعامل با رسانه‌ها را به‌عنوان راهکار حل مشکلات آموزش و پرورش مطرح کرده‌اند. گروهی دیگر نیز به اهمیت خصوصی‌سازی در آموزش و پرورش پرداخته‌اند (امیری، ۱۳۹۲؛ آزادی، ۱۳۹۳؛ هاشمیان، ۱۳۹۴؛ فیکاج، ۲۰۱۱؛ الالی، ۲۰۱۲؛ کاوالچوک و اسکولدو، ۲۰۱۴).

باوجود شناسایی مشکلات و ارائه راهکارها، هنوز هم نتایج برخی پژوهش‌ها بیانگر وضعیت نامطلوب امکانات و منابع ورزش دانش‌آموزی است. لذا به نظر می‌رسد که همکاری همه‌جانبه گروه‌های ذینفع در ورزش دانش‌آموزی که از آن می‌توان به‌عنوان «مشارکت فرابخشی» یادکرد راهی است که می‌تواند به بهبود و توسعه ورزش دانش‌آموزی کمک کند؛ بنابراین اجرای مطالعه‌ای ژرف با در نظر گرفتن شرایط اجتماعی ایران، وضعیت آموزش و پرورش و ورزش دانش‌آموزی می‌تواند راهگشای چگونگی توسعه مشارکت فرابخشی باشد. پژوهش حاضر با اتخاذ روشی کیفی برای مطالعه عمیق‌تر به این موضوع خواهد پرداخت تا خلأ موجود را تا حدودی پر و راهکارهایی برای توسعه ورزش دانش‌آموزی از این طریق فراهم

سازد.

فصل ۲ روش شناسی

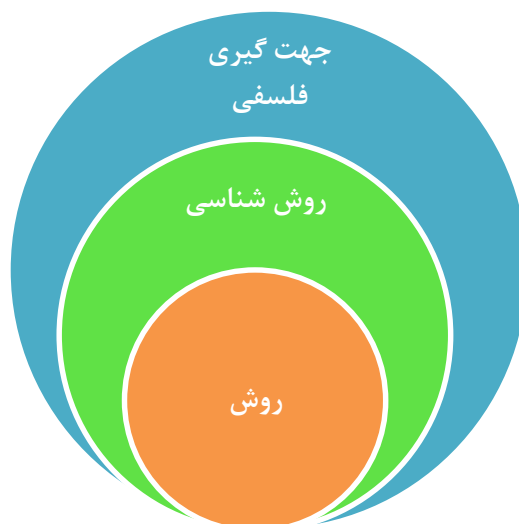
پژوهش

۳-۱ مقدمه

در فصل حاضر روش‌شناسی پژوهش شامل روش انجام پژوهش و ویژگی‌های خاص آن، فرآیند اجرای پژوهش، جامعه آماری، ابزار و روش‌های جمع‌آوری اطلاعات و روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها شرح داده شده است. پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های کیفی بوده و سعی شده است با ارائه توضیحاتی مختصر درباره روش‌شناسی پژوهش کیفی، این روش معرفی و فرآیند انجام پژوهش به خوبی تشریح شود.

۳-۲ مبانی پژوهش

به طور معمول، هر پژوهشی مبتنی بر نوعی جهت‌گیری فلسفی^۱، روش‌شناسی^۲ و روش^۳ است (شکل ۳-۱).

شکل ۳-۱. جهت‌گیری فلسفی، روش‌شناسی و روش پژوهش

جهت‌گیری فلسفی نوعی جهان‌بینی است که مبنا و هدایت‌گر روش‌شناسی و روش تحقیق است. روش‌شناسی به شیوه تفکر و مطالعه پدیده مورد نظر برمی‌گردد. روش نیز به فنون و رویه‌های گردآوری و تحلیل داده‌ها اطلاق می‌گردد.

^۱ philosophy

^۲ methodologies

^۳ methods

۱-۲-۳ جهت‌گیری فلسفی

پژوهش حاضر از بین جهت‌گیری‌های فلسفی، جهت‌گیری تفسیرگرایی دارد که با توجه به ماهیت اجتماعی مشارکت فرابخشی و لزوم توجه به زمینه آن از روش پژوهش کیفی استفاده می‌کند.

۲-۲-۳ روش‌شناسی پژوهش

در جهت‌گیری فلسفی این پژوهش از روش پژوهش کیفی مبتنی بر پارادایم تفسیرگرایی استفاده شده است. روش تحقیق حاضر کیفی و از نوع گراند تئوری^۱ یا نظریه داده بنیاد است. روش گراند تئوری یک شیوه پژوهش کیفی است که به وسیله‌ی آن با استفاده از یک دسته داده، نظریه‌ای تکوین می‌یابد (بازرگان، ۱۳۸۷). علت انتخاب این روش، توجه به مشارکت فرا بخشی به‌عنوان فرایندی اجتماعی است که در تعاملات افراد با یکدیگر شکل گرفته و به زمان، مکان و بافت، حساس است (اورلیکووسکی، ۲۰۰۲).

۱-۲-۲-۳ نظریه داده بنیاد

این روش‌شناسی توسط گلیر و استراوس (۱۹۶۷) از دانشگاه کالیفرنیا شکل گرفت و ریشه در جامعه‌شناسی دارد (اسماعیلی، ۱۳۹۶). در این پژوهش از رویکرد سیستماتیک یا نظام‌مند استفاده شد که برای تدوین نظریه در رابطه با یک پدیده، به‌صورت استقرایی مجموعه‌ای نظام‌مند از رویه‌ها را به کار می‌گیرد و بر استفاده پژوهشگر از مراحل سه‌گانه تحلیل داده‌ها شامل کدگذاری باز، محوری و گزینشی تأکید دارد.

۳-۳ روش گردآوری اطلاعات

گردآوری اطلاعات و داده‌ها در نظریه داده بنیاد می‌تواند به صورت‌های مختلفی انجام شود. داده‌های گردآوری‌شده شامل انواع مختلفی از داده‌های کیفی است نظیر مشاهدات، مصاحبه‌ها، بررسی اسناد و مدارک، خاطرات پاسخ‌دهندگان، مشارکت و تأملات شخصی خود پژوهشگر (کرسول، ۱۳۹۷).

---

^۱ grounded theory

در پژوهش حاضر جهت گردآوری داده‌ها از روش‌های مصاحبه فردی و بررسی اسناد و مدارک استفاده شد. جهت شناخت مبانی نظری، ادبیات و پیشینه تحقیق مرتبط با موضوع؛ از طریق رجوع به اطلاعات موجود در پایگاه‌های اینترنتی، کتب، مجلات و نشریات مختلف، مطالب مربوط به هر یک، گردآوری شد. در بخش دوم، گردآوری اطلاعات از طریق بررسی و تحلیل اسناد بالادستی در حوزه‌ی ورزش دانش‌آموزی و سایر اسناد مربوطه در وزارت آموزش و پرورش صورت گرفت. همچنین جهت بررسی سؤالات پژوهش و شناسایی مقوله‌ها از مصاحبه عمیق فردی نیمه ساختاریافته^۱ استفاده شد؛ که در ادامه به بررسی روش مصاحبه می‌پردازیم.

در این پژوهش ما با استفاده از روش مصاحبه نیمه ساختاریافته فردی به دنبال بررسی عمیق اطلاعات و دیدگاه‌های مشارکت‌کنندگان در مورد توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی هستیم.

۳-۳-۱ فرایند مصاحبه

مصاحبه، اعم از ساختاریافته یا بدون ساختار، مستلزم طی مراحل است که در ادامه توضیح داده می‌شود. کوهن و مانین^۲ فرایند مصاحبه^۲ کامل را شامل شش مرحله (تعیین هدف، طراحی، انجام مصاحبه، نگارش، تجزیه و تحلیل و تهیه گزارش) می‌دانند (کوهن و مانین، ۱۹۸۶، به نقل از اسماعیلی، ۱۳۹۶). در پژوهش حاضر نیز این شش مرحله به شرح زیر انجام گرفت.

۱. تعیین هدف: همان‌طور که در فصل اول بیان شد هدف کلی پژوهش حاضر طراحی مدل توسعه‌ی مشارکت‌های فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی می‌باشد. به جهت نیاز به بررسی عمیق این موضوع و ماهیت مشارکت فرابخشی، این مطالعه با استفاده از روش پژوهش کیفی با استراتژی نظریه داده بنیاد به دنبال دستیابی به اهداف پژوهش می‌باشد که در این راستا یکی از ابزارهای اصلی و مهم پژوهش استفاده از مصاحبه‌های فردی می‌باشد.

---

^۱ Semi-structured In-depth Individual Interview

^۲ Cohen & Manion

۲. طراحی: در این مرحله، ساختار مصاحبه تعیین شده و اهداف تحقیق به سؤال‌هایی تبدیل شد که بتواند آنچه را محقق درصدد دست یافتن به آن‌هاست، منعکس سازد.

در این راستا سؤالات زیر در فرایند طراحی مصاحبه تنظیم و مصاحبه‌ها طبق آن انجام گرفت.

- وضعیت مشارکت‌های فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی چگونه است؟
- ورزش دانش‌آموزی به چه نوع مشارکت‌هایی نیاز دارد؟
- چه عواملی در بهبود و توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی تأثیر دارد؟
- چه موانعی در سر راه توسعه مشارکت فرابخشی وجود دارد؟
- راهکارها و راهبردهای توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی چیست؟
- چه پیامدها و نتایجی از اعمال و اجرای راهکارهای گفته‌شده متصورید؟
- چه فرایندی برای توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی پیشنهاد می‌کنید؟

بر این اساس در انجام مصاحبه‌های پژوهش حاضر از سؤالات بیوگرافی مختصر شروع شده، سپس با توجه به اهداف از قبل تعیین شده به پرسش سؤالات بعدی پرداخته شد. در فرایند مصاحبه‌ها، ابتدا با افراد کلیدی‌تر و پرسش سؤالات عمومی‌تر مصاحبه‌ها آغاز و به تدریج بر اساس داده‌های به‌دست آمده، از بقیه مشارکت‌کنندگان سؤالات جزئی‌تری پرسیده شد.

۳. انجام مصاحبه: در پژوهش حاضر، برای انجام مصاحبه‌ها، فرایندی که پژوهشگر دنبال نموده شامل معرفی شخصی، بیان هدف پژوهش، اظهار رازداری در مورد اطلاعات و توضیحی در این مورد است که چرا مصاحبه‌شونده برای این مصاحبه انتخاب شده است. علاوه بر این، قبل از انجام هر مصاحبه‌ای، متن اطلاع‌رسانی برای مشارکت‌کنندگان ارسال شد.

۴. نگارش: در پژوهش حاضر، در فرایند مصاحبه، پاسخ‌ها و نظرات مشارکت‌کنندگان ضبط شد و در اولین فرصت پس از انجام مصاحبه با استفاده از نرم‌افزار word تایپ شد.

۵. تجزیه و تحلیل: در پژوهش حاضر، در اولین فرصت پس از انجام مصاحبه، متن مصاحبه با استفاده از روش کدگذاری باز، محوری و انتخابی استراس و کوربین مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

۶. تهیه گزارش: در پژوهش حاضر، نتایج تحلیل داده‌های مصاحبه در فصل چهارم و پنجم ارائه شده است.

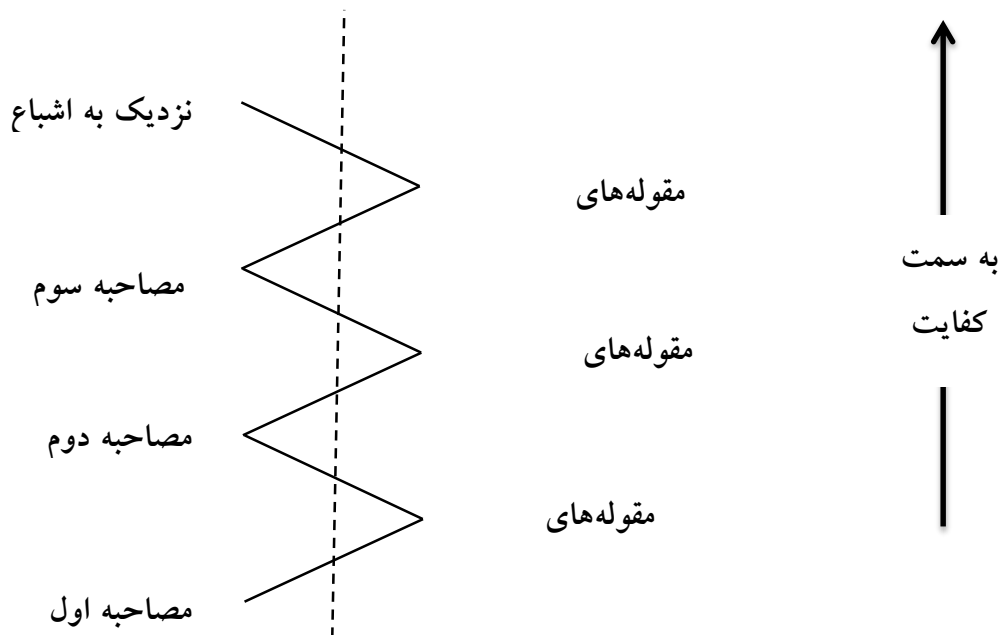
۳-۴ جامعه و مشارکت کنندگان

جامعه آماری این پژوهش شامل مسئولین، مشاوران و کارشناسان خبره معاونت تربیت‌بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش، دبیران باتجربه تربیت‌بدنی و تمامی کسانی بود که به نوعی از ورزش دانش‌آموزی اطلاعات داشته و یا در این موضوع ذی‌نفع بودند.

در پژوهش حاضر از روش نمونه‌گیری هدفمند مبتنی بر رویکرد نظری استفاده شد. ملاک انتخاب مشارکت‌کننده‌ها تسلط بر موضوع، تجربه عملی و در دسترس بودن بود. جمع‌آوری اطلاعات تا اشباع نظری داده‌ها ادامه یافت. بااینکه از مصاحبه دهم به بعد تقریباً داده‌ها تکراری بودند و اشباع نظری حاصل شده بود، برای اطمینان و اعتبار بیشتر، این فرایند تا مصاحبه ۱۴ ادامه یافت. شایان‌ذکر است که شرکت‌کنندگان از نظر سابقه کار، سن، جنس، قومیت، وضعیت استخدامی و وضعیت تأهل تنوع لازم برای به دست آوردن تجارب مختلف را داشتند. نمای شماتیک این فرایند در شکل ۳-۲ نمایش داده شده است.

جمع‌آوری داده‌ها

تحلیل داده‌ها

شکل ۳-۲. حرکت زیگزاگ گردآوری و تحلیل داده‌ها برای دستیابی به کفایت مقوله‌ها

۳-۵ روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

در این پژوهش کلیه مصاحبه‌ها بلافاصله پس از انجام مصاحبه، تدوین و تایپ شدند و به شیوه مقایسه مداوم تحلیل و کدگذاری اولیه انجام گرفت ضمن اینکه در حین مصاحبه یادداشت‌برداری جهت ادامه مصاحبه و تدوین سؤالات احتمالی صورت می‌گرفت. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش کدگذاری سه مرحله‌ای باز، محوری و انتخابی استراس و کوربین با استفاده از نرم‌افزار مکس کیودا (MAXQDA) استفاده شد. در ادامه به توضیح این مراحل می‌پردازیم.

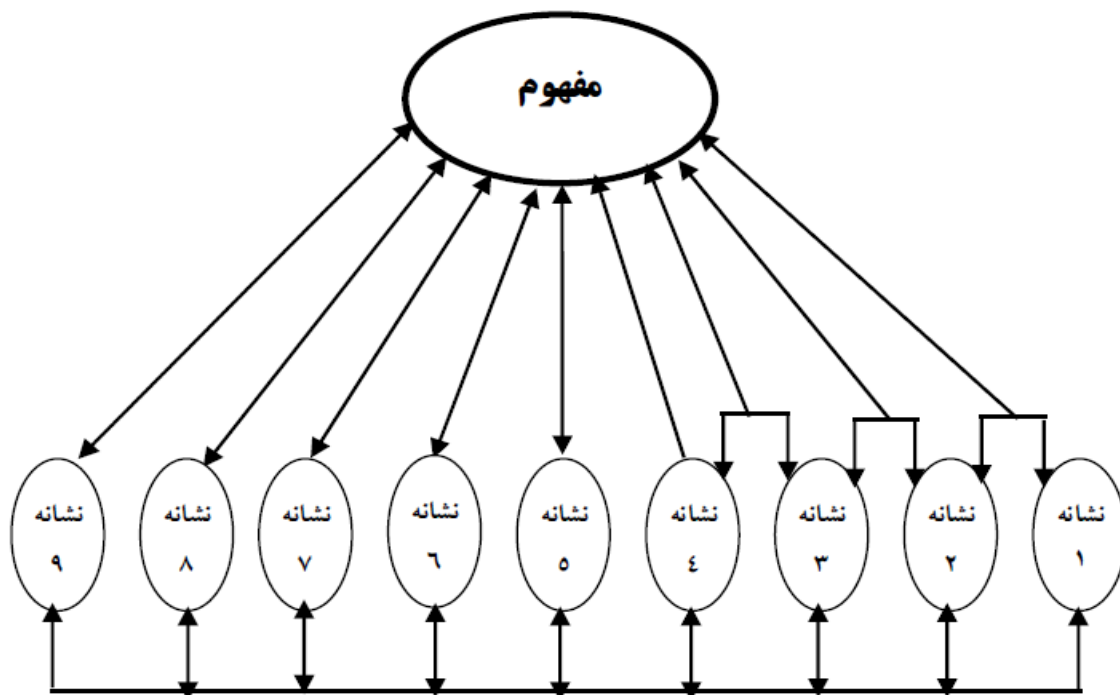
۳-۵-۱ کدگذاری باز

در مرحله کدگذاری باز، به خرد کردن، مقایسه کردن، نام‌گذاری، مفهوم‌پردازی و مقوله‌بندی داده‌ها پرداخته شد؛ بدین صورت که داده‌ها به بخش‌های مجزایی خرد شد و مشابهت‌ها و تفاوت‌های آن‌ها مورد بررسی قرار گرفت تا ابتدا مفاهیم مستتر در آن‌ها استخراج و سپس با کنار هم گذاشتن مفاهیم مشابه، مقوله‌ها شکل بگیرد؛ بنابراین در مرحله اول (کدگذاری باز) کلیه نظرات مصاحبه‌شوندگان با

استفاده از تحلیل خط به خط کدگذاری شد، بر اساس این کدها مفاهیم شکل گرفت. در گام بعدی مفاهیم در قالب طبقه‌های مشابه قرار گرفت که به آن مقوله می‌گویند. در ادامه به نحوه تشکیل مفاهیم و مقوله‌ها در فرایند کدگذاری باز اشاره می‌شود.

۳-۵-۱-۱ مفهوم‌پردازی

پس از کدگذاری باز در این مرحله با کنار هم قرار دادن کدها، بر اساس مفاهیمی ذهنی نام‌گذاری صورت گرفت. این کار بدین‌صورت انجام شد که درباره هر کدام از وقایع و رخدادها سؤالاتی را مطرح کرده و سپس نام‌گذاری مفاهیم انجام شد. به‌عنوان مثال، این چیست؟ نمایانگر چه چیزی است؟ در شکل ۳-۳ نحوه تشکیل مفاهیم نمایش داده شده است.

شکل ۳-۳. نحوه شکل‌گیری مفاهیم (فرناندز، ۲۰۰۴؛ اسماعیلی، ۱۳۹۶)

در جریان کدگذاری برای اینکه از نوشته‌ها و تحلیل‌های حواشی برای تولید تئوری اجتناب کنیم از دو استراتژی «سؤال کردن» و «مقایسه کردن» استفاده شد و به‌طور منظم این سؤالاتی اساسی در مقابل متن قرار گرفت.

- چه چیزی: در اینجا، مسئله چیست؟ چه پدیده‌ای قابل بررسی است؟

- چه کسی: چه افراد یا کنشگرانی درگیرند؟ چه نقش‌هایی بازی می‌کنند؟ چه ارتباطی با هم دارند؟

- چگونه: چه جنبه‌هایی از پدیده بررسی شده‌اند (و یا نشده‌اند)؟

- چه وقت: چه مدت؟ کجا؟ چه مقدار؟ به چه شدت؟

- چقدر: جنبه‌های مختلف شدت؟

- چرا: چه دلایلی مفروض هستند و یا ممکن است برداشت شوند؟

- به چه دلیل: چه روش‌ها، تاکتیک و استراتژی‌هایی برای نیل به این هدف بکار گرفته شده‌اند؟

- با چه وسیله‌ای: وسایل، تاکتیک‌ها و استراتژی‌های دسترسی به هدف چیست؟

۳-۵-۱-۲ مقوله‌بندی

پس از عنوان گذاری مفاهیم حاصله، گروه‌بندی مفاهیم در سطح انتزاعی‌تر برای دستیابی به مقولات آغاز شد. فرایندی که «مقوله‌بندی»^۱ نام دارد. در فرایند پژوهش گاهی ده‌ها و حتی صدها برجسب مفهومی به دست آمد که این مفاهیم گروه‌بندی شدند. مقوله‌بندی هم بر اساس دورویه تحلیل «پرسش کردن» و «مقایسه کردن» انجام شد. در جریان این کار هر مفهوم را با مفاهیم قبل و بعد خود یا با کل مشاهده، مقایسه نمودیم. مقوله‌ها به‌طور منظم با یکدیگر مقایسه شده تا به مقولات مرکب و جامع برسیم. عنوان یا نامی برای مقولات انتخاب شد که بیشترین ارتباط را با داده‌هایی که مقوله نمایانگر آن است، داشته باشد.

به‌طور کلی از سه روش برای انجام کدگذاری باز استفاده شد: نخست، مصاحبه‌ها و مشاهدات «تحلیل خط به خط» شدند. در مرحله بعد «کدگذاری جملات و پاراگراف‌ها»، در این نوع کدگذاری باز به دنبال ایده اصلی نهفته در جمله و پاراگراف بودیم و پس از نام‌گذاری آن، به تجزیه و تحلیل آن پرداختیم. برای مثال در تحقیق حاضر برای مطالعه نشریات و وبلاگ‌ها از این روش استفاده شد و در مرحله سوم برای

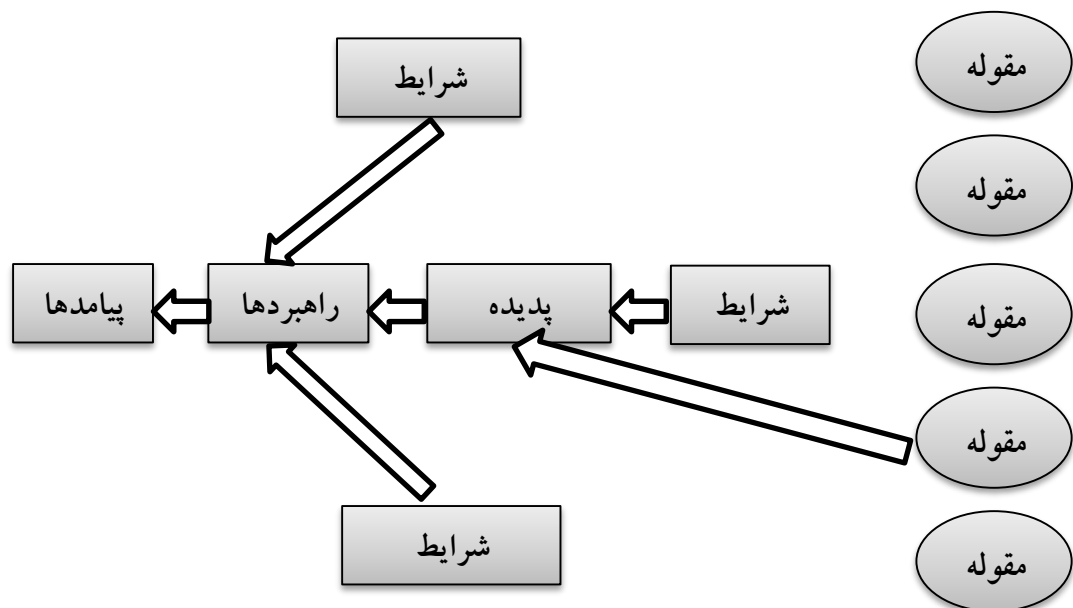
---

^۱ Categorizing

اعتباربخشی به داده‌ها از «تحلیل کل سند، مشاهده یا مصاحبه» استفاده شد، این کدگذاری باهدف آگاهی از معنای سند و مقایسه سند با آنچه قبلاً کدگذاری شده انجام شد. در پژوهش حاضر از هر سه نوع تحلیل در بخش‌های مختلف استفاده شد.

۳-۵-۲ کدگذاری محوری

در این مرحله مقولات به‌دست‌آمده از طریق کدگذاری باز را در نظامی منطقی قرار داده و ارتباط آن‌ها با هم مشخص شد، به عبارتی داده‌های تجزیه‌شده به مفاهیم و مقوله‌ها در کدگذاری محوری به شیوه جدیدی به یکدیگر مرتبط شدند. این کار با به کار بردن یک مدل پارادایمی شامل شرایط علی، پدیده، زمینه، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها انجام شد. این فرایند در شکل ۳-۴ نمایش داده شده است. در ادامه به توضیح هریک از موارد مدل پارادایمی می‌پردازیم.

شکل ۳-۴. تبدیل کدگذاری باز به کدگذاری محوری (کرسول، ۱۳۹۷)

۳-۵-۲-۱ پدیده محوری

پدیده محوری با این سؤال اصلی همراه شد که داده‌ها به چه چیزی دلالت می‌کنند؟ مقوله‌ای به‌عنوان مقوله محوری انتخاب شد که به‌قدر کافی انتزاعی بوده و بتوان سایر مقولات اصلی را به آن ربط داد. استراس (۱۹۶۷) ویژگی‌های انتخاب یک مقوله محوری را موارد زیر بیان می‌کند (اسماعیلی، ۱۳۹۶).

جدول ۱-۳۳. ویژگی‌های انتخاب مقوله محوری

۱	این مقوله باید محور باشد؛ یعنی همه مقوله‌های اصلی دیگر بتوانند به آن ربط داده شوند.
۲	باید به دفعات در داده‌ها ظاهر شود. این بدان معناست که در همه یا اغلب موارد نشانه‌هایی وجود دارد که به آن مفهوم اشاره می‌کند.
۳	توضیحی که به‌تدریج با ربط دهی مقوله‌ها رشد می‌یابد، منطقی و محکم است.
۴	نام یا اصطلاحی که برای تبیین مقوله محوری به کار می‌رود، باید به‌قدر کافی انتزاعی باشد تا بتواند در انجام پژوهش در دیگر عرصه‌های خرد و واقعی مورد استفاده قرار گرفته و ما را به سمت ایجاد یک نظریه عمومی‌تر هدایت کند.
۵	هنگامی که مفهوم به شیوه تحلیلی از طریق تلفیق با مفاهیم دیگر بهبود می‌یابد، نظریه از لحاظ عمق و قوت اکتشافی، رشد پیدا کند.
۶	مفهوم همان‌قدر که قادر به تشریح مضمون اصلی برآمده از داده‌هاست، قادر به توضیح دگرگونی نیز می‌باشد؛ یعنی اگر شرایط تغییر یابد، اگرچه روشی که در آن پدیده‌ای بازگو می‌شود ممکن است تا حدی متفاوت به نظر برسد، تبیین هنوز به قوت خود باقی است. این مفهوم همچنین باید قادر به تبیین موارد متناقض یا جایگزین در چارچوب آن ایده محوری باشد.

۳-۵-۲-۲ شرایط علی

به حوادث، رویدادها و اتفاقاتی اشاره دارد که منجر به وقوع یا توسعه پدیده موردنظر می‌شود. شرایط علی به شرایطی گفته می‌شود که عامل اصلی به وجود آورنده پدیده مورد مطالعه می‌باشد. شرایط علی می‌تواند هر واقعه (مانند رفتاری خاص، چیزی که گفته شده یا چیزی که کسی انجام داده است) و همچنین رویداد احتمالی باشد. شرایط علی در داده‌ها اغلب با واژگانی نظیر وقتی، درحالی‌که، از آنجا که، چون، به سبب و به علت بیان می‌شود. حتی زمانی که چنین نشانه‌هایی وجود ندارد محقق می‌تواند با

توجه به خود پدیده و با نگاه منظم به داده‌ها و بازبینی رویدادها و وقایعی که از نظر زمانی مقدم بر پدیده موردنظرند، شرایط علی را بیابد.

۳-۲-۵-۳ شرایط زمینه‌ای

بیانگر مجموعه خاص شرایطی است که درون آن راهبردهای کنش/واکنش صورت می‌پذیرد. نشان‌دهنده یکسری خصوصیات ویژه است که به پدیده‌ای دلالت می‌کند؛ به عبارتی، محل حوادث یا وقایع مرتبط با پدیده‌ای در طول یک بعد است که در آن کنش متقابل برای کنترل، اداره و پاسخ به پدیده صورت می‌گیرد.

۳-۲-۵-۴ شرایط مداخله‌گر

به شرایط ساختاری مربوط به راهبردهای کنش/واکنش متقابل که مربوط به یک پدیده است، اشاره دارد. آن‌ها تسهیل‌گر یا محدودکننده راهبردهایی هستند که درون یک زمینه خاص قرار دارند. این شرایط شامل فضا، زمان، فرهنگ، وضعیت اقتصادی، وضعیت فن‌شناختی، حرفه، تاریخ و بیوگرافی فردی هستند. همه شرایط الزاماً درباره همه موارد صدق نمی‌کند و این به خود محقق بستگی دارد که تشخیص دهد از کدامیک در تحلیل‌های خود باید استفاده کند. این کار با نشان دادن اینکه چگونه آن‌ها کنش و واکنش را آسان یا مشکل می‌سازند صورت می‌پذیرد.

۳-۲-۵-۵ راهبردها

راهبردها به مدیریت، اداره کردن، انتقال دادن یا پاسخ دادن به پدیده تحت مجموعه خاصی از شرایط مشاهده‌شده، از سوی کنشگران تعبیر می‌شود. راهبردهای موردنظر در نظریه زمینه‌ای به ارائه راه‌حلهایی برای مواجهه با پدیده مورد مطالعه اشاره دارد که هدف آن اداره کردن پدیده مورد مطالعه، برخورد با آن و حساسیت نشان دادن در برابر آن است. راهبردها مقصود داشته، هدفمند است و به دلیلی

صورت می‌گیرد. درعین‌حال ممکن است برای اهدافی صورت پذیرد که مربوط به پدیده نیست اما به‌رحال پیامدهایی را برای پدیده در بر خواهد داشت.

۳-۵-۲-۶ پیامدها

پیامدها نتایج و حاصل کنش‌ها و واکنش‌ها هستند کنش/کنش متقابل که در پاسخ به یا در اداره یک پدیده انجام می‌شوند، پیامدها و نتایجی دارند، این‌ها همیشه قابل پیش‌بینی نیستند، یا به‌منظور انجام‌نشده‌اند. آن‌ها ممکن است بالقوه یا بالفعل باشند. در زمان حاضر یا در آینده اتفاق بیفتند. از این‌رو آنچه پیامدهای کنش/کنش متقابل در یک برهه زمانی است ممکن است بخشی از شرایط در زمانی دیگر باشد (استراس و کوربین، ۱۳۹۰).

۳-۵-۳ کدگذاری انتخابی

این مرحله پس از انجام کدگذاری باز و محوری و مشخص شدن مدل‌های پارادایمی آغاز می‌شود. کدگذاری انتخابی، کدگذاری محوری را در سطحی بالاتر و انتزاعی‌تر ادامه می‌دهد. در این مرحله شکل‌گیری و پیوند هر دسته‌بندی با سایر گروه‌ها تشریح می‌شود (فلیک، ۱۳۸۷).

استراس و کوربین (۱۹۹۸) کدگذاری انتخابی را به همراه کدگذاری باز و محوری این‌گونه تشریح می‌کنند: در کدگذاری باز، تحلیلگر به پدید آوردن مقوله‌ها و ویژگی‌های آن‌ها می‌پردازد و سپس می‌کوشد تا مشخص کند که چگونه مقوله‌ها در طول بعدهای تعیین‌شده تغییر می‌کنند. در کدگذاری محوری، مقوله‌ها به‌طور نظام‌مند بهبودیافته و با زیر مقوله‌ها پیوند داده می‌شوند. با این‌حال، این‌ها هنوز مقوله‌های اصلی نیستند که در نهایت برای تشکیل یک آرایش نظری بزرگ‌تر یکپارچه شوند، به‌طوری‌که نتایج پژوهش، شکل نظریه پیدا کنند. کدگذاری انتخابی، فرآیند یکپارچه‌سازی و بهبود مقوله‌هاست (اسماعیلی، ۱۳۹۶).

در این مرحله محقق بیشتر در نقش نویسنده ظاهر می‌شود که بر اساس مقولات، نوشته‌های کدگذاری، یادداشت‌های نظری، شبکه‌ها و دیاگرام‌ها عمل می‌کند. کدگذاری انتخابی، یافته‌های مراحل

کدگذاری قبلی را گرفته، مقوله محوری را انتخاب و سایر مقولات را به صورت نظام‌مند با آن ارتباط می‌دهد. آن روابط را اثبات و مقوله‌هایی را که به بهبود و توسعه بیشتری نیاز دارند تکمیل می‌کند. در این حالت توجه به روابط میان مقوله‌ها بر مبنای مشخصه‌ها و ابعادشان است (استراس و کوربین، ۱۳۹۰).

۳-۵-۴ اعتبار یابی پژوهش

در پژوهش‌های کیفی نیز همانند پژوهش‌های کمی، کیفیت و اعتبار بخشی به نتایج پژوهش، اهمیت زیادی دارد و پژوهشگران معیارهایی برای ارزشیابی یافته‌های خود دارند. در این راستا، به منظور اعتبار بخشی به نتایج پژوهش حاضر، معیارهای ارزشیابی لینکلن و گابا^۱ (۱۹۸۵) مدنظر قرار گرفتند که شامل معیارهای اعتبار، انتقال، قابلیت اعتماد و تأیید پذیری می‌شوند (قلی پور و همکاران، ۱۳۹۶). در ادامه، ضمن بررسی مورد به مورد هر یک از این معیارها، به برخی راهبردهای مناسب برای برآورده ساختن این معیارها در پژوهش حاضر نیز اشاره شده است.

اعتبار: برای دستیابی به این معیار، از روش‌های ارزیابی چندگانه (در فرایند جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات و انتخاب نمونه پژوهش و طراحی سؤالات از منابع و جنبه‌های گوناگون استفاده شده است) و ارزیابی شرکت‌کنندگان در پژوهش استفاده شد.

انتقال پذیری: برای دستیابی به این معیار از روش مستندسازی (مکتوب کردن تمام مراحل پژوهش) و گزارش شرایط زمینه‌ای (ویژگی‌های مشارکت‌کنندگان و محیط پژوهش به تفصیل بیان شده است) استفاده شد

قابلیت اعتماد: در پژوهش حاضر دستیابی به این معیار از طریق درگیری بلند مدت با مشارکت‌کننده-گان، مثلث سازی و استفاده از دو کدگذار انجام گرفت. بدین منظور از یکی از متخصصان حوزه مدیریت

---

^۱. Guba & Lincoln

در فرایند کدگذاری در پژوهش کمک گرفته شد و به صورت تصادفی سه مصاحبه انتخاب شد و پس از آموزش‌های لازم، کدگذاری توسط ایشان انجام گرفت. در هریک از مصاحبه‌ها کدهایی که از نظر دو نفر مشابه بودند، با عنوان توافق و کدهای غیرمشابه با عنوان عدم توافق مشخص شدند و درصد توافق بین دو کدگذار با استفاده از فرمول (دو برابر توافقات ضربدر ۱۰۰ تقسیم بر کل کدها) محاسبه شد (خواستار، ۱۳۸۹).

جدول ۳۳-۲. نتایج بررسی پایایی بین دو کدگذار

شماره مصاحبه	کل کدها	توافقات	عدم توافقات	درصد پایایی
۱	۴۲	۱۸	۶	۸۵
۳	۲۸	۱۰	۸	۷۱
۷	۱۶	۶	۴	۷۵
کل	۸۶	۳۴	۱۸	۷۹

همان‌طور که داده‌های جدول نشان می‌دهند، پایایی کل بین دو کدگذار برابر با ۷۹ درصد است و با توجه به اینکه پایایی بیش از ۶۰ درصد است، قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها تأیید می‌شود.

تأیید پذیری: در پژوهش حاضر از روش‌های ارزیابی متخصصان خارج از فرایند پژوهش و تشریح فرایند پژوهش استفاده شد؛ یعنی نتایج این پژوهش در اختیار چند تن از دبیران تربیت‌بدنی خارج از فرایند پژوهش قرار گرفت و پس از مطالعه و بازبینی ایشان، نظرات آن‌ها اخذ شد و همچنین در متن حاضر مراحل پژوهش، اعم از جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل و شکل‌گیری درون‌مایه‌ها، به‌منظور فراهم آوردن امکان ممیزی پژوهش، برای مخاطبان و خوانندگان تشریح شده است.

فصل ۴ تجزیہ و تحلیل

دادہ

۴-۱ مقدمه

در این فصل به ارائه نتایج تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش در دو بخش توصیفی و تحلیلی می‌پردازیم.

۴-۲ یافته‌های توصیفی

در جدول شماره ۴-۱ اطلاعات جمعیت شناختی مربوط به مشارکت‌کنندگان این پژوهش که با آن‌ها مصاحبه انجام گرفته، ذکر شده است.

جدول ۴-۱. اطلاعات جمعیت شناختی مشارکت‌کنندگان

طبقه	جنسیت		مدرک تحصیلی			سن
	زن	مرد	فوق لیسانس	دکتری	۳۰-۴۰	
فراوانی	۲	۱۲	۶	۸	۵	
درصد	۱۴/۲۸	۸۵/۷۲	۴۲/۸۶	۵۷/۱۴	۳۵/۷۲	

جدول ۴-۲. محل اشتغال مشارکت‌کنندگان

پست	تعداد	درصد
ستادی وزارت آموزش و پرورش	۸	۵۷/۱۴
معاونت تربیت بدنی اداره کل آموزش و پرورش	۱	۷/۱۴
کارشناس تربیت بدنی اداره آموزش و پرورش	۲	۱۴/۲۸
کارمند اداره ورزش و جوانان	۲	۱۴/۲۸
دبیر ورزش	۱	۷/۱۴

۴-۳ یافته‌های تحلیلی

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش کدگذاری سه مرحله‌ای باز، محوری و انتخابی استراس و کوربین با استفاده از نرم‌افزار مکس کیودا (MAXQDA 10) استفاده شد. با کمک نرم‌افزار در مجموع همه

مصاحبه‌ها تعداد ۵۱۷ کد اولیه ایجاد شد. تعدادی از این کدها تکراری یا مشابه بودند به طوری که با جمع یا ادغام آن‌ها تعداد ۱۷۲ کد مستقل باز اولیه (مفاهیم) ایجاد شد. سپس کدهای باز اولیه (مفاهیم) در قالب ۳۲ مقوله دسته‌بندی شدند که اساس این کار بر پایه قرابت مفهومی و معنایی بود.

۳-۳-۱ کدگذاری باز

در این مرحله از پژوهش، متن کلیه مصاحبه‌ها در نرم‌افزار مکس کیودا وارد شد و به صورت تحلیل خط به خط و به شیوه مقایسه مداوم، کلیه اطلاعات مربوط به سؤالات پژوهش کدگذاری شدند. نتایج این مرحله و کدهای مربوط به هر مصاحبه در پیوست‌ها ذکر شده است.

در جدول شماره ۳-۴ نحوه کدگذاری و تشکیل مقولات اصلی پژوهش ذکر شده است.

جدول ۳-۴. کدگذاری باز و محوری

محورها	مقوله‌ها	فراوانی	کدهای باز اولیه (مفاهیم)
شرایط علی	اسناد بالادستی	۲	عدم انعطاف بودجه (امکان ناپذیر بودن تغییر ماده‌های هزینه کرد بودجه)
		۳	تأکید ماده ۸۸ نظام اداری مبنی بر واگذاری فضاهای ورزشی به بخش خصوصی
		۴	محدودیت استفاده از داوطلبین و برون‌سپاری درس تربیت‌بدنی
		۲	تمسک به اصل سوم قانون اساسی (آموزش و پرورش و تربیت‌بدنی رایگان) برای عدم مشارکت
		۱	منع دریافت پول از والدین بر طبق دستورالعمل اجرایی نظارت بر ثبت‌نام مدارس
	نبود تفکر استراتژیک	۲	تغییر و تحولات سریع مدیریتی
		۳	مبنا قرار ندادن برنامه جامع ورزش در تصمیم‌سازی‌ها
		۵	ضعف در نگاه پایه‌ای به ورزش دانش‌آموزی
		۴	بی‌توجهی به ساخت استراتژیک برند ورزش دانش‌آموزی
		۲	تمرکز روی مسائل آنی و زودبازده
		۳	تفکرات جزیره‌ای و عدم تمایل به همکاری در نظام اداری کشور
	چندگانگی نهادهای تصمیم‌گیرنده	۶	عدم تمرکز بودجه و اعتبارات دستگاه‌های فعال در رده‌های دانش‌آموزی
		۲	نبود مدیریت یکپارچه در ساخت و کاربری فضاهای ورزشی دولتی با اولویت‌دهی به مدارس
		۱	برنامه‌ریزی مجزا و ناهماهنگ نهادهای تصمیم‌گیرنده
		۲	تداخل مأموریت نهادهای ذینفع
		۳	ارتباط کم دروس دانشگاهی رشته تربیت‌بدنی با ورزش دانش‌آموزی
	بی‌عدالتی توزیعی	۲	نادیده گرفتن نقش آموزش و پرورش در ورزش پایه
		۳	توزیع نامتعادل منابع
		۳	تبعیض بین درس تربیت‌بدنی و دروس تئوری
		۲	حمایت نابرابر دولت از ورزش تربیتی در مقایسه با ورزش قهرمانی و حرفه‌ای
		۴	ترجیح مسائل اقتصادی، معیشتی و درمانی
		۴	انحصاری بودن رسانه به عنوان مانع فعالیت‌های تبلیغاتی فراگیر

محورها	مقوله‌ها	فراوانی	کدهای باز اولیه (مفاهیم)
کد محوری توسعه مشارکت فرابخشی	حوزه‌های مشارکت	۲	نرم‌افزاری (منابع انسانی، منابع مالی)
		۲	سخت‌افزاری (فضا و اماکن ورزشی، وسایل و تجهیزات ورزشی)
		۲	مغز افزاری (ایده پردازی خلاقانه، توسعه فرهنگ ورزش، مروجان فرهنگی، مشاوره و همفکری)
	گروه‌های هدف	۵	نیروهای داوطلبی
		۴	خیرین ورزش یار و واقفان و نذر کننده‌ها
		۴	شرکت‌های خصوصی و غیرانتفاعی
		۲	سازمان‌های دولتی
	فرصت‌های موجود	۲	امکان مشارکت دوسویه در استفاده از امکانات و فضاها
		۳	تحقق شعار وزارت بهداشت با گسترش ورزش دانش‌آموزی (اول پیشگیری و بعد درمان)
		۱	ویژگی نستالوژیک ورزش دانش‌آموزی
۳		مشارکت خوب خیرین در شهرستان‌های با قدمت و سابقه مذهبی در امور مدارس	
۱		گسترده‌گی فعالیت‌های فدراسیون ورزش دانش‌آموزی به‌عنوان انگیزاننده حامیان مالی	
۴		امکان برگزاری برنامه‌های آموزشی سایر سازمان‌ها برای جامعه ۱۴ میلیونی دانش‌آموزی	
۶	ظرفیت‌های ساختاری مدارس (انجمن اولیا و مربیان و...)		
عوامل مداخله‌گر	تعارضات اجرایی	۶	حمایت ضعیف قانون از متولیان مشارکت
		۲	ناهماهنگی الزامات و نیازهای سازمانی با مقوله مشارکت
		۲	انتصاب مدیران غیرورزشی و تک‌بعدی در مدارس
		۲	ناهم‌سویی فرآیندی و محتوایی به‌واسطه برون‌سپاری
		۲	نگاه درآمدزایی نهادها به اماکن ورزشی مانع مشارکت در ورزش دانش‌آموزی
		۲	نبود نظارت و ارزیابی اثربخش در نهادهای دولتی
		۳	تبدیل نشدن مصوبات و تفاهم‌نامه‌ها به قراردادهای سازمانی
	کارکرد نهادهای حاکمیتی	۳	ابهام در وضعیت قانونی مشارکت‌ها
		۵	تأمین بودجه تفاهم‌نامه‌ها
		۴	بی‌تفاوتی قانونگذار برای حذف قوانین محدودکننده و تصویب قوانین تسهیل‌کننده
	۲	عدم شفافیت حدود نقش و عملکرد سازمان‌های مرتبط	
	۲	نحوه نظارت وزارت ورزش بر اجرای نظام جامع ورزش کشور	
	۳	تمرکز امکانات و منابع وزارت ورزش به سمت ورزش تربیتی	
	۳	عدم اولویت ورزش دانش‌آموزی در سیاست‌گذاری‌ها و اهداف کلی نظام	
	۵		
عوامل زمینه‌ای	جهت‌گیری رسانه	۲	نحوه استفاده از ظرفیت اینترنت و فضای مجازی
		۳	عدم تمرکز رسانه بر ساخت برنامه‌ها آگاه‌سازی (نشست‌های خبری، میزگردها و برنامه‌های مستند)
		۲	عدم استفاده از سلبریتی‌ها جهت ساخت کلیپ‌های تبلیغاتی تأثیرگذار
		۴	بی‌رغبتی رسانه به پخش تلویزیونی رقابت‌ها و برنامه‌های دانش‌آموزی
		۵	نگاه درآمدزایی رسانه برای مشارکت در حوزه ورزش دانش‌آموزی
		۲	عدم تمایل رسانه به برنامه‌های طولانی و مداوم برای فرهنگ‌سازی در حوزه‌های غیرمذهبی
	منفی‌نگری	۲	اولویت دادن رسانه به ورزش رقابتی و هیجان‌انگیز در مقایسه با ورزش تربیتی
		۳	تجسس نهادهای امنیتی مانع مشارکت بخش خصوصی
		۵	نگرانی در مورد شایستگی‌های داوطلبین همکاری با مدارس
		۲	نگاه سلبی به ورزش در مسیر موفقیت و پیشرفت فردی
۲	سخت‌گیری نهادهای مالی در فرایندهای راستی‌آزمایی		
۴	بدبینی نسبت به مشارکت به دلیل پیشینه منفی فعالیت‌ها		

محورها	مقوله‌ها	فراوانی	کدهای باز اولیه (مفاهیم)
	عادات و گرایش‌های اجتماعی	۲	تفکرات فردگرایی در جامعه
		۱	عدم مسئولیت‌پذیری و پایبند نبودن به تعهدات
		۳	مقطعی و هیجانی بودن اقدامات اجتماعی
		۵	ارجحیت مشارکت در امور مذهبی به‌عنوان یک سنت رایج
		۱	ضعف عمل‌گرایی در جامعه
	انتظارات اجتماعی	۳	مکلف دانستن دولت به فراهم نمودن تمامی امکانات آموزشی
		۲	توقع از آموزش و پرورش برای تربیت نیروی انسانی کیفی بدون توجه به نیازهای آن
		۲	نیازهای درمانی مانع فعالیت وزارت بهداشت در حوزه پیشگیری
	ناآگاهی اجتماعی	۱	عدم آشنایی با چالش‌های مشارکت‌کنندگان برون‌سازمانی
		۲	عدم اطلاع از شیوه‌های خدمت‌رسانی و مشارکت
۲		درک سطحی جامعه از ورزش در حد قرمز و آبی	
۵		ناآگاهی بخش خصوصی از ظرفیت تبلیغاتی ورزش دانش‌آموزی	
۳		عدم اطلاع از ضرورت مشارکت در ورزش دانش‌آموزی	
۲		ناآگاهی از نقش ورزش دانش‌آموزی در پایه‌ریزی سلامت جسمی و روحی جامعه	
منفعت‌طلبی پنهان	۲	انتظار داوطلبین برای استخدام	
	۱	کمرنگ شدن انگیزه‌های اجتماعی در مقابل انگیزه‌های اقتصادی داوطلبین	
	۳	غرق شدن مسئولین در هیاهوی ورزش حرفه‌ای جهت حفظ موقعیت	
	۲	مشارکت در ورزش دانش‌آموزی با هدف فرار مالیاتی	
بی‌تفاوتی کاری	۱	عدم اطلاع‌رسانی و پیگیری نیازهای ورزش دانش‌آموزی	
	۳	بی‌توجهی به نیازهای مشارکت در بین سیاست‌گذاران/جامعه	
	۱	بی‌خیالی مدیران نسبت به زمینه‌ها و ظرفیت‌های مشارکت	
	۴	غفلت از تفاهم‌نامه‌های مشارکت در گذر زمان	
	۲	بی‌حوصلگی، تنبلی و نبود روحیه شهروندی سازمانی	
خودخواهی سازمانی	۳	سهم خواهی و نگاه رقابتی نهادهای دولتی به یکدیگر	
	۴	ترجیح منافع شخصی و سازمانی به منافع ملی	
	۲	تمایل به گزارش سازی و ثبت موفقیت به نام خود	
	۵	نادیده گرفتن منافع گروه‌های خدمت‌رسان	
عدم انعطاف ساختار وظیفه‌ای	۱	نگنجاندن طرح‌های مشارکتی در شرح وظایف سازمانی کارکنان	
	۱	ناهماهنگی مشاغل مرتبط با حوزه سلامت در داخل سازمان	
	۲	نبود پست سازمانی برای پیشبرد طرح‌های مشارکتی	
	۳	سلسله‌مراتب و پیچیدگی ارتباطات سازمانی (آموزش و پرورش)	
	۲	درگیر نشدن سطوح پایین و عملیاتی در تصمیم‌سازی (تمرکز تصمیم‌گیری)	
۴	فرایند طولانی واگذاری امور به بخش خصوصی		
راهنماها	استراتژی‌های سطح کلان	۴	قانون‌گذاری در سطح کلان
		۳	تعریف و تفهیم مشارکت در سطح کلان به‌منظور ایجاد شرایط تسهیل‌کننده، تشویقی و حمایتی
		۵	
		۳	تجمیع فضاهای ورزشی دولتی با اولویت دادن به ورزش دانش‌آموزی و همگانی
		۱	مکان‌یابی فضاهای ورزشی با توجه به هم‌جواری با مدارس به‌عنوان بخشی از طرح‌های شهرسازی
		۲	ورود مباحث مشارکت در دوره‌های آموزش مدیریت (در نهادهای وابسته به آموزش و پرورش)
		۱	
		۲	تجمیع طرح‌های موازی نهادهای مسئول در سلامت جسمی، معنوی و روانی جامعه
		۳	پیگیری و نظارت برای اجرای نظام جامع ورزش کشور
		۱	تنظیم طرح جامع مشارکت در ورزش دانش‌آموزی با تقسیم‌کار ملی

محورها	مقوله‌ها	فراوانی	کدهای باز اولیه (مفاهیم)
			حمایت مقام رهبری از ورزش دانش‌آموزی ایجاد معاونت تربیت‌بدنی در ساختار ادارات آموزش و پرورش قرار دادن واحد درسی فوق‌برنامه در برنامه آموزشی مدارس
	برند سازی ورزش دانش‌آموزی	۳ ۴ ۱ ۲ ۱ ۲ ۵	اعتمادسازی از طریق جلوگیری از فساد و ارائه گزارش مالی هزینه‌ها و درآمدهای ناشی از مشارکت تلاش برای ایجاد تداعی مثبت از ورزش دانش‌آموزی به‌عنوان اولین پله موفقیت ورزشی استحکام پیوند بین ورزش دانش‌آموزی و ورزش قهرمانی از طریق هماهنگ‌سازی تقویم-های ورزشی هویت دادن به ورزش دانش‌آموزی با برگزاری لیگ‌های منظم، نام‌گذاری‌های گسترده و تبلیغات میزبانی دائمی رویدادهای ملی یا بین‌المللی خاص در سطح دانش‌آموزی رایزنی برای پخش تلویزیونی رقابت‌ها و برنامه‌های ورزش دانش‌آموزی از شبکه‌های پویا یا امید استفاده از ظرفیت ۴۰ میلیونی درگیر در ورزش دانش‌آموزی برای برند سازی
	برنامه‌های سطح محلی	۲ ۳ ۱ ۳ ۱ ۱ ۳ ۲	برنامه‌ریزی برای جذب کمک‌های کوچک اما فراگیر تشکیل سازمان‌های مردم‌نهاد و کارگروه‌های تخصصی محلی جهت پیگیری مشارکت‌ها استفاده مقطعی از اماکن مذهبی (حسینیه، تکایا، مهدیه، مساجد) یا سوله‌های ذخیره غلات انتخاب مسئولین واحد برای هیئت‌های ورزشی شهرستان و انجمن‌های ورزشی دانش-آموزی انتصاب مدیران چندبعدی و علاقه‌مند به ورزش فراهم‌سازی امکان هزینه کرد کمک‌های مردمی در محلات خود توسعه همکاری‌های بین‌سازمانی و مردمی در سطح محلی اختصاص بخشی از درآمدها یا منابع سازمان‌ها به ورزش دانش‌آموزی با تصویب قانون
	آگاه‌سازی همگانی	۱ ۳ ۲ ۲ ۱ ۵ ۲ ۱	طراحی شعار ملی مشارکت در ورزش دانش‌آموزی تبیین اهمیت و ضرورت ورزش برای جامعه، نخستین گام توسعه مشارکت ساماندهی دانش‌آموزان در قالب همیاران ورزش (مشابه همیار پلیس) تولید محتوای رسانه‌ای مجازی و غیرمجازی برای افزایش آگاهی عمومی برگزاری گفت‌وگوها و نشست‌های بین‌سازمانی با هدف تبیین نیازهای مشارکت استفاده از ظرفیت مذهبی مراجع تقلید و تبلیغات شفاهی جامعه روحانیت و معتمدین محلی استفاده از روش‌های تبلیغاتی اثربخش به‌منظور ایجاد نیاز و ترغیب به مشارکت نشر اخبار و پوشش فعالیت‌های ورزش دانش‌آموزی در بستر اینترنت و فضای مجازی
	افتتاح و متقاعدسازی جمعی	۳ ۲ ۲ ۱ ۱ ۳	تغییر و جهت‌دهی مشارکت‌های مذهبی به سمت ورزش دانش‌آموزی درگیر کردن تمامی گروه‌های ذی‌نفع از طریق اجرای برنامه‌های جمعی مشترک استفاده از تجربیات استان‌های پیشرو در مشارکت مردمی و بخش خصوصی ایجاد کمپین‌ها و استفاده از هشتک‌های مجازی اثرگذار به‌منظور تغییر نگرش مردم اصلاح نگرش مدیران و اهالی آموزش و پرورش مبنی بر لزوم پیشگام شدن برای مشارکت توجه والدین برای اولویت دادن به سلامتی و نشاط فرزندان هم‌تراز با دروس نظری و کنکور
	تدوین نظام داوطلبی	۲ ۳ ۲ ۱ ۱	شناسایی جامعه هدف داوطلبی (گروه‌های مختلف موردنیاز) تنظیم و تصویب آیین‌نامه جامع گزینش و به‌کارگیری داوطلبین پیش‌بینی ساختار و تدوین شرح وظایف و نوع فعالیت‌های داوطلبی تعیین شایستگی‌ها و نحوه ارتقای داوطلبین تأمین منابع جذب داوطلبین

محورها	مقوله‌ها	فراوانی	کدهای باز اولیه (مفاهیم)	
		۲	نگهداری و ارتباطات پیوسته (بانک اطلاعاتی)	
		۱	توسعه فرهنگ داوطلبی از طریق آموزش	
		۴	رفع مسائل حقوقی برای فعالیت داوطلبین	
	تدوین نظام خیرین ورزش یار		۲	شناسایی و جذب از طریق شبکه‌سازی و زنجیره‌های هرمی
			۱	ایجاد شخصیت و هویت مستقل اجتماعی
			۲	تدوین اساسنامه جهت سازمان‌دهی فعالیت‌های خیرین ورزش یار
			۳	ایجاد بانک اطلاعاتی خیرین به صورت محلی و ملی
			۱	پیش‌بینی شیوه‌های مشارکت خیرخواهانه (مالی، تخصصی و ...) در اساسنامه
	تدوین نظام حامیان مالی		۳	حفظ خیرین از طریق ارتباطات پیوسته و برگزاری همایش‌های قدردانی
			۱	تشکیل کمیته جذب حامیان مالی در وزارتخانه
			۳	طراحی مدل جذب حامی مالی در ورزش دانش‌آموزی ایران و تنظیم طرح‌های حمایت مالی
			۲	تنظیم برنامه استراتژیک، چارچوب و دستورالعمل به کارگیری حامیان مالی اصلی و خرد
۳			رفع محدودیت‌های قانونی و حراستی برای ورود حامیان مالی	
طراحی سامانه مشارکت مردمی		۱	جذب و نگهداری حامیان مالی از طریق روابط عمومی و ارتباطات رسانه‌ای	
		۱	حمایت مالی از حامی مالی (خرید تجهیزات موردنیاز از حامی مالی)	
		۱	فراهم‌سازی زیرساخت‌های الکترونیکی	
پیامدها	سرمایه اجتماعی	۳	تعیین اولویت‌ها و نوع فعالیت‌های مشارکتی در ورزش دانش‌آموزی	
		۱	پیش‌بینی مسیرهای دسترسی بر اساس نوع کاربران	
		۱	امکان ره‌گیری وضعیت فعالیت مشارکتی	
		۲	ایجاد همسویی و همدلی سازمانی	
		۲	تعامل و ارتباطات متقابل	
		۱	اعتماد	
	بهره‌وری		۲	تعهد و مسئولیت‌پذیری
			۳	هم‌افزایی و انسجام سازمانی
			۱	توسعه عدالت
			۱	افزایش آورده و ایجاد موج روانی مثبت
	توسعه ورزش		۳	بازدهی و اثربخشی اماکن ورزشی در ساعات کم ترافیک
			۲	جلوگیری از دوباره‌کاری و هدر رفت سرمایه
۱			افزایش سرعت انجام امور	
۲			اعتبارات بیشتر	
۲			استعدادیابی از سنین پایه	
۳			افزایش سطح مشارکت ورزشی	
۱			بهبود رکوردها یا عملکرد ورزشی	
۲			تنوع فعالیت‌ها	
توسعه سلامت اجتماعی		۲	سهل‌الوصول شدن فعالیت‌ها	
		۱	پایه‌گذاری فرهنگ ورزش از سنین پایین	
		۱	آموزش و توسعه نیروی انسانی ورزش	
		۲	تمرکززدایی در بحث کلاس‌های ورزشی	
		۳	افزایش تحرک و پویایی	
		۴	توسعه سلامت جامعه	
		۲	کاهش هزینه‌های درمانی	
		۱	افزایش نقش نیروهای انسانی سالم در اقتصاد	
		۲	ارتقای سطح نشاط جامعه	

مقوله‌ها	مقوله‌ها	فراوانی	کدهای باز اولیه (مفاهیم)
		۳	کاهش آسیب‌های اجتماعی

۴-۳-۲ کدگذاری محوری

پس از انجام کدگذاری باز، مرحله دوم تجزیه و تحلیل داده‌ها یا کدگذاری محوری انجام شد. هدف این مرحله برقراری رابطه بین مقوله‌های تولیدشده در مرحله کدگذاری باز است. کدگذاری محوری بر تمرکز و تعیین یک مقوله به عنوان مقوله اساسی یا اصلی قرار داشته و سپس سایر مقولات به عنوان مقولات فرعی به آن ارتباط داده می‌شوند (فلیک، ۱۳۸۷). این کار با به کار بردن یک مدل پارادایمی شامل شرایط علی، پدیده، زمینه، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها بر اساس روش کدگذاری استراس و کوربین انجام شد که نتایج آن علاوه بر جدول ۴-۳ به صورت شماتیک در شکل شماره ۴-۱ ذکر شده است.

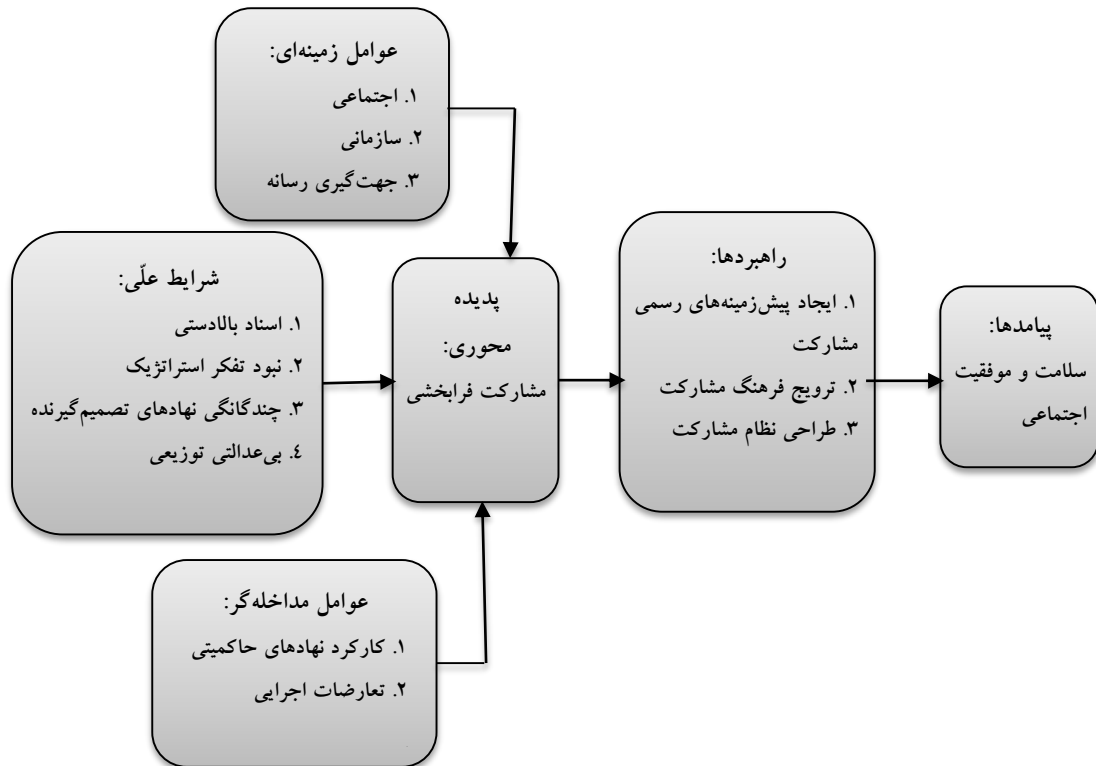

شکل ۴۴-۱. مدل پارادایمی توسعه مشارکت فرابخشی

۳-۳-۴ کدگذاری گزینشی و تشکیل مدل نهایی پژوهش

در ادامه با استفاده از روش کدگذاری انتخابی به طراحی مدل نهایی توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی پرداختیم. این مدل مشتمل بر ۱۴ مقوله نهایی می‌باشد که نتایج آن در شکل شماره ۲-۴ ارائه شده است.

شکل ۲-۴۴. مدل نهایی توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی

۴-۴ جمع‌بندی فصل

در این فصل به ارائه نتایج تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش شامل اطلاعات زمینه‌ای و داده‌های حاصل از انجام مصاحبه‌ها در راستای پاسخ به سؤالات پژوهش پرداخته شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش کدگذاری سه مرحله‌ای باز، محوری و انتخابی استراس و کوربین با استفاده از نرم‌افزار مکس کیودا استفاده شد. با کمک نرم‌افزار در مرحله کدگذاری باز تعداد ۱۷۲ کد مستقل باز اولیه (مفاهیم)، ۳۲ کد

باز ثانویه (مقوله‌های فرعی) و در نهایت بر اساس کدهای باز ثانویه، ۱۴ مقوله اصلی ایجاد شد که ارتباط بین آن‌ها در قالب مدل نهایی پژوهش ارائه شد.

این مدل بر اساس نظرات مشارکت‌کنندگان در این پژوهش و منطبق بر شرایط موجود معاونت تربیت‌بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش طراحی و تدوین شد. با توجه به روش انتخاب‌شده برای طراحی، مدل نهایی پژوهش در قالب شش بخش پدیده محوری، عوامل علی، زمینه‌ای، مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها ارائه شد. در این مدل، مشارکت فرابخشی با مقولات فرعی حوزه‌های مشارکت کارکنان، گروه‌های هدف و فرصت‌های موجود به‌عنوان مقوله اصلی یا پدیده محوری انتخاب شد که به‌عنوان یک متغیر وابسته تحت تأثیر شرایطی مانند اسناد بالادستی، تعارضات اجرایی، نبود تفکر استراتژیک، چندگانگی نهادهای تصمیم‌گیرنده، بی‌عدالتی توزیعی، کارکرد نهادهای حاکمیتی، جهت‌گیری رسانه، عوامل اجتماعی و سازمانی قرار دارد. از طرفی تحقق مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی می‌تواند منجر به پیامد خاصی با عنوان سلامت و موفقیت اجتماعی شود، البته تحقق این امر، علاوه بر توجه به عوامل علی، زمینه‌ای و مداخله‌گر منوط به ایجاد پیش‌زمینه‌های رسمی مشارکت، ترویج فرهنگ مشارکت و طراحی نظام مشارکت است.

با توجه به اینکه در گذشته مدلی برای مشارکت‌های فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی وجود نداشت و این اولین مدلی است که طراحی شده است، جامع بودن و توجه به همه‌ی عوامل مؤثر در توسعه مشارکت فرابخشی، ساده و کاربردی بودن مدل، شفافیت در کدگذاری و نحوه تشکیل مقوله‌ها، اعتباربخشی جامع، نحوه چیدمان، تعاملات و ارتباط بین عوامل اصلی این مدل از ویژگی‌های متمایز آن است. به‌طور مثال؛ از آنجایی که در مدل حاضر پدیده محوری، مشارکت فرابخشی می‌باشد که امری مثبت است و انجام آن به داشتن برنامه و طرح نیاز دارد، بنابراین اسناد بالادستی، نبود تفکر استراتژیک، چندگانگی نهادهای تصمیم‌گیرنده و بی‌عدالتی توزیعی در قالب عوامل علی قرار گرفت. از طرفی با توجه به اهمیت حوزه‌های مشارکت و گروه‌های هدف، این مقوله‌ها نیز در کنار فرصت‌های موجود در قالب پدیده محوری قرار گرفت. همچنین تعارضات اجرایی و عملکرد نهادهای حاکمیتی به دلیل اعتقاد و اذعان اغلب

مشارکت‌کنندگان در این پژوهش به وضعیت نامطلوب آن، در قالب عوامل مداخله‌گر قرار گرفت.

فصل ۵ بحث و نتیجہ

گیری

۵-۱ مقدمه

در این فصل ابتدا مروری بر بیان مسئله، ضرورت و اهمیت پژوهش داریم. در ادامه روش پژوهش و مراحل انجام کار را به صورت گذرا مرور خواهیم کرد و در نهایت به طور مفصل به یافته‌های پژوهش و بحث و بررسی خواهیم پرداخت و در بخش‌های بعدی به پیشنهادهای کاربردی و پژوهشی اشاره می‌شود. مشارکت در بیشتر کشورهای پیشرفته‌ی جهان مورد پذیرش قرار گرفته است (هاپ^۱ و همکاران، ۲۰۱۱: ۱۵۱)، بدون شک چنین مقبولیتی در سایه‌ی اثربخشی مشارکت در بالا بردن بهره‌وری سازمان‌ها، توسعه دموکراسی و بهبود روابط کار به دست آمده است (ون و کتور، ۲۰۱۲: ۵۵۸). امروزه این مفهوم اهمیت دوچندان پیدا کرده و مشارکت در عرصه‌های گوناگون یکی از دغدغه‌های اساسی دولتمردان و سیاست‌گذاران است (استین، دی. روور، همپ و بومن^۲، ۲۰۱۰: ۳۰۷) به نظر برخی از اندیشمندان محور اصلی توسعه‌ی هر کشوری بر پایه‌ی مشارکت در آموزش و پرورش استوار است (هوشمند؛ فولادی، ۱۳۹۴: ۷۵۶). تجارب کشورهای که در امر آموزش و پرورش به توفیقات قابل توجهی دست یافته‌اند حاکی از آن است که رابطه‌ی مستقیمی بین پیشرفت‌های کمی و کیفی آموزش و پرورش، با افزایش مشارکت فعال و همه‌جانبه آحاد جامعه اعم از مسئولان ستادی و اجرایی، کارکنان آموزشی و اداری مدارس، اولیا و مربیان و سایر متصدیان آموزش و پرورش وجود دارد. در حقیقت توفیق آموزش و پرورش تابع دامنه و میزان مشارکت مؤثر جامعه است (مظفر، ۱۳۸۷: ۶۲).

با وجود اهمیت تربیت‌بدنی نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد که ورزش مدارس، با مشکلات زیادی از جمله: نبود برنامه‌ریزی صحیح و یکسان در مدارس، نبود امکانات لازم اعم از فضا، وسایل و تأسیسات ورزشی، کمبود نیروی کارآمد و متخصص و... مواجه است (رضوی و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۱۷). بدون شک اجرای هر برنامه نیاز به وسایل، ابزار و نیروی متخصص دارد و برنامه‌های تربیت‌بدنی از این قاعده مستثنا نیست. با توجه به این اصل انتظار پیشرفت برنامه‌های تربیت‌بدنی با حداقل امکانات و نیروی متخصص،

---

۱. Hoppe

۲. Stein, de Reuver, Hampe & Bouwman

انتظار بیهوده و غیرمنطقی است؛ بنابراین تجهیز امکانات و تجهیزات لازم در مدارس مختلف کشور یکی از عوامل مؤثر در غنی‌سازی پیشرفت و گسترش تربیت‌بدنی و ورزش می‌باشد. اگر کمبودها و نارسائی‌ها در زمینه امکانات آموزشی و ورزش مدارس رفع نشود و امکانات بیشتری بین مدارس به‌طور عادلانه توزیع نشود، موجب افت برنامه‌های ورزشی خواهد شد (حبیبی، ۱۳۸۸). با این وجود، ورزش دانش‌آموزی با کمبود امکانات، تجهیزات و سرانه اماکن ورزشی روبرو است (گوهری و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۳۵). با وجود اینکه جامعه ما از انواع بیماری‌هایی که مستقیم با نبود تحرک و فعالیت بدنی در ارتباط است، رنج می‌برد، هنوز تربیت‌بدنی و ورزش در ذهن و روان جامعه امری زائد و جانبی است و این آفت‌نگرشی در مورد تحرک و فعالیت بدنی بر تمام لایه‌ها و اقشار جامعه مستولی است و به نظر می‌رسد علیرغم بهبودهای چشمگیر تا سرمنزل مقصود راه بسی دشوار در پیش است. درس تربیت‌بدنی مظلوم‌ترین درس آموزش و پرورش است چراکه مکان مخصوص اجرای این درس اساساً وجود ندارد و جایگاه انجام این درس محل رفت و آمد و عبور و مرور اولیا، معلمان، دانش‌آموزان و... است. در واقع معلمان تربیت‌بدنی این درس را در مکانی اجرا می‌کنند که در همان زمان هر شخص دیگری به‌اندازه آنان به آن محیط دسترسی و اختیار دارد که نشان‌دهنده ضرورت مشارکت فراگیر در ورزش دانش‌آموزی است (بحرالعلوم، قاسمی روشنوند، امامی، ۱۳۹۷: ۱۵).

با توجه به نتایج پژوهش‌های انجام‌گرفته شده در این حوزه، استقرار و پیاده‌سازی مناسب نظام مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی مثمر ثمر می‌باشد، مسلم است برای استفاده از مزایای مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی نمی‌توان بدون طرح و برنامه پیش رفت. با توجه به ویژگی‌های خاص ورزش دانش‌آموزی، موضوعی که اهمیت دارد ارائه یک مدل بومی و خاص به‌منظور توسعه مشارکت فرابخشی، استقرار و پیاده‌سازی آن می‌باشد. مرور مطالعات گذشته نشان می‌دهد تاکنون پژوهش‌های جامعی با در نظر گرفتن کلیه عوامل از جمله شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر و نتایج و پیامدها و روابط این سازه‌ها و عوامل با یکدیگر انجام نگرفته است. در این راستا پژوهش حاضر باهدف تدوین مدل توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی انجام گرفت.

این پژوهش به لحاظ هدف کاربردی و به لحاظ روش گردآوری در زمره‌ی پژوهش‌های کیفی است که با استفاده از روش داده بنیاد انجام گرفت. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی مسئولین، کارشناسان خبره معاونت تربیت‌بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش و دبیران باتجربه تربیت‌بدنی بود. از روش نمونه‌گیری هدفمند مبتنی بر رویکرد نظری استفاده شد، جمع‌آوری اطلاعات تا اشباع نظری داده‌ها ادامه یافت. جهت بررسی سؤالات پژوهش و شناسایی مقوله‌ها از مصاحبه فردی نیمه ساختاریافته استفاده شد. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش کدگذاری سه مرحله‌ای باز، محوری و انتخابی استراس و کوربین با استفاده از نرم‌افزار مکس کیودا (MAXQDA 10) استفاده شد.

۵-۲ خلاصه یافته‌های تحقیق

برای جمع‌آوری داده‌های پژوهش در مجموع ۱۴ مصاحبه انجام گرفت. از تعداد ۱۴ نفر مشارکت‌کننده پژوهش ۱۲ نفر مرد و ۲ نفر زن بودند. تعداد ۶ نفر دارای مدرک فوق‌لیسانس و تعداد ۸ نفر از مشارکت‌کنندگان دارای مدرک دکترا بودند. ۵ نفر در دامنه‌ی سنی ۳۰-۴۰ سال، ۶ نفر در دامنه سنی ۴۱-۵۰ سال و ۳ نفر در دامنه سنی ۵۱-۶۰ سال قرار داشتند.

به‌منظور دستیابی به اهداف پژوهش، مدل نهایی پژوهش مشتمل بر شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، پدیده محوری، راهبردها و پیامدها طراحی و تدوین شد، در ادامه به ارائه نتایج هر بخش می‌پردازیم.

پدیده محوری: در مدل نهایی پژوهش، مشارکت فرابخشی با مقولات فرعی حوزه‌های مشارکت، گروه‌های هدف و فرصت‌های موجود به‌عنوان مقوله اصلی یا پدیده محوری انتخاب شد که به‌عنوان یک متغیر وابسته تحت تأثیر شرایط گوناگونی مانند اسناد بالادستی، تعارضات اجرایی، نبود تفکر استراتژیک، چندگانگی نهادهای تصمیم‌گیرنده، بی‌عدالتی توزیعی، عوامل اجتماعی، عوامل سازمانی، کارکرد نهادهای حاکمیتی و جهت‌گیری رسانه قرار دارد.

شرایط علی: شرایط علی که به‌صورت مستقیم بر توسعه مشارکت فرابخشی تأثیر دارد مشتمل بر

چهار مقوله اصلی؛ اسناد بالادستی، نبود تفکر استراتژیک، چندگانگی نهادهای تصمیم‌گیرنده و بی‌عدالتی توزیعی می‌باشد.

شرایط زمینه‌ای: سه مقوله اصلی عوامل اجتماعی، عوامل سازمانی و جهت‌گیری رسانه به دلیل ایجاد بستری که منجر به شکل‌گیری مشارکت فرابخشی می‌شود به‌عنوان عوامل زمینه‌ای انتخاب شدند. عوامل اجتماعی خود مشتمل بر پنج مقوله فرعی منفی‌نگری، عادات و گرایش‌های اجتماعی، انتظارات اجتماعی، منفعت‌طلبی و ناآگاهی اجتماعی می‌باشد. عوامل سازمانی نیز مشتمل بر سه مقوله فرعی بی‌تفاوتی کاری، خودخواهی سازمانی و عدم انعطاف ساختار وظیفه‌ای می‌باشد.

شرایط مداخله‌گر: در مدل نهایی پژوهش، عوامل مداخله‌گر که مشتمل بر دو مقوله اصلی کارکرد نهادهای حاکمیتی و تعارضات اجرایی می‌باشد، هم به‌صورت مستقیم بر توسعه مشارکت فرابخشی تأثیر دارد و هم بر روی ارتباط بین عوامل علی و پدیده اصلی تأثیر می‌گذارد، مسلم است این تأثیر هم می‌تواند تسهیلگر باشد و هم محدودکننده.

راهبردها: راهبردهای شناسایی‌شده در این پژوهش مشتمل بر سه مقوله اصلی ایجاد پیش‌زمینه‌های رسمی مشارکت، ترویج فرهنگ مشارکت و طراحی نظام مشارکت می‌باشد. ایجاد پیش‌زمینه‌های رسمی مشارکت مشتمل بر سه مقوله فرعی استراتژی‌های سطح کلان، برند سازی ورزش دانش‌آموزی و برنامه‌های سطح محلی می‌باشد. ترویج فرهنگ مشارکت مشتمل بر مقولات فرعی آگاه‌سازی همگانی و اقناع و متقاعدسازی همگانی است. همچنین مقوله اصلی طراحی نظام مشارکت مشتمل بر چهار مقوله فرعی طراحی نظام داوطلبین، تدوین نظام خیرین ورزش یار، تدوین نظام حامیان مالی و طراحی سامانه مشارکت‌های مردمی می‌باشد.

پیامدها: تحقق پدیده‌ی توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی می‌تواند منجر به پیامد خاصی با عنوان سلامت و موفقیت اجتماعی شود. مقوله سلامت و موفقیت اجتماعی در این پژوهش مشتمل بر چهار مقوله فرعی افزایش سرمایه اجتماعی، افزایش بهره‌وری، توسعه ورزش و توسعه سلامت اجتماعی است.

۵-۳ قضایا و فرضیات پژوهش

بر پایه‌ی آنچه در شرح مؤلفه‌های مدل طرح شد، قضایای زیر حاصل می‌شود.

قضیه ۱: محورهای اصلی اسناد بالادستی (عدم انعطاف بودجه، الزام به واگذاری فضاهای ورزشی، محدودیت استفاده از داوطلبین، منع دریافت پول از والدین به دلیل آموزش و پرورش و تربیت‌بدنی رایگان)، نبود تفکر استراتژیک (تغییر و تحولات سریع مدیریتی، مبنا قرار ندادن برنامه جامع ورزش، نبود نگاه پایه‌ای به ورزش دانش‌آموزی، بی‌توجهی به برند ورزش دانش‌آموزی، تمرکز روی مسائل آنی و زودبازده، تفکرات جزیره‌ای و عدم تمرکز بودجه و اعتبارات)، چندگانگی نهادهای تصمیم‌گیرنده (نبود مدیریت یکپارچه در ساخت و کاربری فضاهای ورزشی دولتی، برنامه‌ریزی مجزا و ناهماهنگ نهادهای تداخل مأموریت نهادهای ذینفع، عدم ارتباط دروس دانشگاهی رشته تربیت‌بدنی با ورزش دانش‌آموزی و نادیده گرفتن نقش مدارس در ورزش) و بی‌عدالتی توزیعی (توزیع نامتعادل منابع، تبعیض بین ورزش و دروس تئوری، حمایت نابرابر دولت از ورزش تربیتی در مقایسه با ورزش قهرمانی و حرفه‌ای، ترجیح مسائل اقتصادی و درمانی و انحصاری بودن رسانه)، شرایط علی شکل‌گیری مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی محسوب می‌شود.

قضیه ۲: عوامل اجتماعی (منفی‌نگری، عادات و گرایش‌های اجتماعی، انتظارات اجتماعی، ناآگاهی اجتماعی، منفعت‌طلبی پنهان)، عوامل سازمانی (بی‌تفاوتی کاری، خودخواهی سازمانی، عدم انعطاف ساختار وظیفه‌ای) و جهت‌گیری رسانه (نحوه استفاده از ظرفیت اینترنت، عدم آگاه‌سازی رسانه با استفاده از سلب‌ریتی‌ها، نگاه درآمدزایی رسانه، عدم تمایل رسانه به فرهنگ‌سازی، اولویت رسانه به ورزش رقابتی و حرفه‌ای در مقابل ورزش دانش‌آموزی) بستر و زمینه‌ای خاص برای بروز مشارکت فرابخشی فراهم می‌کند.

قضیه ۳: شرایط مداخله‌گر کارکرد نهادهای حاکمیتی (ابهام در وضعیت قانونی مشارکت، نحوه تأمین بودجه تفاهم‌نامه‌ها، بی‌تفاوتی قانونگذار، عدم شفافیت نقش سازمان‌ها، نحوه نظارت وزارت ورزش، عدم اولویت ورزش دانش‌آموزی) و تعارضات اجرایی (حمایت ضعیف قانون از مشارکت‌کننده، عدم هماهنگی

الزامات و نیازهای سازمانی با مقوله مشارکت، انتصاب مدیران غیرورزشی و تک‌بعدی، ناهم‌سویی فرآیندی و محتوایی، نگاه درآمدزایی نهادها به اماکن ورزشی، عملی نشدن مصوبات و تفاهم‌نامه‌ها) نقش محدودکننده در مشارکت فرابخشی دارند.

قضیه ۴: راهبردهای ایجاد پیش‌زمینه‌های رسمی مشارکت (استراتژی‌های سطح کلان، برند سازی ورزش دانش‌آموزی و برنامه سطح محلی)، ترویج فرهنگ مشارکت (اقناع و متقاعدسازی جمعی و آگاه‌سازی همگانی) و طراحی نظام مشارکت (تدوین نظام داوطلبی، تدوین نظام خیرین ورزش یار، تدوین نظام حامیان مالی و طراحی سامانه مشارکت مردمی) بر مشارکت فرابخشی اثر خواهد داشت.

قضیه ۵: راهبردهای ایجاد پیش‌زمینه‌های رسمی مشارکت (استراتژی‌های سطح کلان، برند سازی ورزش دانش‌آموزی و برنامه سطح محلی)، ترویج فرهنگ مشارکت (اقناع و متقاعدسازی جمعی و آگاه‌سازی همگانی) و طراحی نظام مشارکت (تدوین نظام داوطلبی، تدوین نظام خیرین ورزش یار، تدوین نظام حامیان مالی و طراحی سامانه مشارکت مردمی) پیامدهای افزایش سرمایه اجتماعی، بهره‌وری، توسعه ورزش و توسعه سلامت اجتماعی را به دنبال خواهد داشت.

با توجه به قضایای مطرح شده، فرضیه‌های راهبردی زیر استخراج می‌گردند، این فرضیه‌ها ادعای اولیه و حدس عالمانه درباره‌ی ارتباط بین اجزای مدل پژوهش است.

فرضیه ۱: شرایط علی مشارکت فرابخشی در پیدایش این نوع مشارکت اثر دارد.

فرضیه ۱-۱: اسناد بالادستی (عدم انعطاف بودجه، الزام به واگذاری فضاهای ورزشی، محدودیت استفاده از داوطلبین، منع دریافت پول از والدین به دلیل آموزش و پرورش و تربیت‌بدنی رایگان) در شکل‌گیری مشارکت فرابخشی اثر دارد.

فرضیه ۱-۲: نبود تفکر استراتژیک (تغییر و تحولات سریع مدیریتی، مبنا قرار ندادن برنامه جامع ورزش، نبود نگاه پایه‌ای به ورزش دانش‌آموزی، بی‌توجهی به برند ورزش دانش‌آموزی، تمرکز روی مسائل آنی و زودبازده، تفکرات جزیره‌ای و عدم تمرکز بودجه و اعتبارات) در شکل‌گیری مشارکت فرابخشی اثر

دارد.

فرضیه ۱-۳: چندگانگی نهادهای تصمیم‌گیرنده (نبود مدیریت یکپارچه در ساخت و کاربری فضاهای ورزشی دولتی، برنامه‌ریزی مجزا و ناهماهنگ نهادهای، تداخل مأموریت نهادهای ذینفع، عدم ارتباط دروس دانشگاهی رشته تربیت‌بدنی با ورزش دانش‌آموزی و نادیده گرفتن نقش مدارس در ورزش) در شکل‌گیری مشارکت فرابخشی اثر دارد.

فرضیه ۱-۴: بی‌عدالتی توزیعی (توزیع نامتعادل منابع، تبعیض بین ورزش و دروس تئوری، حمایت نابرابر دولت از ورزش تربیتی در مقایسه با ورزش قهرمانی و حرفه‌ای، ترجیح مسائل اقتصادی و درمانی و انحصاری بودن رسانه) در شکل‌گیری مشارکت فرابخشی اثر دارد.

فرضیه ۲: زمینه و بستر مشارکت فرابخشی در پیدایش این نوع مشارکت اثر دارد.

فرضیه ۲-۱: عوامل اجتماعی (منفی‌نگری، عادات و گرایش‌های اجتماعی، انتظارات اجتماعی، ناآگاهی اجتماعی، منفعت‌طلبی پنهان) در شکل‌گیری مشارکت فرابخشی اثر دارد.

فرضیه ۲-۲: عوامل سازمانی (بی‌تفاوتی کاری، خودخواهی سازمانی، عدم انعطاف ساختار وظیفه‌ای) در شکل‌گیری مشارکت فرابخشی اثر دارد.

فرضیه ۲-۳: جهت‌گیری رسانه (نحوه استفاده از ظرفیت اینترنت، عدم آگاه‌سازی رسانه با استفاده از سلب‌ریتی‌ها، نگاه درآمدزایی رسانه، عدم تمایل رسانه به فرهنگ‌سازی، اولویت رسانه به ورزش رقابتی و حرفه‌ای در مقابل ورزش دانش‌آموزی) در شکل‌گیری مشارکت فرابخشی اثر دارد.

فرضیه ۳: شرایط مداخله‌گر مشارکت فرابخشی در پیدایش این نوع مشارکت اثر دارد.

فرضیه ۳-۱: کارکرد نهادهای حاکمیتی (ابهام در وضعیت قانونی مشارکت، نحوه تأمین بودجه تفاهم-نامه‌ها، بی‌تفاوتی قانونگذار، عدم شفافیت نقش سازمان‌ها، نحوه نظارت وزارت ورزش، عدم اولویت ورزش دانش‌آموزی) در شکل‌گیری مشارکت فرابخشی ایجاد محدودیت می‌کند.

فرضیه ۳-۲: تعارضات اجرایی (حمایت ضعیف قانون از مشارکت‌کننده، عدم هماهنگی الزامات و نیازهای سازمانی با مقوله مشارکت، انتصاب مدیران غیرورزشی و تک‌بعدی، ناهم‌سویی فرآیندی و محتوایی، نگاه

درآمدزایی نهادها به اماکن ورزشی، عملی نشدن مصوبات و تفاهم‌نامه‌ها) در شکل‌گیری مشارکت فرابخشی ایجاد محدودیت می‌کند.

فرضیه ۴: راهبردها در پیدایش مشارکت فرابخشی نقش دارند.

فرضیه ۴-۱: راهبردهای ایجاد پیش‌زمینه‌های رسمی مشارکت بر پیدایش مشارکت فرابخشی نقش دارند.

فرضیه ۴-۱-۱: راهبرد استراتژی‌های سطح کلان بر پیدایش مشارکت فرابخشی اثر دارد.

فرضیه ۴-۱-۲: راهبرد برند سازی ورزش دانش‌آموزی بر پیدایش مشارکت فرابخشی اثر دارد.

فرضیه ۴-۱-۳: راهبرد برنامه سطح محلی بر پیدایش مشارکت فرابخشی اثر دارد.

فرضیه ۴-۲: راهبردهای ایجاد فرهنگ مشارکت بر پیدایش مشارکت فرابخشی اثر دارد.

فرضیه ۴-۲-۱: راهبرد اقناع و متقاعدسازی جمعی بر پیدایش مشارکت فرابخشی اثر دارد.

فرضیه ۴-۲-۲: راهبرد آگاه‌سازی همگانی بر پیدایش مشارکت فرابخشی اثر دارد.

فرضیه ۴-۳: راهبردهای ایجاد نظام مشارکت بر پیدایش مشارکت فرابخشی اثر دارد.

فرضیه ۴-۳-۱: راهبرد تدوین نظام داوطلبی بر پیدایش مشارکت فرابخشی اثر دارد.

فرضیه ۴-۳-۲: راهبرد تدوین نظام خیرین ورزش یار بر پیدایش مشارکت فرابخشی اثر دارد.

فرضیه ۴-۳-۳: راهبرد تدوین نظام حامیان مالی بر پیدایش مشارکت فرابخشی اثر دارد.

فرضیه ۴-۳-۴: راهبرد طراحی سامانه مشارکت مردمی بر پیدایش مشارکت فرابخشی اثر دارد.

فرضیه ۵: راهبردها در پیامدهای مدل اثر دارند.

فرضیه ۵-۱: راهبردها در پیامدهای سرمایه اجتماعی اثر دارند.

فرضیه ۵-۱-۱: راهبرد استراتژی‌های سطح کلان در پیامدهای تعهد و مسئولیت‌پذیری، هم‌افزایی و انسجام و توسعه عدالت اثر دارد.

فرضیه ۵-۱-۲: راهبرد برند سازی ورزش دانش‌آموزی در پیامد تعامل و ارتباط متقابل اثر دارد.

فرضیه ۵-۱-۳: راهبرد برنامه‌های سطح محلی در پیامد همسویی و همدلی اثر دارد.

- فرضیه ۴-۱-۵: راهبرد ترویج فرهنگ مشارکت در پیامد ایجاد موج روانی مثبت اثر دارد.
- فرضیه ۵-۱-۵: راهبرد طراحی سامانه مشارکتهای مردمی در پیامد اعتماد اثر دارد.
- فرضیه ۲-۵: راهبردها در پیامدهای بهره‌وری اثر دارد.
- فرضیه ۱-۲-۵: راهبرد استراتژی‌های سطح کلان در پیامد کاهش هدر رفت سرمایه اثر دارد.
- فرضیه ۲-۲-۵: راهبرد برنامه‌های سطح محلی در پیامد افزایش سرعت انجام امور و پیامد بازدهی و اثربخشی اثر دارد.
- فرضیه ۳-۲-۵: راهبردهای طراحی نظام داوطلبین، تدوین نظام خیرین ورزش‌یار، تدوین نظام حامیان مالی و طراحی سامانه مشارکتهای مردمی بر پیامد افزایش اعتبارات اثر دارد.
- فرضیه ۳-۵: راهبردها در پیامدهای توسعه ورزش اثر دارد.
- فرضیه ۱-۳-۵: راهبرد تدوین نظام خیرین ورزش‌یار بر پیامد سهیل الوصول شدن ورزش اثر دارد.
- فرضیه ۲-۳-۵: راهبرد استراتژی‌های سطح کلان بر پیامد استعدادیابی از سنین پایه اثر دارد.
- فرضیه ۳-۳-۵: راهبردهای اقناع و متقاعدسازی جمعی و آگاه‌سازی همگانی بر پیامد افزایش مشارکت ورزشی اثر دارد.
- فرضیه ۴-۳-۵: راهبرد تدوین نظام داوطلبین بر پیامد توسعه نیروی انسانی ورزش اثر دارد.
- فرضیه ۵-۳-۵: راهبردهای آگاه‌سازی همگانی و اقناع و متقاعدسازی جمعی بر پیامد افزایش تحرک و پویایی اثر دارد.
- فرضیه ۴-۵: راهبردها در پیامدهای توسعه سلامت اجتماعی اثر دارد.
- فرضیه ۱-۴-۵: راهبردهای استراتژی‌های سطح کلان و برنامه‌های سطح محلی بر پیامد ارتقای سطح نشاط جامعه اثر دارد.
- فرضیه ۲-۴-۵: راهبرد تدوین نظام حامیان مالی و تدوین نظام خیرین ورزش‌یار بر پیامد افزایش نقش نیروهای سالم در اقتصاد اثر دارد.
- فرضیه ۳-۴-۵: راهبرد ترویج فرهنگ مشارکت بر پیامدهای توسعه سلامت جامعه، کاهش هزینه‌های

درمانی و کاهش آسیب‌های اجتماعی اثر دارد.

۴-۵ بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش تلاش شد با استفاده از روش نظریه داده بنیاد، مدل توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی طراحی و تدوین شود. بر این اساس مدل نهایی پژوهش مشتمل بر ۱۴ مقوله اصلی ارائه شد. در این مدل، توسعه مشارکت فرابخشی با مقولات فرعی حوزه‌های مشارکت، گروه‌های هدف و فرصت‌های موجود به‌عنوان مقوله اصلی یا پدیده محوری انتخاب شد که به‌عنوان یک متغیر وابسته تحت تأثیر شرایط گوناگونی مانند اسناد بالادستی، تعارضات اجرایی، نبود تفکر استراتژیک، چندگانگی نهادهای تصمیم‌گیرنده، بی‌عدالتی توزیعی، عوامل اجتماعی، عوامل سازمانی، کارکرد نهادهای حاکمیتی و جهت‌گیری رسانه قرار دارد.

همان‌طور که بیان شد مشارکت فرابخشی به‌عنوان پدیده محوری انتخاب شد چراکه علاوه بر این که هدف اصلی پژوهش توسعه مشارکت فرابخشی بود داده‌های جمع‌آوری‌شده از مصاحبه‌ها و اسناد نیز حول این محور بود. یکی از مقوله‌های فرعی مشارکت فرابخشی، حوزه‌های مشارکت است که شامل حوزه‌های نرم‌افزاری، سخت‌افزاری و مغز افزاری است. یکی دیگر از مقوله‌های فرعی مشارکت گروه‌های هدف است که شامل نیروهای داوطلبی، خیرین ورزش یار، شرکت‌های خصوصی و سازمان‌های دولتی است. مقوله فرعی دیگر پدیده محوری فرصت‌های موجود است که شامل امکان مشارکت دوسویه در استفاده از امکانات و فضاها، تحقق شعار وزارت بهداشت با گسترش ورزش دانش‌آموزی (اول پیشگیری و بعد درمان)، ویژگی نستالوژیک ورزش دانش‌آموزی، مشارکت خوب خیرین در شهرستان‌های با قدمت و سابقه مذهبی در امور مدارس، گستردگی فعالیت‌های فدراسیون ورزش دانش‌آموزی به‌عنوان انگیزاننده حامیان مالی، امکان برگزاری برنامه‌های آموزشی سایر سازمان‌ها برای جامعه ۱۴ میلیونی دانش‌آموزی، ظرفیت‌های ساختاری مدارس (انجمن اولیا و مربیان و...) است. برای رسیدن به مشارکت فرابخشی عوامل متعددی تأثیرگذارند که به‌عنوان عوامل علی، عوامل مداخله‌گر و عوامل زمینه‌ای طبقه‌بندی شدند

و برای تحقق آن راهکارهایی وجود دارد که به سه دسته؛ ایجاد پیش‌زمینه‌های رسمی مشارکت، فرهنگ‌سازی مشارکت و طراحی نظام مشارکت طبقه‌بندی می‌شوند؛ و در نهایت تحقق مشارکت فرابخشی منجر به موفقیت و سلامت اجتماعی می‌شود.

نتایج این پژوهش نشان داد به‌منظور توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی نخست باید به شرایط علی توجه کرد. در این مدل شرایط علی به‌عنوان عواملی که به‌صورت مستقیم بر پدیده اصلی تأثیر می‌گذارند مشتمل بر چهار مقوله به ترتیب زیر به دست آمد. اولین مقوله از شرایط علی به نام اسناد بالادستی انتخاب شد. یکی از عواملی که موجب توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی می‌شود اسناد بالادستی است. تا زمانی که اسناد بالادستی همسو و هم‌جهت با مشارکت فرابخشی نباشد، نباید به توسعه مشارکت فرابخشی امیدوار بود. برخی قوانین و دستورالعمل‌های موجود در اسناد بالادستی مبنی بر آموزش رایگان و واگذاری اماکن ورزشی به بخش خصوصی جهت کسب درآمد و ... موانعی برای توسعه مشارکت ایجاد کرده است. نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش حیدری فرد (۱۳۹۶) که یکی از موانع مشارکت خیرین در ساخت فضاهای ورزشی را موانع قانونی عنوان می‌کند همخوانی دارد. همچنین با نتایج پژوهش آقازاده (۱۳۹۱) که بیان می‌کند پشت‌گرمی به اعتبارات دولتی و نقص در قانون تحصیل رایگان و احساس طلب از دولت یک مانع عمده در توسعه مشارکت‌های مردمی در امور مدرسه می‌باشد؛ همخوانی دارد. روند حرکت آموزش و پرورش رسمی در جمهوری اسلامی ایران مبین آن است که در طول زمان هرگاه سازوکارهای رسمی و سازمان‌یافته با سازوکارهای خودجوش و مردمی همراه شده و نقش عوامل ذی‌نفع در مدرسه برجسته شده و امکان حضور فعال و مؤثر افراد در تصمیم‌گیری‌های تربیتی و آموزشی فراهم شده است؛ بهبود کمی و کیفی و به‌ویژه ارتقا سطح کیفی تعلیم و تربیت را در پی داشته است (مظفر، ۱۳۸۷).

مقوله‌های دیگر از شرایط علی نیز وجود دارند که شامل مواردی از قبیل نبود تفکر استراتژیک، چندگانگی نهادهای تصمیم‌گیرنده و بی‌عدالتی توزیعی می‌شود. چندگانگی نهادهای تصمیم‌گیرنده و درگیر در ورزش بلای جان ورزش کشور شده و باعث هدر رفت انرژی و سرمایه می‌شود چراکه در برخی

رشته‌ها شاهد برگزاری مسابقات متعدد توسط ارگان‌های مختلف اعم از آموزش و پرورش، ادارات ورزش، علوم پزشکی، بسیج، سپاه و... هستیم و در برخی رشته‌ها نه مسابقاتی برگزار می‌شود و نه استعدادیابی صورت می‌گیرد که ناشی از نبود نگاه استراتژیک به ورزش به‌ویژه ورزش پایه است. نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش آقازاده (۱۳۹۱) مبنی بر نبود برنامه‌ریزی منظم و تشکیلاتی در نهادهای درگیر به‌عنوان مانع مشارکت و همچنین با نتایج قاسمی پویا (۱۳۸۰) مبنی بر عدم برنامه‌ریزی صحیح دولت به‌عنوان یک مانع جهت توسعه مشارکت همخوانی دارد. گوهری و همکاران (۱۳۹۴) نیز نتایج این پژوهش را تأیید می‌کنند؛ آن‌ها تغییرات سریع برنامه‌های درسی و آموزشی و عدم شناخت والدین و ناتوانی آن‌ها در تطبیق با برنامه‌ها و همچنین عدم تبلیغ و ترویج مناسب فرهنگ مشارکت در مدارس توسط رسانه‌های عمومی را به‌عنوان موانع مشارکت بیان می‌کنند.

در مدل نهایی این پژوهش، سه مقوله اصلی عوامل اجتماعی، عوامل سازمانی و جهت‌گیری رسانه به دلیل ایجاد بستری که در آن مشارکت فرابخشی ظهور و شکل می‌گیرد به‌عنوان عوامل زمینه‌ای انتخاب شدند. عوامل اجتماعی خود مشتمل بر پنج مقوله فرعی؛ منفی‌نگری، عادات و گرایش‌های اجتماعی، انتظارات اجتماعی، منفعت‌طلبی پنهان و ناآگاهی اجتماعی می‌باشد. این نتایج با یافته‌های یزدان پناه (۱۳۸۵) که یکی از موانع مشارکت را عوامل اجتماعی از جمله عدم اعتماد می‌داند، همخوانی دارد. همچنین متین (۱۳۹۱) در پژوهشی موانع مشارکت را از نگاه خیرین بررسی نموده و به موانعی از قبیل؛ ناهماهنگی مسئولین، عدم همکاری ادارات با خیرین و کم‌اعتمادی مردم به مسئولین را بیان نموده است که با نتایج این پژوهش همسو است. متین (۱۳۹۱) می‌افزاید که برای تقویت مشارکت اولیا باید روابط صحیح توأم با اعتماد متقابل و همدلی و صمیمیت بین معلمان و مربیان و اولیا برقرار شود و به باور وی، تا دیوار بی‌اعتمادی فرونریزد هیچ مشارکت معنادار و مؤثری صورت نخواهد گرفت. نتایج پژوهش حاضر همچنین با پژوهش بزرگی و دانشپور (۱۳۸۴) همسو است زیرا پژوهش اخیر بیان می‌کند که بخشی از آنچه با عنوان مسائل اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی مؤثر در مشارکت مردم در امور آموزش و پرورش مطرح است، به عوامل تاریخی و اجتماعی مربوط می‌شود، که سال‌هاست در نحوه تفکر

و زندگی مردم، جریان داشته است، بنابراین برای سوق دادن مشارکت جامعه به سمت ورزش دانش-آموزی باید دولت با ارائه مشوق‌های لازم مشارکت در بخش ورزش را تقویت نماید. بلیک هورانی (۲۰۱۲) نیز در پژوهشی عدم شناخت اولیاء از اهداف و کارکردهای مدرسه و انتظارات بالای آن‌ها را یکی از موانع مهم بر سر راه مشارکت والدین عنوان کرده است. در بسیاری از اوقات ناآگاهی یا کم‌اطلاعی افراد جامعه از فواید ورزش و همچنین اهمیت آن، عدم آشنایی با مشکلات و نیازهای ورزش دانش‌آموزی و فواید مشارکت مانع مشارکت فراگیر آن‌ها است. نتایج پژوهش زنجانی زاده و همکاران (۱۳۹۰) مبنی بر اینکه عدم آگاهی خانواده‌ها از فواید مشارکت در آموزش و پرورش در کاهش مشارکت مؤثر است نیز با نتایج این پژوهش همسو است. گوهری و همکاران (۱۳۹۴) بیان می‌کنند عدم آگاهی والدین از پیامدها، نتایج احتمالی و فواید مترتب بر امر مشارکت در مدارس یکی از موانع اصلی مشارکت است.

یکی از مقوله‌های اصلی عوامل زمینه‌ای عوامل سازمانی است که مشتمل بر سه مقوله فرعی بی‌تفاوتی کاری، خودخواهی سازمانی و عدم انعطاف ساختار وظیفه‌ای می‌باشد. بیشتر سازمان‌ها به همدیگر نگاه رقابتی دارند و سعی دارند تا منابع دولتی بیشتری را برای خود جذب کنند؛ یکی از مشارکت‌کنندگان در تأیید این مطلب می‌گوید: «وقتی شما از میوه‌ی یک درخت تناول می‌کنید حتماً آن را آبیاری می‌کنید و به آن رسیدگی می‌کنید، ولی این‌همه دستگاه‌ها، اشخاص، مسئولین، مدیران و بخش‌های مختلف از میوه‌های آموزش و پرورش تناول کردند ولی احساس مشارکت در آموزش و پرورش در آن‌ها وجود ندارد. چرا باید وزارت ورزش به‌عنوان متولی ورزش کشور در مجلس قدم‌به‌قدم دنبال ما باشد تا ما اعتبار و بودجه بگیریم؟ برای اینکه نه‌تنها ورزش دانش‌آموزی را زیرساخت خودشان نمی‌بینند، بلکه رقیب می‌بینند و تا این نگاه و نگرش در ذهن مدیران حوزه ورزش و متولیان ورزش کشور وجود دارد هیچ‌وقت این مشارکت شکل نمی‌گیرد. ما امروز خیلی سالن می‌سازیم و خیلی کلیددار و سرایدار داریم اما این‌ها در بخش ورزش دانش‌آموزی مشارکت نمی‌کنند. مادامی که جامعه ما و متولیان ورزش به‌جای نسل به فکر آبی و قرمز باشند و یا به‌جای اینکه به فکر ورزش نسل باشند به فکر بالا بردن جام قهرمانی باشند و مادامی که ما به لحظات شیرین و موقتی برد خوشحالیم و حوصله نداریم که سیستمی پی‌ریزی

کنیم وضع همین است.» یکی دیگر از عواملی که در بعد سازمانی به عنوان مانع مطرح است؛ بی تفاوتی کاری است. برخی کارکنان و کارمندان سازمانها و ادارات به روزمرگی دچار شده‌اند و یک نوع بی تفاوتی نسبت به کار دارند که در تأیید این مطلب یکی از مشارکت‌کنندگان می‌گوید: «مشکل از خود ما هم هست که پیگیر نیستیم و شاید تا حالا خیلی جدی دنبال توسعه مشارکت فرابخشی نبودیم. این دغدغه را باید تصمیم سازهای ما احساس کنند خیلی وقتها ما اینها رو بیان نمی‌کنیم. باید با هر روشی که به ذهنمان می‌رسد هرجایی و در هر سطحی این نیازها بیان شود.» آخرین عاملی که در بعد سازمانی به عنوان مانع مطرح می‌شود، چارت سازمانی غیر منعطف بوده که در خیلی از وقتها دست و پاگیر و اتلاف‌کننده‌ی وقت و انرژی است. در تأیید صحبت‌های بالا یکی از مشارکت‌کنندگان می‌گوید: «مشارکت باید در سطوح کلان تعریف‌شده و سازوکار آن مشخص شود. برای اجرایی شدن تفاهم‌نامه نیاز هست که سازوکار اجرایی و مسئول آن مشخص شود، شرح وظیفه و بودجه مشخص داشته باشد و مسائل قانونی نداشته باشد.» نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش متین (۱۳۹۱) و سبحانی نژاد (۱۳۸۲) که بیان می‌کنند؛ یکی از موانع و کاستی‌های مشارکت، ساختار و تشکیلات آموزش و پرورش و انجمن اولیاء است؛ همسو است. بزرگی و دانشپور (۱۳۸۴) بیان می‌کنند که ساختار آموزش و پرورش به‌گونه‌ای نیست که بتواند مشارکت مردم را در سطح وسیع جلب کند. تحقق مشارکت مردمی نیازمند ساختار و تشکیلات ویژه آموزش و پرورش و کارکردهای خاص آن است. تمرکز در ساختارها و عملکردهای ناشی از این تمرکز در نهادها و سازمان‌های گوناگون آموزشی، مثل تصمیم‌گیری فقط در سطوح بالا و اختیار نداشتن در تصمیم‌گیری در سطوح میانی و پایین از جمله کاستی‌های ساختار آموزشی است که مشارکت را با موانعی مواجه ساخته است. نظام آموزشی به‌گونه‌ای نیست که پذیرش پیشنهادها برای رفع مشکلات و معضلات کنونی را به راحتی قبول کند. تمرکز در تصمیم‌گیری در نظام آموزشی ما چنان ریشه‌دار و کم‌تغییر است که حتی اعضای شوراهای آموزش و پرورش استان‌ها که فلسفه وجودی آنان حرکت به سوی غیرمتمرکز کردن نظام آموزشی است، از آن شکوه‌ها دارند.

یکی دیگر از عوامل زمینه‌ای تأثیرگذار بر مشارکت جهت‌گیری رسانه است که در تأیید یافته‌های

فوق یکی از مشارکت‌کنندگان می‌فرماید: «رسانه‌ها می‌توانند در توسعه مشارکت نقش تعیین‌کننده‌ای داشته باشند ولی درگیر هیاهوی ورزش و به دنبال حاشیه‌ها هستند تا مخاطب بیشتری جذب کرده و درآمد بیشتری کسب کنند و دغدغه پیشرفت و توسعه ورزش کشور را ندارند و نسبت به ورزش دانش-آموزی که پایه و اساس ورزش کشور محسوب می‌شود، بی‌تفاوت هستند». از طریق صداوسیما و انجام تبلیغات می‌توان بر میزان مشارکت اولیا تأثیر گذاشت و آن‌ها را ترغیب کرد تا بیش‌تر برای تربیت نسل آینده سرمایه‌گذاری کنند. ولی عدم توجه مناسب رادیو و تلویزیون یکی از مهم‌ترین علل پایین بودن سطح مشارکت اولیا در آموزش و پرورش است. نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش گوهری و همکاران (۱۳۹۴) همسو است چراکه بیان می‌کند؛ عدم تبلیغ و ترویج مناسب فرهنگ مشارکت در مدارس توسط رسانه‌های عمومی یکی از موانع مشارکت است.

علاوه بر این در مدل مذکور عوامل مداخله‌گر (کارکرد نهادهای تصمیم‌گیرنده و تعارضات اجرایی) هم به‌صورت مستقیم بر مشارکت تأثیر دارد و هم بر روی ارتباط بین عوامل علی و پدیده اصلی تأثیر می‌گذارد، مسلم است این تأثیر هم می‌تواند تسهیل‌گر باشد و هم محدودکننده. در صورت وجود شرایط مناسبی در زمینه عوامل مداخله‌گر، این موارد در مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی نقش مثبت و تسهیل‌گری خواهند داشت و در صورت شرایط نامناسب و عدم توجه به این موارد به‌عنوان مانع و عامل محدودکننده خواهند بود. تعارضاتی در اجرای برنامه‌ها وجود دارد که باعث تضعیف ورزش می‌شود. در تأیید این مطلب یکی از مشارکت‌کنندگان می‌گوید: «یک مصوبه‌ها و تفاهم‌نامه‌هایی برای واگذاری اماکن ورزشی سایر ادارات به مدارس هست ولی ماده‌ی ۸۸ باعث شده که وزارت ورزش فضاهای خود را در اختیار بخش خصوصی قرار بدهد. همچنین در بحث داوطلبین یکسری دانشجویهای دکتری اعلام آمادگی کردند که در مدارس ابتدایی سطح شهر تهران، یکی دو روز تدریس تربیت‌بدنی داشته باشند ولی به دلیل مشکلات حقوقی نمی‌توان از این ظرفیت استفاده کرد، این‌ها داوطلب‌اند و هیچ انتظاری هم ندارند، افراد متخصص هم هستند، اما سازوکار حضور این افراد تعریف نشده است. در بحث مشارکت بین سازمانی هم، باوجودی که شعار وزارت بهداشت اول پیشگیری و بعد درمان هست ولی در درمان

غرق شده و بودجه طرح تحول سلامت بیشتر در حوزه درمان هزینه می‌شود».

همان‌طور که در مدل نهایی پژوهش ذکر شد، تحقق مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی می‌تواند منجر به پیامد خاصی با عنوان سلامت و موفقیت اجتماعی شود که شامل چهار مقوله فرعی افزایش سرمایه اجتماعی، افزایش بهره‌وری، توسعه ورزش و توسعه سلامت اجتماعی است. در تأیید نتایج پژوهش حاضر یکی از مشارکت‌کنندگان می‌فرماید: «اگر همه‌ی دستگاه‌های ذینفع باهم متحد باشند، باهم مسابقاتشان را برگزار کنند، باهم فرایند استعدادیابی‌شان را طی کنند. ببینید چقدر کیفیت بهتر و مناسب‌تری می‌تواند داشته باشد، استعدادها بهتر شناسایی می‌شوند و نتایج بهتری در ورزش همگانی و قهرمانی کسب می‌شود.» همچنین نتایج پژوهش حاضر با پژوهش ون و کتور مبنی بر اثربخشی مشارکت در بالا بردن بهره‌وری سازمان‌ها، توسعه دموکراسی و بهبود روابط کار همسو است (ون و کتور، ۲۰۱۲: ۵۵۸).

مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی و رسیدن به سلامت و موفقیت اجتماعی، علاوه بر توجه به عوامل علی، زمینه‌ای و مداخله‌گر منوط به ایجاد پیش‌زمینه‌های رسمی مشارکت، ترویج فرهنگ مشارکت و طراحی نظام مشارکت است که در مدل نهایی پژوهش به‌عنوان راهبردها مشخص شد. بر اساس نظر مشارکت‌کنندگان، ایجاد پیش‌زمینه‌های رسمی مشارکت مشتمل بر سه مقوله فرعی استراتژی‌های سطح کلان، برند سازی ورزش دانش‌آموزی و برنامه‌های سطح محلی است. در این راستا یکی از مشارکت‌کنندگان می‌گوید: «قانون‌گذاران و سیاستمداران در سطح کلان باید به این مسئله توجه کنند و مشارکت باید در سطوح کلان تعریف شده و سازوکار دقیق آن مشخص شود. باید با اصلاح قوانین از موازی کاری جلوگیری کنیم و فعالیت‌ها و مسابقاتی که قرار هست در سنین مدرسه برگزار شود به آموزش و پرورش واگذار گردد و ادارات دیگر مثل ادارات ورزش و جوانان و بسیج دانش‌آموزی بودجه‌ای را که می‌خواهند در این امور هزینه کنند، در اختیار آموزش و پرورش قرار بدهند تا با انسجام بهتر به نتایج مطلوب‌تری برسیم». برای تحقق مشارکت عوامل ساختاری از جمله؛ اراده سیاسی دولت، وجود قوانین و نهادهای اجتماعی مناسب، اطلاعات مناسب و عدم تردید در مورد مؤثر بودن مشارکت نقش

تعیین‌کننده‌ای دارند (گائوتری^۱، ۱۹۸۶). برای ایجاد زیرساخت‌ها و پیش‌زمینه‌های مشارکت نیاز به پیوند منطقی بین سه سطح محلی، سازمانی و کلان است تا قوانین و استراتژی‌هایی که در سطح کلان تدوین می‌شود در سطح سازمانی و محلی پیگیری شود و با هم‌افزایی این سه سطح شاهد توسعه مشارکت در ورزش دانش‌آموزی باشیم؛ بنابراین برای توسعه مشارکت باید علاوه بر رفع محدودیت‌های قانونی مشارکت، ضمن وضع قوانین تسهیل‌کننده، سازوکار مشارکت در سطح کلان به‌صورت دقیق مشخص شود و نیروهای سازمانی و محلی با پیگیری‌های خود و ایجاد گروه‌های داوطلبی و مردم‌نهاد برای جذب کمک‌های سطحی و فراگیر جامعه تلاش کنند.

علاوه بر این ترویج فرهنگ مشارکت مشتمل بر دو مقوله فرعی آگاه‌سازی همگانی و اقناع و متقاعدسازی جمعی می‌باشد. در بسیاری از اوقات ناآگاهی یا کم‌اطلاعی افراد جامعه از فواید ورزش و اهمیت آن و همچنین عدم آگاهی خانواده‌ها از فواید مشارکت در آموزش و پرورش در کاهش مشارکت مؤثر است (زنجانی زاده و همکاران، ۱۳۹۰؛ گوهری و همکاران، ۱۳۹۴). نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش‌های قاسمی پویا (۱۳۸۰) و سپهری (۱۳۸۴) همخوانی دارد. قاسمی پویا (۱۳۸۰) در پژوهش خود راه‌های تقویت فرهنگ مشارکت مردم در آموزش و پرورش را از طریق آگاه‌سازی توسط عوامل و عناصر آموزش و پرورش (مدیران، معلمان، شاگردان، کتاب‌های درسی)، عوامل خارج از آموزش و پرورش (صداوسیما و رسانه‌های گروهی، ائمه جمعه و جماعت، دولتمردان و نمایندگان مجلس) و انجام پژوهش امکان‌پذیر می‌داند. همچنین سپهری اساسی‌ترین راه در جهت مشارکت دادن فعال مردم در امور آموزش و پرورش را آگاه نمودن آنان با چگونگی مشارکت و انواع مشارکت عنوان می‌کند. در تأیید نتایج پژوهش یکی از مشارکت‌کننده‌ها فرمودند: «باید فعالیت‌های ورزش دانش‌آموزی رو در بسترهای اینترنت و فضای مجازی و رسانه پوشش بدهیم. از شبکه‌های مختلف بخواهیم که فعالیت‌های ما رو پوشش بدهند یا معاون تربیت‌بدنی و مدیرکل را به نشست خبری و گفتگوی رسانه‌ای بفرستیم یعنی از روش‌های کم‌هزینه و بسیار تأثیرگذار استفاده کنیم. اگر ورزش دانش‌آموزی را در کنار استقلال و پرسپولیس قرار

---

^۱. Gaotri

بدهیم، کسانی که بازی رو می‌بینند ما را هم ببینند و ورزش مدارس در ذائقه مردم وارد می‌شود و یا هشتک رسانه‌ای با عنوان «ورزش دانش‌آموزی رو باور کنید»، ایجاد کنیم. همچنین از سازمان‌هایی که با ما موازی کاری دارند، دعوت کنیم و برای آن‌ها حساسیت ایجاد کنیم، مثلاً کلیپ‌هایی که مشکلات بی‌حرکی و تغذیه بیان می‌کند بسازیم و برای آن‌ها پخش کنیم و بیان کنیم که وزارت آموزش و پرورش فعالیت‌های مهمی پیش‌بینی کرده تا از این مشکلات جلوگیری کند، ولی با کمبود امکانات و تجهیزات مواجهه است که نیاز به مساعدت همه ارگان‌ها دارد و در این کلیپ‌ها از سلیبریتی‌ها هم استفاده کنیم. این حساسیت سازی می‌تواند هم به مشارکت در حوزه ورزش اعم از انسانی و مالی و تجهیزاتی و هم حضور افراد به‌عنوان مشوق و تماشاگر کمک کند. یکی از راه‌های ترویج فرهنگ مشارکت در ورزش دانش‌آموزی رسانه است، استفاده از افراد مذهبی مثل امامان جمعه و جماعت و همچنین افراد مشهور ورزشی و هنری و مذهبی در محل‌ها که مردم به‌عنوان یک چهره آن‌ها را قبول دارند و حرف آن‌ها برای مردم خریدار دارد تا اهمیت ورزش دانش‌آموزی را برای مردم بیان کنند، روش دیگری است».

همچنین طراحی نظام مشارکت مشتمل بر چهار مقوله فرعی طراحی نظام داوطلبی، تدوین نظام خیرین ورزش یار، تدوین نظام حامیان مالی و طراحی سامانه مشارکت‌های مردمی می‌باشد. در تأیید نتایج فوق یکی از شرکت‌کنندگان بیان می‌کند: «چنانچه بخواهیم مشارکت فراگیری در جامعه داشته باشیم باید یک نظام جامع مشارکت تدوین بکنیم که همه‌چیز را در خودش داشته باشد هم بحث حامیان مالی و هم داوطلبین و هم خیرین ورزش یار که بتوانیم برای آن ساختار داشته باشیم و فرایند مدار و قانونی عمل کنیم ضمن اینکه یک سامانه مشارکتی داشته باشیم که هر فردی بتواند با ورود به سامانه کمک‌های خود را در اختیار مجموعه قرار دهد و نحوه هزینه کرد آن را هم بتواند پیگیری کند تا با شفاف‌سازی شاهد مشارکت بیشتر خیرین باشیم و بتوانیم کمک‌های سطحی و فراگیر مردم را هم جذب کنیم». آموزش و پرورش، نیازمند یک عزم ملی برای تحول است که این عزم، بدون مشارکت فراگیر مردم و سازمان‌ها تحقق نمی‌یابد چراکه فقر مدارس ما از نظر مالی با توجه به همه اعتباراتی که دولت به آن اختصاص داده است، بدون همکاری و همیاری مردم به تعالی نمی‌رسد. امید است که نتایج و

یافته‌های پژوهش حاضر بتواند راهگشا باشد و شاهد مشارکت فراگیر جامعه در ورزش دانش‌آموزی باشیم.

این مطالعه تلاش کرد تا ادبیات موجود در زمینه مشارکت فرابخشی را توسعه دهد. این کار با بررسی دقیق مطالعات انجام‌گرفته و مرتبط در این زمینه که منجر به شناسایی شکاف موجود در پژوهش‌های انجام‌شده و لزوم توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی شد، انجام گرفت. همچنین در این مطالعه تلاش شد که با توجه به ضرورت مشارکت فرابخشی و شکاف موجود پژوهشی در این زمینه، به کشف و توسعه نقاط مبهم بپردازد. از ویژگی‌های مهم این مطالعه، توجه به موضوع اصلی مشارکت فرابخشی که همانا توسعه آن می‌باشد، نگاه جامع آن و توجه به سازه‌های علی، زمینه‌ای، مداخله‌گر، راهبردها و نتایج مشارکت فرابخشی می‌باشد. علاوه بر این استفاده از روش کیفی و انجام مصاحبه با افراد خبره و آگاه، یکی دیگر از ویژگی‌های متمایز این مطالعه بود. همان‌طور که عنوان شد مدل نهایی این پژوهش منطبق بر شرایط و ویژگی‌های معاونت تربیت‌بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش و بر اساس نظرات مشارکت‌کنندگان در این پژوهش، مشتمل بر ۱۴ عامل کلیدی طراحی و تدوین شد. فقدان برنامه جامع و استراتژیک سازمان که نقش مشارکت‌های فرابخشی در آن مشخص شده باشد، عدم وجود اراده‌ای محکم و قوی در زمینه توسعه مشارکت و عدم وجود شرایط انگیزشی و تسهیل‌کننده با توجه به مشاهدات محقق و نظرات مشارکت‌کنندگان، از ویژگی‌های مهم در این معاونت بود. از طرفی اهمیت فرصت‌های موجود جهت مشارکت به‌عنوان مقوله محوری و همچنین قرار گرفتن مقوله جهت‌گیری رسانه و کارکردهای نهادهای حاکمیتی به‌عنوان عاملی تسهیل‌کننده، از دیگر ویژگی‌های مهم این مدل و سازمان بود.

به‌منظور اجرایی کردن این مدل در معاونت تربیت‌بدنی و سلامت وزارت آموزش و پرورش، باید ساختاری برای این کار در نظر گرفته شود. در راستای توسعه مشارکت فرابخشی، واحدی با اختصاص نیروی انسانی متخصص، مسئولیت این کار را بر عهده بگیرد و با توجه به نتایج این پژوهش به بررسی و پیگیری عوامل شناسایی‌شده در این پژوهش پرداخته و بر اساس اولویت آن اقدام نماید. هدف نهایی،

توسعه مشارکت فرابخشی در برنامه‌های ورزش دانش‌آموزی می‌باشد. مسلماً بدون مشارکت همه‌ی افراد سازمان، دستیابی به این امر ممکن نیست؛ لذا باید در برنامه‌ریزی‌ها، این مهم موردتوجه قرار گیرد. در این بین مهم‌ترین موضوع در شروع و ادامه کار، اسناد بالادستی و تدوین برنامه استراتژیک می‌باشد. ایجاد زیرساخت‌های رسمی و قانونی مشارکت، ترویج فرهنگ مشارکت و طراحی نظام مشارکت از جمله مواردی است که می‌تواند در این راستا کمک‌کننده باشد. طراحی و تدوین قوانین حمایتی و تسهیل‌کننده یکی دیگر از مواردی است که باید در این ساختار موردتوجه قرار گیرد. در این سیستم باید ملاک‌های واضح و روشن وجود داشته باشد و فرایندهای مشارکت ضابطه‌مند و قانونمند باشد.

همچنین باید در مورد عوامل زمینه‌ای و مداخله‌گر که در این پژوهش شناسایی شدند، برنامه‌ریزی‌هایی صورت گیرد. در این بخش نیاز است که بررسی‌هایی به‌منظور سنجش وضع موجود عوامل اجتماعی (منفی‌نگری، عادات و گرایش‌های اجتماعی، انتظارات اجتماعی، منفعت‌طلبی پنهان و ناآگاهی اجتماعی) و عوامل سازمانی (بی‌تفاوتی کاری، خودخواهی سازمانی و عدم انعطاف ساختار وظیفه‌ای)، نحوه توسعه آن صورت گیرد و در زمینه توسعه مشارکت فرابخشی، عوامل اجتماعی و سازمانی مدنظر قرار گیرد. پیش‌بینی سازوکارهای قانونی، توجه به فرهنگ مردم هر منطقه، آگاه‌سازی و فرهنگ‌سازی جهت سوق دادن مشارکت مردم و خیرین به سمت ورزش دانش‌آموزی، حمایت از مشارکت‌کنندگان، از دیگر مواردی است که در این بخش باید موردتوجه قرار گیرد و در کارگروه اجرایی موردبحث قرار گرفته و نسبت به آن پیش‌بینی‌های لازم و برنامه‌ریزی صورت پذیرد.

علاوه بر این در مورد راهبردهایی که در این مطالعه شناسایی و معرفی شد نیز باید تصمیم‌گیری‌های اجرایی صورت بگیرد و مسئولیت‌های هر بخش مشخص شود. راهبردهای شناسایی شده در این پژوهش مشتمل بر سه مقوله اصلی ایجاد پیش‌زمینه‌های رسمی مشارکت، ترویج فرهنگ مشارکت و طراحی نظام مشارکت می‌باشد که در بخش پیشنهادهای کاربردی به آن پرداخته شده است. اجرا کردن این مدل در ورزش دانش‌آموزی، نیازمند یک کار گروهی و درعین حال تخصصی است که شاخص‌ها، مؤلفه‌ها و راهکارهای اجرایی آن در این مطالعه شناسایی و معرفی شد.

۵-۵ پیشنهادهای کاربردی

نتایج این پژوهش نشان داد به منظور توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی باید ۱۳ عامل یادشده به‌عنوان مؤلفه‌های کلیدی مورد توجه قرار گیرد که ارتباط بین آن‌ها در قالب مدل نهایی پژوهش ارائه شد. همان‌طور که در مدل نهایی پژوهش ذکر شد، مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی و کسب سلامت و موفقیت اجتماعی، علاوه بر توجه به عوامل علی، زمینه‌ای و مداخله‌گر منوط به ایجاد پیش‌زمینه‌های رسمی مشارکت، فرهنگ‌سازی مشارکت و طراحی نظام مشارکت است. بر اساس نتایج این پژوهش و به منظور توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی پیشنهاد می‌شود:

- با توجه به این یافته که اسناد بالادستی یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های تأثیرگذار بر توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی می‌باشد، مدیریت ارشد وزارت خانه باید به این موضوع اهمیت بیشتری داده و با رایزنی با هیئت دولت و مجلس جهت تصویب قوانین و آئین نامه‌های تسهیل‌کننده و استفاده از مسیرهای خلاقانه که مخالف با اسناد بالادستی نباشد، اقدام نماید.
- با توجه به این یافته که نبود تفکر استراتژیک یکی از مهم‌ترین موانع تأثیرگذار بر توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش مدارس می‌باشد، پیشنهاد می‌شود ضمن ایجاد ثبات در مدیریت، عمل کردن به برنامه جامع ورزش و برندسازی شرایط مطلوب برای توسعه مشارکت‌های فرابخشی فراهم گردد.
- با توجه به نقش مهم رسانه در تسهیل فرایند توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی پیشنهاد می‌شود؛ با گرفتن حق پخش تلویزیونی، برگزاری نشست‌ها و گفتمان‌های رسانه‌ای و میزبانی رویدادهای بین‌المللی دانش‌آموزی در جهت ترغیب به مشارکت در ورزش مدارس تلاش شود.
- با توجه به این یافته که ایجاد پیش‌زمینه‌های رسمی مشارکت یکی از مهم‌ترین راهکارهای توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی می‌باشد، به منظور ایجاد بسترهای مناسب،

لازم است تا استراتژی‌هایی در سطح کلان تدوین شود و با برقراری پیوند بین وزارت، سازمان و ادارات؛ با اجرای برنامه‌هایی سطح محلی توسعه مشارکت فرابخشی را محقق کنند.

- با توجه به این یافته که برند سازی ورزش دانش‌آموزی یکی از مهم‌ترین راهکارهای توسعه مشارکت فرابخشی در این وزارتخانه می‌باشد، نیاز است تا با اتخاذ شیوه‌های تأثیرگذار و کم‌هزینه مثل ساخت کلیپ‌های تأثیرگذار در ورزش دانش‌آموزی با حضور افراد سرشناس و مشهور و همچنین استفاده از ظرفیت جامعه روحانیت و معتمدین محلی برند سازی انجام شود.

- با توجه به این یافته که ترویج فرهنگ مشارکت یکی از مهم‌ترین راهکارهای توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی می‌باشد، نیاز است از ظرفیت رسانه‌ها و فضای مجازی استفاده شود. بدین منظور بهتر است علاوه بر اطلاع‌رسانی در بستر اینترنت، از هشتک‌هایی نظیر «ورزش دانش‌آموزی را باور کنیم» در فضای مجازی جهت توسعه فرهنگ مشارکت در ورزش دانش‌آموزی استفاده کنیم.

- با توجه به این یافته که طراحی نظام داوطلبین یکی از مهم‌ترین راهکارهای توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی می‌باشد، نیاز است که ضمن شناسایی جامعه هدف داوطلبی با تنظیم و تصویب آیین‌نامه جامع گزینش و به‌کارگیری داوطلبین و همچنین پیش‌بینی ساختار و تدوین شرح وظایف و نوع فعالیت‌های داوطلبی و تعیین شایستگی‌ها و نحوه ارتقای داوطلبین با تأمین منابع جذب داوطلبین و اتخاذ تدابیری جهت نگهداری و ارتباطات پیوسته با آن‌ها و رفع مسائل حقوقی برای فعالیت داوطلبین در جهت توسعه فرهنگ داوطلبی از طریق آموزش اقدام شود.

- با توجه به این یافته که طراحی نظام خیرین ورزش یار یکی از مهم‌ترین راهکارهای توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی است، بدین منظور نیاز است که ضمن شناسایی و جذب خیرین ورزش یار از طریق شبکه‌سازی و زنجیره‌های هرمی و ایجاد شخصیت و هویت مستقل اجتماعی برای آن‌ها با تدوین اساسنامه جهت سازمان‌دهی فعالیت‌های خیرین ورزش

یار و پیش‌بینی شیوه‌های مشارکت خیرخواهانه (مالی، تخصصی و ...) در اساسنامه، خیرین را از طریق ارتباطات پیوسته و برگزاری همایش‌های قدردانی و ایجاد بانک اطلاعاتی به صورت محلی و ملی حفظ کرد.

- با توجه به این یافته که تدوین نظام حامیان مالی یکی از مهم‌ترین راهکارهای توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی است، بدین منظور نیاز است تا ضمن تشکیل کمیته جذب حامیان مالی در وزارتخانه و طراحی مدل جذب حامی مالی در ورزش دانش‌آموزی و تنظیم طرح‌های حمایت مالی، تنظیم برنامه استراتژیک، چارچوب و دستورالعمل به‌کارگیری حامیان مالی اصلی و خرد، حمایت مالی از حامی مالی (خرید تجهیزات موردنیاز از حامی مالی) با رفع محدودیت‌های قانونی و حراستی برای ورود حامیان مالی در جهت جذب و نگهداری حامیان مالی از طریق روابط عمومی و ارتباطات رسانه‌ای تلاش شود.

- با توجه به این یافته که طراحی سامانه مشارکت‌های مردمی یکی از مهم‌ترین راهکارهای توسعه مشارکت فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی است، بدین منظور باید ضمن فراهم‌سازی زیرساخت‌های الکترونیکی با تعیین اولویت‌ها و نوع فعالیت‌های مشارکتی در ورزش دانش‌آموزی، پیش‌بینی مسیرهای دسترسی بر اساس نوع کاربران و امکان ره‌گیری وضعیت فعالیت مشارکتی در جهت افزایش مشارکت مردم گام برداریم.

۵-۶ پیشنهادهای پژوهشی

- با توجه به اینکه در پژوهش حاضر ۱۳ عامل اصلی برای توسعه مشارکت فرابخشی شناسایی و معرفی شد، دیگر محققان می‌توانند با مطالعه کمی به بررسی چگونگی و کیفیت تأثیر هر کدام از این عوامل بپردازند.

- پیشنهاد می‌شود بر اساس مدل نهایی این پژوهش و مقوله‌ها و مفاهیم شناسایی شده در این پژوهش، پرسشنامه‌ای تدوین و بر اساس آن به بررسی مدل ارائه شده پرداخته شود.

- با توجه به اهمیت تدوین و طراحی مدل توسعه مشارکت‌های فرابخشی در ورزش دانش‌آموزی، پیشنهاد می‌شود در مطالعه‌ای دیگر با شناسایی نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها به این مهم پرداخته شود.
- با توجه به توسعه روزافزون شبکه‌های اجتماعی در جامعه، پیشنهاد می‌شود به ارزیابی و بررسی چگونگی و کیفیت تأثیر آن بر توسعه مشارکت فرابخشی پرداخته شود.

مراج

۱. آزادان، مهدی؛ عسکریان، فریبا؛ رضانی نژاد، رحیم. (۱۳۹۱) "بررسی راهکارهای جذب اسپانسرها در فوتبال حرفه‌ای ایران"، **مطالعات مدیریت ورزشی**، شماره ۱۳: ۱۲۳ - ۱۳۶.
۲. آزادی، رسول؛ یوسفی، بهرام؛ عیدی، حسین. (۱۳۹۲) "بررسی منابع درآمدزایی فوتبال روز دنیا و مقایسه آن با فوتبال باشگاهی در ایران (با شناسایی موانع و ارائه راهکارهایی برای آن)"، ارائه به صورت سخنرانی در اولین سمینار طرح تحول اقتصادی در ورزش کرمانشاه.
۳. آزادی، رسول. (۱۳۹۳) "تحلیلی بر روند خصوصی‌سازی باشگاه‌های ورزشی ایران (شناسایی موانع و ارائه راهکارهایی برای آن)". پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه رازی کرمانشاه.
۴. استراس، آنسلم؛ کوربین، جولیت. (۱۳۸۵) "اصول روش تحقیق کیفی (نظریه‌های مبانی رویه‌ها و شیوه‌ها)". ترجمه بیوک محمدی، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۵. استراس، آنسلم؛ کوربین، جولیت. (۱۳۹۰) "مبانی پژوهش کیفی (فنون و مراحل تولید نظریه زمینه‌ای)". ترجمه ابراهیم افشار، تهران: نشر نی، چاپ اول.
۶. اسدی نیا، احمد؛ رضانی نژاد، رحیم؛ اسدی نیا، ابوالفضل. (۱۳۹۴) "انگیزه‌های داوطلبی دانشجویان تربیت‌بدنی در رویدادهای علمی - ورزش". **نشریه مدیریت منابع انسانی در ورزش**، ۳ (۱)، ۱۳ - ۲۳.
۷. اسکات، سینتیادی؛ جف، دنیس تی. (۱۳۸۷) "مدیریت مشارکتی بهینه". ترجمه منتظری، شهناز؛ منتظری، محمدرضا. چاپ اول. نسل نواندیش.
۸. اسماعیلی، محمدرضا. (۱۳۹۶) "تدوین الگوی توسعه مدیریت دانش در وزارت ورزش و جوانان". رساله دکتری تخصصی، پژوهشگاه تربیت‌بدنی.
۹. افرند خلیل‌آباد، زهرا؛ روغنیان، عماد. (۱۳۹۱) "ارائه مدل انجام فرایند تصمیم‌گیری برون‌سپاری با استفاده از منطق فازی". پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه خواجه‌نصیرالدین طوسی.
۱۰. آقازاده کلیر، رضا. (۱۳۹۲) "راه‌های جلب مشارکت مردمی در آموزش و پرورش". نوشته شده در پنزدهم فروردین به نقل از سایت <http://moalamebasyjey.blogfa.com/post/2>

۱۱. اکرامی فر، محمود رضا. (۱۳۸۲) "موانع و راهکارهای افزایش جذب خیرین در ارائه خدمات به آموزش و پرورش". طرح پژوهشی، اداره کل آموزش و پرورش استان خراسان رضوی.
۱۲. الهی، علیرضا. (۱۳۸۷) "بررسی موانع و راهکارهای توسعه اقتصادی صنعت فوتبال در ایران". رساله دکتری، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تهران.
۱۳. الوانی، مهدی. (۱۳۷۹) "تصمیم‌گیری و تعیین خط‌مشی دولتی". سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی، تهران: سمت.
۱۴. امیری، مجتبی؛ نیری، شهرزاد؛ صفاری، مرجان؛ دلبری راغب، فاطمه. (۱۳۹۲) "تبیین و اولویت‌بندی موانع فراوی خصوصی‌سازی و مشارکت بخش خصوصی در توسعه ورزش"، نشریه مدیریت ورزشی، دوره ۵، شماره ۴.
۱۵. اندام، رضا؛ همتی نژاد، مهر علی؛ حمیدی، مهرزاد؛ رضانی نژاد، رحیم؛ کاظم نژاد، انوشیروان. (۱۳۸۸) "بررسی انگیزه‌های داوطلبی در ورزش"، فصلنامه المپیک، سال هفدهم، شماره ۳.
۱۶. بازرگان، عباس. (۱۳۹۷) "مقدمه‌ای بر روش‌های تحقیق کیفی و آمیخته؛ رویکردهای متداول در علوم رفتاری". تهران، انتشارات دیدار، چاپ نهم: ۲۴ - ۵۳.
۱۷. باقری، یوسف؛ اسدی، حسن؛ حمیدی، مهرزاد. (۱۳۸۹) "تحلیل عوامل مؤثر بر انگیزه داوطلبی در انجمن‌های ورزشی دانشجویی دانشگاه‌های شهر تهران". نشریه مدیریت ورزشی، شماره ۶، ص: ۸۵-۱۰۰.
۱۸. بزرگی، کوروش؛ دانشپور، نازیلا. (۱۳۸۴) "نگرشی بر ابعاد مشارکت مردم در آموزش و پرورش". دفتر مطالعات فرهنگی.
۱۹. بحرالعلوم، حسن؛ قاسمی روشناوند، جواد؛ امامی روشناوند، معصومه. (۱۳۹۷) "تحلیل مضمون تربیت بدنی و تقویت قوای جسمانی مبتنی بر آیات قرآن کریم". پژوهش در ورزش تربیتی، ۶ (۱۵): ۷۳-۹۴.
۲۰. بنار، نوشین؛ رضانی نژاد، رحیم؛ خبیری، محمد؛ ملک اخلاق، اسماعیل؛ کاظم نژاد، اسماعیل. (۱۳۹۱) "طراحی مدل انتخاب حمایت ورزشی در ایران"، نشریه مدیریت و توسعه ورزش، شماره ۱: ۷۵ - ۸۶.

۲۱. جعفری، پرپوش. (۱۳۸۹) "مشارکت بخش خصوصی در آموزش و پرورش". تهران: سازمان خصوصی سازی، مدیریت مطالعات و برنامه ریزی.
۲۲. جعفری، سلمان؛ محمدی، علی؛ آزمون، جواد. (۱۳۹۴) "تأثیر اسپانسرینگ ورزشی بر ارتباطات بازاریابی شرکت های غیردولتی شهرستان تبریز"، مدیریت ارتباطات در رسانه های ورزشی، سال سوم، شماره پیاپی ۱۰: ۳۲ - ۴۱.
۲۳. جهانیان، رمضان. (۱۳۸۹) "بررسی راه های ایجاد و تقویت مشارکت مردم در آموزش و پرورش"، فصلنامه اندیشه های تازه در علوم تربیتی، سال پنجم، شماره سوم: ۴۵-۵۸.
۲۴. حبیبی، عین الله. (۱۳۸۸) "بررسی نحوه اجرا و مشکلات درس تربیت بدنی در مدارس راهنمایی و متوسطه شهرستان ورزقان از دیدگاه مدیران، معلمان تربیت بدنی و دانش آموزان". پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور، واحد تهران.
۲۵. حفظ اللسان، مهرداد. (۱۳۹۵) "طراحی و تبیین مدل توسعه ورزش همگانی دانشگاه های دولتی ایران". رساله دکتری، دانشگاه ارومیه؛ اساتید راهنما: دکتر میرحسن سید عامری، دکتر یعقوب بدری آذرین
۲۶. حیدری فرد، سمیه؛ شریفیان، اسماعیل. (۱۳۹۶) "شناسایی و مقایسه موانع مشارکت خیرین در توسعه فضاهای ورزشی"، نشریه مطالعات مدیریت ورزشی، شماره ۴۱: ۸۱ - ۹۶.
۲۷. خشنوا دانا، حمید. (۱۳۹۵) "بررسی توسعه فضای ورزش شهری بر مشارکت مردمی و نقش آن در توسعه پایدار". دومین همایش ملی توسعه پایدار استان کهگیلویه و بویر احمد.
۲۸. دانایی فرد، حسن؛ امامی، سید مجتبی. (۱۳۸۶) "استراتژی های پژوهش کیفی: تأملی بر نظریه پردازی داده بنیاد"، اندیشه مدیریت، ۱ (۲): ۶۹-۹۷.
۲۹. دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی (شورای عالی آموزش و پرورش). (۱۳۹۰) "سند تحول بنیادین آموزش و پرورش". از: <http://www.nlai.ir/Portals/0/Files/pdf/common> (۱۵ / ۷ / ۱۳۹۶).
۳۰. دیویس، کیت؛ نیو استورم، جان. (۱۳۷۵) "رفتار سازمانی (رفتار انسانی در کار)". ترجمه طوسی، محمدعلی. چاپ دوم. مرکز آموزش مدیریت دولتی.
۳۱. رضانی نژاد، رحیم. (۱۳۸۸) "نیازسنجی درس تربیت بدنی در مدارس ابتدایی کشور"، نشریه پژوهش در علوم ورزش، شماره ۲۲: ۲۷-۳۸.

۳۲. روشه، گی. (۱۳۸۵) "تغییرات اجتماعی". ترجمه منصور وثوقی، چاپ هجدهم، تهران: نشر نی.
۳۳. زنجانی زاده، هما؛ دانائی سیج، مجید و سلیمی نژاد، مهدی. (۱۳۹۰) "بررسی میزان مشارکت خانواده‌ها در مدارس استان خراسان رضوی و عوامل مؤثر بر آن". **جامعه‌شناسی آموزش و پرورش**، ۱(۱): ۷۱ - ۱۰۱.
۳۴. سازمان آموزش و پرورش خوزستان. (۱۳۸۱) "شناسایی راه‌های جلب مشارکت مؤثر مردمی در توسعه آموزش و پرورش در ابعاد برنامه‌ریزی و فرهنگی از دیدگاه مدیران، معلمان و اولیای دانش آموزان خوزستان". شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش خوزستان.
۳۵. سبجانی نژاد، مهدی. (۱۳۸۲) "بررسی موانع مشارکت اولیای دانش‌آموزان"، **فصلنامه آموزه**، شماره ۲۵، ص: ۷۷-۸۴.
۳۶. سپهری، حسین. (۱۳۸۴) "بررسی راه‌های جلب مشارکت مردمی در آموزش و پرورش". پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت دانشگاه علامه طباطبایی، تهران.
۳۷. سلیمی، مهدی؛ سلطان حسینی، محمد؛ نصر اصفهانی، داود. (۱۳۹۲) "اولویت‌بندی موانع توسعه حمایت مالی شرکت‌های خصوصی از ورزش"، **مطالعات مدیریت ورزش**، شماره ۲۱: ۱۴۹ - ۱۷۲.
۳۸. شورای عالی انقلاب فرهنگی. (۱۳۹۰) "مبانی نظری تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران". از <http://www.google.com/url?sa=t&rct> (۹۶/۷/۱۵).
۳۹. صاحبکاران، محمدعلی؛ طالب‌پور، مهدی؛ انتظاری زارچ، مصطفی؛ اردمه، محمد. (۱۳۹۵) "مشکلات اجرای طرح سباح از دیدگاه مدیران مدارس در شهرستان نیشابور". **پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی**، سال پنجم، ۲(۱۸): ۲۱ - ۳۳.
۴۰. صیادی، علی؛ حیدری نژاد، صدیقه؛ بزرگ امید، مهدی. (۱۳۹۵) "بررسی نقش چهارگانه رسانه‌ها در ترویج ورزش دانشجویی"، **مدیریت ارتباطات در رسانه‌های ورزشی**، سال چهارم، شماره پیاپی ۱۴: ۲۱ - ۲۹.
۴۱. طوسی، محمدعلی. (۱۳۹۰) "مشارکت و مدیریت مشارکت‌جو". چاپ چهارم. سازمان مدیریت صنعتی.
۴۲. عابدینی، صمد؛ طالبی، شیدا. (۱۳۹۶) "عوامل اجتماعی فرهنگی مرتبط با میزان گرایش شهروندان به ورزش همگانی در خلخال". **جامعه‌شناسی کاربردی**، سال ۲۸، ۱(۶۵): ۱۳۱ - ۱۴۴.

۴۳. عالم تبریز، اکبر؛ شایسته، رؤیا. (۱۳۹۰) "ارزیابی و اولویت‌بندی برون‌سپاری فرایندهای کاری مالیات ستانی در سازمان امور مالیاتی با رویکرد تاپسیس فازی". **پژوهشنامه مالیات**، شماره دهم، ص: ۱۸۹ - ۲۲۰.

۴۴. عباسی، اسماعیل. (۱۳۸۵) "راه‌های افزایش مشارکت مردمی در آموزش و پرورش اصفهان از دیدگاه مدیران و اعضای انجمن اولیا و مربیان". پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه اصفهان.

۴۵. غفاری، غلام‌رضا؛ نیازی، محسن. (۱۳۸۵) "جامعه‌شناسی مشارکت". تهران: نزدیک.

۴۶. فرهادی، مرتضی. (۱۳۸۵) "فرهنگ یاریگری درآمدی بر مردم‌شناسی و جامعه‌شناسی تعاون". جلد اول، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.

۴۷. فلیک، اووه. (۱۳۸۷) "درآمدی بر تحقیق کیفی". ترجمه هادی جلیلی، تهران: نشر نی.

۴۸. قاسمی پویا، اقبال. (۱۳۸۰) "مشارکت‌های مردمی در آموزش و پرورش". تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت.

۴۹. قاسمی روشناوند، جواد. (۱۳۹۲) "رابطه مشارکت کارکنان، مقاومت در برابر تغییر و تحلیل رفتگی شغلی کارکنان ادارات کل ورزش و جوانان خراسان بزرگ". پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه بیرجند.

۵۰. قلیپور سوته، رحمت‌الله؛ اسماعیلی، محمدرضا؛ هنری، حبیب؛ قربانی، محمدحسین. (۱۳۹۶) "تدوین الگوی توسعه مدیریت دانش در وزارت ورزش و جوانان با استفاده از نظریه داده بنیاد". **پژوهش در ورزش تربیتی**، ۵(۱۳): ۱۹۳ - ۲۱۴.

۵۱. کرسول، جان دبلیو. (۱۳۹۷) "طرح پژوهش: رویکردهای کمی، کیفی و ترکیبی". مترجم علیرضا کیامنش، تهران: جهد دانشگاهی (دانشگاه علامه طباطبایی)

۵۲. کشتی دار، محمد؛ بهزاد نیا، بهزاد؛ ایمانپور، فهیمه. (۱۳۹۲) "مقایسه نقش فوق‌برنامه ورزشی در استرس تحصیلی و بهزیستی ذهنی دانش‌آموزان دختر مقطع راهنمایی". **مطالعات مدیریت ورزشی**، شماره ۱۷: ۸۹ - ۱۰۴.

۵۳. کرمی، لیلیا؛ ثالثی، محسن؛ همتی علمدارلو، قربان. (۱۳۹۳) "تأثیر فعالیت‌های ورزشی بر پرخاشگری دانش‌آموزان با ناتوانی هوشی". **مجله مطالعات ناتوانی**، دوره ۴، شماره ۸: ۱۲-۱۹.

۵۴. کشر، سارا؛ سلیمانی، مجتبی. (۱۳۹۱) "نقش برنامه خصوصی سازی در توسعه ورزش های همگانی از دیدگاه کارشناسان". پژوهش های کاربردی مدیریت و علوم زیستی در ورزش. شماره ۲: ۹۹ - ۱۰۴.
۵۵. گولد، جولیوس؛ کولب، ویلیام. (۱۳۷۶) "فرهنگ علوم اجتماعی". ترجمه باقر پرهام، تهران: شرکت سهامی کتاب های جیبی.
۵۶. گوهری، زهره؛ جمشیدی، لاله؛ امین بیدختی، علی اکبر. (۱۳۹۴) "شناسایی موانع مشارکت والدین در امور مدارس مقطع ابتدایی شهر سمنان". دو فصلنامه مطالعات برنامه ریزی آموزشی، دوره چهارم، شماره ۷: ۱۳۳-۱۶۲.
۵۷. متین، نعمت الله. (۱۳۹۱) "ضرورت مشارکت در آموزش و پرورش: کاستی ها و راهکارها". جامعه شناسی آموزش و پرورش، شماره ۳: ۱۴۳-۱۷۶.
۵۸. محسنی، مرتضی؛ جانعلی زاده، حیدر؛ رکابدار، لیلا. (۱۳۹۲) "ماهیت و جایگاه انواع مشارکت اجتماعی در ضرب المثل های داستان نامه ی بهمنیاری". فصلنامه ی مطالعات توسعه ی اجتماعی - فرهنگی، دوره ی دوم (۱): ۱۰۱ - ۱۲۷.
۵۹. مظفر، حسین. (۱۳۸۷) "مدرسه محوری زمینه ساز توسعه مشارکت و تمرکززدایی". نشریه پژوهشی آموزشی مدارس کارآمد، شماره ۴: ۶۲ - ۶۶.
۶۰. مرادی، زهرا؛ مرادی، مهدی؛ گودرزی، محمود؛ نگین تاجی، فهیمه. (۱۳۹۱) "ارتباط نقش های اطلاع رسانی، مشارکت اجتماعی، آموزشی و فرهنگ سازی رسانه های گروهی با توسعه ورزش دانش-آموزی". فصلنامه پژوهش در مدیریت ورزشی، شماره ۴، سال اول: ۱ - ۱۶.
۶۱. منوچهری نژاد، محسن؛ همتی نژاد، مهرعلی؛ رحمتی، محمدمهدی. (۱۳۹۴) "رابطه سرمایه اجتماعی خانواده و مشارکت ورزشی دانش آموزان نوجوان". نشریه مدیریت ورزشی، دوره ۷، شماره ۳: ۴۵۷ - ۴۷۰.
۶۲. نسترن بروجنی، الهام؛ نسترن بروجنی، ایمان؛ هنری، حبیب. (۱۳۹۵) "شناسایی مشکلات موجود درس تربیت بدنی مدارس شهر اصفهان و مقایسه دیدگاه مدیران، کارشناسان و معلمان تربیت بدنی مدارس اصفهان". رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی، دوره ۴، شماره ۱۴، ص ۹۴-۸۳.
۶۳. هاشمیان، فخرالسادات؛ زندیان، هادی؛ آقا محمدی، جواد. (۱۳۹۴) "تحلیل مشارکت بخش خصوصی در نظام آموزش ایران". فصلنامه راهبردی و کلان، سال سوم، شماره ۱۲: ۱-۲۶.

۶۴. هوشمند، صدیقه و احمد فولادی. (۱۳۹۴) "نقش مشارکت‌های مردمی در کیفیت‌بخشی آموزش و پرورش". سومین همایش علمی پژوهشی علوم تربیتی و روانشناسی آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی ایران، قم، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی سروش حکمت مرتضوی.

۶۵. یزدان پناه، لیلی. (۱۳۸۵) "موانع مشارکت اجتماعی شهروندان تهرانی". فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، سال هفتم شماره ۲۶.

66. Andam, R. (2013) "A study of organizational commitment of volunteers and employee in physical education administrations of Iran Universities". **International Journal of Sport Studies**, 3(3), 236-241.
67. Blaik Hourani, R; Stringer, P, and Baker, F. (2012) "Constraints and Subsequent Limitations to Parental Involvement in Primary Schools in Abu zabi: Stakeholders' Perspectives". **School Community Journal**, 22(2), 131-160.
68. Caddell, M. & L. D. Ashley. (2006) "blurring boundaries: towards a reconceptualisation of the private sector in education". **Compare**. 36(4), 411-419.
69. Chandani, T, J. Balan, M. Smith & M. Donahue. (2007) "**Strengthening the Private Basic Education Sector**". USAID, Banyan Global, Inc.
70. Choi, J (2011) "An investigation of sponsorship implications within a state sports festival: the case of the Florida Sunshine State Games" **International Journal of Sports Marketing & Sponsorship**: 108-123.
71. Coleman, Richard. (2002) "Characteristics of volunteering in UK sport: Lessons from cricket". Leisure Industries Research Center, Sheffield Hallam University: 220-238.
72. Dudley, D. A., Pearson, P. (2015) "Recommendations for policy and practice of physical education in culturally and linguistically diverse Australian secondary schools based on a two-year prospective cohort study". **School Psychology International**, 36(2), pp: 172-188.
73. Ficaj, M. Y. (2011) "Michigan Private School Decision-Makers' Federal Funding Participation Decision and External Environmental Influences in Education". University of Phoenix.
74. Filo, K., Funk, D., & O'Brien, D. (2010) "The Antecedents and Outcomes of Attachment and Sponsor Image within Charity Sport Events". **Journal of Sport Management**, 24(6): 623-48.
75. Glaser, R. (1998) "Measuring the knower: toward a theory of knowledge equity". **California Management Review**, 40(3): 175-194.

76. Hoppe, E. I., Kusterer, D. J & Schmitz, P. W. (2011) "Public-private partnerships versus traditional procurement: an experimental investigation". **Journal of Economic Behavior & Organization**, 89 (2013), 145-166.
77. Ivan Rosas, S. (2009) "The Participation of Low-Income and Immigrant Mexican Parents in the Lives of High School Children". Stanford University.
78. Johnston, M. E., Twynam, G. D., & Farrell, J. M. (2000) "Motivation and Satisfaction of Event Volunteers for a Major Youth Organization". **Leisure/Loisir**, 24(1-2), 161-177.
79. Kovalchuk, S & S, Shchudlo. (2014) "Reworking of School Principals' Roles in the Context of Educational Privatization". **European Education**, 46(2), 32-52.
80. Layne, T. E., Hastie, P. A. (2014) "Analysis of teaching physical education to secondgrade students using sport education". **Sport Education Journal**, 28(7), pp: 1-15.
81. Licciardello, O., Di Marco, G., & Mauceri, M. (2013) "Motivations and Perceived Organizational Climate among Volunteers of Italian Cross". **Social and behavioral Sciences**, 84, 584-588
82. Lincoln, Y., Guba, E. (1985) "**Nathuralistic Inquiry**". Newbury Park, sage publication.
83. Madden, K. (2006) "Giving and identify: Why affluent give-or don't-to community causes". **Australian Journal of Social Issues**, 41(4), 453-76.
84. Obsa Tolesa, D. (2010) "Decentralization and CommunityParticipation in Education in Ethiopia: Paczuska, a: Skills, Qualification, and Profession. a Higher Education View: Economics of Education". **Great. Briton**, 11(4), 418-438.
85. Olaleye, F. O. (2012) "Sustainability of Private Sector Participation in the Provision of Access to Higher Education in Nigeria". **Journal of Emerging Trends in Educational Research and Policy Studies (JETERAPS)**, 3(4), 580-586.
86. Orlikowski, W.J. (2002) "Knowing in practice: Enacting a collective capability in distributed organizing". **Organization Science**, 13 (3): 249-73.
87. Sirisrisak, Tiamsoon. (2009) "Conservation of Bangkok old town". The University of Tokyo: 113-188.
88. Stein, S., De Reuver, M., Hampe, F., & Bouwman, H. (2010) "Towards a service platform and business model for mobile participation". **Paper presented at the Mobile Business**, VOL 1: 305-311.
89. VanVactor 'Jerry D (2012) "Collaborative leadership model in the management of health care". **Journal of Business Research** 65: 555-561.

90. Wooda, L., Snelgroveb, R., & Danylchuka, K. (2010) “Segmenting volunteer fundraisers at a charity sport event”. **Journal of Nonprofit & Public-Sector Marketing**, 22(1), 38-54.

کدهای باز اولیه مصاحبه ۱

ردیف	کد	متن مصاحبه
۱	توجه بیش از حد به کنکور و دروس پایه	خانواده به جای توجه به ورزش به فکر کنکور است
۲	نگاه درآمدزایی به سالن‌های ورزشی	ادارات اماکن خود را برای کسب درآمد اجاره می‌دهند
۳	ایجاد فرصت تجربه برای حامیان مالی	به یک شرکت خصوصی اجازه تبلیغات با حداقل هزینه داده شود
۴	کاهش هزینه‌های درمانی پیامد مشارکت	اگر مشارکت باشد جامعه سالم داریم
۵	وجود تفکر تناقض ورزش و تفریح با درس	برخی ورزش را مانع درس و نوعی اتلاف وقت می‌دانند
۶	تبیین اهمیت و ضرورت ورزش به جامعه	اگر خیرین از فواید مشارکت آگاه شوند مشارکت می‌کنند
۷	تصویب طرح ملی مشارکت فرابخشی	باید دولت طرح جامعی برای مشارکت تدوین کند
۸	تشکیل کارگروه‌های تخصصی محلی	گروه‌های محلی پیگیر مشارکت شوند
۹	استفاده از ظرفیت حوزه‌های علمیه	روحانیون در تربون‌های خود از ضرورت مشارکت در ورزش بگویند
۱۰	نصب شعارنویسته ترویج مشارکت در ورزش در کنار پوستر موفقیت‌های ورزشی	وقتی موفقیتی کسب می‌شود ضمن نصب شعارنویسته مشارکت در ورزش نیز تبلیغ شود
۱۱	استفاده از ظرفیت دهیاری‌ها	از ظرفیت دهیاری و روحانی مستقر برای جذب کمک استفاده شود
۱۲	برگزاری لیگ‌های منظم ورزشی	لیگ‌های منظم برگزار کنند
۱۳	پخش تلویزیونی مسابقات دانش‌آموزی	رویدادهای ورزش دانش‌آموزی از رسانه پخش شود
۱۴	ایجاد رغبت در حامی مالی با پخش تلویزیونی	حامیان در صورت پخش تلویزیونی تمایل به مشارکت دارند
۱۵	ایجاد معاونت تربیت‌بدنی در ادارات	معاونت تربیت‌بدنی نقش مؤثری در جذب مشارکت دارد
۱۶	انتصاب مدیران چندبعدی و ورزش یار	مدیر مدرسه تک‌بعدی و آموزشی صرف نباشد
۱۷	همکاری فدراسیون‌ها با ورزش دانش‌آموزی	فدراسیون‌های ملی به فدراسیون دانش‌آموزی کمک کنند
۱۸	ترجیح منافع شخصی، حزبی و سازمانی	منافع شخصی، سازمانی و حزبی را بر منافع ملی ترجیح می‌دهند
۱۹	شفاف‌سازی نحوه هزینه کرد کمک خیرین	در نحوه هزینه کرد مشارکت با مردم صادق باشیم
۲۰	تعامل هیئت‌ها و انجمن‌های ورزشی	هیئت‌ها و انجمن‌ها نفرت مشتری‌کی زیادی دارند

کدهای باز اولیه مصاحبه ۲

ردیف	کد	متن مصاحبه
۱	دغدغه مند کردن مردم و مسئولین	باید ورزش دانش آموزی به دغدغه مسئولین تبدیل شود
۲	استفاده از داوطلبین دانش آموزی و اولیا	دانش آموزان و اولیا تمایل به همکاری دارند
۳	ایجاد زمینه حضور حامیان مالی	برند حامیان مالی را می توان در مسابقات دانش آموزی تبلیغ کرد
۴	سهل الوصول شدن و گسترش فعالیتها	با مشارکت فرابخشی می توان دسترسی به فعالیتها را افزایش داد
۵	افزایش اعتبارات، تأسیسات و فضاها	مشارکت بین سازمانی باعث افزایش اعتبار و فضاهاى ورزشی می-شود
۶	اخذ اعتبار از خیرین با دعوت به مدرسه	کمک خیرین چنانچه از نزدیک المپیاد ورزشی را مشاهده کنند
۷	گرفتن پخش تلویزیونی و رادیویی	حامیان مالی در صورت پخش تلویزیونی مسابقات هزینه می کنند
۸	برگزاری لیگهای معتبر و پرهیجان	حامیان مالی در صورت برگزاری لیگ ورود می کنند
۹	تبلیغ پتانسیل ورزش دانش آموزی	از ظرفیت ۴۰ میلیونی درگیر در ورزش دانش آموزی اطلاع ندارند
۱۰	تعامل دوسویه با سایر سازمانها	باید به سازمانهای دیگر اجازه استفاده از امکانات مدارس را داد
۱۱	هدایت وقف و نذر مردم به ورزش	سعی کنیم ذائقه مردم را به سمت مشارکت در ورزش تغییر دهیم
۱۲	تعیین شعار مشارکت در ورزش	مشارکت در ورزش مدارس باید هدف و شعار همه باشد
۱۳	تشکیل کمیته جذب حامیان مالی	می توان با تشکیل کمیته های تخصصی، حامیان مالی جذب کرد
۱۴	آموزش همگانی و جامع	توسعه مشارکت با آموزش همگانی امکان پذیر است
۱۵	تصویب قوانین تشویقی و تسهیل کننده	خیرین با ارائه مشوق و حمایت به مشارکت بعدی ترغیب می شود
۱۶	رفع موانع قانونی استفاده از داوطلبین	با تصویب قانون محدودیت های استفاده از داوطلبین را کاهش دهیم
۱۷	ایجاد نظام داوطلبین	استفاده از داوطلبین را قانون مند و نظام مند کنیم
۱۸	آموزش و فرهنگ سازی استفاده از داوطلب	استفاده از داوطلبین نیاز به آموزش و فرهنگ سازی دارد
۱۹	اختصاص بخشی از درآمد سازمانها به ورزش	دادن بخشی از درآمد سازمانها به ورزش مدارس با تصویب قانون
۲۰	طراحی سامانه مشارکت های مردمی	سامانه مشارکت های مردمی طراحی کنیم
۲۱	تعیین اولویت های امور خیر در سامانه	اولویت ها را در سامانه مشخص کنیم
۲۲	شفاف سازی مالی	شفاف سازی مالی باعث اعتماد خیرین می شود
۲۳	نگاه رقابتی وزارت ورزش به مدارس	وزارت ورزش ما را رقیب خود می داند
۲۴	اهمیت بیش از حد به ورزش قهرمانی	توجه وزارت ورزش بیشتر به ورزش قهرمانی است
۲۵	کم کاری و عدم پیگیری مسئولین	مشکل از ماست که تا به حال پیگیر مشارکت نبودیم
۲۶	عدم ورود رسانه به ورزش دانش آموزی	رسانه علاقه به ورزش دانش آموزی ندارد
۲۷	عملی نشدن توافق نامه های بین سازمانی	توافق ها فقط روی کاغذ
۲۸	تغییر و تحولات سریع مدیریتی	رئیس سازمانها دائم در حال تغییر هستند
۲۹	قانون آموزش رایگان	مردم به دلیل قانون آموزش رایگان رغبتی به مشارکت ندارند
۳۰	واکاوی انگیزه های شخصی و سوء تفسیر آن	جستجو در زندگی شخصی خیرین مانع مشارکت است
۳۱	وجود قوانین دست و پاگیر	وجود قوانین و فیلترهای زیاد مانع ورود خیرین و حامیان
۳۲	تمایل مردم به منفعت اقتصادی	مردم درگیر مسائل اقتصادی و کسب درآمد بیشتر هستند

۳۳	جزیره‌ای عمل کردن سازمان‌های ذینفع	وزارت بهداشت و وزارت ورزش به صورت جزیره‌ای عمل می‌کنند
۳۴	بی‌اعتمادی خیرین به مسئولین	خیرین اعتماد ندارند پول ساخت اماکن را در اختیار دولت قرار دهد
۳۵	ضرورت مشارکت فراگیر جامعه	به مشارکت همه مردم و نهادهای دولتی و غیردولتی نیازمندیم
۳۶	انتظار بیش از حد توان از ورزش مدارس	همه از ورزش دانش‌آموزی با وجود محدودیت زیاد انتظار بالا دارند
۳۷	ضرورت ساخت سالن ورزشی در کنار مدرسه	باید خیرین توجه شوند در مدرسه فضای ورزشی احداث کنند
۳۸	تفکیک خیرین ورزش یار از سایر خیرین	باید برای خیرین ورزشی هویت مستقل ایجاد کرد
۳۹	تفهم ضرورت و اهمیت ورزش دانش‌آموزی	اهمیت ورزش دانش‌آموزی را برای جامعه بیان کنیم
۴۰	نیاز مبرم به رسانه برای فرهنگ‌سازی	رسانه نقش زیادی بر فرهنگ‌سازی دارد
۴۱	فرهنگ‌سازی توسط روحانیون و امام‌جمعه	کلام روحانیون و ائمه جمعه در مردم تأثیر دارد
۴۲	شروع مشارکت فرابخشی با قانون‌گذاری	برای توسعه مشارکت باید ابتدا از مجلس و دولت شروع کرد
۴۳	هدایت خیرین به سمت ورزش از طریق استفتا از مراجع تقلید و مقام معظم رهبری	با نظر مراجع مبنی بر هم‌تراز بودن مشارکت در ورزش با مشارکت در مسجد و مدرسه می‌توان خرات را به سمت ورزش هدایت کرد

کدهای باز اولیه مصاحبه ۳

ردیف	کد	متن مصاحبه
۱	تعاملات دوسویه و چندجانبه	ادارات از امکانات همدیگر استفاده کنند
۲	تعیین مدیریت واحد برای اماکن ورزشی	در صورت وجود مدیریت واحد برای اماکن ورزشی مشارکت تحقق می‌یابد
۳	برگزاری رویداد یا همایش ورزشی استانی یا ملی	در برگزاری رویداد استانی یا ملی همه امکانات شهرستان بسیج می‌شود
۴	تعیین رئیس واحد برای هیئت و انجمن ورزشی	رئیس هیئت و انجمن ورزشی یک نفر باشد
۵	ارتباط دوسویه و سازنده انجمن‌ها و هیئت‌ها	انجمن‌ها باید با هیئت هماهنگ باشند چون نفرات اعزامی مشترک دارند
۶	موفقیت در ورزش قهرمانی و همگانی	مشارکت باعث گرایش به ورزش شده و به ورزش قهرمانی کمک می‌کند
۷	صرفه‌جویی در وقت و انرژی و کاهش هزینه	اتلاف وقت ورزشکار از بین می‌رود
۸	تدوین دستورالعمل قانونی همکاری بین سازمانی	باید قانون برای همکاری بین سازمانی تصویب شود
۹	انجام کار تیمی هدفمند و علمی	با یک کار تیمی و هدفمند مشارکت جامعه بیشتر می‌شود
۱۰	بهبود سلامت جامعه با نهادینه شدن ورزش	با ورزش جامعه سالم‌تری خواهیم داشت
۱۱	لزوم وجود خیرین ورزش یار در کنار خیرین مدرسه‌ساز و مسجد ساز	ما باید خیرین مدرسه‌ساز و مذهبی را در کنار خیرین ورزش یار حفظ کنیم
۱۲	فرهنگ‌سازی و تبیین ضرورت ورزش	اگر ضرورت ورزش درک شود مشارکت محقق خواهد شد
۱۳	فرهنگ‌سازی از تربیون‌های نماز جمعه و مساجد	اگر روحانیون لذت ورزش را بچشند تبلیغ مشارکت می‌کنند
۱۴	تبدیل ورزش همگانی به فرهنگ عمومی	باید ورزش همگانی را در جامعه نهادینه کنیم
۱۵	صحبت رودرروی مسئولین ورزش با خیرین	در صورت صحبت رودرروی خیرین مجاب به مشارکت می‌شوند

۱۶	حضور خیرین در همایش‌های ورزشی	از خیرین دعوت کنیم از نزدیک شورونشاط مسابقات ورزشی را ببینند
۱۷	همیاری خیرین روستایی و دهیاری‌ها	مردم روستا و دهیاری بخشی از هزینه امکانات و تجهیزات را می‌پردازند
۱۸	استفاده موقت از اماکن مذهبی	می‌توان از حسینیه‌ها و مساجد و مهدیه‌ها به‌صورت موقت استفاده کرد
۱۹	احداث سالن‌های آموزشی و کم‌هزینه	چمن مصنوعی و سالن آموزشی با هزینه کم احداث کنیم
۲۰	برگزاری نشست‌های خبری در رسانه	مسئولین ورزش را به نشست خبری بفرستیم

کدهای باز اولیه مصاحبه ۴

ردیف	کد	متن مصاحبه
۱	انجام قوی‌تر و بهتر فعالیت‌های ورزش مدارس	فعالیت‌ها بهتر و قوی‌تر از قبل انجام خواهد شد
۲	کاهش حجم کارها و فعالیت‌ها	حجم کار هیئت‌ها و انجمن‌ها کاهش می‌یابد
۳	توسعه بهتر ورزش کشور	مشارکت در نهایت به توسعه ورزش منجر خواهد شد
۴	افزایش فعالیت جسمانی و ورزشی	با بسیج امکانات فرصت فعالیت برای افراد بیشتر فراهم می‌شود
۵	تضمین سلامتی و کاهش بیماری‌ها	با افزایش فعالیت ورزشی بیماری کاهش و سلامت جامعه تضمین می‌شود
۶	فایده رساندن ورزش دانش‌آموزی به جامعه	ورزش دانش‌آموزی فواید بی‌شماری برای همه دارد
۷	استفاده از ظرفیت داوطلبی موجود	دانش‌آموزان و اولیا داوطلب کمک به ورزش مدارس هستند
۸	رغبت و تمایل خانواده‌ها جهت کمک	خانواده‌ها تمایل دارند در امور ورزش مدرسه مشارکت کنند
۹	استفاده از فضا و امکانات سایر نهادها	از امکانات شهرداری و اداره ورزش استفاده کنند
۱۰	نهادینه کردن فرهنگ داوطلبی	باید همه آحاد جامعه آماده خدمت‌رسانی باشند
۱۱	ایجاد دغدغه نسبت به ورزش در مسئولین	باید ورزش دغدغه مسئولین و خیرین باشد
۱۲	استفاده از ظرفیت معتمدین محل	معتمدین محل در ایجاد فرهنگ مشارکت کمک کنند
۱۳	ایجاد فرهنگ مشارکت	باید مشارکت در ورزش به فرهنگ عمومی تبدیل شود
۱۴	بولدکردن کمک‌های خیرخواهانه ستاره‌ها	کمک ورزشکار یا هنرمند مشهور به ورزش را رسانه‌ای کنیم
۱۵	استفاده از نقش تأثیرگذار رسانه	رسانه نقشی اساسی در ایجاد فرهنگ دارد
۱۶	برون‌سپاری در مسابقات و اوقات فراغت	می‌توان در مسابقات و اوقات فراغت از برون‌سپاری استفاده کرد
۱۷	لزوم نگاه سرمایه‌ای به ورزش دانش‌آموزی	نگاه دولت به ورزش هزینه‌ای است نه سرمایه‌ای
۱۸	تخصیص درصدی از اعتبارات سایر سازمان‌ها	بخشی از اعتبار و درآمد خودشان را به مدارس کمک کنند
۱۹	فرهنگ پایین مشارکت	مشارکت داریم ولی فرهنگ مشارکت ضعیف است
۲۰	تفکرات مادی مانع مشارکت‌های داوطلبانه	مردم درگیر مادیات هستند
۲۱	اولویت ندادن خیرین به ورزش	ورزش در اولویت خیرین نیست
۲۲	نگاه کوتاه‌مدت مسئولین به حل مشکلات	آینده‌نگر نیستند و حال را در نظر دارند
۲۳	مشکلات اقتصادی فراوان جامعه	مشکلات اقتصادی دولت و مردم و تحریم‌ها مانع مشارکت است
۲۴	تمرکز روی مسائل آبی و زودبازده	عجله دارند تا نتیجه کار را ببینند
۲۵	پخش تلویزیونی رویدادهای ورزشی	فعالیت‌های ورزش از رسانه پخش شود

۲۶	توجه دادن حامیان مالی به جمعیت زیاد	جمعیت زیاد مخاطبین ورزش دانش آموزی را به حامیان بشناسانیم
۲۷	عدم پایبندی به تفاهم‌نامه‌ها	یک تفاهم‌نامه‌ای نوشته می‌شود ولی پایبندی وجود ندارد
۲۸	نبود نگاه ملی به مسائل ورزش کشور	هر سازمانی خودش را می‌بیند و کل ورزش را نادیده می‌گیرد
۲۹	نگاه رقابتی سایر دستگاه‌ها به ورزش مدارس	دستگاه‌های دیگر ما را مکمل خودشان نمی‌بینند
۳۰	مشکلات حقوقی و قانونی	استفاده از حامی و داوطلب تبعات قانونی و حقوقی دارد
۳۱	لزوم نگاه سرمایه‌ای به ورزش	تا نگاه سرمایه‌ای به ورزش نباشد از مشارکت خبری نیست
۳۲	شناساندن برند ورزش دانش آموزی به حامی	باید تلاش کنیم برند بزرگ ورزش دانش آموزی را به حامیان بشناسانیم

کدهای باز اولیه مصاحبه ۵

ردیف	کد	متن مصاحبه
۱	رغبت و پیگیری نهادهای دولتی به مشارکت	برخی نهادهای دولتی برای هم کاری و مشارکت ابراز علاقه کردند
۲	ویژگی‌های فردی عامل پیش برنده	برخی افراد فرای وظیفه قانونی خودشان همکاری و مشارکت می‌کنند
۳	ایجاد دغدغه استفاده از داوطلبین ورزش	استفاده از داوطلبین دغدغه مسئولین نیست
۴	افزایش سرعت انجام امور	همکاری بین سازمانی باعث افزایش سرعت می‌شود
۵	تبدیل ورزش مدارس به دغدغه مسئول	این دغدغه نسبت به ورزش دانش آموزی را باید ایجاد کرد
۶	جلوگیری از دوباره کاری و هدر رفت سرمایه	همکاری اداره ورزش و آموزشگاه‌ها مانع هدر دادن سرمایه و دوباره کاری است
۷	هم‌افزایی و کاهش هزینه‌ها	باعث هم‌افزایی و کاهش هزینه‌ها می‌شود
۸	موفقیت در ورزش قهرمانی	موفقیت‌ها و کسب نتیجه بهتر شکل می‌گیرد
۹	ارتقای کیفیت ورزش	کیفیت ورزش مدارس و شهرستان بهبود پیدا می‌کند
۱۰	ایجاد شورونشاط در جامعه	شورونشاط در جامعه زیاد می‌شود
۱۱	افزایش بهره‌وری	بهره‌وری افراد درگیر چه به‌عنوان تماشاگر و چه بازیکن افزایش می‌یابد
۱۲	افزایش تعاملات اجتماعی	هم مشارکت و هم ورزش باعث تعامل با افراد مختلف می‌شود
۱۳	افزایش سلامت عمومی جامعه	ورزش در سنین پایین سلامت جامعه را تضمین می‌کند
۱۴	افزایش توانمندی‌ها	توانمندی‌های دو طرف مشارکت با تعامل افزایش می‌یابد
۱۵	حمایت سیاست‌گذاران و قانون‌گذاران	حمایت سیاست‌گذاران و قانون‌گذاران نباشد امیدی به تحقق مشارکت نیست
۱۶	تعریف و تفهیم مشارکت در سطح کلان	باید مشارکت در سطح کلان تفهیم شود
۱۷	حل‌وفصل کردن مسائل قانونی مشارکت	مسائل قانونی مانع بزرگی بر سر راه مشارکت است
۱۸	تأمین بودجه تفاهم‌نامه‌ها	مشارکت بین سازمانی وقتی محقق می‌شود که بودجه تفاهم تأمین شود
۱۹	امکان استفاده از ظرفیت داوطلبین	در رویدادها همانند سایر کشورها از نیروهای داوطلب استفاده کنیم
۲۰	درگیر کردن خیرین در ورزش دانش آموزی	خیرین را جهت تماشای المپیاد ورزشی مدارس دعوت کنیم
۲۱	پیش‌بینی جایگاه داوطلبین در سازمان	ساختار داوطلبین در وزارت دیده شود
۲۲	فرهنگ‌سازی از طریق تولید برنامه	باید برنامه‌هایی در رسانه و فضای مجازی تولید کنیم

۲۳	ایجاد نیاز، آگاه‌سازی و ترغیب	باید با آگاه‌سازی و بیان نیازها به جامعه مردم را به مشارکت ترغیب کنیم
۲۴	شفاف‌سازی نحوه هزینه کرد کمک‌ها	باید مردم را در جریان نحوه هزینه کردن کمک‌های خیرخواهانه قرار دهیم
۲۵	تبیین اثربخشی ورزش در توسعه جامعه	نقش ورزش و آموزش و پرورش در توسعه را باید به جامعه گوشزد کرد
۲۶	رایزنی معاونت تربیت‌بدنی برای جذب حامی	معاونت تربیت‌بدنی وزارت باید با شرکت‌های بزرگ خصوصی رایزنی کند
۲۷	اصلاح ساختار فدراسیون دانش‌آموزی	ساختار فدراسیون دانش‌آموزی باید مستقل از معاونت باشد
۲۸	ادغام تیم‌های دانش‌آموزی و آزاد	تمرین‌های تیم دانش‌آموزی و هیئت با همدیگر برگزار شود
۲۹	هماهنگی و همکاری هیئت‌ها و انجمن‌ها	هیئت‌ها و انجمن‌ها می‌توانند مسابقات مشترک برگزار کنند
۳۰	همکاری و هماهنگی در سطوح پایین	مسئولین محلی و شهرستانی مشارکت و تفاهم‌نامه‌ها را پیگیر باشند
۳۱	انتخاب متولی واحد برای ورزش پایه	در سنین دانش‌آموزی همه امکانات در اختیار مدارس قرار گیرد
۳۲	مشارکت سازمان‌ها ذینفع در استعدادیابی	فدراسیون و ادارات ورزش و آموزش و پرورش در استعدادیابی مشارکت کنند
۳۳	اجباری کردن واحد درسی کارورزی	دانشجویان تربیت‌بدنی در دانشگاه واحد تدریس در مدارس را پاس کنند
۳۴	تعیین سازوکارهای قانونی مشارکت	سازوکارهای ریز و دقیق مشارکت باید تعیین شود
۳۵	حمایت قانونی از مشارکت‌کنندگان	حمایت از مشارکت‌کننده باعث رغبت و تمایل دوباره به مشارکت می‌شود
۳۶	اثبات بازدهی پایین فضاهای ورزشی سایر ادارات در نوبت صبح	اماکن ورزشی سایر ادارات در نوبت صبح مشتری ندارند و بهتر است در اختیار مدارس قرار بگیرد
۳۷	برگزاری گفتمان‌های بین سازمانی	مسئولین ورزش با سازمان‌های ذینفع گفتمان‌هایی برگزار کند
۳۸	الزام بخش خصوصی به واگذاری اماکن	بخش خصوصی مجاب شود اماکن ورزشی را در اختیار مدارس قرار دهد
۳۹	حضور دانش‌آموزان در اماکن ورزشی	بخش خصوصی می‌تواند از فرصت تبلیغاتی حضور دانش‌آموزان در اماکن خود استفاده کند
۴۰	تغییر نگرش مسئولین با المپیاد ورزشی	مسئولین با حضور در المپیاد ورزش مدرسه اهمیت ورزش را درک می‌کنند
۴۱	ساخت سالن برای مدارس بالای ۲۰۰۰ نفر	ساخت سالن ورزشی اختصاصی برای مدارس زیر ۲۰۰۰ نفر توجیه ندارد
۴۲	هشدار و به صدا درآوردن خطر بی‌حرکی	بی‌حرکی و آپارتمان‌نشینی آسیب‌های اجتماعی فراوانی به همراه دارد
۴۳	آموزش فرهنگ مشارکت به مدیران	مدیران باید با مفاهیم و اهمیت مشارکت آشنا باشند
۴۴	تبیین فواید همکاری بین سازمانی به مدیران	فواید مشارکت، کمبود امکانات و ضرورت ورزش به سازمان‌ها بیان شود
۴۵	ایجاد دفتر مشترک	دفتر و کارگروه مشترک بین دو سازمان مشارکت‌کننده تشکیل شود
۴۶	عملی نشدن تفاهم‌نامه‌های بین سازمانی	تفاهم‌نامه‌ها فقط روی کاغذ
۴۷	ضعف مشارکت در سازمان اداری کشور	در امور فردی مشارکت است ولی در امور سازمانی این فرهنگ وجود ندارد
۴۸	چندگانگی سازمان‌های درگیر در ورزش	سازمان‌های زیادی در حوزه ورزش فعالیت می‌کنند ولی هماهنگ نیستند
۴۹	نبود قوانین تسهیل‌کننده و حمایتی	قوانین حمایتی و تسهیل‌کننده‌ای برای مشارکت‌کنندگان وجود ندارد
۵۰	وجود مسائل مالی و اقتصادی مانع مشارکت	مشکلات اقتصادی و تحریم‌ها مانع تحقق مشارکت است
۵۱	مشمول زمان شدن تفاهم‌نامه‌ها	تفاهم‌نامه‌ها پس از مدتی به دست فراموشی سپرده می‌شود
۵۲	عدم اختصاص بودجه برای طرح مشارکتی	سازمان‌ها نمی‌توانند از بودجه خودشان برای طرح مشارکتی هزینه کنند
۵۳	تجسس نهادهای امنیتی مانع مشارکت	ورود به حریم خصوصی افراد مشارکت‌کننده یک مانع بزرگ است
۵۴	فرایند طولانی توافق با بخش خصوصی	واگذاری امور به بخش خصوصی طولانی و زمان‌بر است
۵۵	نادیده گرفتن منافع گروه‌های خدمت‌رسان	خیلی وقت‌ها منافع خیرین و داوطلبین نادیده گرفته می‌شود
۵۶	عدم اطلاع و آگاهی از نحوه خدمت‌رسانی	مردم از نحوه خدمت‌رسانی به ورزش مدارس آگاهی ندارند

۵۷	عدم احساس نیاز به مشارکت در سیاست‌گذار	دولت و مجلس از ضرورت مشارکت در ورزش دانش‌آموزی اطلاع ندارند
۵۸	محدود بودن مشارکت‌ها به امور مذهبی	مشارکت مردم محدود به امور مذهبی و مساجد است
۵۹	مکلف دانستن دولت به آموزش رایگان	دولتی بودن مدارس و قانون آموزش رایگان مانع مشارکت است
۶۰	اولویت نداشتن ورزش در جامعه	ورزش از امور ضروری و موردنیاز جامعه نیست
۶۱	انتظار از مدارس بدون توجه به نیازهایش	همه از آموزش و پرورش انتظار کمک دارند ولی حاضر به کمک نیستند
۶۲	اولویت رسانه به ورزش رقابتی و هیجان‌انگیز	ورزش مدارس به دلیل نداشتن هیجان موردعلاقه رسانه نیست
۶۳	عدم تمایل رسانه به برنامه‌های طولانی	رسانه به کارهای طولانی برای فرهنگ‌سازی علاقه ندارد
۶۴	اولویت مسائل اقتصادی، معیشتی و درمانی	با توجه به وضعیت مردم مسائل معیشتی و درمانی برای دولت مهم‌تر است
۶۵	عدم وجود تفکر ملی و کلان در سازمان‌ها	سازمان‌ها نسبت به مسائل و منافع ملی حساس نیستند
۶۶	تبعیض در اختصاص منابع	میزان بودجه ورزش قهرمانی با ورزش تربیتی قابل‌مقایسه نیست
۶۷	وجود حساسیت در مورد ورود به مدارس	به دلیل تعامل با بچه‌ها حساسیت زیادی نسبت به ورود افراد وجود دارد
۶۸	نبود تفکر مثبت نسبت به ورزش در جامعه	جامعه نسبت به ورزش دید مثبتی ندارد
۶۹	نبود نگاه بلندمدت به ورزش دانش‌آموزی	آینده‌نگری در مورد ورزش و فواید آن وجود ندارد
۷۰	ضعف فرهنگ مشارکت	فرهنگ همکاری و مشارکت در جامعه و سازمان‌های دولتی ضعیف است
۷۱	واگذاری فضاهای ورزشی ادارات ورزش به بخش خصوصی طبق ماده ۸۸ مانع مشارکت	ادارات ورزش طبق قانون مجبورند اماکن ورزشی خود را به مزایده بگذارند
۷۲	نگاه درآمدزایی سازمان‌ها به امکانات	ادارات به دنبال کسب درآمد از امکانات خود هستند
۷۳	جزیره‌ای عمل کردن سازمان‌ها	نه‌تنها سازمان‌ها که حتی برخی بخش‌های درون سازمان مشارکت ندارند
۷۴	ورزش پایه ابزار تأمین سلامت جامعه	اگر در کودکی ورزش نهادینه شود در بزرگسالی جامعه‌ای سالم داریم
۷۵	ناتوانی در پیشبرد اهداف ورزشی به‌تنهایی	به دلیل گستردگی کار آموزش و پرورش به‌تنهایی نمی‌توان به اهداف رسید
۷۶	اتحاد و همدلی	موفقیت در ورزش همگانی و قهرمانی نیاز به همدلی، اتحاد و انسجام دارد
۷۷	استفاده از ظرفیت قانونی داوطلبین	از داوطلبین در اوقات فراغت و کنون‌ها استفاده کنیم
۷۸	حل مشکلات حقوقی داوطلبین از بالا	برای حل مشکلات حقوقی نیاز به ورود دستگاه‌های بالادستی است
۷۹	تبیین ضرورت مشارکت در ورزش مدارس	کمبود امکانات و لزوم مشارکت برای خیرین و مسئولین بیان شود
۸۰	اولویت اول فراهم نمودن فضا و تجهیزات	مهم‌ترین خواسته ورزش دانش‌آموزی فضا و امکانات ورزشی است
۸۱	اعلام نیازها و روش‌های کمک و مشارکت	مردم از نیازها و روش‌های کمک به ورزش دانش‌آموزی بی‌اطلاع‌اند
۸۲	احداث فضاهای ورزشی سایر سازمان‌ها در جوار مدارس با حفظ مالکیت	سازمان‌های دولتی و خصوصی اماکن خود را در جوار مدارس احداث کنند البته با حفظ مالکیت خودشان
۸۳	استفاده از ظرفیت ورزشی وزارت کشور	از امکانات استانداری‌ها و فرمانداری‌ها به دستور وزیر کشور استفاده شود
۸۴	نگاه سرمایه‌ای به ورزش دانش‌آموزی	اگر به ورزش پایه نگاه سرمایه‌گذاری داشته باشیم مشارکت اتفاق می‌افتد
۸۵	حمایت از بخش خصوصی مشارکت‌کننده	اگر از بخش خصوصی حمایت شود شرکت‌های بیشتری مشارکت می‌کنند
۸۶	تبیین مشکلات و کاستی‌ها برای مسئولین	مشکلات و کمبود امکانات را برای مسئولین بیان کنیم

کدهای باز اولیه مصاحبه ۶

ردیف	کد	متن مصاحبه
۱	محدود بودن مشارکت در ورزش مدارس	مشارکت محدود به کمک مالی است
۲	جذب مشارکت مردمی و خیرین	باید تلاش کنیم که کمک‌های خیرین را جذب کنیم

۳	لزوم وجود رویکرد حاکمیتی در مشارکت سازمان‌های دولتی	مشکل اصلی در مشارکت‌های بین سازمان‌های دولتی هست که نیاز به دستور بالاسری دارد
۴	عدم استقبال بخش خصوصی از مشارکت	بخش خصوصی تمایلی به مشارکت در ورزش دانش‌آموزی ندارد
۵	وجود محدودیت‌ها و موانع قانونی	برای داوطلبین و حامیان مالی مشکلات حقوقی و قانونی وجود دارد
۶	استفاده از تجربیات استان‌های پیشرو	برخی استان‌ها مثل خراسان در جذب خیرین موفق‌اند
۷	تقدیر ویژه از خیرین ورزش یار در همایش	هرسال همایشی برای تجلیل از خیرین برگزار کنم
۸	اختصاص وقت خالی سالن دولتی به مدارس	سالن‌های دولتی در نوبت صبح که خالی هستند در اختیار مدارس باشد
۹	نبود نگاه حاکمیتی بالاسری	مشارکت‌ها به دلیل نبود نگاه حاکمیتی و بالاسری مسکوت می‌ماند
۱۰	عملی نشدن تفاهم‌نامه‌های بین سازمانی	تفاهم‌نامه‌ها عملی نمی‌شود و در حد کاغذ باقی می‌ماند
۱۱	تعامل دوطرفه بین با سازمان‌های دیگر	تعاملات باید دوسویه باشد
۱۲	تسهیل شدن فرایند استعدادیابی	همکاری بین سازمان‌های ذینفع باعث تسهیل فرایند استعدادیابی می‌شود
۱۳	فراهم کردن فرصت مشارکت حامیان مالی	باید شرایط برای حامیان مالی فراهم شود
۱۴	تهیه بروشورهایی جهت افزایش آگاهی	بروشورهایی برای اطلاع‌رسانی بین خیرین و اولیا توزیع شود
۱۵	عدم جذابیت رویداد دانش‌آموزی برای حامی	مسابقات دانش‌آموزی برای حامیان مالی جذابیت ندارد
۱۶	توجه به بعد اجتماعی ورزش دانش‌آموزی	در صورت توجه به فواید اجتماعی ورزش، خیرین مشارکت می‌کنند
۱۷	عدم وجود تجربه موفق حمایت مالی	به بحث حامی مالی ورود نشده و تجربه‌ای در این زمینه نداریم
۱۸	اطمینان دادن به حامیان مالی از انتقال پیامشان به جامعه مخاطبین	باید به حامیان مالی از انتقال پیامشان به جامعه مخاطبین اعم از دانش-آموزان و خانواده آن‌ها اطمینان بدهیم
۱۹	ارتباطات درون و برون سازمانی	ارتباطات قوی در داخل و بیرون سازمان باید برقرار شود
۲۰	تهیه بانک اطلاعاتی از خیرین ورزش یار	خیرین را پس از کمک‌ها نکنیم و یک بانک اطلاعاتی از آن‌ها تهیه کنیم
۲۱	برگزاری جلسه با خیرین جهت انگیزش	جلساتی با خیرین جهت ایجاد انگیزه با آن‌ها برگزار کنیم
۲۲	ارسال پیام کوتاه جهت قدردانی از خیرین	پیام کوتاه برای تبریک تولد و مناسبت‌های مختلف به خیرین ارسال شود
۲۳	جذب کمک‌های کوچک و فراگیر	از کمک‌های کوچک و فراگیران خیرین خرد فراموش نکنیم
۲۴	تغییر نگرش اولیا با آموزش‌های مؤثر	آموزش به اولیا درباره مشارکت و ضرورت ورزش صورت پذیرد
۲۵	استفاده از ظرفیت داوطلبین	از ظرفیت داوطلبی دانش‌آموزان و اولیا استفاده شود
۲۶	ایجاد بانک اطلاعاتی از داوطلبین	داوطلبین را پس از رویداد‌ها نکنیم و بانک اطلاعاتی از آن‌ها تهیه کنیم
۲۷	شناسایی راهکار حفظ و نگهداری داوطلبین	حفظ و نگهداری داوطلبین از جذب آن‌ها مهم‌تر است
۲۸	آموزش داوطلبین	آموزش مستمر به داوطلبین ورزش موردنیاز است
۲۹	کسب مهارت‌های اجتماعی	داوطلبین با مشارکت در ورزش، مهارت‌های اجتماعی را کسب می‌کنند
۳۰	رشد فضا و تجهیزات پیامد مشارکت	در صورت همکاری سازمان‌ها در واگذاری امکانات، فضاها افزایش می‌یابد
۳۱	مشکل فضای ایمن در ۶۰ درصد مدارس	در بیش از ۶۰ درصد مدارس مشکل فضای ایمن و استاندارد داریم
۳۲	توسعه سلامت حرکتی دانش‌آموزان	در اثر مشارکت و توسعه ورزش سلامت حرکتی جامعه افزایش می‌یابد
۳۳	کاهش هزینه‌ها با تضمین سلامت جامعه	جامعه سالم هزینه‌های درمانی را کاهش می‌دهد
۳۴	استفاده از ظرفیت‌های سایر وزارتخانه‌ها	وزارتخانه‌های دیگر امکاناتی دارند که می‌توانند در اختیار ما قرار دهند

۳۵	ایجاد کمیته بازاریابی در رویدادها	برای جذب حامی باید کمیته بازاریابی در رویدادهای ورزشی تشکیل شود
۳۶	شناسایی ظرفیت ورزش مدارس به مخاطب	باید ظرفیت ورزش دانش آموزی به مخاطبین شناسانده شود
۳۷	پیگیری مستمر جهت جذب مشارکت	نیاز به پیگیری مستمر مسئولین دارد
۳۸	گسترده‌گی و پیچیدگی چارت وزارت	چارت آموزش و پرورش گسترده و پیچیده است
۳۹	وجود برخی بروکرسی‌های وقت‌گیر	بروکراسی و کاغذبازی زیاد وقت مشارکت‌کنندگان را هدر می‌دهد
۴۰	تعیین مدیریت واحد برای اماکن ورزشی	مدیریت واحد در اماکن ورزشی مشارکت را تسهیل می‌کند
۴۱	تغییر فرهنگ خیرین با کمک روحانیون، افراد معتمد و سرشناس	از روحانیون و معتمدین محلی و همچنین افراد سرشناس هنری و ورزشی جهت فرهنگ‌سازی و مشارکت در ورزش استفاده کنیم
۴۲	فرهنگ‌سازی از طریق رسانه	رسانه نقش تعیین‌کننده در فرهنگ‌سازی دارد
۴۳	همراهی آموزش با دستور حاکمیتی برای فرهنگ‌سازی	برای ایجاد فرهنگ علاوه بر آموزش باید الزام قانونی همراه شود زیرا خیلی فرهنگ‌ها باید با جریمه و اجبار همراه باشد
۴۴	استفاده از ظرفیت فضای مجازی	فضای مجازی ظرفیت زیادی برای فرهنگ‌سازی دارد

کدهای باز اولیه مصاحبه ۷

ردیف	کد	متن مصاحبه
۱	اجرائی نشدن تفاهم‌نامه‌های بین‌سازمانی	تفاهم‌نامه‌هایی منعقد می‌شود ولی در حد شعار
۲	برانگیختن عاطفه مردم	برای مشارکت عاطفه مردم را نسبت به آموزش و پرورش تحریک کنیم
۳	گرفتن پخش تلویزیونی مسابقات	می‌توان به خاطر جایگاه آموزش و پرورش پخش تلویزیونی گرفت
۴	جذب حامی مالی در صورت پخش تلویزیونی	در صورت پخش تلویزیونی حامیان مالی متقاضی عقد قرارداد می‌شوند
۵	تغییر نگرش و مقبولیت ورزش دانش‌آموزی	باید نگرش جامعه رو نسبت به ورزش دانش‌آموزی مثبت کنیم
۶	ایجاد موج روانی و القای اهمیت ورزش	باید موج روانی ایجاد کنیم و اهمیت ورزش را برای همه روشن کنیم
۷	دریافت میزبانی مسابقات آسیایی و جهانی	میزبانی مسابقات جهانی به گرفتن پخش تلویزیونی و حامی مالی می‌- انجامد
۸	استفاده از داوطلب مربیگری و داوری	افراد هیستند که داوطلب مربیگری و داوری هستند
۹	کاهش هزینه‌ها با استفاده از داوطلبین	داوطلبین در تمام دنیا باعث کاهش هزینه‌ها می‌شوند
۱۰	یادگیری و کسب تجربه	مشارکت داوطلبین باعث یادگیری و کسب تجربه است
۱۱	حساسیت زیاد آموزش و پرورش	ورود داوطلبین و حامی مالی به دلیل حساسیت زیاد مشکل است
۱۲	تدوین و تصویب قانون به‌کارگیری داوطلبین	نحوه به‌کارگیری داوطلبین در قانون دیده شود
۱۳	نگاه دوراندیش و سرمایه‌ای خیرین به ورزش	اگر ورزش به‌عنوان سرمایه دیده شود خیرین زیادی ورود پیدا می‌کنند
۱۴	حاکمیت فکر و نگاه مذهبی خیرین	خیرین ترجیح می‌دهند که در امور مذهبی مشارکت کنند
۱۵	بیان اهمیت ورزش در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی در رسانه	رسانه اهمیت ورزش را در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی به جامعه گوشزد کند
۱۶	تغییر تفکر خیرین با فرهنگ‌سازی رسانه	برای فرهنگ‌سازی به رسانه نیاز مبرم هست
۱۷	ساخت سالن و اماکن ورزشی در جوار مدارس	سازمان‌ها اماکن خود را با حفظ مالکیت در جوار مدارس بسازند
۱۸	انتشار و بولدکردن فعالیت‌های مدارس	مسابقات و رویدادهای ورزش دانش‌آموزی رسانه‌ای شود
۱۹	انتشار و بولدکردن کمک خیرین	کمک خیرین و هنرمندان و ورزشکاران مشهور به مدارس رسانه‌ای شود
۲۰	ساماندهی خیرین ورزش یار	خیرین ورزش یار سازمان‌دهی شوند
۲۱	برگزاری همایش تجلیل از خیرین ورزش یار	همایش‌هایی جهت تجلیل از خیرین برپا کنیم
۲۲	ارائه گزارش و شفاف‌سازی هزینه کردها	شفاف‌سازی هزینه‌ها باعث اعتماد مشارکت‌کنندگان می‌شود
۲۳	ترغیب مردم به کمک‌های کوچک ولی گسترده از طریق پیام کوتاه	می‌توان با ارسال پیامک و استفاده از سامانه پیامکی کمک‌های کوچک مردم را در سطح کشور جمع‌آوری کرد
۲۴	ایجاد کمپین‌ها و هشتهای رسانه‌ای	هشتهای رسانه‌ای مشارکت در ورزش دانش‌آموزی ایجاد کنیم
۲۵	دادن شخصیت مستقل به خیرین ورزش یار	برای خیرین ورزشی شخصیت و هویت مستقل قائل شویم
۲۶	توانمندی ورزش کشور	با مشارکت همگانی ورزش کشور توانمند خواهد شد
۲۷	فعالیت در فضاهای ورزشی استاندارد	زمینه فعالیت در زمین ایمن و استاندارد برای دانش‌آموزان فراهم می‌شود
۲۸	انجام برنامه‌ریزی و فعالیت‌های باکیفیت‌تر	برنامه‌ریزی راحت‌تر انجام‌شده و کیفیت فعالیت‌ها بهبود می‌یابد

۲۹	موازی کاری در ورزش بلای جان ورزش	موازی کاری در ورزش بلای جان ورزش است
۳۰	ناهماهنگی سازمان‌های مختلف و نادیده گرفتن نقش آموزش و پرورش در ورزش پایه	هنگام اعزام تیم نونهالان به مسابقات جهانی که همه دانش‌آموزان ما هستند هیچ هماهنگی با ما نمی‌شود
۳۱	هماهنگ کردن تقویم ورزشی فدراسیون دانش‌آموزی با فدراسیون‌های مالی هماهنگ باشند تا دوباره کاری و موازی کاری نشود	فدراسیون دانش‌آموزی با فدراسیون‌های مالی هماهنگ باشند تا دوباره کاری و موازی کاری نشود
۳۲	سهم خواهی وزارتخانه‌ها عامل ایجاد کار موازی و هزر دادن منابع	وزارت ورزش، بسیج و آموزش و پرورش هر کدام جداگانه مسابقات برگزار می‌کنند و منابع را از بین می‌برند
۳۳	درگیر کردن خانواده‌ها و دانش‌آموزان	خانواده‌ها و دانش‌آموزان را در المپیاد ورزشی درون مدرسه‌ای درگیر کنیم
۳۴	تدوین طرح جامع جذب داوطلب	طرح جامع داوطلبین ورزش را در همه سازمان‌ها تصویب کنیم
۳۵	فراهم کردن زمینه ورود حامیان مالی	زمینه حضور حامیان را با گرفتن پخش تلویزیونی و رفع موانع فراهم کنیم
۳۶	افزایش تحرک و پویایی پیامد مشارکت	با ورزش تحرک و پویایی در مدارس و جامعه افزایش می‌یابد
۳۷	توجه رسانه‌ها به ورزش دانش‌آموزی هم‌پایه بازی استقلال و پرسپولیس	ورزش دانش‌آموزی را در کنار استقلال و پرسپولیس قرار بدهیم و مردمی که این بازی را می‌بینند ورزش مدارس را نیز ببینند
۳۸	ایجاد نکات هیجانی، رقابت و کوری خوانی	نکات هیجانی، رقابت و کوری خوانی را در ورزش مدارس ایجاد کنیم
۳۹	نشر اخبار در سایت‌ها و فضای مجازی	اخبار ورزش دانش‌آموزی را در بستر اینترنت و فضای مجازی نشر دهیم
۴۰	برگزاری نشست‌های خبری و حضور مسئولین در شبکه‌های پربازدید	نشست‌های خبری در شبکه‌های پربیننده برگزار کنیم و مسئولین ورزش دانش‌آموزی ضمن بیان نیازها، ضرورت مشارکت را بیان کنند
۴۱	پوشش فعالیت‌های ورزش دانش‌آموزی در بسترهای اینترنت، فضای مجازی و رسانه	فعالیت‌ها و مسابقات ورزش دانش‌آموزی را در بستر اینترنت، فضای مجازی و رسانه نشر دهیم
۴۲	استفاده از روش‌های کم‌هزینه و تأثیرگذار	از روش‌های کم‌هزینه و تأثیرگذار رسانه و افراد سرشناس استفاده کنیم
۴۳	هشتک ورزش دانش‌آموزی رو باور کنیم	هشتک ورزش دانش‌آموزی را باور کنیم
۴۴	ایجاد حساسیت در سازمان‌های موازی کار	در سازمان‌های موازی کار حساسیت ایجاد کنیم
۴۵	ساخت کلیپ‌های تأثیرگذار	کلیپ‌هایی با حضور افراد سرشناس جهت بیان کمبودها و نیازها بسازیم
۴۶	فرهنگ‌سازی با استفاده از شخصیت‌ها	از ظرفیت شخصیت‌های مشهور و معتمد در ترغیب مشارکت استفاده کنیم
۴۷	برگزاری لیگ و مسابقات ورزشی کشوری	لیگ دانش‌آموزی برگزار کنیم
۴۸	موفقیت در استعدادیابی و هدایت استعدادها	با همکاری اداره ورزش و آموزش و پرورش در استعدادیابی موفق‌ترین
۴۹	پرداختن به ورزش دانش‌آموزی در رساله	در رساله‌های دکتری به ورزش دانش‌آموزی بپردازیم

کدهای باز اولیه مصاحبه ۸

ردیف	کد	متن مصاحبه
۱	تعامل فدراسیون دانش‌آموزی با فدراسیون‌ها	فدراسیون دانش‌آموزی با فدراسیون‌های ملی تبادل امکانات داشته باشند
۲	هم‌افزایی در حوزه فعالیت‌های مدارس	مشارکت باعث هم‌افزایی در فعالیت‌های ورزشی مدارس می‌شود
۳	افزایش سطح فرهنگ ورزش در جامعه	فرهنگ ورزش همگانی افزایش می‌یابد
۴	موفقیت در ورزش کشور	با مشارکت و همکاری شاهد موفقیت در ورزش کشور هستیم
۵	صرفه‌جویی در منابع	از هدر رفت منابع جلوگیری می‌شود
۶	کاهش و یا حذف موازی کاری	دوباره کاری و موازی کاری حذف می‌شود
۷	استفاده از امکانات و ظرفیت داخل و بیرون	در صورت تجمع امکانات داخل و بیرون سازمان مشکل تجهیزاتی نداریم
۸	ایجاد فرایند سیستمی و قانونی مشارکت	مشارکت باید فرایند مدار، سیستمی و قانونی باشد

۹	قرار دادن ورزش مدارس در قاعده هرم	باید ورزش دانش‌آموزی در قاعده هرم ورزش کشور باشد
۱۰	تشکیل اتاق‌های فکر تدوین برنامه مشارکت	در اتاق‌های فکر باید برنامه مشارکت را طرح‌ریزی کنیم
۱۱	تعیین چهارچوب، دستورالعمل و محتوی استفاده از مشارکت	برای مشارکت، حامیان، خیرین و داوطلبین چهارچوب مدون تهیه کنیم و نحوه مشارکت را بیان کنیم
۱۲	افزایش تدریجی سهم حامیان در مسابقات	به تدریج سهم حامیان مالی را در مسابقات دانش‌آموزی افزایش دهیم
۱۳	افزایش تدریجی سهم داوطلبین در مسابقات	به تدریج سهم داوطلبین را در مسابقات دانش‌آموزی افزایش دهیم
۱۴	استفاده از ظرفیت‌های قانونی داوطلبین	از ظرفیت‌های قانونی داوطلبین در اوقات فراغت و کانون‌ها استفاده کنیم
۱۵	تربیت مدیران آشنا به مفاهیم مشارکت	در سطح کلان مدیران آشنا به مفاهیم مشارکت تربیت کنیم
۱۶	تربیت مدیر در دانشگاه فرهنگیان	در دانشگاه فرهنگیان برای مدارس مدیر تربیت کنیم
۱۷	آموزش خیرین به خیرین	خیرین ورزش یار، خیرین دیگر را به مشارکت در ورزش ترغیب کنند
۱۸	استفاده از بخشودگی‌های مالیاتی	معافیت‌های مالیاتی برای مشارکت‌کنندگان در نظر بگیریم
۱۹	ساخت فضاهای ورزشی در دسترس مدارس	فضاهای ورزشی در نزدیکی مدارس احداث شود
۲۰	نذر آموزش رایگان توسط مربیان	برخی مربیان سرشناس برای مناطق محروم آموزش رایگان نذر می‌کنند
۲۱	ایجاد سامانه مشارکت	سامانه مشارکت‌های مردمی را با دیدن همه نیازها طراحی کنیم
۲۲	دغدغه‌مند کردن والدین نسبت به ورزش	والدین باید دغدغه ورزش فرزندان خود را داشته باشند
۲۳	آموزش دانش‌آموزان به‌عنوان سفیر ورزش	دانش‌آموزان سفیر ورزش باشند همانند همیاران پلیس
۲۴	فرهنگ‌سازی به‌صورت موازی و هم‌زمان از طریق آموزش و ضابطه‌های الزام‌آور	کشورهای صاحب فرهنگ جهت نهادینه کردن فرهنگ علاوه بر آموزش فرهنگ جریحه‌های سنگین برای متخلفان در نظر گرفتند
۲۵	تفاهم‌نامه راهکاری مقطعی و تسکین‌دهنده	تفاهم‌نامه بین سازمانی موقتی است
۲۶	تدوین برنامه و قانون‌گذاری در سطح کلان	نهادهای بالاسری باید برنامه مشارکت را تدوین کنند و قانون وضع کنند
۲۷	طراحی برنامه جامع ورزش	برنامه جامع ورزش با دیدن همه دستگاه‌های مرتبط طراحی شود
۲۸	ارتباط مثبت؛ سازنده و سلسله وار	مسئولین ورزش دانش‌آموزی با سازمان‌های دیگر ارتباط سازنده برقرار کنند
۲۹	فرایند مدار و قانونمند کردن تفاهم‌نامه‌ها	تفاهم‌نامه‌ها عملی نمی‌شوند چون ضابطه‌مند و فرایند مدار نیستند
۳۰	حاکم شدن مدیریت واحد بر ورزش کشور	ورزش کشور نیاز به مدیریت واحد دارد
۳۱	استعدادیابی و پرورش مدیر	مشارکت داوطلبین باعث استعدادیابی و تربیت مدیر می‌شود
۳۲	آموزش مسئولیت‌پذیری	داوطلبین مسئولیت‌پذیر می‌شوند
۳۳	تفکر جزیره‌ای حاکم بر ورزش کشور	تفکرات جزیره‌ای و سلیقه‌ای بر ورزش کشور حاکم است
۳۴	خلأ قانونی در مشارکت بخش خصوصی	بخش خصوصی جهت مشارکت با خلأ قانونی مواجه است
۳۵	موانع ذهنی مهم‌ترین مانع جذب مشارکت	خیلی از موانع مشارکت ساخته ذهن خود ماست
۳۶	تناقض بین مشارکت و حساسیت مدارس	حساسیت‌های زیاد نسبت به تعلیم و تربیت با مشارکت سازگار نیست
۳۷	عدم آشنایی با چالش‌های داوطلبین	به دلیل عدم استفاده از داوطلبین با چالش‌های آن آشنا نیستیم
۳۸	وابستگی به پول نفت و منابع دولتی	وابستگی به پول نفت و منابع دولتی باعث شده به مشارکت فکر نکنیم
۳۹	عدم توجه به برند ورزش دانش‌آموزی	برند دانش‌آموزی به مخاطبین خوب معرفی نشده است
۴۰	تغییرات سریع افراد در رأس وزارتخانه‌ها	تا تفاهم‌نامه بخواهد عملی شود مدیر یا وزیر تغییر کرده است
۴۱	لزوم وجود نگاه جامع به ورزش دانش‌آموزی	باید همه دستگاه‌ها به ورزش دانش‌آموزی به‌عنوان یک ضرورت بنگرند
۴۲	هماهنگی قوای سه‌گانه	باید هر سه قوه دست‌به‌دست هم دهند تا مشارکت فراگیر شود
۴۳	تقسیم کار ملی در حوزه ورزش مدارس	کارها در حوزه ورزش دانش‌آموزی باید تقسیم شود
۴۴	استفاده از ظرفیت بخش خصوصی	از ظرفیت بخش خصوصی نباید غفلت کرد

۴۵	پیگیری توسعه فرهنگی و فکری مشارکت	مبانی فکری و فرهنگی مشارکت باید تقویت شود
۴۶	اهمیت مشارکت فکری	مشارکت فکری همانند مشارکت مالی مورد نیاز است
۴۷	تصویب اساسنامه و هیئت‌امنا برای خیرین	برای خیرین ورزش یار همانند خیرین مدرسه‌ساز اساسنامه لازم داریم
۴۸	کمک خیرین فرهنگی به اصلاح فرهنگ	خیرین فرهنگی برای اصلاح عادات غلط رایج کمک‌کننده هستند
۴۹	فضاهای ورزشی پیش‌نیاز توسعه ورزش	توسعه ورزش کشور نیازمند فضاها و اماکن ورزشی ایمن و استاندارد است
۵۰	مذاکره با برندهای برتر کشور برای حمایت	مسئولین رده‌بالا با برندهای برتر کشور جهت حمایت مذاکره کنند

کدهای باز اولیه مصاحبه ۹

ردیف	کد	متن مصاحبه
۱	طراحی مدل جامع مشارکت	مدل مشارکت با دیدن همه گروه‌های ذینفع توسط دولت‌مردان تدوین شود
۲	احداث فضای ورزشی توسط خیرین	خیرین مدرسه‌ساز قادرند در مدرسی که می‌سازند سالن ورزشی بسازند
۳	بی‌اطلاعی خیرین از ضرورت وجود سالن	ولی خیرین از ضرورت وجود سالن ورزشی در مدارس بی‌اطلاع‌اند
۴	ظرفیت ورزش برای جذب جوانان به مساجد	ظرفیت ورزش برای جذب جوانان به مساجد برای خیرین بیان شود
۵	تهیه فیلم و کلیپ	فیلم‌ها و کلیپ‌ها تأثیر گزار تهیه و از رسانه پخش شود
۶	استفاده از ظرفیت برد برد حمایت مالی	از حامیان مالی با خرید از آن‌ها حمایت شود
۷	محدودیت‌های قانونی جذب حامی مالی	ورود حامیان مالی با موانع قانونی مواجه است
۸	جمعیت بالای درگیر در ورزش مدارس	جمعیت دانش‌آموزان و اولیا آن‌ها به ۴۰ میلیون نفر می‌رسد
۹	تبلیغ و ترویج برند ورزش دانش‌آموزی	باید به فکر ساخت برند ورزش دانش‌آموزی و ترویج آن باشیم
۱۰	طراحی مدل مدیریت حامیان مالی	مدل جامع و فراگیر مدیریت حامیان مالی را با رفع موانع طراحی کنیم
۱۱	انگیزه‌های مالی رسانه مانع تعامل رسانه	رسانه برای ساخت برنامه به فکر درآمد است و رایگان مشارکت نمی‌کند
۱۲	استفاده از رسانه جهت فرهنگ‌سازی	به نقش رسانه برای فرهنگ‌سازی نیاز داریم
۱۳	کاهش اشتباهات پیامد مشارکت فکری	با مشورت و مشارکت فکری از برخی اشتباهات جلوگیری کنیم
۱۴	اثربخشی پیامد مشارکت فرابخشی	با مشارکت اثربخشی افزایش می‌یابد
۱۵	افزایش آورده و ایجاد موج مثبت	مشارکت باعث افزایش آورده به مدارس شده و موج مثبت ایجاد می‌کند
۱۶	مشاهده فعالیت‌های ورزشی از نزدیک	خیرین و والدین با مشاهده فعالیت دانش‌آموزان بیشتر مشارکت می‌کنند
۱۷	استفاده از ظرفیت سایر سازمان‌ها	از ظرفیت وزارتخانه‌های دیگر استفاده کنیم
۱۸	برقراری ارتباط با سازمان‌های دیگر	با سازمان‌های دیگر ارتباطات مناسبی برقرار کنیم
۱۹	تبیین نقش ورزش در ایجاد نشاط و کاهش آسیب‌های اجتماعی	نقش ورزش در ایجاد نشاط و شادابی و همچنین در کاهش آسیب‌های اجتماعی را به خیرین و مسئولین بیان کنیم
۲۰	تأثیر کلام امام‌جمعه و روحانیون	امام‌جمعه و روحانیون تأثیر زیادی بر مردم دارد
۲۱	اختصاص اعتبار برابر با کمک خیرین	دولت به اندازه کمک خیرین در منطقه خودشان اعتبار در نظر بگیرد
۲۲	قانونمند کردن استفاده از داوطلبین	باید قوانینی برای جذب داوطلبین تعیین شود
۲۳	تغییر تفکر و نگرش نسبت به ورزش مدارس	نگرش والدین و مردم باید نسبت به ورزش مثبت شود
۲۴	برگزاری همایش سالانه خیرین ورزش یار	همایش‌های سالانه جهت تقدیر از خیرین ورزش یار برگزار شود
۲۵	واگذاری فضاهای ورزشی ادارات ورزش به بخش خصوصی	ادارات ورزش بر اساس قانون باید اماکن ورزشی خود را برای کسب درآمد به بخش خصوصی واگذار کنند
۲۶	ضرورت مشارکت با توجه به اسناد بالادستی	در سند تحول نیز بر جذب مشارکت تأکید شده است

۲۷	تعریف و تدوین راهبردهای مشارکت	استراتژی‌های مشارکت در سطح کلان تعریف شود
۲۸	تبیین اهمیت و ضرورت ورزش	باید جامعه با ضرورت ورزش و فواید آن آشنا شوند
۲۹	تخصیص درصدی از اعتبارات سازمان‌های دولتی به ورزش دانش‌آموزی	سازمان‌های دولتی ملزم شوند که بخشی از درآمد و اعتبار خود را به ورزش مدارس اختصاص دهند
۳۰	احداث اماکن ورزشی در جوار مدارس با حفظ مالکیت	سازمان‌های دولتی و خصوصی امکانات خود را در جوار مدارس قرار دهند البته با حفظ مالکیت

کدهای باز اولیه مصاحبه ۱۰

ردیف	کد	متن مصاحبه
۱	فراهم بودن زمینه فعالیت خیرین	زمینه فعالیت خیرین در دستگاه تعلیم و تربیت فراهم است
۲	القای تقدس ساخت سالن ورزشی	ساخت سالن ورزشی به اندازه کلاس و مدرسه مقدس است
۳	نسل نشسته و دارای فقر حرکتی	آپارتمان‌نشینی و کوچ‌های شلوغ نسل را نشسته و بی‌تحرک کرده است
۴	توجه زیاد به ورزش قهرمانی و حرفه‌ای	مسئولین بیش از حد به ورزش قهرمانی و حرفه‌ای توجه دارند
۵	مهم‌جور ماندن ورزش همگانی	ورزش همگانی مانند ورزش قهرمانی و حرفه‌ای پررنگ نیست
۶	بی‌رغبتی جامعه به ورزش	جامعه نسبت به ورزش خود و فرزندانشان بی‌رغبت هستند
۷	فضای ورزشی نامناسب ۸۰ در صد مدارس	فضای نامناسب ۸۰ در صد مدارس مشارکت را ضروری کرده است
۸	بیان واقعیت‌های ورزش دانش‌آموزی	واقعیت‌ها و کمبودهای ورزش دانش‌آموزی برای خیرین و مردم بیان شود
۹	پیشگیری از معضلات و آسیب اجتماعی	اهمیت ورزش در پیشگیری از معضلات و آسیب اجتماعی بیان شود
۱۰	عدم نگاه بنیادی به ورزش مدارس	نگاه زیرساختی و سرمایه‌ای به ورزش دانش‌آموزی وجود ندارد
۱۱	نگاه رقابتی وزارت ورزش به ورزش مدارس	وزارت ورزش برای کاهش اعتبار ما در مجلس تلاش می‌کند
۱۲	توجه بیش از حد به قرمز و آبی	مسئولین بیشتر توانشان در اختیار فوتبال استقلال و پرسپولیس است
۱۳	عدم توجه به تربیت نسل سالم	به تربیت نسل سالم توجه نمی‌شود
۱۴	بی‌حوصلگی در پی‌ریزی سیستمی ورزش	مسئولین در پی‌ریزی سیستمی ورزش بی‌حوصله هستند
۱۵	غرق شدن وزارت بهداشت در درمان	وزارت ورزش تمام اعتبار خود را در بخش درمان هزینه می‌کند
۱۶	فرهنگ کهن وقف ساخت مسجد و مدرسه	از دیرباز مردم در امور مذهبی، مساجد و مدارس وقف و نذر می‌کردند
۱۷	الزام دولت به ساخت سالن ورزشی	همه دولت را موظف به ساخت سالن می‌دانند لذا مشارکت نمی‌کنند
۱۸	ضرورت و اهمیت ورزش و لذت ورزش	اهمیت ورزش و لذت حاصل از آن باید برای همه بیان شود
۱۹	ایجاد حساسیت در والدین نسبت به سلامت	باید در والدین نسبت به سلامت فرزندانشان حساسیت ایجاد کنیم که حداقل همان‌طور که نگران درس هستند نگران سلامت آن‌ها باشند
۲۰	محدود نکردن مشارکت به مشارکت مالی	مشارکت که فقط مالی و ساخت‌وساز نیست
۲۱	برگزاری جلسه و نشست با خیرین	با خیرین نشست و جلساتی داشته باشیم و آن‌ها را به مشارکت ترغیب کنیم
۲۲	سازمان‌دهی خیرین ورزش یار جهت مدیریت	اگر خیرین ورزش یار را سازمان‌دهی کنیم مدیریت آن‌ها آسان‌تر است
۲۳	دادن شخصیت مستقل به خیرین ورزش یار	برای خیرین ورزشی هویت مستقل از سایر خیرین قائل بشویم
۲۴	برگزاری گفت‌وگوهای بین سازمانی	با سازمان‌های دخیل در سلامت و ورزش جلساتی برگزار کنیم
۲۵	استفاده از ظرفیت‌های محلی فرهنگ‌سازی	از معتمدین محل، روحانیون و دهیاری‌ها جهت جذب کمک استفاده کنیم
۲۶	استفاده از ظرفیت رسانه برای فرهنگ‌سازی	رسانه ظرفیت زیادی برای فرهنگ‌سازی دارد

۲۷	استفاده از مراجع تقلید	نظر مراجع را در مورد مشارکت در ورزش مدارس جویا شویم
۲۸	طلاب ورزشکار، مروجان مشارکت در ورزش	اگر طلاب حوزه ورزشکار باشند و لذت ورزش را درک کنند تبلیغ می‌کنند
۲۹	زمان بر بودن تبلیغ فرهنگ مشارکت	تغییر فرهنگ کار یک روز و دو روز نیست
۳۰	معجزه ورزش در تربیت و ساختار شخصیت	معجزه ورزش در ساختن شخصیت‌های مسئول و اجتماعی بیان شود
۳۱	درک سطحی جامعه از ورزش در حد قرمز و آبی	جامعه درک سطحی از ورزش در حد آبی و قرمز دارند
۳۲	غرق شدن در هیاهوی ورزش حرفه‌ای	همه در هیاهوی ورزش حرفه‌ای غرق شده‌اند
۳۳	کسب تجربه و آموزش	داوطلب شدن فرصت کسب تجربه است
۳۴	خود اکتفایی و جمع‌گرایی	مشارکت تمرین خود اکتفایی و جمع‌گرایی است
۳۵	تهیه و تدوین نظام جامع برای نهضت داوطلبین	نظام جامع داوطلبین تدوین و تصویب گردد
۳۶	تقویت حس مشارکت و حمایت مردم	باید حس مشارکت و حمایت را در بین مردم محل و منطقه تقویت کنیم
۳۷	هویت‌بخشی به تیم‌های مدرسه‌ای و منطقه‌ای	مانند طرح مدرسه قهرمان به تیم‌ها هویت محلی بدهیم
۳۸	تربیت مدیران ورزشی	برای مجموعه‌های ورزشی مدیر تربیت کنیم
۳۹	دریافت پول‌های کوچک و فراگیر	پول‌های کوچک و گسترده را جذب کنیم
۴۰	عدم جاذبه مسابقات دانش‌آموزی برای حامیان	مسابقات دانش‌آموزی برای حامیان مالی جذابیت ندارد
۴۱	مجوز باشگاه‌ها به شرط فعالیت در سنین مدرسه	مجوز باشگاه را منوط به فعالیت در سنین دانش‌آموزی کنیم
۴۲	تهیه دستورالعمل هزینه کرد درآمدهای حاصل از مجموعه ورزشی آموزش و پرورش	با تصویب قانون درآمد امکان ورزشی آموزش و پرورش را حوزه ورزش هزینه کنیم
۴۳	نظارت و کنترل بر روند مشارکت	روند مشارکت را مورد ارزیابی و نظارت قرار دهیم
۴۴	استقبال از وقف مربیگری و داوری	مربانی هستند که حاضرند چند جلسه آموزش نذر کنند
۴۵	تقسیم‌کار با توجه به توانایی‌ها و ظرفیت‌ها	باید کارها را با توجه به ظرفیت‌ها و توانمندی‌ها تقسیم کرد

کدهای باز اولیه مصاحبه ۱۱

ردیف	کد	متن مصاحبه
۱	مشارکت در حوزه نرم‌افزاری و سخت‌افزاری	مشارکت به دودسته نرم‌افزاری و سخت‌افزاری تقسیم می‌شود
۲	استفاده از ظرفیت داوطلبی	از دانش‌آموزان و اولیا به‌عنوان داوطلب می‌توان استفاده کرد
۳	استفاده از ایده‌ها و اندیشه‌ها	به ایده‌ها و اندیشه‌ها در بحث مشارکت نیاز داریم
۴	تشکیل اتاق‌های فکر	تشکیل اتاق فکر با حضور پیشکسوتان، اساتید، محققین و اصحاب رسانه
۵	تشکیل ساختارهای منظم	به‌کارگیری داوطلبین نیازمند ساختارهای منظم است
۶	تشکیل سازمان‌های مردم‌نهاد	گروه‌هایی جهت پیگیری مشارکت ایجاد کنیم
۷	دوری از جنبه‌های رسمی و دولتی	مشارکت هر چه از جنبه‌های رسمی و دولتی دور باشد بهتر است
۸	عرضه تخصص، فن و مهارت	از تخصص و مهارت مربیان و پیشکسوتان استفاده کنیم
۹	مشارکت در تدارک وسایل و تجهیزات	اولیا و خیرین وسایل و تجهیزات برای مدرسه بخرند
۱۰	استفاده از رسانه جهت فرهنگ‌سازی	از رسانه جهت فرهنگ‌سازی استفاده شود
۱۱	تبیین اهمیت ورزش دانش‌آموزی برای مردم	اهمیت ورزش در سلامت و کاهش از آسیب اجتماعی برای همه بیان شود
۱۲	وقف موقت یا دائم	مردم می‌توانند وقف موقت یا دائم برای ورزش دانش‌آموزی انجام دهند
۱۳	واگذاری امکان دولتی به صورت موقت یا دائم	امکان ورزشی دولتی به صورت موقت یا دائمی به مدارس واگذار شود
۱۴	استفاده از خدمات مشاوره‌ای دستگاه‌های دولتی	مدارس از خدمات مشاوره‌ای سازمان‌های دولتی استفاده کنند
۱۵	مشارکت به یاد اموات و شهدا	مردم حاضرند به یاد اموات و شهدا در ورزش دانش‌آموزی مشارکت کنند
۱۶	وقت‌گیر بودن تغییر فرهنگ وقف	تغییر فرهنگ وقف به راحتی امکان‌پذیر نیست و وقت‌گیر است
۱۷	قوانین و قراردادهای دست و پاگیر	قوانین و قراردادهای دست و پاگیر مانع مشارکت حامیان و داوطلبین است

دهد

۱۹	طولانی بودن فرایند گرفتن مجوز حامیان	فرایند گرفتن مجوز برای حامی مالی طولانی و وقت‌گیر است
۲۰	بهبود زیرساخت‌ها و تأمین مالی	زیرساخت‌ها آماده می‌شود و از لحاظ مالی هم مدارس تأمین می‌شوند
۲۱	ارتقا و توسعه ورزش همگانی	ورزش همگانی فراگیر می‌شود
۲۲	موفقیت در ورزش قهرمانی	در ورزش قهرمانی نتایج خوبی بگیریم

کدهای باز اولیه مصاحبه ۱۲

ردیف	کد	متن مصاحبه
۱	تکمیل پروژه‌های ورزشی نیمه‌تمام	پروژه‌های نیمه‌تمام را توسط خیرین تکمیل کنیم
۲	تعیین سازوکارهای واگذاری پروژه	باید سازوکار واگذاری پروژه به بخش خصوصی و خیرین مشخص شود
۳	مشارکت بین سازمانی در مناطق، استان و کشور	همکاری بین سازمان‌های ذینفع و درگیر در ورزش پیگیری شود
۴	احداث پروژه‌های زودبازده مثل چمن مصنوعی و سالن‌های ورزشی آموزشی	پروژه‌های زودبازده مثل چمن مصنوعی و سالن آموزشی احداث کنیم
۵	جذب خیرین محلی	خیرین محلی را جذب کنیم
۶	جذب اعتبار از شهرداری‌های محل	مدیران مدارس از شهرداری‌ها اعتباراتی برای مدارس خود بگیرند
۷	جذب مشارکت‌های کوچک و فراگیر	کمک‌های سطحی و گسترده مردم را جذب کنیم
۸	تعامل دولت و مجلس و تصویب سازوکار قانونی	دولت با همکاری مجلس سازوکارهای قانونی مشارکت را تصویب کنند
۹	استفاده حداکثری دانش آموزان از اماکن ورزشی	واگذاری اماکن به مدارس باعث استفاده حداکثری دانش‌آموزان می‌شود
۱۰	تدوین طرح جامع ارتقای ورزش کشور	طرح جامع ارتقای ورزش تدوین و اجرا شود
۱۱	انتخاب متولی واحد برای اماکن ورزشی	یک متولی واحد برای اماکن ورزشی انتخاب کنیم
۱۲	توجه جامعه و مسئولین به ورزش همگانی	همه به ورزش همگانی توجه ویژه داشته باشند
۱۳	تدوین آیین‌نامه احداث واحد، کامل و قابل استناد در کشور	برای احداث اماکن ورزشی دستگاه‌های دولتی آیین‌نامه واحد و کاملی تدوین شود که در کل کشور قابل استناد باشد
۱۴	عدم نظارت بر احداث اماکن ورزشی نهادها	نهادهای دولتی بدون توجه به نیاز مناطق سالن ورزشی احداث می‌کنند
۱۵	وجود خیرین سنتی با پیشینه مذهبی	خیرین ما بیشتر سنتی هستند و تمایل به امور مذهبی دارند
۱۶	ترویج مشارکت در ورزش دانش‌آموزی توسط مراجع عظام	از ظرفیت مراجع تقلید برای فرهنگ‌سازی و ترویج ورزش استفاده شود
۱۷	الزام خیرین مدرسه‌ساز به ساخت سالن ورزشی در همان مدرسه	خیرین مدرسه‌ساز را توجیه کنیم که در مدرسه سالن ورزشی هم احداث کنند
۱۸	وجود قوانین دست و پاگیر	قوانین زیادی مانع مشارکت حامیان، خیرین و داوطلبین می‌شود
۱۹	نگاه ملی و واحد به ورزش کشور	باید نگاه واحد به ورزش کشور وجود داشته باشد
۲۰	تبلیغ مشارکت خیرین در ورزش دانش‌آموزی توسط رسانه	چنانچه مشارکت خیرین در ورزش مدارس توسط رسانه بیان شود خیرین بیشتری به مشارکت راغب می‌شوند
۲۱	تناقض بین مشارکت والدین و منع قانونی دریافت پول از والدین	والدین در مورد درخواست کمک به مدارس مقاومت می‌کنند چون آموزش رایگان را وظیفه دولت می‌دانند
۲۲	تدوین دستورالعمل جذب حامی مالی	دستورالعمل و قانون جذب حامی مالی تدوین و اجرا شود
۲۳	شفاف‌سازی مالی	شفاف‌سازی نحوه هزینه کرد کمک‌های مردم باعث اعتماد خیرین می‌شود
۲۴	تخصیص بخشودگی مالیاتی برای خیرین	دولت بخشودگی مالیاتی برای سازندگان اماکن ورزشی در نظر بگیرد
۲۵	سوءاستفاده و سندسازی برخی افراد از بخشودگی مالیاتی	برخی افراد با سندسازی و یا تبانی مالی از بخشودگی مالیاتی سوءاستفاده می‌کنند
۲۶	نظارت دقیق بر قوانین بخشودگی مالیاتی	بر روند هزینه کرد بخشودگی مالیاتی نظارت شود

کدهای باز اولیه مصاحبه ۱۳

ردیف	کد	متن مصاحبه
۱	ضرورت مشارکت با توجه به محدودیت‌ها و گستردگی ورزش دانش‌آموزی	محدودیت‌ها و مشکلات فراوان ورزش دانش‌آموزی و همچنین گستردگی کار در این حوزه مشارکت را ضروری می‌کند
۲	استفاده از امکانات و تجهیزات سایر ادارات	از امکانات و تجهیزات سایر ادارات استفاده کنیم
۳	افزایش بازده ورزش دانش‌آموزی	بازده ورزش در اثر مشارکت افزایش می‌یابد
۴	تعامل دو سر برد در مشارکت	در مشارکت هر دو طرف سود می‌برند
۵	دسترسی آسان‌تر و بهتر به اماکن	همکاری بین سازمان‌ها در واگذاری اماکن دسترسی را آسان می‌کند
۶	تمرکززدایی	در مناطق مختلف می‌توان کلاس و تمرین کانون برگزار کرد
۷	جذب بیشتر و حداکثری دانش‌آموزان	دانش‌آموزان بیشتری تحت پوشش فعالیت‌ها قرار می‌گیرند
۸	افزایش سود و بهره‌وری	بهره‌وری ورزش افزایش می‌یابد
۹	تفاهم‌نامه محلی در مناطق	تفاهم‌نامه محلی از تفاهم‌نامه رسمی وزارت ضمانت اجرایی بیشتری دارد
۱۰	تعهد به مشارکت با دستور بالاسری	چنانچه دستور مافوق باشد تفاهم‌نامه اجرایی می‌شود
۱۱	مسئولین واحد برای هیئت‌ها و انجمن‌ها	رئیس هیئت و انجمن ورزشی یکی باشد
۱۲	مدعی شدن افراد داوطلب و شکایت به اداره کار	برخی افراد داوطلب بعد از مدتی فعالیت مدعی می‌شوند
۱۳	مشارکت خیرین در شهرهای با قدمت مذهبی	شهرهای با قدمت و سابقه مذهبی بهتر در امور خیر مشارکت می‌کنند
۱۴	ایجاد معاونت تربیت‌بدنی در ادارات	در ساختار ادارات آموزش و پرورش معاونت تربیت‌بدنی احیا شود
۱۵	هدایت خیرین به ورزش دانش‌آموزی	از تمام ظرفیت‌ها جهت هدایت خیرین به سمت ورزش استفاده کنیم
۱۶	دولتی بودن آموزش و پرورش	قانون آموزش رایگان مانعی برای مشارکت است
۱۷	تفکرات مذهبی و سنتی خیرین	خیرین رغبت دارند که در امور مذهبی مشارکت کنند
۱۸	بیان ضرورت و اهمیت ورزش دانش‌آموزی	ضرورت و اهمیت ورزش دانش‌آموزی برای جامعه بیان شود
۱۹	لمس از نزدیک محیط ورزشی توسط خیرین	خیرین از نزدیک فعالیت ورزشی دانش‌آموزان را مشاهده و لمس کنند
۲۰	امتیازات تشویقی برای خیرین ورزش یار	برای خیرین ورزش یار امتیازات تشویقی در نظر بگیریم
۲۱	تبلیغ و ترویج مشارکت توسط خیرین	خیرین ورزشیار خیرین دیگر را به مشارکت در ورزش مدارس تشویق کنند
۲۲	فرهنگ‌سازی با رسانه، افراد مشهور و روحانیون	از تمام ظرفیت رسانه، روحانیون و افراد مشهور استفاده شود
۲۳	ایجاد کمیته جذب حامیان و خیرین ورزشی	کمیته جذب حامیان ورزشی ایجاد شود
۲۴	ضرورت مشارکت فکری در ورزش دانش‌آموزی	در کنار مشارکت مالی و کمک به ساخت‌وساز به مشارکت فکری نیازمندیم
۲۵	عدم جذابیت حمایت مالی در شهرهای کوچک	شهرهای کوچک گنجایش جذب حامی مالی را ندارند
۲۶	عدم پوشش تلویزیونی و نبود سود برای حامی	چون پخش تلویزیونی نداریم برای حامی مالی سود ندارد
۲۷	حمایت قانونی از حامیان مالی	راهکارهای قانونی برای حمایت از حامیان مالی در نظر بگیریم
۲۸	حمایت مالی از حامیان مالی	در عوض حمایت مالی، وسایل و ابزار لازم را از حامی مالی خرید کنیم
۲۹	برگزاری مسابقات به‌عنوان یادبود شهدا و اموات	مسابقات ورزشی را به یاد شهدا و اموات برگزار کنیم
۳۰	پوشش خبری و تهیه کلیپ از مسابقات	از مسابقات ورزش دانش‌آموزی کلیپ تهیه کنیم و پوشش خبری بدهیم
۳۱	افزایش بازده ورزش دانش‌آموزی	بازده ورزش دانش‌آموزی در اثر مشارکت بالا می‌رود
۳۲	اضافه کردن واحد فوق‌برنامه در ساعات آموزشی	جهت مسابقات واحد فوق‌برنامه را به ساعات درسی مدارس اضافه کنیم
۳۳	اصلاح نگرش والدین، مجموعه آموزش و پرورش و بخصوص مدیر مدرسه از آموزشی صرف به آموزشی و پرورشی	در خیلی از ادارات و مدارس تفکر آموزشی صرف حاکم هست و حتی با ورزش به دلیل تناقض با درس مخالفت می‌شود که ابتدا این نگرش باید در داخل مجموعه اصلاح شود

کدهای باز اولیه مصاحبه ۱۴

ردیف	کد	متن مصاحبه
۱	کمک اداره ورزش به تجهیز مدارس	ادارات ورزش حاضرند برخی مدارس نیازمند را به وسایل تجهیز کنند
۲	انتخاب مسئولین واحد برای هیئت‌ها و انجمن‌ها	مسئولین انجمن‌ها و هیئت‌ها یکسان انتخاب شوند
۳	یادبود اموات و شهدا	رویدادهای ورزشی را به یاد اموات و شهدا برگزار کنیم
۴	پیگیری و صحبت رودررو با خیرین	چنانچه رودررو با خیرین صحبت شود به مشارکت متقاعد می‌شوند
۵	اطمینان خیرین از نحوه هزینه کرد کمک مالی	اطلاع از نحوه هزینه کردن کمک‌های مالی خودشان باعث اعتماد می‌شود
۶	فراهم کردن زمینه هزینه کردن توسط خیرین	به خیرین اجازه دهیم خودشان در ورزش مدارس هزینه کنند
۷	شفاف‌سازی نحوه هزینه کرد کمک‌های خیرین	شفاف‌سازی مالی باعث اعتماد خیرین می‌شود
۸	تعمیر و ساخت‌وساز اماکن با کمک مردم	از داوطلبین مردمی در تعمیر و ساخت اماکن استفاده کنیم
۹	استفاده از خیرین محلی در محل خودشان	حتی‌الامکان کمک خیرین را در محل و منطقه خودشان هزینه کنیم
۱۰	تجلیل از خیرین با ارسال پیامک	با ارسال پیام کوتاه از خیرین تشکر کنیم و آن‌ها را حفظ کنیم
۱۱	معافیت مالیاتی برای خیرین ورزش یار	از ابزار تشویقی معافیت مالیاتی استفاده کنیم
۱۲	نظارت بر نحوه خرج کرد مالیات در ورزش	بر نحوه هزینه کرد مالیات‌ها نظارت وجود داشته باشد
۱۳	تبانی برخی افراد در هزینه کرد مالیات‌ها در ورزش	برخی افراد در هزینه کردن مالیات‌ها تبانی می‌کنند
۱۴	حضور مسئولین ادارات در افتتاحیه و اختتامیه	حضور مسئولین در افتتاحیه و اختتامیه مسابقات باعث کمک می‌شود
۱۵	حمایت فرمانداری از ورزش و برنامه‌های ورزشی	در شهرها حمایت فرمانداری از ورزش باعث جذب کمک بیشتر می‌شود
۱۶	بهبود ورزش شهرستان و سلامت جامعه	نتیجه نهایی بهبود ورزش شهرستان و تأمین سلامت جامعه است
۱۷	رضایت خیرین از مشارکت عامل مشارکت بیشتر	چنانچه خیرین از نحوه هزینه کرد کمک راضی باشند دوباره کمک می‌کند

نمونه مصاحبه تایپ شده

وضعیت مشارکت در حال حاضر چگونه است؟

در خراسان یک خیر داره ۱۲ سالن داره میسازه و در کاشان هم به همین شکل لذا زمینه فعالیت برای خیرین در دستگاه تعلیم و تربیت فراهمه فقط باید تلاش بکنیم به خیرین القا بکنیم که به اندازه کلاس و مدرسه ساخت سالن ورزشی هم مقدسه. اگر آمار بگیریم الان حوزه های مختلفی دست خیرین هست که دارن کار میکنند قابل توجهه اما میتونه وسیعتر باشه. مشکل ما اینه که چرا باید بخش خیرین و یا حتی سازمانها و ارگانها به داد نسل ایرانی برسند باید اینطوری باشه؟ ما با نسل نشسته و فقیر در حرکت مواجهیم و سواد حرکتی و آمادگی جسمانی نسل داره پایین میفته و افتاده دلایل مختلفی هم دارد یکی اینکه ما هنوز میخوایم مقدار سهم تعلیم و حرکت در ایجاد حرکت در جامعه مثل گذشته باشه زندگی و شیوه زندگی و سبک زندگی مردم عوض شده و خانه های ویلایی تبدیل به آپارتمان و برج شده و زمین خاکپها همه از بین رفته که بچه ها توش بازی می کردند و توی کوچه اینقدر ماشینه که جا پارک نیست چه برسه بچه ها بازی کنند. توی محلات هم امکان فعالیت و بازی برای افراد بوجود نیامده به جای اینکه فعالیت محدود شده یکسری وسایلی اومده که به بچه میگه بشین یکیش موبایله و دیگری اینترنت و مسائل اینچنینی که افراد رو به سکون دعوت میکنه و بسیار جذاب هستند ما از این طرف به میزان تغییر سبک زندگی مردم تغییر در ساختار مبلمان شهری و زمینه های ایجاد حرکت نکردیم و من نمیدونم در ۱۰ سال آینده ۵ میلیون نفر داریم که بتونند ۱۰ کیلومتر بدونند و ۵ کیلو با خودشون حمل بکنند؟ به همین لحاظ از این طرف هم ورزش کشور و متولیان ورزش غرق در ورزش قهرمانیند و حرفه ایند و همگانی مهجوره پس نسل بزرگتر از کودک و نوجوان هم ورزش نمی کند چون اولاً عادت نکردند ورزش کنند بنابراین امروز یکی از راهکارهای ملی و استراتژی های بزرگ که میشه در دستگاه تعلیم و تربیت ایجاد کرد اینه که تمام سالنهای ورزشی در کنار مدارس ساخته بشه هر کی با حفظ مالکیت خودشون. امروزه ۸۰ درصد سالنهای ورزشی در کنار مدارس ساخته بشه هر کی با حفظ ما سالن ندارند. این واقعیتها برای خیرین باید گفته بشه این واقعیتها باید برای تصمیم سازان ورزش کشور و تصمیم سازان مجلس بارز بشه و خطرات و تهدیدات این قضیه در آینده گفته بشه تا ما مشارکت همه دستگاهها را داشته باشیم. امروز شما یک درخت رو وقتی از میوش تناول میکنی حتما آبش میدی و بهش میرسی این همه از میوه های آموزش و پرورش دستگاهها و اشخاص و مسئولین و مدیران و بخش های مختلف تناول کردند ولی این احساس مشارکت در آموزش و پرورش در اونها وجود نداره امروز چرا ما در حوزه ورزش کشور باید بخش ورزش و متولی ورزش کشور در حوزه مجلس قدم به قدم دنبال ما بره تا ما پول بگیریم. برای اینکه ما رو زیرساخت خودشون نمیبینند و ما رو رقیب خودشون نمیبینند و تا این نگاه و نگرش در ذهن مدیران حوزه ورزش و متولیان ورزش کشور وجود داره هیچ وقت این مشارکت شکل نمی گیره ما امروز خیلی سالن داریم میسازیم و خیلی کلید دار و سرایدار داریم اما اینها در بخش ورزش دانش آموزی مشارکت نمیکنند. مادامی که جامعه ما و متولیان ورزش به جای

نسل به فکر آبی و قرمز باشند و یا به جای اینکه به فکر ورزش نسل باشند به فکر بالا بردن جام قهرمانی باشند و مادامی که ما به لحظات شیرین و موقتی برد حوشحالیم و حوصله نداریم که پی ریزی کنیم درون سیستم کارمون رو وضع همینه.

متاسفانه وزارت بهداشت هم با وجودی که شعارشون اول پیشگیری و بعد درمان هست در درمان غرقه و بودجه طرح تحول سلامت بیشتر در حوزه درمان هزینه میشه و ما اگر اقیانوس آرام رو هم در درمان بریزیم و پیشگیری کار نکنیم خشک میشه البته بیشتر از وزارت ورزش مشارکت داشتند چون هردو نمایندشون در آموزش و پرورش ماییم چون ما هم معاونت تربیت بدنی هستیم و هم سلامت. وزارت بهداشت بیشتر به مسائل پایه حساسه و به اینکه در محتوای درسی مسائل بهداشتی مطرح بشه حساسند بیشتر مراجعه دارند و بیشتر در طرح های مشارکتی با ما فعالیت می کنند و به نسبت وزارت ورزش خیلی جلوترند اما اونها هم بین پیشگیری و درمان عمده انرژی و هزینشون در درمانه.

مشارکت مردمی و خیرین به چه شکلی هست؟

این به نگرش خیرین بستگی داره ما یک فرهنگ دیرینه ای داریم که از قدیم وقف میکردند برای مسجد و مدرسه، این فرهنگ آثار عمیق و ریشه دار فرهنگی داره و به جای این قضیه وقتی که ورزش نوین اومد همیشه دولت ساخته یعنی شما بگیر مثلا از هفتاد یا هشتاد سال پیش همیشه سالنها رو دولت میساخته و اینو از وظایف دولت می دونستند. این فرهنگ عمیق ۱۰۰۰ یا ۲۰۰۰ ساله را نمی تونید بایک حرکتی تغییرش بدین. تلقی خیرین اینه که سالن ورزشی با دولته. چون اینطوری نمود پیدا کرده. اما الان گرایشهای خوبی پیدا شده خیرینی که خودشون از ورزش بهره بردن و ورزشی بودن و لذت ورزش رو چشیدن پیشقدمند در این قضیه. ما تا جامعمون لذت ورزش رو نچشه توی حوزه خیرین ورزشی کمتر قدم میذاره. هرچقدر نسل ما بیشتر ورزش بکنه در آینده هم مدیران ما ارزش ورزش پایه رو می فهمند و ورزش رو می فهمند و هم خیرین ما و هم والدین ما، خود به خود مشارکت والدین میتونه یک اصل مهم باشه در اینکه والدین همونقدر که برای فیزیک و شیمی و زبان و ریاضی حساسند و هزینه میکنند برای سلامت بچشون و ورزش دانش آموزی هزینه کنند و هزینه کلاسهای اوقات فراغت ورزشی برعهده والدین باشه و بعدازظهر ها بچه هاشون رو ببرند و به ورزش دانش آموزی کمک میشه. مشارکت که فقط در ساخت و ساز نیست ما هر چه درگیر بکنیم والدین رو در ورزش دانش آموزی و والدین نگرششون اصلاح بشه و اینقدر دنبال کنکور نباشند و دنبال این باشند که فرزند شاداب و سالمی داشته باشند دنبال این کار بیشتر میان ما یک کارهایی رو در این قسمت شروع کردیم در ارتباط با تغییر نگرش مدیران مدارس و تغییر نگرش والدین، بروشراهی رو دوستان دارند آماده می کنند توی این حوزه که اهمیت تربیت بدنی رو بگند تلاشهایی رو کردیم که در جلسه خیرین شرکت کنیم و در مورد اهمیت تربیت بدنی صحبت کنیم باهاشون جلسه بذاریم و در نشستهاشون شرکت کنیم.

بهتره که ورزشین حوزه ورزش رو هم تحت عنوان خیرین ورزشیاری سازماندهی بکنند و براشون همایشهایی همانند همایش خیرین مدرسه ساز برگزار کنند. حتما باید این قضیه هم تو حوزه سازماندهی و هم تو حوزه فرهنگ سازی و هم توی حوزه گفتمان سازی باید درواقع به گونه ای بشه که ما مراجعات بیشتری داشته باشیم. یک خیری اومده فقط در مشهد اونم چون خودش و نگرشش ورزشیه و ورزشکار بوده و عضو تیم بوده ۱۰ تا ۱۲ تا سالن داره میسازه.

برای ترویج فرهنگ مشارکت باید چکار کرد؟

ببینید برای فرهنگ سازی مواردی که به نظر میرسه رسانه، روحانیون، امام جمعه ها و افراد معتمد و سرشناس منطقه هست که میتونند در مشارکت مردم و سوق دادن خیرین به سمت ورزش دانش آموزی تاثیرگذار باشند. یکی از راهکارهای فرهنگ سازی استعلام از مراجع عظام هست که میتونه موثر واقع بشه مسئله بعدی هم اینه که ما اگر در حوزه علمیه هم ورزش فعال داشته باشیم و طلاب ما ورزش بکنند و به ورزش علاقه داشته باشند و لذت ورزش رو بچشند بعدا اونها هم ترویج مشارکت در ورزش را خواهند داشت. اینم یک کار فرهنگی دراز مدته ما باید در ازای هزار سالی که بحث مدرسه و مسجد سازی و... بوده باید سوق داده بشه به سمت نیازهای امروز جامعه و اونها معرفی بشه. قبلا مسجد و حوض انبار و پل سازی به مردم معرفی میشده میدونید چرا معرفی میشده چون اونی که میخواست گفتمان سازی کنه خودش احتیاج به آب داشته و میدیده که خودش و نردیکان و همسایههاش آب نداشتند و این نیاز رو با تمام وجودش احساس میکرده خوب میگفته برین آب انبار بسازید و در مورد پل سازی هم به همین شکل. توی حوزه ورزش هم تا اینهایی که میخوان گفتمان سازی کنند ورزش رو با تمام سلولهای بدنشون حس نکنند و معجزه ورزش رو در تربیت و ساختار شخصیتشون درک نکنند و تجربه نکنند و مزه نکنند امکان نداره بگن برین فضای ورزشی بسازید. اونها از ورزش چیزی رو می فهمند قرمز و آبی که هیاهو داره و فقط هیاهوشو میبینند و قهرمانی شو متوجه میشن. اگر هم بگند کمک کنید ممکنه از اون حرفها بزنند.

آیا از ظرفیت داوطلبین استفاده می‌شود؟

داوطلبین که ما همه دانش آموزان داوطلبند در حوزه داوطلبی بهترین نیرو در ورزش دانش آموزی خود دانش آموزانند در مسابقات دانشجویی جهان در یکی از کشورهای معتبر خط نگهداران بدمینتون دانش آموزان بودند. داوطلبین نه اینکه شما خلا نیروی انسانیت رو پر بکنی، داوطلبین نه اینکه بهره کشی، داوطلبی ایجاد فرصت به داوطلبان برای تکوین شخصیت و شخصیت سازی و هویت سازی، آموزش مسئولیت پذیری، درک احساس موفقیت و برای اینکه فرد فکر کنه که در ساختن مملکت دخیل است و داوطلبی برای اینکه داوطلب تجربه بکنه و آموزش ببینه و خود اکتفا بشه و جمع گرا بشه اینها مهم است باید این فرصتها رو برای شخصیت سازی ورزشکار فراهم کنیم با این نیت باید کار داوطلبی رو

تعقیب کنیم امروز بیش از ۱ میلیون دانش آموز ما رو در برگزاری المپیاد درون مدرسه ای کمک می کنند. اما اینها باید از یک قالب و استاندارد و دستورات عملی پیروی بکنند و نهضت داوطلبی تشکیلاتی بشه باید آموزششون و ارتقاشون و حفظ و نگداریشون باید به گونه ای باشه که حالا نه مثل کارمندان رسمی و حرفه ای ولی همیشه برای یک رویداد صدایشون کرد بیان و بعد بگیم برین دنبال کارتون و دیگه با شما کار نداریم اینها باید در طول زمان گرم نگه داشته بشن تا رویدادهای بعدی. من فکر میکنم در حوزه داوطلبین در مدارس باید در مدیریت مدرسه یک تحول داوطلبی ایجاد بشه. قطعاً امسال هم فدراسیون ما تلاش کرده از داوطلبان دانش آموز استفاده بکنه ولی هنوز این ساختاره ساختار عمیق و دقیق و با یک پشتوانه نظری و دستورات عملی استاندارد شده وجود نداره.

حامی مالی وجود دارد یا نه؟

در ارتباط با این موضوع در طرح مدرسه قهرمان تلاش کردیم نقش مدارس و انجمن اولیا و مربیان رو تقویت بکنیم. انجمن اولیا و مربیان یک محمل بسیار خوبی است که والدین می توانند در پیشبرد امور مربوط به مدارس کمک بکنند و ما از اهرم و ظرفیتشون نباید غافل بشیم. خدارو شکر بنظر من در مدرسه قهرمان داره این موضوع رو مزمه میکنه و تجارب خوبی جمع میکنه و چون تیم به نام مدرسه به مسابقات استان، کشور و خارج کشور میره هویت و حمیت مدرسه و بیرق مدرسه مطرحه احساس کمک برای آماده سازی و پشتیبانی و حمایت تیمها افزون شده. بعضی از مدارس و مدیران هم دنبال برندشون هستند پیشقدمند در این قضیه. قبلاً تیمی که از منطقه میومد توی کشور یا استان مدرسه هیچ احساس هویتی نمیکرد ولی امروز با نام مدرسه و نمایندگی از استان شرکت میکنند در سطح کشور. در یکی از تیمهای شرکت کننده در مسابقات کشوری سرپرست تیم مدیر مدرسه بود ازش پرسیدیم منابعت رو چطوری تجهیز کردی گفت یک کمکی از استان گرفته و یک مقداری هم از افراد خیر محل و منطقه کمک گرفته بود خوب طرح مدرسه قهرمان که مدیرمدرسه و معلم تربیت بدنی مدرسه با تیم میاد هم مربی سطح تجربه مربیگریش بالا میره و هم مدیر ما دیدش نسبت به ورزش مدرسه و کشور تغییر میکنه و مثبت میشه و هم اینکه یک سرمایه میشه برای ما در مدرسه که مدیر مدرسه ورزشی میشه ما این رو به عنوان یک محمل اهتمام مدرسه ای- والدینی به عمل آوردیم. من یادمه وقتی تیم تبریز به عنوان نماینده ایران در مسابقات شرکت کرده بود وقتی به فرودگاه اومد اینقدر مردم و مسئولین به فرودگاه اومده بودند که فرودگاه بسته شده بود و شاهد حمایتهای استانی بودیم و در اعزام استانداریها و شهرداریها و خیرین محلی کمک میکنند. البته فدراسیون ورزش دانش آموزی میتونه با یک اسپانسر کلی قرارداد ببنده و از مزیتهاش استفاده بکنه.

آموزش و پرورش اگر میخواد در حوزه مشارکت کار کنه و حمایت مالی و مشارکت بخشها رو بگیره باید به پولهای کوچک و فراگیر فکر کنه امروز مسابقات دانش آموزی در بالاترین سطح ملیش برای

اسپانسرها جاذبه نداره ولی اگر بتونیم از مسئله درواقع از حمایت خانگی که توی بحث های داوطلبی وجود داره که افراد داوطلب میان از فرزندشون و مدرسه فرزندشون حمایت خانگی میگن استفاده میکنند ما باید از این زمینه ها این موارد رو ترویج بکنیم و حمیتهای والدین رو بکار بگیریم و حمیتهای شهرستانی و استانی رو بکار بگیریم چه بخشها و دستگاههای دولتی وارد بشن و به لحاظ بخشهای شهرستانی و استانی حمایت بکنند و چه در قالب مدرسه حمیتهای مدرسه ای رو دامن بزنینم ما احتیاج داریم که پولهای کوچک ولی سرتاسری داشته باشیم این عددش بزرگ میشه به مراتب بزرگتر از اینکه بیان از یک المپیاد ما حمایت مالی بکنند و طرح مدرسه قهرمان دنبال این دیدگاه هست. البته با حفظ خیرین بزرگ که میتونند بیان و فضای ورزشی بسازند باید در سطح مدرسه خیرین خرد رو در نظر بگیریم که میتونند در سطح مدرسه فرزندشون کمک مالی یا تجهیزاتی به مدرسه بکنند.

مکانیسم یا فرایند توسعه مشارکت چیست؟

این باید قانون مند بشه دیگه مسئله افزایش مشارکتهای فرابخشی باید قانونمند بشه یعنی مثلا اگر قراره سالنهای ورزشی برای هرسازمانی ساخته بشه الزام بکنند کنار مدرسه ساخته بشه. یک الزامات قانونی لازم هست برای این قضیه یا هیچ دستگاهی سالن نسازه مگر اینکه صبح دست دانش آموزان باشه. یا اینکه برای حوزه هیچ باشگاهیدر کشور اجازه فعالیت نداشته باشه مگر اینکه در حوزه جوانان و نوجوانان فعال باشه. یا در مجتمع های مسکونی و برجها همه اینها وسایل بازی کودکان نسب بشه حتما نبای پارک برن شاید دور باشه بچه از بالا بیاد در حیاط مجتمع در یک محیط امنی بازی بکنه. مثلا ما در حوزه ورزش همگانی پیاده روهام چرا حیاط پویا با کاشی های منقش نباشه چرا هرکی توی پیاده رو میره فقط باید راه بره اگر نقش و نقوش باشه پیرمرد رو هم به لی لی میاره.

برای هزینه کرد درآمدهای حوزه ورزش مدارس در ورزش و نه بخشهای دیگر آموزش و پرورش چه باید کرد؟

آره باید یک دستورالعملی تدوین بشه البته امسال ما تونستیم برای سالنها حکم مدیریت بگیریم و جذاب شده و افراد و مدیران توانمند تر جذب اونجا میشن و مدیران توانمند تر منجر به افزایش بهره وری میشه و درآمد سالن بیشتر میشه و استفاده دانش آموزی بیشتر میشه ولی موضوع دیگری که باید پیگیری بشه دستورالعمل هزینه کرد درآمدهای فضاهای ورزشی هست که باید روش متمرکز بشیم. الان استانها با مشکلات عدیده مالی مواجهند و این درآمدها کمکه به مدیریت منطقه و خیلی سخته که بخوای با مخالفت ۷۵۰ مدیر منطقه و شهرستان در کشور که با مشکلات مالی واجهند بتونیم پیش ببریم. قبلا هم دستورالعملهایی رفته ولی عمل نشده.

پیامدهای مشارکت چیست؟

همش مثبت‌تره اگر چهارچوب داشته باشه و کنترل شده باشه منفی نخواهد داشت. افراد خیری که کمک میکنند و والدین در ورزش دانش آموزی درگیر میشن و حتی ممکنه ما وقف داوری و مربیگری داشته باشیم اینها چیزهایی هست که میشه مطرح کرد و افراد بیان انجام بدن. از طرف دیگه ما با تربیت و محیط آموزشی سروکار داریم. اینها باید توی چهارچوب باشه و لجام گسیخته نباشه و از شوق مشارکت نباید فرزند مردم که امانته دست ما هست در گردونه مشارکت مصالحش از نظر اخلاقی، فرهنگی و تربیتی نادیده گرفته بشه. اما باید با چهارچوبهای روشن دامن بزنیم به این قضیه. هرچه مشارکت بیشتر باشه بهتره. مثل در خیلی از کشورها والدین خودشون با هزینه خودشون بچه هاشون رو میبرن مسابقات ورزش کشوری دانش آموزی یعنی سفر خودشون رو با محل مسابقه بچشون هماهنگ میکنند مثلاً مسابقات اصفهانه خانواده هم امسال سفرشون رو برای اصفهان برنامه ریزی میکنه والدین خودشون بچه رو میبرند اونجا و اونجا بیتوته میکنند و هزینه سفر و بیتوته رو هم خودشون پرداخت میکنند و تازه یک فرم پر میکنند که در چه زمینه‌هایی می‌توانند به عنوان داوطلب کمک کنند و در اونجا به برگزاری رویداد کمک هم میکنند. ولی ما خودمون هزینه اعزام کاروانها رو پرداخت میکنیم. باید والدین توانمندیها و تخصصاتشون شناسایی بشه و سازماندهی بشن و در طول سال از خدماتشون استفاده بشه مثلاً یکی اتوبوس داره بچه‌ها رو ببره اردو یا مسابقات یعنی یک تقسیم کار موضوعی با توجه به تواناییهای والدین و شناسایی ظرفیتهای صورت بگیره.

designing the Model of developing super-sectorial participations in Student Sports

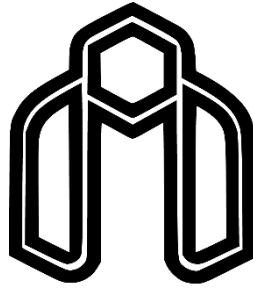
Abstract

The present study was done with purpose of designing the model of developing super-sectorial participations in student sport. The Research Method of this study is qualitative study based on grounded theory with approach systematic. The statistical population of this study consisted of officials, consultants and experts of the Ministry of Education and Health of the Ministry of Education, experienced teachers of physical education and all those who were interested in some form of student sport exercise. purposive sampling used based on theoretical saturation and 14 semi-structured interviews were conducted. In order to analyze the data, were used three-step coding, open, axial and selective Strauss and Corbin with using Maxqda software. With the help of software 172 concepts in open coding phase, 32 sub categories and finally, based on secondary open codes were created 12 primary categories. The results of this study showed that in order to The results showed that in order to develop super-sectorial participations in student sport, these 12 factors should be taken into consideration as key components that the relationship between them is presented in the final research model. In this model, the development of cross-sectoral partnerships with sub-categories of employee engagement domains, target groups, and existing opportunities was selected as the core or pivotal category that was not a dependent variable under the influence of conditions such as upstream documents, executive conflicts. Strategic thinking, the multiplicity of decision-making institutions, distributive injustice, the functioning of governance institutions, content facilitators, media orientation, social and organizational factors are at stake. On the other hand, the realization of the development of super-sectorial participations in student sport can lead to a particular consequence, namely health and social success. Partnership building and designing a partnership system.

Keywords

Participation, Qualitative Method, Grounded Theory, Educational Exercise, Inter-organizational collaboration.

Shahrood University of Technology

Faculty of Physical Education

PhD Dissertation in Physical Education and Sports Science - Sports Management

**designing the Model of developing
super-sectorial participations in
Student Sports**

By:

Javad Ghasemi Rooshnavand

Supervisors:

Dr: Hasan Bahrololoum

Dr: Reza Andam

Advisor:

Dr Hadi Bagheri

2019- October